

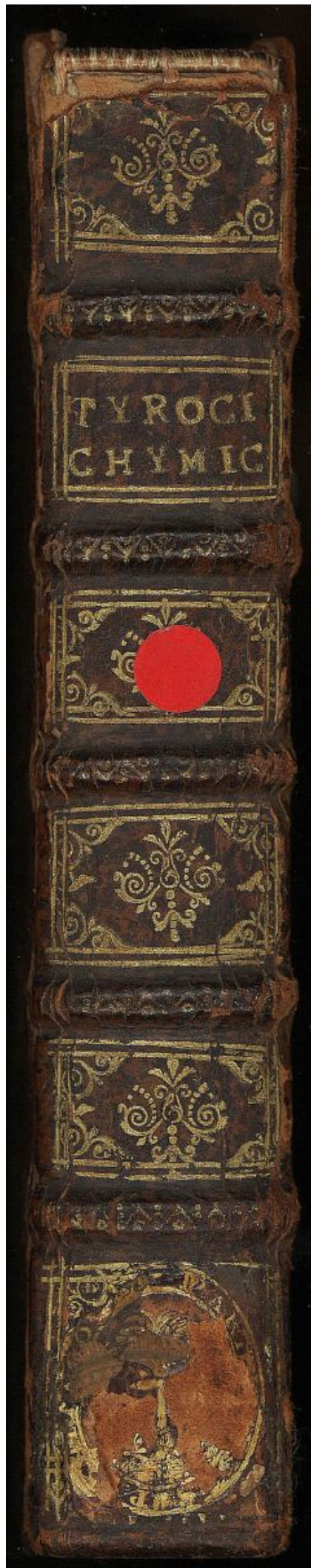
Bibliothèque numérique

medic@

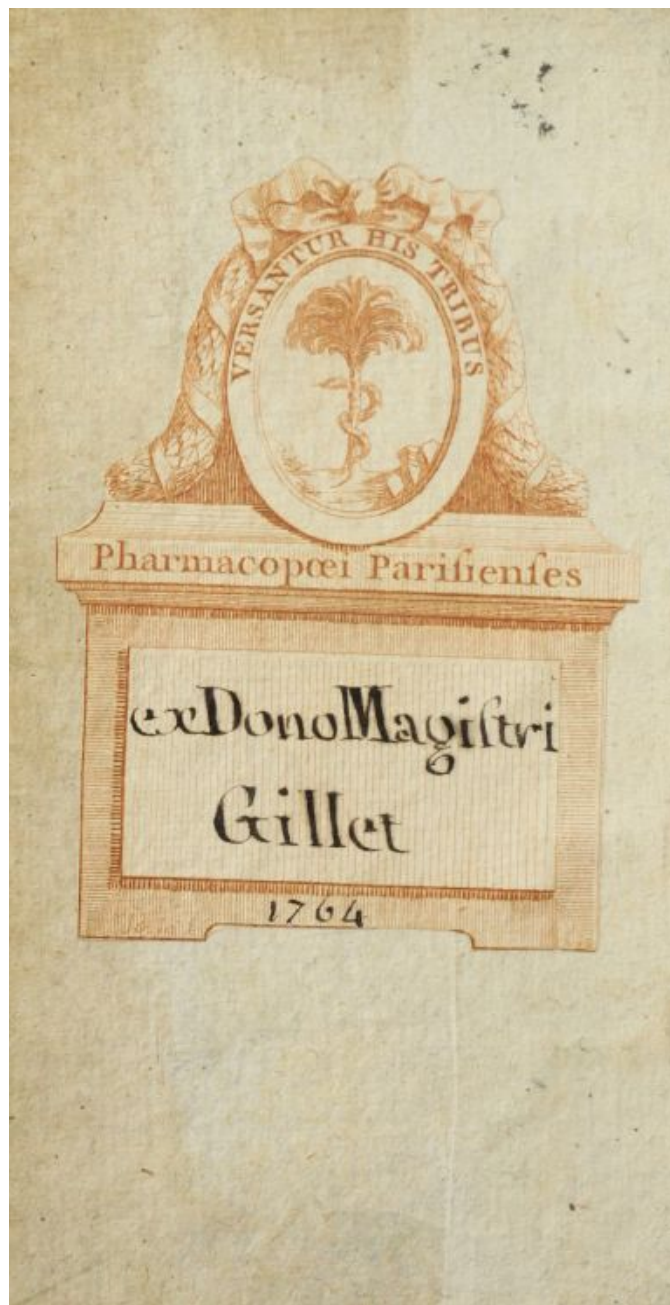
Béguin, Jean. Joannis Beguini, chymici celeberrimi, Tyrocinium chymicum, commentariis illustratum à Gerardo Blasio, medico Amstelodamensi.

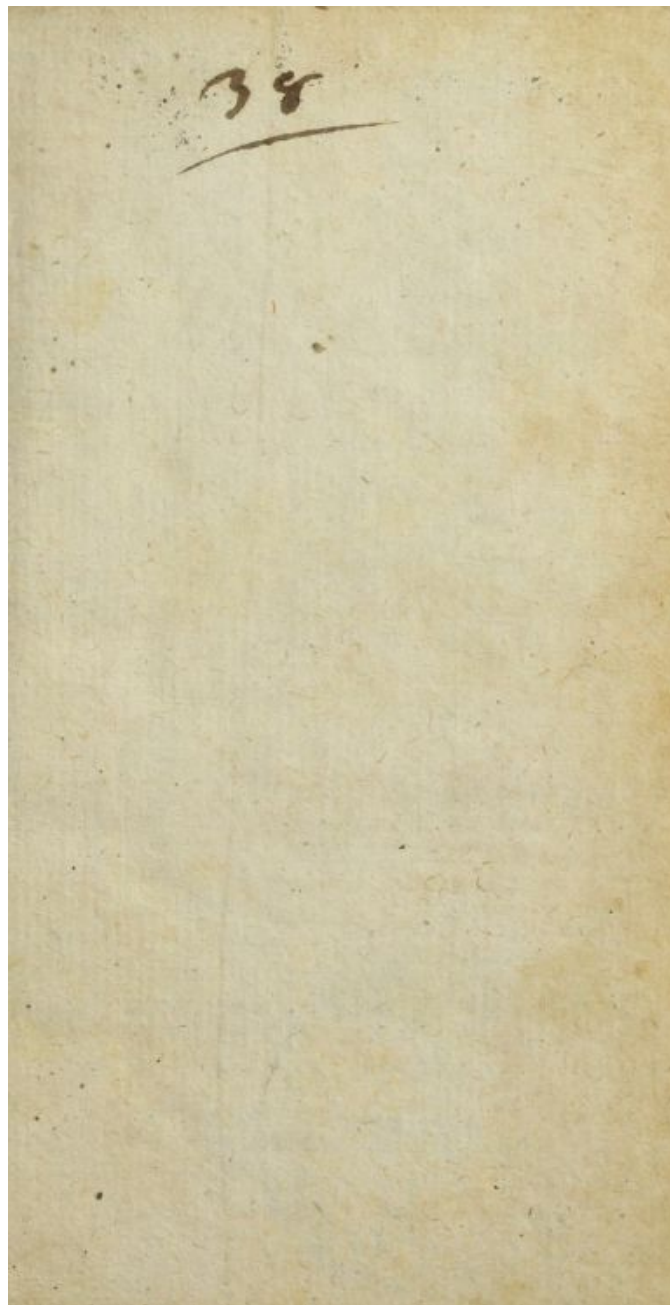
Amstelodami, apud Ægidium Valkenier, & Casparum Commelinum. Anno M. DC. LIX, 1659.

Cote : BIU Santé Pharmacie RES 11464

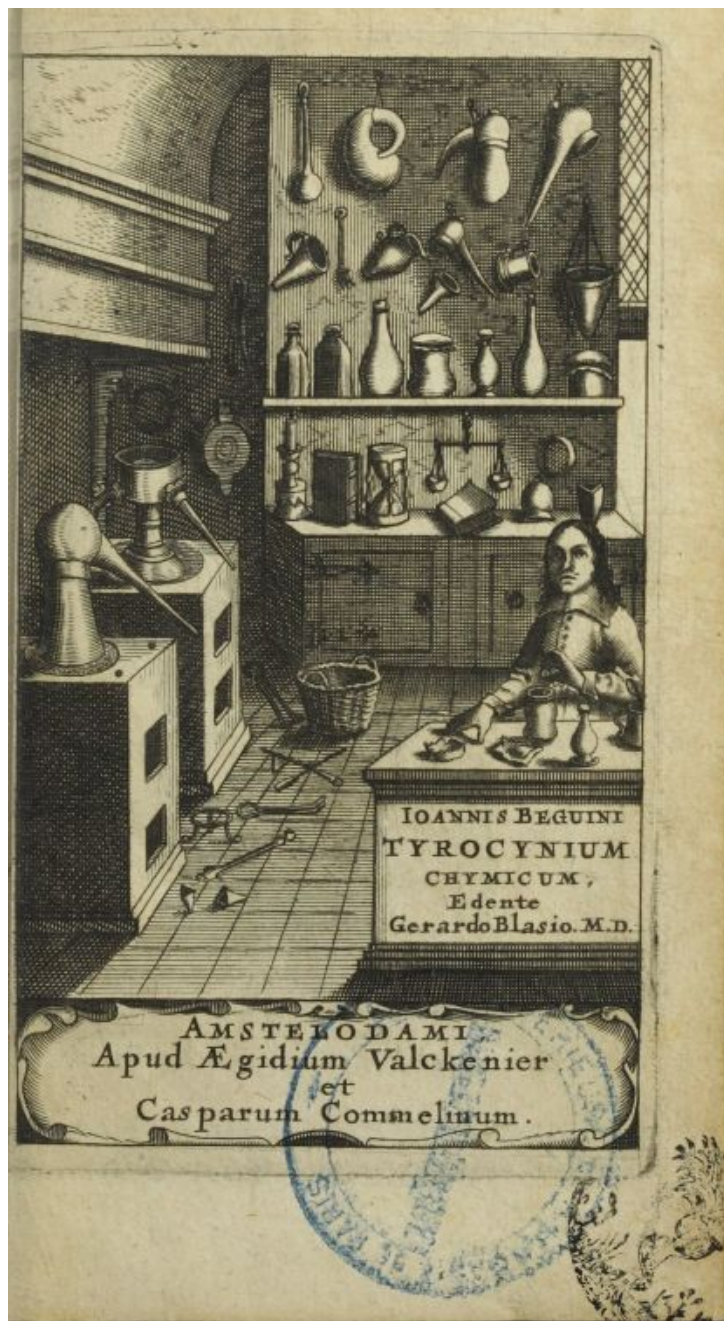

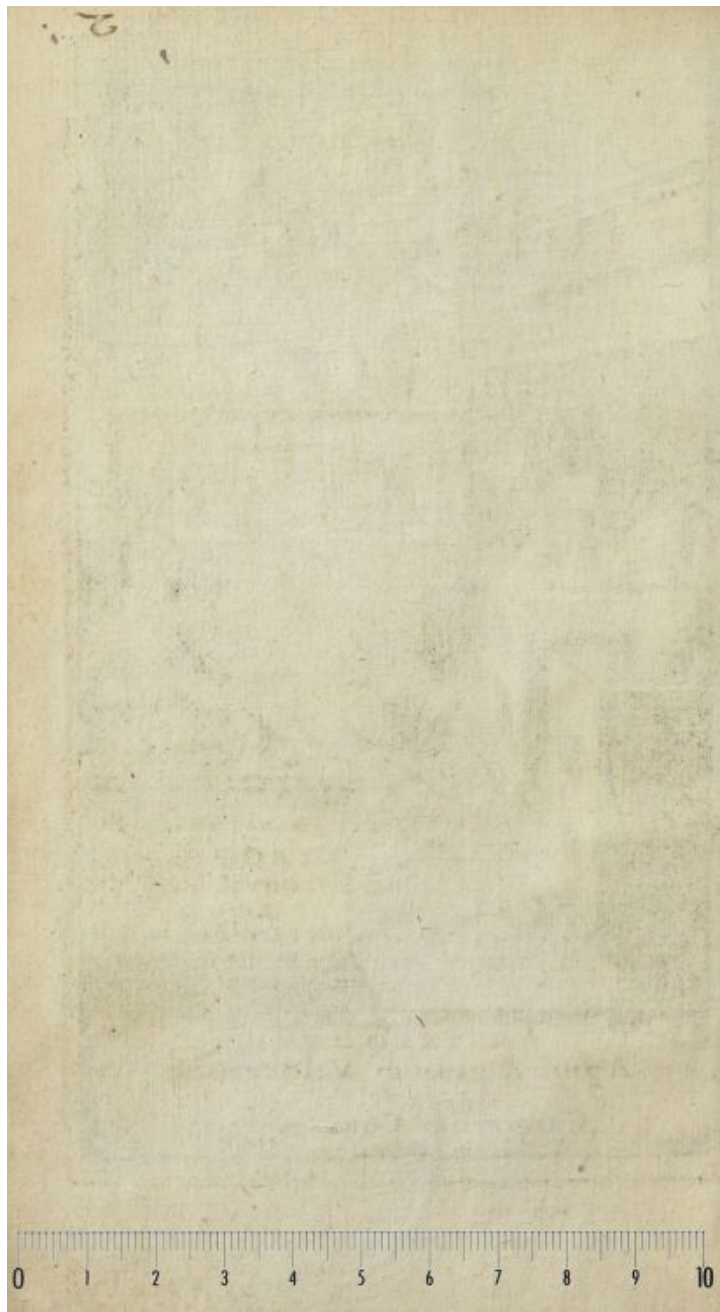

Les nos. 312 et 313 sont perdus.
Collectionnée le 28 Octobre 1789

IOANNIS BEGUINI
TYROCINIUM
CHYMICUM,
Edente
Gerardo Blasio. M.D.

AMSTERODAMI
Apud Ægidium Valckenier
et
Casparum Commelinum.

11464
JOANNIS BEGUINI

Chymici Celeberrimi, ^{Res} 11464

TYROCINIUM

CHYMICUM,

COMMENTARIIS

ILLUSTRATUM

à

GERARDO BLASIO,

Medico Amstelodamensi.

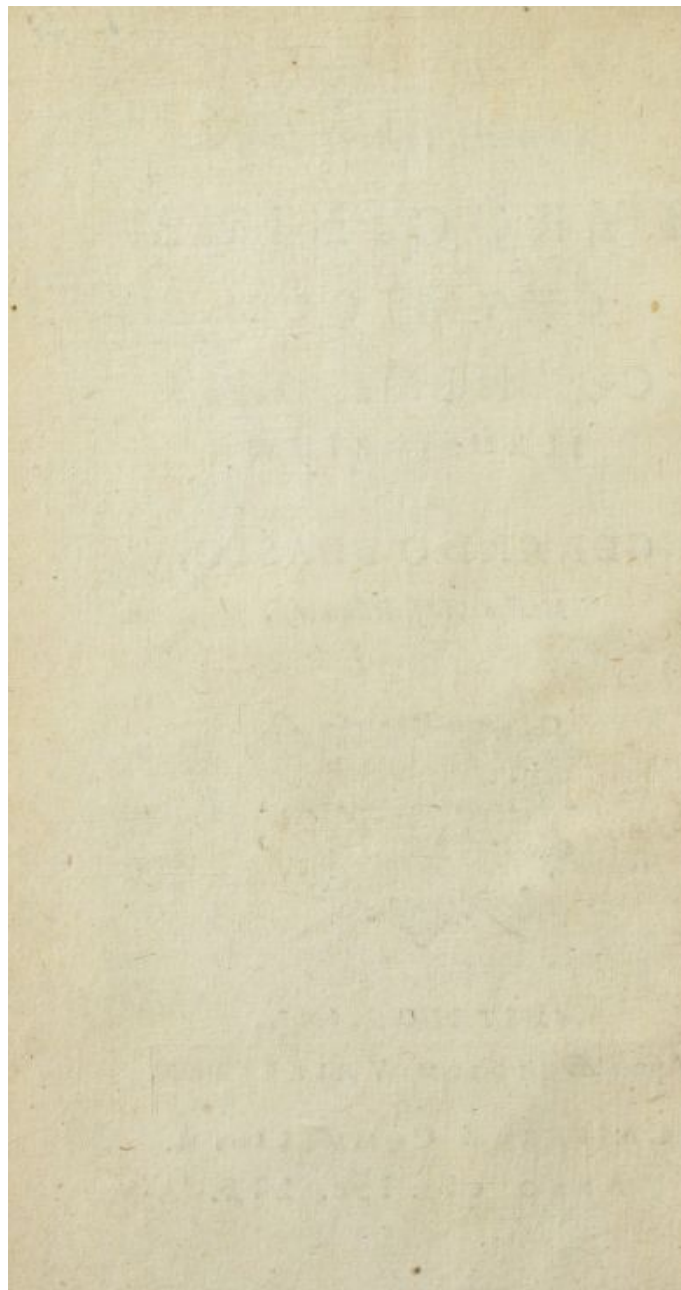
AMSTELODAMI,

Apud ÆGIDIUM VALKENIER,

&

CASPARUM COMMELINUM.

ANNO MDCLXIX.

*Amplissimo, Prudentissimo,
Spectatissimoque Viro,*

D O M I N O

D^N. J O A N N I

N Y P O O R T I O

I. V. D. consultissimo, incly-
tæque Reipublicæ Ultrajectinæ à
Secretis fidelissimo, dignissimo,
Mecœnati summo,

S. P. D.

Cogitanti mihi *Vir Am-
plissime*, cui potissimum
lucubrationes meas,
quas commentarii lo-
co, ad opus vere aureum *Ioannis
Beguni*, Tyrocinium puta Chy-
micum, maximas inter occupa-
tiones, conscripsi, dicare possem,
illico in mentē Tu, *Vir Præstan-
tissime*, venisti; præter id enim
quod ab aliquo jam tempore
summa laudandæ humanitatis of-
ficia tribueris, & talem Te ex-
perior,

‡ 3

perior,

D E D I C A T I O.

perior, qui majora etiam tri-
 buere possis. Ut adeo, nisi ali-
 quid, præsertim ubi datur occa-
 sio, retribuam, alterutrius maxi-
 mè insignium, summeq; abomi-
 nandorum vitiorum, infamiam,
 merito incurrerem, vel quod be-
 nevoli tui animi, *Vir Spectatissi-
 me*, minus recordarer, quod à na-
 tura consuetudineq; mea alienif-
 simum; vel ea, quæ sperari possēt,
 negligerem, quod quia superbi,
 abest non modo à fortuna mea,
 sed & à voluntate plurimum. Le-
 ve fateor est quod offero, & vir-
 tutibus Tuis neutiquam æquipa-
 randum, sed aliquid splendoris,
 æstimationisq; sibi sumit ab Au-
 thore, cujus verba illustrare,
 minime mutare constitui, pluri-
 mum vero à *Te* ipso, qui, & no-
 mine, & re, Christianæ Reipubli-
 cæ jubar, litterarum columen, lit-
 tera-

D E D I C A T I O.
teratorumq; decus ac præsidium,
præter id quod non munusculi
exiguitatem, sed potius donantis
animum respicere *Te* confido.
Authoris nostri, *Amplitudinisque*
Tuæ recēdere honores, decantare
laudes, referre in Rempublicam
(ne de me ipso specialia adducam)
merita, si vellem, & tempus, &
charta prius quam materia defi-
ceret, non epistola dedicatoria,
sed oratio, liber, volumen ingens
inde exurgeret, nec tamen ex de-
bito me omnia exhibere posse,
certus mihi persuadeo, tacuisse
præstat, quam inconcinno, im-
perfectoque sermone per se ma-
gna illustraque imminuere.

Accipe *Vir Prudentissime* eo quo
datur hoc animo, nec meum pu-
blica commoda promovendi ar-
dorem summum sperne. Quod

D E D I C A T I O.

si feceris, à *Te* consequar, ut studium meum multis probetur, & labores meos haud exiguo compensatos fructu existimabo. Vale *Vir Magne* in multos annos, incolumis, salvus & florens, meamque tenuem operam benignus ea comitate fove, qua me, Tibi nunc majora offerre nequeuntem, amare haud dedignaris.

Amstelodami, 20. Augusti. 1659.

A M P L. T U Æ

Obsequio deditissimus

GER. BLASIUS. M.D.

Benevole Lector

Quid novi nova hac Tyrocini
Chymici Joannis Beguini
editio contineat, ne longo sermo-
ne tua tempora consumam, paucis sic
habe. Textum ipsum Authoris nominati
integrum omnino reliqui, nec quicquam
in eo, præter Typothetarum sphalmata,
immutavi. Notas duplicis generis tibi
exhibeo, alienas, propriasque; Ille Medi-
cinæ Doctoribus Clarissimis, D. Jeremiæ
Barthio, & Dn. IOANNI HARTMAN-
NO primo debentur; Hæ vero laborato-
rio meo, virorumque in Chymia excel-
lentium experimentis. Utrasq; commode
distinxi, ne earundem confusio & Le-
ctori confusionem, fastidiumq; crearet,
quas enim de meis addidi, lineolâ à tex-
tu ipso, notisque veteribus separavi, sic
ut omne quicquid infra eam occurrit, mi-
hi debeat. Notas vero veteres, (quas ta-
men ut novas, measq; nunc cōsideres volo)
quod spectat, licet immediate textū auctoris,
ut in aliis exemplaribus, sequantur, eique
inserantur, solo Characteris discrimine

AD LECTOR.

ab eo distincta, (eo enim impressa leguntur, qui vulgo Cursiff appellatur) mutationem tamen summam sustinuerunt, ut Lectori curioso facile constabit, varia etenim que inutilia, falsa, superflua, prolixitate sola notabilia, in iis occurrerant, delevi, iis solum retentis, qua maxime ad rem facere, adeoque veritati quam proximè convenire, videbantur; omnia enim qua vel Beguinus ipse adfert, vel Nota adducunt, examinare, occasio nondum permisit, forsitan alio tempore negotium totum clarius declarabitur, ubi omnes quas exhibet operationes coram spectatoribus examinavero, quod efficere quamprimum decrevi, Chymia studiosis operam meam domi mea offerens

Ger. Blasius.

INDEX

INDEX CAPITUM

LIBRI I

TYROCINII CHYMICI.

Cap.		Pag.
I.	De de finitione Chymiaë.	1
II.	De Solutione in genere.	21
III.	De Calcinatione.	33
IV.	De Extractione.	49
V.	De Coagulatione.	76
VI.	De Lutatione.	79

LIBRI II.

Cap.		Pag.
I.	De Canonibus ad destillationis doctrinam necessariis.	83
II.	De Aquis ex floribus, herbis, radicibus, corticibus, se- minibus, lignis.	89
III.	De Aquis fortibus.	103
IV.	De Spiritibus.	108
V.	De Aceto.	136
VI.	De Oleis.	140
VII.	De Tincturis liquidis.	166
VIII.	De Balsamis.	169
IX.	De Extractis.	174
X.	De Tincturis mollibus.	204
XI.	De Calcinatione salis commu- nis,	

I N D E X C A P I T V M.

nis, salis petræ, vitrioli, pumicis, lapidis spongiæ, cryftalli, marcasitæ argenti.	217
XII. De Calcinatione Antim.	226
XIII. De Calcinatione & præparatione Mercurii	257
XIV. De Calcinatione Saturni & Iovis.	280
XV. De Calcinatione Martis & Veneris.	287
XVI. De Calcinatione Lunæ & Solis.	298
XVII. De Salibus.	307
XVIII. De Floribus.	335
XIX. De Magisteriis.	361
XX. De Tincturis solidiusculis & Panaceis.	376

L I B R I I I I.

<i>Cap.</i>	<i>Pag.</i>
I. De quinta essentia sanguinis humani.	387
II. De quinta essentia vini.	393
III. De quinta essentia Coralliorum.	400
VI. De quinta essentia Perlarum.	404

TYRO-

1

TYROCINII
CHYMICI
LIBER I.
CAPUT I.

De definitione Chymix.

CHYMIA est ars corpora naturalia mitta solvendi, & soluta coagulandi, ad medicamenta gratiora, salubriora, & tutiora concinnanda.

Chymix vocabulum Græcum est: Latini idem, quod ars liquorem faciens, aut res solidas in liquorem solvens: dicta ita κατ' ἐξοχήν, quod Chymia solvere (id quod difficilias) & coagulare doceat. Alchymiam si quis nuncuparit, Arabum more præstantiam ejus; si Spagyriam, præcipua officia, σύγκρισιν nempe & διάκρισιν: si artem Hermeticam, autorem & antiquitatem; si Destillatoriam, functionem ejus præclaram & facile principem, insinuet.

Non displicet etiam alia notatio κατὰ τὸ χυμῶς, hoc est succo, vel sapore, quem arte sua exugunt Chymici, sicut natura ex nutrimentis.

A

Para-

Paracelsus & alii Spagyricam vocant, & exponunt artem segregatoriam puri ab impuro Forstian alludunt ad Græcum μαγειρείον, quasi excoctoriam metallorum, & succorum nominaremus. Sed quæcumque sit tandem artis hujus ἐπινοία, vera ejus notitia exercitiumque est pulcherrimum.

Cum autem omnes disciplinæ vulgo sint vel theoreticæ vel practicæ: Chymia non acquiescens in cognitione & contemplatione corporum mystorum ut scientia Physica: sed finem habens τὸ ἐγχεῖν seu μαγεία, magisterium scilicet, tincturas, quintas essentias & similia: merito ipsi locus inter practicas disciplinas & artes conceditur: etiam si fortè inveniantur, qui theoria sola contenti, ad jucundissimas artis hujus ἐπινοίας vel magistris idoneis destituti, vel gravioribus aliis negotiis impediti, per accidens se non accingant.

Hinc præclarum illud axioma quod omnibus veris Chymiatris summe commendabile esse debet: Quantum videlicet Experientia in universa Alchymia procedit, tantum ratio de ejus certitudine & operandi modo merito statuere debet. Quapropter cum experientia practica veritatem Theoricæ corroboret, unice verum Chymiatricæ studiosum eo allaborandum esse censemus, ut manuali experientiæ noctu diuque incumbat, quo tandem dulcissima hujus artis usura frui possit. Quod ipsum etiam suadet & fideliter veros doctrinæ filios adhortatur Severinus

rinus in Id Med. Philosophicæ cap. 17. dum inquit. Ite filii, vendite agros, ædes, velles annulos, comburite libros, emite calceos, montes accedite, valles, solitudines, littora maris, terræ profundos sinus, inquirete animalium discrimina, plantarum differentias, mineralium ordines, omnium proprietates nascendi modos notate, rusticorum Astronomiam & terrestrem Philosophiam diligenter edificate, nec vos pudeat, tandem carbones emite, fornaces construite, vigilate & coquite sine tædio. Ita enim pervenietis ad corporum proprietatumque cognitionem alias non. Et addit. Hæc mandata gravia essent, nisi laborum beata præmia pollicerentur. Hæc ille. Non tamen volumus inde Chymicæ astrorum experientiam, quæ temeraria, sed eam quæ ἐπιπέδῳ ᾧ sit fundata; certum enim est ac firmum eos omnes absque vera & naturali ratione Vulcani violentia sublimationibus variis ac reverberationibus, ardentibus itidem ac erodentibus menstruis rerum naturas quodammodo immutare, destruere ac pervertere, non autem veras, ut nugantur, ex illis extrahunt essentias: multo minus solare & salutare illud separant balsamum.

Objectum artis hujus, corpus mixtum concretumque statuitur, non quia illud est mobile; ita enim Physicæ considerationis est: verum quatenus est solubile & coagulabile. Talia autem sunt vel imperfecte mixta, ut plantæ, frutices metalla, lapides, arbores,

& animalia omnis generis. Unde apparet, quam graviter illi hallucinentur, qui audito Alchymistæ nomine, statim sibi hominem imaginantur, qui nihil tractet aliud, quam metallorum μεταμορφώσεις, nihilque meditetur, quam mirabile lapidis Philosophici μυστήριον.

Dicitur esse objectum Chymie corpus mistum, qua solubile & congelabile est. Sed notandum, quod mistum nativum non in omni pereat opere, Imo Chymico propositum ut plurimum esse, non misturam solvere, sed hac servata concretionis materiatae seras & vincula dissipare, quo aditus sit ad intimam substantiam, quam natura arctissimo conclusit complexu, ne externis pateret facile injuriis. Quocirca falsum dicit is, qui verum Chymicum usque ad ultimum destruere pronunciat. Non est hoc artis. Termini sui singularum sunt præparationum, in quibus ars cessat. Deinde turpè dictu est, quod refert autor de misochymicis, qui Chymiam veram tanto cæperunt habere odio, ut ipsius solo audito nomine inhorrescant & subinde vomere cogantur. Sed hos Musæus rectè ceu haleces sale condiendos, & postea in fumo suspendendos esse exclamat. Et sanè dolendum est, quod multi de Spagyricâ tam temerè judicent, ut rusticus ille Aristidem non notum, quod nimis injustè haberetur, damnare voluit. Alii tales lactucas asininis suis labris gustare nequeunt, idè verbis sesquipedalibus damnant, & canine quadam invidia alios à pabulo, quo ipsis frui non licet arcere sat agunt.

Alii

*Alii Sophistarum more omnia quæ ipsis non probantur, contemunt : quibus tantum illud arri-
dat, quod suum est. Sicut stultis sua clava &
tintinnabula placent, prout rectè differit Para-
cels. in præfat. de natura rerum.*

Finis ejus est medicamentorum suavio-
rum, salubriorum & tutiorum præparatio:
atque hac ratione Ars nostra à Pharmaco-
pœa vulgari, quæ etiam medicamenta con-
cinnat, tuta quidem & salubria, sed minus
grata, distinguitur. Nam quod ad suavitatem
attinet, in confesso est, ægrotum citius pa-
rum conservæ rosarum cui grana forte qua-
tuor Mercurii per inferiora tantum purgan-
tis, commixta sint, assumpturum, quàm mul-
tas Diacatholici drachmas : citius pilulam
unicam benedictam Quercetani, vel duas ex
Electuario Panchymagogo ejusdem confor-
matas, quàm decem vel quindecim pilula-
rum sine quibus, Aurearum Fætidarum: ci-
tius grana quatuor Bezoartici mineralis ce-
leberrimi Hartmanni, vel octo Antimonii
Diaphoretici Crollii, quàm potionem ali-
quam subodorificam : citius jusculum Cre-
more aut magisterio Tartari conditum, quàm
haustum agonisticum Apozematis: Syrupive
alicujus Magistralis, ad descriptionem, nes-
cio, quot pedes longam laboriosè confecti.
Fieri tamen poterit, ut quandoque ejusmodi
pocula & canthari medicamentorum vulga-
rium suavitatem Chymicam longe superent: ni-
mirum tunc, cum nonnulli ægrotantium,
A 3 allatis

allatis illis & nondum manu præhensis, sola
 saporis & odoris eorum nauseabundi imagi-
 natione, nec vi aliqua magnetica concitati,
ἀνα ἢ κάτω vomunt & dejiciunt: id quod
 medicamentis Chymicis præstari hæcenus
 non potuit. At inquit: triumphant sanè
 Spagyrici remediorum suavitate: referant
 autem recepto more præparata in pharma-
 copoliis medicamenta, laudem salubritatis
 & curationis tutioris. Hic Rhodus, hic saltus.
 Nam dicunt: Vestra remedia non modo no-
 stris non sunt salubriora, & tutiora: cum ne
 quidem satis sint salubria & tuta. Pleraque
 enim vestra sunt venenata, & naturæ huma-
 næ planè adversa: utpote metallica & ex mi-
 neralibus desumpta, pleraque acria, corrosi-
 va: pleraque calidiora, quàm ut convenient,
 & grave *ἐμπύρευμα* redolentia. Gravia sunt
 hæc tela, & Chymicorum jugulum petitu-
 ra, nisi rationis & experientiæ clypeo exce-
 pta dextre elidantur. Negari equidem haud
 potest: multa nostrorum medicamentorum,
 è mineralium & metallorum familia petita
 esse: sed propterea non venenata, non huma-
 na naturæ prorsus infesta. Quod si enim Ve-
 teres iisdem omnibus, sed crudis & non præ-
 paratis, sicut ex Galeno, Dioscoride, Anti-
 dotario Nicolai Myreplici & aliis videre est:
 & Recentiores quidam famosissimi Medici,
 uti Rondeletius, Mercurio crudo in pilulis
 Barbarossæ, ad morbum Neapolitanum ex-
 pugnum; Crato trium Cæsarium Medi-
 cus

cus felicissimus, Cinabari ad vertiginem, & alii Antimonio ut Cardanus, Iulius Alexandrinus, Matthiolus; Vitriolo Gesnerus; Croco Martis ad icteros Fallopius; Sulphure universi ad pulmonum affectus usi sunt: cur nobis eadem recte præparata & omni venenosa malignate exuta, in usum medicum transferre non liceret: præsertim cum videamus eos, qui vulgaribus Pharmacopolarum medicamentis firmam sanitatem recuperare non potuerunt, suasu ipsorum Misochyomorum ad thermas metallicas, aut fontes minerales ablegatos, eorum usu continuato perfecte fuisse curatos. Unde sane conjiciendum est: in ejusdem mineralibus & metallicis, balsamum quendam fixum, spiritusque potentissimos & corruptioni minime obnoxios conclusos esse. Id quod ex usu etiam medicamentorum Chirurgicorum conspicuum: ubi vix ullum magnarum virium est, nisi cui vel metallum vel minerale aliquod sit commistum.

Absit autem: ut ea cruda, seu veterum seu recentiorum quorundam more, intra corpus propinanda esse censeamus. Utile ab inutili separandum, venenum à in sumia salutari: nucleus & medulla à corticibus, putaminibus, siliquis & fecibus secludenda. Sic demum exinde apta remedia ad deploratissimos quosque morbos cito, tuto, & jucunde curandos, si à medicis doctis, expertis & circumspectis, & ad præscriptas Therapeiæ le-

ges adhibeantur, exsurgent. Sic Viperæ, venenatissima bestia rite parata basi Theriacæ, alexipharmaci illius universalis, tot seculorum experientia comprobati, constituit. Sic ex serpentibus vulgaribus tam *αεφυλακτικός*, quàm *θερραπειπτικός* certissimum, contra omnis generis venena, vulgo nunc parati, quotidie videmus. Sic Draco marinus, quem Galli *levioe* nuncupant, in dorso spinam habet, qua segregata, cibus exinde paratur delicatissimus. Eadem planè ratione & fossilia ad eam mediocritatis naturam reduci possunt, toto in partes constituentes resoluti, qualitatibusque malignis & fatum accelerantibus averruncatis: ut certo certius sit eos, qui talibus legitime præparatis ritè utuntur non tam internecium hostem, quam benignum hospitem; non tam venena, quam alexipharmaca & morborum *ρίζοτίμους* in vitæ suæ penetralia admittere. Nam si metallorum & mineralium venenositas à forma eorundem dependet, quis non videt, si ea in tria sua principia, artificio chymico consumantur, omnes qualitates lethiferas ablatum iri? Et si in parte aliqua constituyente malignitatem stabulari opineris, tanto facilius intelligis, toto in partes suas diviso, illam segregari posse. Atque hoc modo instituta feralium medicamentorum correctio, quam salutaris sit, infinitis exemplis, nisi ea nota esse arbitraremur, comprobari posset. Desinant igitur Miso-chymici, à mineralium & metallorum

metallorum usu intra corpus exhibendorum abhorrere, & nescio quam *ἰλιδα τῶν κακῶν* ex eo repullulantem temere pertimescere: quin potius discant à Chymicis verum malignitatis remediorum, quibus veneranda antiquitas usa est (puta, Antimonii, Mercurii, utriusque Hellebori, omnium Tithymali specierum Pytyusæ, Elaterii, Colocynthidis, Euphorbii, Thapsiæ, Scammunii, Thymelææ, lapidis Lazuli & Armenii. Aeris scorix, Sandarachæ, &c.) malignitatis, inquam, perdomandæ modum: qui fit corporis heterogenei in suas partes *ἀγαθῶν*, non autem consueta Matiches, Thragacanthæ Spicæ, Cinamomi aut similibus additione. Nam qui ita medicamentorum simplicium qualitates venenatas dispellere, & infringere satagit: nã ille similis videtur cocis imperitis & stolidis, quibus si carpiones desquamandi & eviscerandi essent, amarorem bilis, fellea cysti forte fortuna pertusa, non eluendum aut segregandum, sed saccharo melleve addito obtundendum esse contenderent: aut si iidem intestina animalium in alimentum hominum præparare deberent: nec ea ab excrementis sordidis & foetidis mundanda esse; sed vel ambrâ addita, oleisve odoriferis affusis, coquenda stulte judicarent. Porro Spagyrica non videntur salubria esse & tuta, quia acria & corrosiva, ignisque violentia magis caustica reddita, & quia impressum *ἔρωδρευμῶς* redolent. Verum si acria,

si corrosiva intra corpus non recipienda: Deus bone, quanta medicamentorum copia è vulgaribus pharmacopoliis ejicienda: quantus eorum numerus ex Antidotariis expungendus: quot condimenta è culinis removenda. Cantharides à Galeno inter medicamenta exitialia, quod per erosionem interrimant, numerantur, & tamen parce sumptæ & quibus oportet, commixtæ, τοῖς λιτοῖς & diureticis, vehiculi loco, ab eodem conceduntur. Vitriolum quàm cortrosivum sit, omnibus constat, & tamen in laudatissimam antidotum Theriacam recipitur. Allium, cæpe, sinapi, nasturcium quàm acrias, & tamen quotidie iis inter epulas uti non reformidamus. Limonum, Citriorumque succus, firmissima Perlarum & Corallorum corpora dissolvit; & tamen cum in extrema virium imbecillitate, Cardiacum efflagitur, nullum eo præsentius & præstantius vulgo propinatur. Ergo nec Chymicorum remediorum acrimonia, & vis caustica metuenda: præsertim, cum multa sint forinsecus corrodentia, quæ intrinsecus, cum ob majorem interraneorum repugnantiam & vegetum caloris nativi robur; tum ob humores noxios, in ventriculo stagnantes, pari ratione vires suas explicare non possunt. Accedit, quod, sicut nec integros manipulos salis devoramus, nec aliquot libras ejus in jusculis, sed forte pugillum unum dissolvimus, parumque aceti & aromatum ad cibos condiendos.

diendos adhibemus ; ita cum necessitas Me-
cos Spagyricos , ad medicamenta acria usur-
panda compellit , guttam granumve unum
aut alterum , nec sola , sed idoneis liquori-
bus permista exhibeant. Imò acerrima quæ-
vis ita edulcorari possunt, ut omnem acrimo-
niam deponant, quod ex aqua forti & regia,
si Tartari sal iis commisceatur , manifestum
evadit. De ignis contagio , quæ objiciun-
tur , adeo vana sunt & frivola , ut ne quidem
refutatione egere videantur. Ipse enim Ga-
lenus *cap. 18. de Theriaca ad Pisonem*, ignem
multa efficere meliora, & interdum latentem
rerum naturam detegere , quædam etiam,
quos volumus in usus apta reddere , expresse
scribit: unde etiam idem Elementum, titulo
Magistri ærtium , à Cicerone non immerito
insignitur. Et ut taceam , quod Galenus
metalla acria & mordentia , ut mitiora red-
dantur, ignis examini subjiciat, chalcitis usta
melior existimatur, quam non usta: Balanus
Myrepica secundum Mesuen vomitum mo-
vet , & simul per alvum dejectiones enititur:
Assata autem & humiditate ejus nauseabun-
da ablata, sola vis humores per secessum ex-
purgandi remanet. Ita Mercurius sublima-
tus , qui acerrimus existit, ignis violentiam
cum Antimonio passus , ut in mitissimum,
ita saluberrimum abit alexipharmacum. Sic
Ferrum, cum in crocum Martis in reverberio
calcinator , extremum flammæ calorem
sustinet , nec tamen ipsi ea imprimatur acri-
monia

monia, ut usus ejus in hæmorrhagiis & alijs fluxibus non sit frequentissimus, non utilissimus. Contra aqua & oleum Cinamoni quantam acredinem solo vaporis balneo acquirunt: quantam eodem vinum. Unde hoc, intelliges rationem, si, quare sol induret lutum, liquefaciat autem ceram, idemque linteamina albefaciat, faciem vero denigret, perpenderit: Falleris igitur, si spiritus Vitrioli acrimoniam ab externo calore contrahi, Si oleum salis ab igne reverberii, eadem infici existimas. Nihil enim Sales mixto insint, etiamsi violentissimo igne id exerceas, nunquam tamen ei tanta acredinis stigmata inures: Et contra, licet moderatissimo in quibusdam calore utaris, ea tamen ob salium præsentium vim, actiora redditum iri ne dubites.

Cæterum *ἐμπύρευμα* medicamentorum Chymicorum tanti momenti non est, ut Medicis practicis eo nomine exota esse & periculosa videri debeant. Si enim quoddam vis velligium medicamentis inhæsit, id aut à calore modarato aut forti, originem suam sortitum est. Si ab illo, & propterea medicamenta Chymica evadunt noxia, tum nec esculenta, nec poculenta nostra, nec vulgaria remedia tuta erunt & salubria, cum ad ea paranda, major sæpe ignis gradus requiratur, quam ad medicamenta Chymica, quod patet ex coctione cerevisiæ, ubi hordeum primo valenti igne torretur, post majori coquitur:
item

item ex quibusdam vinis Rhenanis, quæ ob salubritatem populis Septentrionalibus in omnibus ferè morbis loco remedii sunt, & tamen ad veram maturitatem, non nisi ignis Elementaris beneficio perducì possunt: item ex piscibus assatis, carnibus fumo induratis & sexcentis aliis. Si vero ab hoc igne scilicet violento, nec inde periculi quidquam ægrotantibus imminet: cum vel ablutione vel digestionem corrigi possit, ut videre est ex cineribus, qui calliditatis suæ notas ab igne communicatas, affusa aqua, in lixivium deponunt. Imo ablutio nimis crebro repetita, purgantia quædam metallica & mineralia chymice præparata, ad sentinam pravorum humorum exhauriendam, inepta reddit. Digestione autem quam omnia dulcescant, notius est, quam ut exemplorum inductione, ad id comprobandum, opus esse videatur. Quod si autem forte per Emphyreuma intelligit; quando vel calor potentialis, qui in misto latebat tanquam sub carbonibus, igne violento in actum producitur, & liber jam ab omnibus compedibus potentiores exerit vires, vel quando calor qui hinc inde dispersus erat, Vulcani beneficio unitur: nec hanc ob causam, seu Emphyreuma, seu calor nimius metuendus, cum Medici officium sit, calidis ejusmodi dextre uti, sicut & alia, quæ si imprudenter adhibeantur, ægrotis nocentium allatura videntur. Sed instant Misochymici & gravius nos urgent, dum prætendunt
nostra

nostra medicamenta esse inutilia, quia emortua & ex mistis destructis, corruptisque orta humidoque primogenio destituta. Verum enimvero si mistorum corpora nam solvenda, vel ut ipsi odioso vocabulo utuntur, non destruenda, cur isti misionis harmoniam turbant? cur infusiones, decoctiones, sirupos igne violento parant? cur assationibus, cur tostionibus, cur destillationibus, cur diagridio, & non scammonio integro? cur trochiscis Alhandal & non colocynthide ipsimet utuntur? cur in extrema virum imbecillitate, destructo capone, hoc est aqua ejus stillatitia, ubi certe omnis *νεύσις* & *μυξίς* totius perit, ægrotos jam jam animam quandoque exhalaturos, nutrire præsumunt? An quia Naturam hac in parte imitari volunt, quæ cibos in ventriculum ingestos non crudos & integros adhuc existentes, ad partes alendas devehit, sed destructos, hoc est, ab inutilibus & crassioribus partibus denudatos, & in hepatis officina in quintam quasi essentiam reductos. Dicant, si placet, an cum infantes ab uberibus matrum adhuc pendentes, lacte earum, quæ infuso Rhabarbari, vel suæ vel illorum valetudinis gratia usæ sunt, purgantur, concentus temperies & harmonia totius Rhabarbari in lacte materno pressum data fuerit: an vero forma hujus mixti de subjecto suo in aliud, & ex hoc rursus in aliud translata, & multas mutationes passa, salva & integra permanferit, atque ita ex corpore humores

res

res pravos exclusit. Forte hinc fit: quod quidam Miso-chymicorum à caseo tum à butyro abhorrent, non naturali quadam ἀντιπαθεία, sed quod ob concentum in lactis destructum, formam ejus & temperiem abolitam verentur, hæc & similia alendo corpori esse inidonea. Deinde dum chymica remedia, mortua cadavera nuncupant, humidoque primogenio spoliata esse contendunt; partim sibi ipsis contraria, partim veritati non consentanea loquuntur. Si enim sceleta sunt, cur alibi ea potentius agere, quam humana temperiei mediocritas permittat asserunt. Deinde nonne necesse est, ut tam animalia, quam vegetabilia, vita illa qua sibi vivunt, hoc est, nutriuntur, crescunt & auferuntur, quo esui & usui hominibus esse possint. Nec enim ipsi Scythæ tam barbari sunt, ut licet carnibus vel crudis vel cursu equorum concitatori, sub ephippiis fervefactis, vescantur, vivas veras in os ingerere & deglutire velint. Ita etiam plantas, stirpes & frutices, ut in corpore humano vitales edere actiones valeant, mori oportet, hoc est, ex solo eorum nativo erui, ne exinde amplius alimentum pro vita sua conservandam attrahant, sed ut ad hominum sanitatem tuendam, morbosque profligandos apta remedia suppeditent; id quod etiam herbæ & alia ita emortua, imprimis si legitima eorum ἐξ ἀποθανοῦς præcesserit, intra corpus assumpta feliciter præstant. Et ut
experientia,

experientia, certissimo veritatis *κελευσις*,
 evincam, vitam vegetabilium operationibus
 Chymicis non destrui, nec humidum misto-
 rum primogenium, iisdem absorberi: certum
 est & multoties probatum, sales herbarum
 præsertim calidarum, si certo quodam modo
 & nobis cognito seminentur, alias produ-
 cere suæ speciei herbas, ut taceam ea quæ
 Quercetanus *cap. 22.* in responsione ad Ano-
 nimum pro veritate Hermeticae Medicinæ,
 stupenda & suscipienda adfert exempla.
 Quid, quod in Arduenna & aliis multis locis
 desertis, sterilibus, & aridis, ut agricolæ
 ætate, quod metere possint, habeant, dume-
 ta, genistas & vepreta passim comburant, &
 cineres hinc inde per campos dispergant, ut
 sub acta terra, sale, beneficio pluviarum su-
 pracadentium ex illis elicit pinguescat, ac
 lætas segetes postmodum ex semine in ter-
 ram projecto producat. Fungitur nimirum
 ejusmodi cinerum sal officio limi, quo nu-
 quam agri impinguari possent, nisi urinis &
 sale animalium brutorum (est enim in sale
 pinguedo, quod mitemur, ut Plutarchus post
 Aristotelem in *Symposiacis lib. 1. quest. 9.*
 testatur) esset imbutus. Non tamen planè
 abnuerim, viventia quædam & nondum
 emortua recte interdum adhiberi, ut gallus
 circa podicem deplumatus, ad venenum è
 carbunculis pestiferis extrahendum: ut catel-
 li ad ventriculum frigidum & imbecillum
 benigno calore & temperato extrinsecus fo-
 vendum:

vendum : sicut etiam non negarim integra interdum præstare destructis , modo & ipsi fateantur , se non minus destructis uti quam Chymicos. Superest nunc scrupulus unus, qui multorum animos valde torlit, diuque suspensos detentos remoratus est, quo minus in usum Hermeticorum medicamentorum consentire potuerint, nempe quod illa, præsertim si sint metallica aut mineralia caloreu nativum & spiritus subito dissipent , & in partibus principalibus funestas reliquias, malignum fermentum & parvam *διάρθειαν* relinquunt. Unde aliqui per accidens curati, & paulo post recidivam passi maturius ex hoc mundo discesserint. At immerito remedia Spagyricè præparata eo nomine male audiunt, cum si forte tale quidpiam ex usu eorum accadat, id non tam remediis, quàm vel artificibus, qui ea concinnarunt, vel Medicis, qui ea exhibuerunt imputandum sit. Notum est enim, quantus sit eorum numerus, qui illotis manibus ad hanc artem nobilissimam accedunt, qui ex libris tantum, non *αυτοψία* artem hanc edocti, stibium & hydrargyrum ad sanitatem hominis vel conservandam, vel deperditam restituendam, audacter parare, & parata intra corpus exhibere non verentur. Talium Chymicorum præcipitatis, non mirum, si illi, qui his utantur, in sepulchrum præcipitentur: si eorundem Mercurius vitæ, non vitam; sed mortem & magno interdum precio emptam quidam improvidi

improvidi & valetudinis suæ prodigi, consequantur. Deinde culpa tam gravium accidentium non raro in iis etiam residet, qui dicta medicamenta propinant, quorum aliqui legitimum ipsorum usum nunquā viderunt; aliqui plane indocti sunt, lupidi, omnis methodi Galenicæ & Hippocraticæ ignari, quales sunt Judæi & Agyrtæ-similes, quibus religio non est, latronum more, de corio humano, pro libitu ludere. Non absimili ratione, & vulgaribus medicamentis, quæ sunt potentiorum virtutum, utpote Scammoneatis, Helleboratis & similibus dicā interdum scribitur, quando à Pharmacopolis imperitis sinistre parantur, aut ab expertis dextre conficiuntur, sed præpostere ab empiricis usurpantur, licet alias ex usu esse possint, bene scilicet parata, & methodice adhibita. Non est igitur, quod Medici docti & prudentes à Chymicorum medicamentorum usu in posterum abstineant; cum si ea ab expertis artiffis, inter quos in Gallia eminent Nicolaus Bonne illustrissimi Ducis Bullionæi in arce Sedanensi Pharmacopœus, qui officinam habet selectissimis remediis, cum Galenicis, tum Spagyricis, præsertim vero Theriacis communi & essentificata ad Quercetani leges solertissime præparatis instructissimam, conficiantur: omnis malignitas, si quæ ipsis sua natura inest ministerio Vulcani auferatur: ut impossibile sit, ea posse si methodice usurpentur, vel calorem nativum

nativum & spiritus, individuos animæ satellites destruere; vel pravam dispositionem partibus principibus inurere.

Atque ita hæcenus monstratum est: quàm vano & falso prætextu, remediis Chymicis, quasi periculosa, inutilia & pestifera sint, jus civitatis in republica Medica denegatur: nunc quod eadem sint vulgaribus salubriora & tutiora evincendum est, quod quidem ex prioribus satis liquet, sed tamen ut omnia melius dijudicari possint, pauca quædam pro nostra assertione attexenda videntur. Salubriora igitur & tutiora sunt in arte Spagyrica concinnata remedia quàm vulgari modo præparata, quia in illis purum ab impuro, malignum ab alexipharmaco, corporeum à spirituali, inutile ab utili separatum, ac proinde ventriculum sua mole non molestant, nec operationes suas differunt, sed cito cum morbis colluctari incipiunt, eosque victas dare manus festinanter cogunt. Sic cerevisia defecata salubrior est non defecata: sic vinum à tartaro suo depuratum, tutius hauritur, quàm vinum ex uvis recenter expressum, sic cibi, seclusis à natura excrementis, post multas coctiones singula corporis nostri membra nutriunt: sic citius aqua cinnamoni aut balsamus ejus in lipothymis, spiritus reficit, quàm ipsum cinnamomum integrum: sic guttæ aliquot olei anisi plus præstant, quàm integræ ejusdem uncix. Vulgus a. præparaciones omnes improbat,

&

& integris uti mavult, quam in principia sua consumptis; partim non sufficientes aut convenientes adhibet, unde non raro ægrotantes ob devoratas partes noxias excrementitias & venenatas una cum salutaribus & utilibus, expugnato morbo, cum symptomatis gravioribus postmodum supervenientibus, & ipso priori morbo periculosis conficiantur. Deinde quis nescit: aquas Chymicas, odorem & saporem vegetabilium integrum referre: vulgares autem nil aliud esse, quam phlegma inutile, & aquas leviter putrescentes: illasque multos annos durare, has vero vix mensem unum aut alterum. Et sicut aquæ vulgares Pharmacopolarum, extremam malignitatem à vasis plumbeis acquirunt: sic non minorem & decoctiones eorundem, à vasis cupreis, quæ eo deteriores adhuc evadunt, quod in earum præparatione subtilior & melior pars in auras evanescat; & fitu paulo post contracto corrumpantur inutilesque reddantur. Adhæc Analeptica & cordialia, quæ ex corallis plerisque in pulverem contritis & cribratis, nec non auro foliato præparantur, quas vires alias in corpore humano exerunt, nisi quod ventriculum in-cruentant, eumque alias languidum magis enervant? Contra quintæ essentiæ Chymicorum & magisteria ex iisdem, ut & tincturæ auri absque corrosivo factæ, sicut in quovis liquore facile solvuntur: ita soluta, & intra corpus admitta, vires collapsas restaurant, & pristinum

pristinum vigorem restituunt. Quid, quod medicamenta vulgaria in morbis chronicis, raro optatos fortiantur effectus. utpote ex vegetabilibus tantum desumpta, quibus radices affectuum contumaciorum firmiores funditus extirpari & evelli nuqueunt. Chymica autem, præsertim ex metallicis & mineralibus præparata, utpote potentiorum virium & majoris efficaciam incurabiles vulgo morbos, epilepsiam, lepram quartanam, podagram, hydropem, ἰσχυρῶς, ταχέως ἢ ἀσφαλῶς percurant. Non igitur abs re à factum esse putamus, quod nos Chymiam, artem medicamenta gratiora, salubriora & tutiora concinnandi, in libelli nostri frontispicio definiverimus.

C A P U T II.

De solutione in genere.

[Partes Chymia sunt duæ; Solutio & Coagulatio.]

Solutio Chymica est ἐργα πῆν sive operatio, qua corpus naturale mistum in tria sua principia Mercurium, Sulphur & Sal, ex quibus à natura conflatum est, separatis heterogenis, recluditur.

Cum natura nihil puri nobis dedit, sed omnia permultis imò noxiis permiscuit sæculentiis, idè necessitas hic artem fecit, quæ purum ab impuro, salubre

salubre ab insalubri separat, haud alio conatu quam cetera scientia id populariter & quotidie peragunt, rejectanea semper amolendo, errataque corrigendo ut natura semetipsa quasi deficiens hanc ipsam artem Chymicam ab infantia cognoscendam subinde inculcasse videatur. Corpus autem naturale mistum non uno sed variis peccat modis, vel impuritate, tum intrinseca tum extrinseca, vel duritie seu corporis contumacia, utrumque tollitur separatione & alteratione, vel etiam transmutatione, illa omnes impuritates penitus aufert, haec & substantiam tractabilem, balsamoque nostro haud absimilem reddit, & vel totum vel qualitates immutat. Quin imò malignitatibus saepe per universum subjectum Chymicum dispersis, omnino expedit ejus continuitatem corrumpere & ad minimas particulas sectionem instituere. Nec enim aliter ad speciem scilicet Chymicam pervenire, aut malignas qualitates alterare, aut noxias tollere licet. Nam universum hoc opus est preparationis, quam propterea Hippocrat. 2. de dieta *ἰσχυρία* appellavit, tanti profecto usus, ut sine ea bene medendi ratio periculi, terrorisque plena, cuiusvis pio cordatoque medico suspecta esse possit. Quod si alimenta per os sumpta coqui & elixari postulant, ne corpori fructus crudos ingenerent, quidni etiam medicamenta ad mediocritatem, preparationis sedulitate, reduci debeant. Hinc rectè & prudenter ab autore nostro factum, quod de his prius, variisque preparationis gradibus, antequam

quam de legitima medicamentorum preparatione ageret, admonere voluerit. Quoniam autem varii solutionis gradus dantur, quibus non semper corpus naturale, mistum in tria sua principia, Mercurium Sulphur & Sal resolvitur, ideo nonnulli huic generali magis strictam addunt definitionem dum describunt, quod Solutio seu Corruptio Chymica sit preparationis Chymicæ gradus primus & summus compagem corporis quoquo modo dirimens, hæc enim vel in sola dislocatione continuitatis acquiescit, vel simul etiam inquinameta separat. Quantumvis enim in opere Chymico corruptionem necessario sequatur separatio, hæc enim ejus mensuram certam explet, seu finem addit, nihilominus tamen quam plurimæ operationes sunt, quæ solam corruptionem citra separationem postulant ut e. g. Magisterium definitur, quod sit ens medicum ex toto citra ullam separationem impuritatibus dumtaxat segregatis elaboratum & exaltatum.

Sicut Aristoteles principia corporis naturalis vere statuit tria: Materiam, Formam & Privationem, licet ea sint noetica potius, quàm vere hypostatica. Et veluti Galenus quatuor clementa, ignem, aërem, aquam, terram pro principiis, etsi remotis, haud abs re adstruit: ita Chymicus artifex sensatus, sensibilibus corporum tria asserit principia sensibilia & proxima, Mercurium, Sulphur & Sal: sequiturque hac in parte ipsum Aristotelem, tertio de cælo textu 61. quem locum

cum Petrus Ramus ad nauseam usque in scholis Acromat. Philosophi superius allegatis principiis opponit. & post eum Kragius contra Peripatericos valde urget. Per Mercurium autem, sulphur & salem non intelligendum est, quod ejusmodi mineralia ex mistis concretisque corporibus beneficio ἀναλύσεως Chymicæ, possint erui, qualia vulgo à mercatoribus venduntur; verum sufficit, si sint talia, præsertim in vegetabilium & animalium familia, quæ mineralibus illis sint ἀνάλογα, & tantum inter se differant essentia, proprietatibus & actionibus, quantum illa in suo genere minerali.

De principiorum numero magna apud antiquos Philosophos erat contentio, ita ut contra ea variis & dissentientibus inter se opinionibus sese effuderunt. Democritus ac Epicurus in principia nobis obtruserunt inane, infinitum, atomos, quorum concursu omnia corpora conflagentur. Diodorus Crocus cognominatus ex corporibus minimis & indivisiis, tanquam principis, res componi dicebat Empedocles omnia, quæ componuntur ex disparibus, iisdemque consentientibus naturis concrefcere censuit. Pythagoras lineas, figuras atque numeros rerum omnia principia esse statuit: ita ut singuli suas sententias undique rationibus suis fulcirent. Sed cum hæc olim, tanquam futilia ac inania confutata & explosa sint, frustra his diutius immoremur. Academicorum autem & Peripateticorum sententiam potius audiamus, quos de principis rerum

rerum doctius disputasse & melius sensisse, propiusque ad veritatem accessisse constat. Plato de principiis differens modo tria constituit Deum, exemplar, & materiam; modo duo tantum stabilit, infinitum nempe, & terminum, materiam infiniti nomine, termini verò formam inveniens, tanquam rem sistentem, & finibus aut cancellis suis materiam vagam & excurrentem, coercentem. Aristoteles non procul recessit à sententia præceptoris, et si aliis verbis suam explicarit, quæ tamen eodem recidunt. Siquidem quod Plato terminum dixit, formam vocavit Aristoteles. Quod Plato infinitum, materiam dixit Aristoteles, tertium principium privationem seorsim constituens. Quæ cum ita habeant, opinandum non est, quod ab Hermeticis antiquorum Philosophorum principia, suis principis sensibilibus, evertantur, tot jam seculis adhuc comprobata. Quin potius credendum, illis cum ipsis facilem esse in hoc consensum ac concordiam. Nam Hermetici cum dicunt, corpora omnia constare ex Sale, Sulphure & Mercurio, non repugnant Aristoteli, qui rerum principia statuit, Materiam, Formam & Privationem: nec Platoni dicenti, Deum, Exemplar & Materiam esse principia omnium. Singuli quippe diversas creaturarum æconomias scrutantur. Causa autem Hermeticorum, quod in principis istis vulgaribus & decantatis non acquiescant, est ea præcipue, quod hæc in generationum & transplantationum causis & processibus declarandis undiqueque sufficientia non sint. Alias etiam libenter

B

admittunt

admittunt distinctionem, qua Aristoteles principia sua partitur in materiam primam simplicissimam, ac remotissimam omnes formarum vicissitudines sustinentem: vel in qua est potentia, ut possit omnibus formis subjici, & in duo ἀντιχειμενα, formam sc. & privationem distribui. Hæc principia concedunt esse omnium prima & simplicissima, ex quibus res omnes naturales primum constant, ita tamen ut distinguant inter constituentia & demonstrantia, vel si maris, inter principia rerum & notionum. Et ut ab illis Hermetica non diruuntur quæ constituimus, earum rerum principia, ex quibus proxime res omnes mixtæ componuntur & constant: Sic ab his, Aristotelica nequaquam convelli certissimum est. Quod ipsum ex indivisibili & admiranda rerum cælestium cum sublunaribus unitione, longa serie demonstrari posset, nisi instituti nostri ratio contrarium suaderet. Denique trium illorum principiorum Chymicorum, Salis, Sulphuris & Mercurii nomina ideo ex mineralium familia ad eadem vegetabilium & animalium principia translata sunt, quod radices sint & fundamenta omnium in omni composito potestatum, nihil prius quod sit tale possidentium usque adeo, ut eadem principia jure quodam omnibus in toto mundo rebus adaptata sint, in membris etiam similaribus secundum potentiam existentia, nutrimenta & remedia, morbos, morborumque causas venena & quævis noxia constituentia.

Mercurius

Mercurius est liquor ille acidus, permeabilis, penetrabilis, æthereus ac purissimus, à quo omnis nutritio, sensus, motus, vires, colores, senectutisque præproperæ retardatio.

Confertur elemento aëris & aquæ: illi quidem, quatenus caloris vicinia alteratus facile in auras abit: huic, quatenus ut ea difficulter proprio, facile autem alieno termino continetur.

Vel sic: Mercurius est liquor ille acidus, permeabilis, penetrabilis: purissimum & æthereum illud corpus ουσΙΩδες, aërea, subtilissima, vivifica ac spiritiosa substantia, pabulum vitæ, & ουσΙα seu forma proximum instrumentum.

Sulphur est balsamum illud dulce, oleaginosum & viscidum, nativum partium calorem conservans, omnis vegetationis, accretionis & transmutationis instrumentum, odorum tum gratorum, tum ingratorum fons & origo. Assimilatur igni propter flammam, quam facile concipit, ut omnia resinosa & oleaginosa alia, eique peculiare est, quod habet vim leniendi & extrema contraria conglutinandi. Sicut enim nunquam tenacius lutum confeceris ex aqua & arena, nisi calcem aut aliquid glutinosi commiscueris, ita nec Mercurius volatilis, & sal fixus coire in unam substantiam tenaciter possunt, nisi vinculo & copula sulphuris, quod utriusque principii particeps, Salis siccitatem & Mer-

curii liquiditatem, sua viscolitate; Salis densitatem, & Mercurii permeabilitatem, molli sua fluiditate; Salis amaritudinem & Mercurii aciditatem dulcedine sua contemperat.

Sal est corpus illud ficcum, salsum, res mistas à putredine defendens, mirabilibus dissoluendi, coagulandi, detergendi, & evacuandi facultatibus pollens, à quo omnis rerum soliditas, determinatio, sapes & aliæ infinitæ virtutes. Analogia respondet terræ, non qua hæc est frigida & sicca, sed qua elementum hoc est firmum, fixum, & generationis corporum omnium subjectum.

Sunt autem dicta principia, proprie loquendo, nec corpora, quia plane spiritualia ob cœlestium seminum influxum, quo imprægnati sunt, nec spiritus, quia corporei, sed inter utramque naturam ambigunt, variisque nominibus à Philosophis insigniuntur, vel saltem his ad illa alluditur, ut ex sequenti tabella videre est.

Sal,	Sulphur,	Mercurius.
Sal commune,	Sal Petræ,	Sal Armoniacum,
Acerbum & amarum,	Dulce,	Acidum.
Corpus	Anima	Spiritus.
Materia	Forma	Idea.
Patiens	Agens	Informans aut movens.
Ars	Natura	Intelligentia.
Sensus	Judicium	Intellectus.
		Vinculum

Vinculum Calidum Humidū nativum.
Materiale, Spirituale Gloriosum.

Verum enimvero omne corpus mixtum in hæc principia, sacro ternario (ita secundum Pythagorices omne & omnia tribus terminantur) constantia recludi posse & consumi etsi validis rationum momentis comprobari posset, tamen eas, omnes evidentiæ longe superat inspectio ocularis, ac proinde exemplis, ex vario mixtorum genere desumptis, omnem rem in in tyronum gratiam dilucidabimus. Exordiamur autem a *Lignis viridibus*, quæ si cremes, egredietur primo aquosum quiddam, quod ignis flammæ concipienda plane inidoneum est, & in fenum conversum si colligatur, in aquam resolvitur (atque hac ratione è flamma potum petere, non impossibile) diciturque Mercurius; deinde exibat oleaginosum quiddam, facile inflammabile, quod in vapores resolutum, si cohibeatur, in oleum abit, vocaturque Sulphur, tandem remanet fenum & terreste, quod ex cineribus, aquæ beneficio extrahitur, inque humido & frigore solvitur, calore autem concrefcit, Salisque nomen obtinet. Ita *Lac* substantiam continet Sulphuream butyrosam, deinde Mercurialem serosam, & tandem Salinam caseosam. In *ovis* albumen Mercurium exhibet, vitellus Sulphur, pelliculæ & putamina Salem. Ita ex lini femine oleum elicimus

expressione, aquam ab oleo separatione, Sal ex fecibus relictis extractione. Pari ratione ex Garyophyllis, aqua Mercurialis præstantissima, oleum Sulphureum excellentissimum, & ex fecibus Sal educitur. Sic Nitrum in aquositate dispescitur, pinguedinem & Salem. Non secus ex sale marino, produci-
mus Mercurium *γλυκύκωκρον*, dulces cristallos sulphuræ plane naturæ, & tandem ipsum sal fixissimum. Ex Antimonio elicitur Regulus, *a* qui ejus Mercurius: deinde rubrum sulphur, flammam concipiens: & tandem Sal, qui vomitivus *b* Atque sic de cæteris idem esto judicium.

a *Regulus elicitur quidem ex antimonio, verum is non est ipse Mercurius, sed instar potius ejus.*

b *Vomitivus non est, Salia enim plerumque habent vim diaphoreticam, & diureticam, quamvis interdum quoque per secessum deturbandi vires possideant.*

Notandum est autem primo, nullum prædictorum principiorum simplex atq; solum, quod de reliquis non participet, reperiri; Mercurius enim continet substantiam sulphuream atque salinam, Sulphur substantiam balsam & mercurialem, Sal vero substantiam oleaginosam & mercurialem. Deinde observandum etiam est: quod in spagyrica miltorum *ἀναστοιχείωσει*, præter priora tria commemorata principia vere actiua, duo
alia

alia resultent corpora, quæ principiorum numero à Chymicis non adscribuntur, quod illorum tantum sint, quasi integumenta, omnique *δυσίμεσι* Hippocratica destituta, quorum alterum siccum, Terra arenosa est sive cinis elotus, vocaturque Terra damnata & Caput mortuum, nulla vi alia præditum, nisi siccante & emplastica, quodque facili negotio in vitrum abit, alterum humidum & accidentaliter aereum, nempe Phlegma insipidum & inodorum, quodque tantum humectat, citra ullam aliam *ἐπέφευαν* aut activitatem medicam.

C A P U T I I I.

De Calcinatione.

Solutionis species duæ sunt, Calcinatio & Extractio.

Calcinatio est *milita* in calcem solutio.

a Id est rei coagulata. Omne *mistum* perfecte *mistum* dicitur Chymicis ratione principiorum, qua omnibus *mistis* insunt, nisi unum *mistum* alteri magis sit consolidatum.

A Gebero definitur, *a* quod sit rei per ignem pulverisatio, *b* per privationem humiditatis, *c* partes consolidantis.

Per Calcem autem intelligant Chymici. quemlibet pulvisculum tenuissimum, abla-

B 4

tione

tionem superfluae humiditatis (praesertim ex mineralibus) factum. Quando vero pulvis, vel calx plane redditur impalpabilis, ad sensum subtilissimus, instar tenerimae farinae, tum Alcohol appellatur, hocque vocabulum etiam ad subtilissimum Vini spiritum, saepissime reiteratis destillationibus rectificatum, commode exprimendum transferunt, eum Alcohol vini indigitantes.

a Quae definitio paulo exquisitior est priori.

b Scilicet Chymica. Siquidem non omnis pulverisatio per ignem fit, nisi chymica, multae enim fiunt Solis radius, Solis vi etiam sub terra.

c Accidentaliter scilicet, nunquam enim potest absumi illa humiditas essentialis per ignem, nisi facta incineratione.

Circa Calcinationis doctrinam, antequam de ea sermonem instituamus, proprietates & significata calcis, à qua calcinationem formamus, prius explicare oportet. Calx igitur Chymicis non est lapis coctus ideo dictus, quod in edificium calcetur, sed est tenuissimus pulvisculus, ablatione superfluae humiditatis factus. Quemadmodum igitur lapis calcarius beneficio ignis intercoquendum omni humiditate privatur, sic quidquid, quocumque modo, humiditatem suam amisit in Chymicis, calx dicitur. Species calcis est Alcohol pulvis ad sensum subtilissimus, instar farinae tenerimus, in quo nulla humiditas elementaris amplius viget. Refertur alcohol ad Spiritum seu Quintam Essentiam vini, ubi omni humore

humore aqueo seu elementari crebris, hoc est, philosophicis preparationibus, ablato, id duntaxat, quod substantiam vinosam spirituosamque solum complet eruitur, hoc nominis per metaphoram accipit. In genere dicimus calcinationem reductionem misti in calcem Calcinamus ergo res, ut humiditate partes misti copulante ablata, ex eis pulvis fiat. Sed cum humiditas duplex sit, essentialis & accidentalis, vel utraque auferitur, & dicitur incineratio vel saltem manente priore, aboletur posterior, & dicitur proprie calcinatio, de illa paulo post nobis agendum. Perstringamus igitur uberius calcinationis naturam, siquidem ejus usus magnus est & necessarius. Sic 1. calcinamus nonnulla, ut ad solutionem magis accommodata reddantur, verisimile enim est, essentias ex integris propter duritiem minus extrahi posse, quam si in minimas partes, & atomos divise fuerint. Deinde tollitur calcinatione acrimonia, quæ in tenui subsistens substantia, & à volatili Sale plerumque dependens, ignis vi evaporat, hac ratione medicamenta acria mitescunt. Vice versa reperiuntur, quæ calcinatione tantum abest, ut mitiora evadant, quin acriora reddantur, nec enim humor aqueus acrimoniam in integris multum alioquin diluens, post sui ablationem eandem minorem, sed potius majorem præstat. Sic vitriolum crudum, sic sulphur crudum, minus acria sunt calcinatis. Cæterum ex Gebri sententia tum spiritus, id est, mineralia ignem non patientia, tum corpora, hoc est, metalla calcinantur,

spiritus quidem ut facilius figantur, & deliquio in aquas abeant. Omne enim calcinati genus fixius inque deliquium solubilius est non calcinato: semel passa ignem à fixatione procul haud absunt: præterea, partes calcinati per ignem magis subtiliatæ facilius cum aquis commiscantur, inque aquam transeunt, Corpora vero calcinantur, tum ut deponant in aquam impuritates, & cruditates suas, tum vero ut hoc pacto facilius in liquorem abeant, tenuitatemque consecuta, naturam corpoream & torpentem facile cum spirituali commutent. Insuper calcinationis necessitas, ejusque accurata administratio, locum proximè meretur in iis, quæ alterationem saltem, paucis mutatis passa, in alcoholia abeunt, ceu sunt magisteria, quorum licet etiam varietas præparandi modos diversos pariat, omnia tamen sic immutanda sunt, ne quid detrimenti essentia capiat. Itaque ignis reverberii hic maxime laudatur, qui tamen, ut ab initio oportet sit lentus, ac graduatus, si corpus levibus, & subtilibus erit donatum spiribus; secus enim essentia ignis vehementia exhalaret. Vbi vero ariditas spiritus fixiores arguit, etiam citra graduum ignis observationes, nonnihil intensius ignem multiplicamus, quandoquidem nullum periculum perdende essentiae imminet. Cæterum calcinamus, vel igni potentiali vel actuali, uterque enim ignis, continuatus vincula absomit. Potentialem ignem suppeditant corrosiva omnia, ut sunt salia, & exinde facti spiritus, seu aquæ stygiæ, vel fortes, quibus tota compages corroditur.

Materiale

Materiale ignis administramus rebus primum in minimas particulas comminutis, postea vasi prorenata vel aperto vel clauso, loricato vel non loricato, sine vel cum spiraculis inditis, tum cum additamentis calcinationem adjuvantibus fusionem nempe prohibendo, vel simul corrodeno (qualia additamenta sunt salia) vel etiam sine iisdem commisti. Verum saepe usus postulat, solidiora subjecta ante calcinationem actualem prius aqua, aut aceto extingui, quo modo compages divisa ignis facile ingressum largitur. Sunt quæ prius per aquas suas corrodeno, postea igne reverberii in cinerem redigenda, id quod fit, propter tenacissimam partium cohesionem quam neutiquam ignis dissolvere potis fuerit, nisi corrodentur. Ignis vero natura sua felicius agit in paululum ante divisa quam integra proptereaque valde contumacia. Nihilominus sunt quedam, quæ vice versa reverberati postea corrodi desiderant, neque enim aliter in calces suas abeunt, nisi ab igne materiali prius aliquid passa fuerint. At de his prolixè præcipere velle commentarii leges transgredieremus, apud Auctores enim usu receptum est, ut de peculiari calcinatione acturi, plerumque modos ejus simul indigrent, satis hic fuerit in generalibus operam posuisse, & ad auctorum lectiones, vel potius ipsam praxin accommodasse.

Fitque vel Corrosione, vel signitione.

Corrosio, est multi calcinatio, per res corrosivas.

Vel sic, Corrosio est Calcimatio res coagulatas per corrodens spiritus in calcem reducens. Hec quia non est vera res solutio, ideo sub calcinationis doctrina merito de ea præcipiendum.

Fit hæc variis modis, potissimum tamen quatuor, videlicet Amalgamatione, Præcipitatione, Stratificatione & Fumigatione.

Nonnulli eam in dichotomiam redigunt, ita ut corrosio alia sit Vaporosa, alia vero Immerfiva. (a) Vide de Fumigatione.

Amal-

(a) Vaporosa corrosio est, quando corpora metallica in tenues laminae redacta per acrem corrodentemque fumum calcinantur.

Immerfiva est quando corpora aliis rebus immerfa in calcem rediguntur, estque humida vel sicca.

Humida est quando corpus liquori alicui corrodenti immergitur, indeque calcinatur, perficiturque amalgamatione, aut præcipitatione.

Sicca corrosio est, quando corporibus calcinandis non humor sed ejus in locum corrodentes materię siccæ adjunguntur, quibus calcinantur, estque camentum & commixtio.

Amalgamatio, est corrosio metalli, per hydrargyrum. Seu argentum vitum.

Hæc metallorum propria est, nihilque aliud, quam earundem subactio in massam per hydrargyrum, ut aliquando calx fiat. Derivatur ab amalgamate seu potius malagmate, siquidem amalgama est cum adjectione litera à, & metathefi ejusdem, pro malagma. Quod amalgama à quibusdam clarius sic exprimitur: est metallum cum Mercurio incorporatum, ut instarbutyri in vola extendi possit. Finis & usus varius est in Alchymia, 1. ex ☉ & ☽ artifices per eam heterogenetates tollunt, 2. inservit præcipitationi ☉ cum ♀ pro impeto aureo, 3. multos in ☉ & ☽ usus habet, ut ferme in omni operatione occurrat, in ♃ & ♃ (alia enim metalla non amalgamantur, ob prorsus alienam à ♀ naturam) pro oleo ex eis parando. 4. Aurifabris, pro deauratione.

Fit, quando metallum, excepto ferro, in tenues bracteas, vel laminas ductum, cum octo partibus plus minus Mercurii commiscetur, ut fiat massa undique sui similis, ad metalli unitatem solvendam. Hydrargyro enim evaporato super igne, metallum instar tenuis calcis relinquitur.

Administratio vulgaris est ita, aurum: argentum aut stannum (nam iis familiaris est hydrargyris) rediguntur in lamellas, vel pulveres, aut elimatam scobem, hujus pars una miscetur illius

illius vel duplo, vel triplo, usque ad octuplum, massa inde facta effunditur in catinum intus creta obductum, penes candentem, bacillo ligneo probe subigitur, & agitatur, declinando tamen, ad evaporationem argenti vivi, ubi bene subacta sunt omnia, in aquam frigidam malagma conjicitur, exsiccat, pars argenti vivi per corium hircinum, vel cervinum exprimitur, quod restat, tollitur aut sublimando in vase, aut corrodendo per aquas acutas, aut exhalando super prunis.

Præcipitatio, est corrosio per aquas fortes.

Fit, quando corpora, a liquori corrosivo immerguntur, & postmodum corrosa & soluta, vel aquæ fortis abstractione, vel alio modo, in calcem reperiuntur.

a Mineralia & metallica.

Præcipitatio non tantum est corrosio per aquas fortes, sed etiam per spiritus acutos, ceterosque liquores, vel eorundem abstractione, vel alio *ἐκχέουματι* corporum in Calcem reperiuntur. Spiritus acuti sunt menstrua potissimum ex mineralibus mediis, vel seorsim, vel conjunctim, certa proportione commistis, violentia ignis lege distillationum elicit. Horum varia sunt genera, pro natura rerum calcinandarum, & scopo artificis, ubi vis in communi usu recepta, communiter ex simplicibus sunt, ut, spiritus aluminis, oleum acidum sulphuris, his accensentur ceteri liquores acres, ut acetum destillatum, succus limonium & berberum, muxia, aquæ aluminosæ, chal-

chalcanthosæ, aqua mellis suo sale exasperata, Spiritus Tartari, & infinitæ aliæ aquæ, tam naturales, quam artificiales. Ex mistis, sunt aquæ fortes, ex alumine & vitriolo, adjecto interdum sale vel sulphure factæ, Sunt aqua regiæ, quæ regem metallorum nempe ☉ dilacerant. Principio itaque spiritus acuti corporis seu metalli compagem dissolvit, inque suam naturam aqueam consumit, quibus remotis, vel diuturnitate temporis defatigatis, Calx subsidit. Si vero post dissolutionem corporis aqua calcem non dimittat, solent artifices addere, quæ separationem faciant, videlicet, aut aquam communem affundunt, ut hac ratione obtura vis aquæ fortis calcem amplius non retineat, sed descendat, hoc est, præcipitium patiat, adeoque sese manifestet. Aut salem addunt, vel aquam salisam calidam, sed diversæ materiæ ad diversas sepe habent separationem ut pro argento solent injicere laminas Veneris, ad quas naturali inclinationes Lunæ calx se devoluit. Omnes istæ calces aquis segregatis, studiose per pluvialem, vel destillatam dulcem eluuntur, siccantur, & ad usus reponuntur. Non est autem in hac calcinatione negligendum, quin unicuique corpori calcinando, sua præsto sit aqua corrosiva, ne frustraneus plane, aut non speratus subsequatur effectus. Quemadmodum non eadem aqua fortis solvit argentum, quæ aurum, sic nec promiscue, quælibet corpora à quibuslibet corrosivis discontinuari desiderant possuntque. Sic alia aqua opus est, cum calx paratur in usum humani corporis.

corporis; alia cum pro medicina transmutatoria.

Stratificatio est corrosio per pulveres corrosivos.

Stratificatio licet propriè calcinatio dici nequeat, est enim tantum ad hanc consequendam subsidiaria operatio, itaque per se calcinationem non absolvit, quia tamen eidem inservit, id quod etiam amalgamatio facit, autor cum vulgo ad calcinationem refert.

Fit, cum crucibulum, pixis, vel olla metallo laminato & pulvetibus corrosivis repletur, faciendo S.S.S. hoc est, ponendo aliquid de pulvere corrosiva in pixidem, & huic supersternendo tenuem laminam corporis metallici, & sic pergendo, donec vas referciatur. Postea ponuntur carbones per circuitum vel datur ignis reverberii paulatim augendo, ut res postulat. Dicitur etiam

Cæmentatio, eique affinis est

Cæmentatio est corrosio sicca, qua corpus aliquod metallicum cum salibus corrodentibus, aliisque rebus exsiccantibus stratificatum confringitur & calcinatur. Apparatus ejus est talis, Corpus metallicum cæmentandum in tenues laminas redigitur, & in frustula forcipe scinditur, species autem corrodentes pulverifantur, & aceto, urina vel aqua forti madefiunt, ut fiant instar pulvicula, (nonnulli illis succis utuntur)

Deinde

Deinde hujus, pulticulae, vel pulveris aliqua portio pixidi cæmentatoriae inditur, illique lamina superponitur, & laminae alia pulveris portio aspergitur, & sic fit stratum super stratum, ut loquuntur artifices, usque ad summum vel circiter, pixis luto aliquo tenaci armatur, tegitur operculo & agglutinatur, atque igni, vel (quod satius est) suo furno imponitur, & secundum gradus cæmentatur quatuor, sex, octo, duodecim, vel viginti quatuor, horis, imò etiam aliquot diebus (pro re nata) inibi conservatur, dato tamen spiraculo in summo, vel etiam pluribus, si sales fugaces, ut ammoniacum, sal petrae &c. sunt in cæmento, alias opus disrumpitur. Tandem pixide infrigidata, eximitur, laminaeque à pulvere separantur, quae tota confracta ac calcinata inveniuntur. (a)

Com-

(a) Verbi gratia. Animus est præparare Crocum martis seu chalybis, idque per cæmentationem. Tunc accipio calcis vivæ recentis, quantum opus est, eamque urina aliquantisper viri madefacio, ut fiat instar pulpæ. Postea hac pulpa pyxididis cæmentatoriae fundum ad digiti lati crassitudinem tego, eique laminas chalybis superaddo, & vas [uti superius dictum] impleo, ac luto obfirmo. Omnibus rite paratis pyxidem in furno nostro cæmentatorio

Commixtio, qua corpus corrodendum cum pulveribus corrosivis commiscetur, & igni postmodum admotum in calcem redigitur.

Hoc est quando corpori calcinando species quadam utpote sulphur, sal petrae, sal commune, vel alia commiscantur ac conteruntur, quibus igni admotis corpus in calcem reditur. (b)

Fumigatio

tatorio pono, ignemque tertii gradus ad quartum usque viginti quatuor horis continuum administro. Tandem exempto vase materiam in illo contentam in mortario probe contundo, & per setacium pello, ut fiat pulvis subtilissimus; ubi calcem à chalybe omnem calida abluo, residuumque arefacio, & accipio crocum Martis præstantissimum. Eo modo fit & crocus Veneris, qui multis operationibus inservire potest. *Rhenanus oper. Chymat. lib. 1. §. 122.*

(b) Exemplo res clarior evadet. Sumo Stibii, Salis petrae & salis communis partes analogas, easque minutissime tritas & commixtas, in tigillo, optimo luto munito, ita tamen ut in superficiei modio aliquod foramen parvulum relinquatur, per quod arsenicales & venenati spiritus exhalare queant, in furnum venti pono, ignemque

Fumigatio est corrosio metalli per fumum, vel vaporem aerem.

Fit hæc variis modis : In genere scire sufficiat, quod corpus metallicum in lamellas reductum, & per fumum calcinandum suspendatur,

ignemque fusorium accendo, & si libet follis etiam ministerium adhibeo, ut in tigillo sufficienter fluant. Hic autem studio animadvertendum est, quamdiu fumus per foramen illud in superficie relictum ascendat. Ille siquidem adhuc evaporans materiam non satis calcinatam esse subindicat. Sed quando omnes ejusmodi spiritus fumantes evanuerunt, ignem prope ad vivum adaugeo ad quadrantem horæ, ac tandem crucibulum eximo, in frigidatumque aperio, nec non materiam extraho; ubi antimonium in fundo à salibus sicuti regulum à scoriis, separatum invenio. Hoc antimonium à salibus malleo aliquo detrunco, atque in pulverem tero, qui instar cinabarii rubicundissimus, & in re medica nonnullis medicamentis præstantissimis conficiendis accommodatissimus est. Atque ut hic optimus ita & celerrimus est antimonium calcinandi modus, cum quod intra dimidiæ horæ spacium perfici possit, tum quod nihil salium secum retineat, sed à se protrudat.

ibid. §. 123.

pendatur, vel super aquas fortes acetum, vel vaporem plumbi liquefacti, vel mercurii, vel similibus rerum acutum: uti vulgo Cerussam parare consueverunt.

Fumigatio secundam duplicem fumi naturam duplex statuitur, quandoque enim sicco, quandoque humido vapores res peragitur. Siccus vapor est mineralium, & potissimum argenti vivi & plumbi, tum ad nobiliora metalla hac ratione per alterutrumque calcinanda, tum etiam solius plumbi ad argentum vivum. Modus prioris est ejusmodi superfusum plumbum, aut argentum vivum calens in olla angustioris orificii lamina vel auri vel argenti superne apposita, vaporem ab alterutro ascendentem combibens friabilis fit, exindeque cum sale teri, & in calcem redigi potest. Posterior ratio est talis: in plumbum leviter sine ignitione liquefactum post primam, vel aliqualem refrigerationem fovea vel bacillo vel lapide imprimitur, in eamque adhuc calentem argentum vivum immisum, & post refrigerationem exemptum, repetitis postmodum aliquoties illis plumbi fusionibus, & hydrogyro in foveam immisso, undique friabile fit, adeoque in pulverem seu calcem abit. Vapor humidus est liquorum vel aquarum acutarum suis halitibus corpora corrodentium. Sic lamella metallorum filo per foramen in ollam orificii angustioris, super acetum destillatum, vel aliam aquam stygiam suspensa, ollaque probe obstructa in calidis cineribus, vel ventre equino aliquamdiu

diu relicta, paulatim à vaporibus humidis subtilis evaporantium liquorum superficies enus corrosæ, calcem acquirunt, quibus abrasis, prædictoque opere identidem repetito; tandem planè in calcem abeunt. (a)

Ignitio, est calcinatio per ignem.

Nulla fit absque igne calcinatio, si non ætuali,

(a) Verbi gratia. Chalybem in crocum subtilem per vaporosam corrosionem, redigere gestiens, ita procedo. Primum paro Aquam fortem ex Salis petrae & Vitrioli ad albedinem calcinati partibus æqualibus, eamque in cucurbitam vitream fundo. Post in cucurbitæ superiore parte laminas Chalybis suspendo, lutoque orificium vasis obduco, ne spiritus aquæ fortis ullo modo exhalare queant, ac viginti quatuor horas in arena calida vaporare permitto. Deinde aperto vase laminas eximo, quibus crocus vel pulvis subtilissimus adhæret, quem lagopode detergo. Porro laminas iterum in dicto vase suspendo, & superiori modo procedo, idque tantisper donec nullus crocus ulterius à spiritibus extrahitur, aut in laminis reperitur. Sic Plumbum super aceto suspensum calcinatur in cerussam, sic cuprum super recrementis uvarum; atque ita reliqua metalla vaporibus corroduuntur. *Rhenanus lib. I.*

li, tamen potenti, si non immediatè tamen mediatè: Sic fumigatio est calcinatio per ignem, quamvis non immediatè, tamen mediatè. [Sed tamen quia hæc manifestior est se per excell. dicitur.]

Estque vel Cinefactio vel Reverberatio.

Cinefactio est ignitio qua corpora vegetabilia & animalis in cineres, igne violentiori rediguntur.

Mineralia (Chymico more loquendo) proprie non in cineres, sed in calcem redigi dicuntur. Ideo Cinefactio seu Incineratio definitur, quod sit ignitio, corpora vegetabilia & animalia vehementiore igne in cineres convertens. Ejus administratio est duplex, aperta & occlusa. Aperta, in qua materia viva flamma comburitur, ita ut fiat flamma quasi pabulum, usquequo in albissimum & perfectissimum cinerem redigatur, ex quo Sal elementaris tantum extrahitur. Occlusa administratio est, cum in olla apposito operculo, undiquaque luto agglutinatis commissuris in cinerem comburitur, atque hac ratione volatilia cum fixis figuntur. Ex quo extrahitur Sal essentialis, qui alkali dicitur, in hoc differens ab altero, quod quamvis in hac calcinatione omnis humor absumatur, tamen spiritus quidam figuntur & retinentur, unde & essentialis dicitur, quod aliquid de essentia retineatur.

Reverberatio, est ignitio, qua corpora, igne vivo, in furno reverberii, calcinantur.

Dicitur

Dicitur reverberium, seu ignis reverberans inde, quia flamma, sive pruna sit, sive lignorum in ipsam materiam agat undiquaque, adeo, ut cum natura ejus sit subvolare, hic cogatur replicare, & in ipsum vas reciproco cursu sese intorquere. Componitur autem hæc reverberatio ex duplici motu, tum nature in rectum, sursum, tum violento in obliquum, deorsumque. Cum enim ignis materia sit fumus, qui vastis voluminibus, si non datur exitus, in se revolvitur, motus iste mistus ei competit. Hæc ab artificibus in duas dispescitur differentias, in reverberationem scilicet clausam & apertam. Clausa est, quando corpora reverberanda in furno reverberij clauso calcinantur. Hæc reverberatione ignis gradus ad amissim administrari possunt, ut calor intendi remittique possit, quod in vulgaribus non accidit. (a)

Rever-

(a) Verbo hanc Reverberationem aperiam. Theophrastus Paracelsus in Chirurgiæ magnæ lib. 2. tract. 3. cap. 5. ubi tincturæ antimonii, quam adeo commendat, præparationem docere gestit, modum ita obcurum, & devium tradit, ut Oedipo aliquo, ad illum intelligendum, opus sit, quod & ipse ultro fatetur. Hujus tincturæ præparationem, experientia freti, in medium producemus, nostramque clausam reverberationem ea declarabimus. Accipiuntur

Reverberatio aperta est, quando materia in reverberatorio furno omnibus foraminibus apertis calmatur.

piuntur antimonii & salis armoniaci partes æquales, & in retorta positæ, igne forti propelluntur, ibi antimonium omne transit, nec quicquam, nisi feces turbulentæ in retortæ vase, remanet. Antimonium hoc modo per retortam dissolutum à sale armoniaco frequenti ablutione separo, ut dulce nulla falsedine infectum relinquatur. Hoc exsiccatum minutissime tero, & in Alcohol converto, nostroque reverberatorio impono, & accenso flammæ igne unum duntaxat fumarium aperio tantisper, donec nostrum antimonium, quod rubeum fuit, in albedinem convertatur. Quando album factum est, secundum fumarium aperio, quousque ignis auctior albedinem ipsi exuat, & flavedine ipsum decoret. Amplius apparente flavedine, tertio fumarium aperto ad citrinum colorem illud promoveo, atque quarto ad perfectam rubedinem perduco. Huic antimonio rubeo spiritum vini ex vino factum affundo rectificatum, essentiamque sive tincturam clauso vase extraho. Quando spiritus vini amplius non tingitur colore rubeo, cum à tinctura abstraho. Hæc vera est antimonii tincturæ, cujus Theophrastus mentionem facit, præparatio. *Rhenanus.*

calcinatur. Hæc reverberatio valde vehemens est, & utimur ea in corporibus duris & pertinacibus resolvendis.

Huc pertinet & Desiccatio humiditatis nativæ, ut fieri solet in sale, victriolo, aluminae & similibus.

Malè autor hic vocat desiccationem humiditatis nativæ, melius enim & rectius dixisset humiditatis accidentalis, siquidem nulla talis desiccatio arte spagyrica comparari potest, quæ etiam humiditatis essentialis consumptionem, aut abolitionem denotaret. Nam impossibile est, ut essentia humiditate nativa abolita per se subsistere valeat.

C A P U T IV.

Ex Extractione.

EXtractio, est species resolutionis, qua corporis mixti partes subtiliores à crassioribus segregantur.

Hinc vocabulum Extractionis in latissimo sumitur significatu, ita ut non tantum pro essentia ex corpore per menstruum separatione, ubi postea separato menstruo vel evaporatione, vel Destillatione corporis essentia in fundo relinquatur, quæ Extractum vocatur; verum etiam pro operatione quæ simul sublimationem & destillationem sub se comprehendit, accipiat.

C

Est.

Estque duplex, vel generaliter, vel specialiter sic dicta.

Generaliter sic dicta fit dupliciter, cum ascensione & descensione, tum modo intermedio.

Vel sic, aut sine medio ut ascensione & descensione, aut cum medio.

Estque illa vel sicca vel humida.

Sicca Sublimatio, hæc Destillatio dicitur.

Sublimatio, est extractio partium subtiliorum siccarum, per ignem in sublime elevatarum, & vasi adhærentium.

Cum in sublime quid evehitur sustolliturque, illud Chymici sublimationem vocant, quamvis non admodum latina dictione. Hinc puriori latinitati additi eam Elevationem siccam (ut distillationem, elevationem humidam) nominant, sublimatio siquidem maximè affinis est destillationi per ascensum, cum ut hæc, ita & illa requirant vasa recta, & in eo saltem differant, quod sicut in destillatione vapores, qui in altum tolluntur, in liquorem concresecunt, ita in sublimatione exhalationes sicca ascendant, & in altum sublata alembici lateribus instar atomorum adhærescunt. Vnde sublimationem definimus, quod sit operatio, qua corpus halitus specie vi ignis in sublime propellitur, ibique ab ambiente frigido congelatum subsistit, & à forma operationis sublimatum nuncupatur, præcipitationique opponitur. Vasa autem sublimoria nunc altiora sunt

sunt nunc humiliora, prout materia sublimanda magis vel minus volatilis est. Si enim sit volatilis, adhibendam est sublimatorium altius. Sin minus alte ascendat, humilius. Interdum plures ollæ in hunc usum paratæ adhibentur, & altera alteri imponitur, quæ omnes in parte superiore sunt perforatæ; superior solum clausa est, & in latere rostrum habet, ut si quid humidi adsit, exstillare queat. Adhibentur autem eo fine tot ollæ, ut magis purum & volatile in supremam ascendat ollam, quæ impurior vero & gravior, in imo subsideat. Porro sublimatio diversificatur secundum diversitatem spirituum sublimandorum, ut loquitur Geber, quædam enim fit cum ignitione forti, ut marchasitæ, magnesiæ & tutiæ; quædam mediocri, ut mercurii & arsenici, quædam cum igne remisso, ut sulphuris. Quomodo vero tota sublimatio instituenda in genere, hac vice, sufficiant ea, quæ author dixit, super vacaneum enim foret de variis & infinitis sublimationum modis hic præcipere velle, cum hi non aliunde quam ex ipsa *Erziehung* magis innotescere possint, quam unice Chymiatricæ studiose commendamus.

Fit, cum res sublimanda præparatur, ut decet, nempe vel lotionem vel calcinationem, rostitutionem, coctionem vel similiter, & postmodum vel sola, vel alii materiei permixta matulæ inferius rotundæ aut latæ, ut mediantum ejus pars repleatur, imponitur, cumque hac aludel extra fornacem in altum pro-

tuberans, luto falso conglutinatur, cui alembicus cœcus in medio vertice perforatus, ut spiritus humidi per foramen illud exhalare queant, supersternitur. Datur postea ignis per gradus, oculusque alembici, cum humiditas omnis expiravit, (id, quod vel vitro, vel lamina aliqua ferrea polita, quando ea adhibita halitu non amplius inficitur, animadverti potest) luto clauditur, ignisque ad spiritus in sublime pellendos intenditur.

Cum igitur secundum Geberum, Sublimatio fit rei siccæ per ignem elevatio, cum adhærentia vasis, patet, quam male vulgo Destillatio & Sublimatio confundantur, & aquæ, quæ destillatæ sunt, sublimatæ vocentur. Deinde notandum etiam est, quod hæc operatio Chymica, non novum sit inventum, sed & veteribus cognitum. Ita enim Cadmia paratur, teste Galeno & Dioscoride, & ex hac Pompholyx & Spodium iisdem testibus.

Destillatio, est partium humidarum in halitus a calore extenuatarum atque elevatorum extractio.

Destillatio Græcis κατασταλγμός dicitur, proprieq; significare videtur paulatim fluere, & quia Alembicorum rostra paulatim & guttatim sillant, ideo destillare dixerunt. Hæc inter operationes Chymicas serè frequentissima & maximè necessaria est, ita ut tantus ejus sit usus, ut

ut omnibus aliis operationibus inserviat, vel menstrua preparando, vel eadem iterum ab essentia separando; nec non essentiarum extrahendarum gratia inventa esse videtur. Quamvis nomine Destillationis alii aliter utantur, nonnullique destillationis vocabulo totam artem chymicam intelligant, hic tamen magis proprie Destillationis nomen sumitur.

Verum esse, quod Aristoteles 4. Meteor, dicit, *μικεῖται ἢ τέχνη τὴν φύσιν*, id vel ex hac operatione praxeos chymicæ vulgari constat. Sicut enim vapores ex terra, radiis solaribus in mediam aeris regionem subvecti, ejusque plagæ coelestis frigiditate densiores factæ, in pluviam faceffunt ita; & Chymicus artifex, ex rebus halibilibus & vaporabilibus, ignis ministerio, tenuium spirituum à crassioribus partibus separatione, & ad frigidas capitelli cameras elevatione, essentiam earum, forma liquoris elicit, Sic in humano corpore, cum *ἀναθυμιάσεις* ex inferioribus partibus, in aeream microcosmi plagam, tanquam in alembicum efferuntur, ejus frigore, in excrementum pituitosum & mucosum condensantur, unde postea perennis ejus in nares, palatum, aut alias corporis partes fit destillatio & defluxio. Hinc fit, quod in ciborum elixatione, ollas operculo claudamus, ut quidquid vaporum in aquam concrevit, in suam originem postliminio revertatur. Et quando dapum calorem fovere

volumus, patinas quibus eæ apponuntur aliis cooperimus parofidibus, unde vapore ciborum ab illarum ἀνω εἰσαεταε frigida increfati, globatim delabuntur.

Estque Destillatio, pro diverso vasorum positu, aut alias multas differentias taceam, vel Recta vel Obliqua. Illa fit per Alembicum, aut Vesicam, hæc per Retortam in rebus præsertim spiritus contumaciores foventibus.

Ex diversitate materiarum etiam diversa separandi ratio inventa, & ne huic arti aliquid deesset, artifices varios destillandi modos & genera finxerunt, quibus tandem voti compotes facti. Nam alta in halitus & vapores ac spiritus facile converti possunt, ex altis non nisi majore ignis vi halitus eliciuntur, atque halitus illi caloris beneficio elevati, vel facile in sublime feruntur, & sursum tendunt, vel ob gravitatem deorsum feruntur, vel medio modo sese habent, & in sublime quid nonnihil elevantur, sed tamen locum minus altum non ascendunt. Hinc ignis patens dat majorem calorem, minorem arena, adhuc minorem aqua, At hæc differentie omnes ad tria genera non incommode redigi possunt, & triplex constituitur destillatio, per Ascensum, ad Latus, & per Descensum; vel ut autor distinguit in Rectam & Obliquam, hanc vicissim vel per latus, vel per retortam. Recta est, qua partes humide subtiliores in æthera elevata, & frigidis alembici cameris adheren-

tes in humorem condensantur, atque per ejuſdem canalem guttatim in appoſitum vas deſtillant ac dilabuntur. Fit autem illa hoc pacto, Materia deſtillanda inditur cucurbitæ non nimis altæ, ſed ſatis amplæ, (requirit enim cucurbitam rectam, ſive ut quibusdam placet, matulam, vel ampullam, ex materia rei operante melius inſerviente, cum ſuo pileo roſtrato i. e. alembico) & imponitur alembicus magnus, qui ſpiritus aſcendentes facilius capiat & in humorem reſolvat. Poſtea pro ratione rei elevandæ ad calorem adequatum ponitur, appoſito receptaculo humorem delabentem accipiente, omnibusque juncturis probè clauſis ignis accenſus ſecundum gradus adhibetur eo uſque, quo omnis humiditas alembicum tranſcenderit. Prætereà ad hanc formam referri poſſunt, Deſtillatio per campanum, qua oleum Sulphuris præparatur, & Deſtillatio per patinam, quæ una cum floribus odoriferis (quibus præcipue inſervit) ſuper fornacem cum lentiffimo igne collocatur, & ſupponitur alia patina per quandam inclinationem cum interpoſito linteo, quod recipiens vapores aſcendentes per linteum in ollam ſuppoſitam guttatim demittit. Deſtillatio obliqua per Latus eſt, quando humor ex vaſe in latus inclinato prolicitur. Hæc præcipue uſum habet in mineralibus, nonnunquam etiam in vegetabilibus quibusdam, ut in lachrymis arborum, gummi & ejuſmodi quæ quia gravia ſunt, agrè aſcendant. Vas, per quod hæc deſtillatio peragitur, ſeu vitreum, ſeu terreum ſit, nonnulli cucurbitam incurvam alii

Bociam contra bociam nominant. Ponitur autem Retorta plerumque in ignem patentem, interdum in cineres, sepius in arenam, unde ferè secundo, tertio, aut quarto caloris gradus hæc Destillatio opus. Et tandem destillatio per retortum est, quãdo humor ex retorta propellitur igne patente. Eius autem apparatus hic describere studio super sedemus, cum is apud autores passim reperiatur. His omnibus apponenda sunt sua receptacula secundum discretionem artificis, maximè respicientis materiam elaborandam. Nam quedam requirunt necessariò magna receptacula, siquidem parva rumpentur, ut oleum Antimoni, Viètrioli &c. quedam parva, ut aquæ communes, & species.

Huc pertinet Rectificatio & Cohobatio.

Rectificatio est repetita liquorum destillatio ad eos magis purificandos & exaltandos. Perficitur tamen hæc etiam quandoque Digestione & sicca cum rectificanda sunt, sit illud repetita sublimatione.

a Id est, ad vires ejus magis reddendas efficaciores.

Rectificatio ad destillationem pertinet, (quamquam interdum reiteratio sublimationis rectificatio nuncupetur) seu potius usus est destillationis repetitus. Hinc rectificatio alias ab artificibus donata vocatur, respectu scilicet effectus, quem producit. Usus tantum habet in liquoribus, nimirum ut alienitates separentur, ut phlegma à spiritu vel oleo vel contra. Magnum etiam in acuendis, cum sale suo proprio, spiritibus, u-
sum

sum habet immo tam necessaria operatio est hæc, ut sine ea raro perfectum medicamentum à Destillatione producat. Eundem tamen habet instrumentorum & operationis apparatus, qualem Destillatio tam per ascensum, quàm per latum, nonnunquam vero per descensum possidet.

Cohobatio, est distillationis reiteratio, qua liquor destillatus rursus fecibus reafunditur, & denuo destillatur. Fit autem fecibus prius tritis, & humore, paulatim ut macerentur, imbutis.

Quemadmodum omnis maceratio continuata menstrui sui præsentia materiam mollificat, & ad separationem cogit, sic cohobatio multiplici sæpius repetita menstrui affusione idem præstat. Cohobatio igitur parumper à maceratione distat, nisi quod hæc requiem, illa continuum motum requirat, suam itaque usum destillationibus proprium facit. Estque nihilominus partium corporis ob frequentem vehiculi affusionem ejusdemque exinde beneficio Destillationis proleccationem, solutio seu corruptio. Finem promittit duplicem, aut enim materia aliquid vel virium vel substantiæ in menstruum sæpius aggestum & evocatum simul transmittit; aut vice versa ab eodem sibi nonnihil identidem retinet. Illo modo etiam fixa redduntur volatilia, hoc volatile fit fixum.

Extractio generaliter sic dicta, quæ fit descensione, est duplex, vel calida; vel frigida.

C 5

Causa.

Causa destillationis per descensum secundum Geberum, est, ut ex vegetabilibus oleum eliceatur, nam pingua difficilius adscendunt propter pondus, infra verò facile dilabuntur.

Calida est, qua partes subtiles à grossis per descensum, mediante igne, separantur, unde etiam destillatio per descensum dicitur, & in picis confectione adhibetur, cum ex strue tædarum concifarum, obstructis undique spiraculis, igneque intra acervum succenso, pix defluit, ut videre est apud Plinium *lib. 11. cap. 16.* & Mathiol. qui operationem hanc exacte describunt.

Destillatio per Descensum calida secundum breviores lineas sic describi potest; quod sit liquoris è corporibus dissoluti inverso vase extractio. (a)

Vide

(a) Dissoluuntur autem inprimis hac defensione omnis generis ligna, ossa & alia quorum liquor propter gravitatem ascendere nequit. Et fit hoc modo. Accipio cucurbitam terream, eique dissolvendorum fragmenta impono, eaque, ne inversa cucurbita decidant, nonnullis majoribus fragmentis vel bacillis transverse juxta se politis tego. His peractis, aliam cucurbitam, in qua parum aquæ fit, huic inversæ applico, ita ut superior exacte cum inferioris

Vide Geberum & Iohan. Bapt. Portam.

Frigida est, qua per descensum absque igne, partium subtilium à crassioribus fit separatio.

Estque vel Filtratio, & Deliquium.

Filtratio est, qua humores aquosi per tritorium, aut chartam emporeticam, in modum infundibuli convolutam, aut manicam Hippocratis, laciniam, aut simile quiddam, relictis in filtro aut vase, partibus crassioribus, percolatur.

Apparatus ejus principaliter sic habet. Charta emporetica convolvitur, aut complicatur, vel loco ejus pannus villosus consuitur in sacci formam, aut vasi applicatur, veluti in fundibulo, &c. Liquor infusus finitur paulatim in excipulum destillari. Quod semel traductum est, nisi

C 6

fit

rioris orificio conveniat, sed inter utramque laminam aliquam satis fortem ferream instar lancis concavam, & perforatam collocatam esse decet, quæ decidencia fragmenta, ne in suppositum vas dilabantur, detineat. Tandem optimo luto claufuras obfirmatas arefacio, vasque in suo fornace pono. & vas recipiens in arena vel cineribus colloco, ut ab ignis violentia tutum humorem depressum eo facilius recipiat, *Rhenanus.*

fit purum est, iterum percolatur. Quod resistit
 spissamentum, abraditur, si utile est, vel eluitur,
 aut si liquori plane transitus deuegetur, mu-
 tanda est charta. In aliquibus adhibenda ex-
 pressio est; Quæ autem sine expressione filtran-
 tur, sunt clariora, quæ cum expressione, turbi-
 diora. Quædam non semel, sed sæpius, ut clares-
 cant, filtranda sunt. Si lenti sunt succi, etiam
 calor admouetur. Porro laciniæ seu panni ita
 sunt comparati, ut inferiores densiores sint supe-
 rioribus. Ita enim maximè liquor depuratur.

Deliquium est, cum immundæ calcès, sa-
 les & similia liquabilia, seu per se, inclinata
 tabulæ marmoreæ aut vitreæ imponuntur,
 vel sacco inclusæ suspenduntur, ut in aere
 vapido tabescentia, purum succum emit-
 tant. Fit tamen interdum, ut nulla fiat par-
 tium segregatio per deliquium, uti quando
 sales repurgati, aut similia in cellam, si-
 aut alium locum frigidum humidum col-
 locantur, & ab humiditate externa, quæ
 in ea prompte se inclinuat, in liquorem qui
 in subjectum vas descendit & defluit, resol-
 vuntur.

Peculiare liquationis genus est deliquium, u-
 bi corpora coagulata cæle, aëri, puteo aut alii
 frigido & humido loco super marmore, tabu-
 lã vitrea, vel in manicam Hippoc. (ut vocant)
 exposita, externæ humiditatis hisce corporibus
 esse adjungendis adjuvamine, in liquorem re-
 solvuntur, & in subjectum vas defluunt, atque
 Destil-

destillant. Resolvuntur autem in frigido potissimum pulveres calcinati, salia, & ejusmodi alia corpora salium naturam redolentia. Nisi quod calees resolutæ post se relinquunt terram mortuam. Sales vero totaliter colliquescant. Sed omnia quæ in frigido resolvuntur in calido rursus coagulantur. Hujus loci est purgatio salium ab omnibus impuritatibus, frequentia enim Deliquia subinde evaporato liquore extraneo, paulatim terras damnatas abjiciunt, salesque omni terrestreitate abjecta crystallinos, id est, trans lucidos faciunt. Apparatus hujus deliquii est multiplex. Nam interdum quod deliquescere in aëre volumus, vel tabule marmoreæ, vel vitreæ, vel ferreæ stanno inductæ, inspergitur, cujus latera cera inducuntur atque lapidem vel tabulam eo locamus situ, ut ex superiore parte, ubi posita res est, in declivia ad unum exitum liquor decurrat, & excipiat adnoto vasculo. Ponitur tabula in locum subterraneum, & callam frigidam. Optimè autem fit ac instituitur mensibus Junio, Julio & Augusto, quo tempore cellæ sunt frigidiores. Nonnunquam materia includitur vasculis & suspenditur alicubi ad vaporem seu in putco seu balneo voris. Interdum etiam guttæ aliquot aquæ vel alterius liquoris convenientis calci vel sali insperguntur, ut solutio eo citius fiat. Quod si liquorem simul alteratum cupimus tintumque, seu odore vel alia qualitate; rem liquidam exponimus decocto herbarum convenientium, vel musto fervescenti & similibus.

Præter-

Præterea tempus deliquii, est indeterminatum, ratione enim satis puri vel impuri brevius & longius requiritur, prout etiam pulveribus calcinatis multum vel parum salis insit, nam quo sal est purior, subtilior & copiosior, eo citius in deliquium abit, atque liquor funditur, quippe quum omne deliquium sali debeat. Tandem vasa deliquiis destinata, densa & sine poris oportet ut sint, ne videlicet liquorem transmittant.

Extractio, quæ fit modo intermedio, est qua rerum liquidarum vel siccarum humidatarum partes puriores ab impuriore sine destillatione & sublimatione separantur. *a*

a vel extrahuntur.

Chymiatrī in eo præcipuè laborant, ut formam illam rerum naturalium, à qua præcipua in medendo efficacia, ac sua propria materia, à fece crassiore, & inutili terrestri ac aquea materia separent, id quod præcipuè variis extractionis modis cum dexteritate summa perficere cogantur, hac enim operatione essentia ex corpore per menstruum quoddam idoneum & determinatum (nam unus idemque liquor quancunque ad se non trahit, sed certus certam) facta separatione eruuntur, & postea mediante evaporatione vel distillatione in fundum relinquuntur, ac tum propriè Extracti nomine gaudent, alias cum adhuc sub forma liquidiore est, & cum menstruo conjunctum, etiam colorem rei habet,

bet, peculiari nomine Tinctura appellatur. Deinde notandum, etiam si autor, nonnullique alii, inter extracta etiam ea numerent, quæ à succis liquidarum, seu viridium herbarum expressis & depuratis conficiuntur, tamen, quæ ex rebus siccioribus, interveniente aliquo liquore, quem menstruum artifices vocant, præparantur, proprio extractionis titulo sunt insignienda. Nisi enim res, ex quibus extracta parare cupimus, prius exsiccentur, humidum illud superfluum & alienum impedimento est liquori extrahenti, ne in penitiora sese insinuare possit.

Qualis autem menstruorum in extrahendis rebus electio esse debeat, de iis infra ad caput 9. præcipiemus.

Species illius tres sunt, Digestio, Putrefactio, Circulatio.

His speciebus res propriè non extrahuntur, sed dumtaxat qualitercunque coquuntur, ut infra ex ipsomet autore hinc inde colligi potest. Quamvis interim, quod ea fiant propter extractionem, non negemus.

Digestio est, qua res calore digestivo, ad modum naturalis ciborum digestionis in ventriculo coquuntur sive maturantur.

Tanta est inter digestionem & macerationem affinitas, ut sepe ab autoribus pro uno usurpentur, nisi quod ratione finium discrepent. Hujus digestionis vis, & efficacia ea est, ut etiam corpora alioquin durissima,

ma, que nullo modo macerari possunt, molliat, atque ita intractabilia penetrando seu digerendo evadant operibus apta & mitiora, & si quid inest semicocti perducatur ad partium absolutarum conditionem, ut postea eo abundantior sit essentia messis. Et sic digestio conjuncta cum maceratione admoto competente calore ipsum corpus molle ac tractabile reddit, & penetrationem menstrui admittit, & tincturam eisdem libere transmittit, simulque quod adhuc feculentum est in rebus separat, ad fundum quod grave & terrestre precipitat, levius, aut spumam, superficiei innatare cogit, idque vi & efficacia externi caloris, & quidem concoquentis. Insuper digestio spissos humores subtiliat, aquositatem restantem in succis concoquit, acerbitatem mitigat, opaca illustrat. Atque ex his cuius est facile videre, in quibusnam digestio & maceratio differant, & si macerationi addatur digestio, quid praestet. Administratio ejus talis est, Res digestionis exposita ponitur in vitrum bene clausum, collocaturque in B. M. vel alium locum calidum. Ita enim calore lento in materiam agentem impuritates graviores, terrestres & substantiales separantur, atque alienae qualitates tolluntur.

Qua ratione enim ventriculus, calore suo moderato, cibos crudeos exceptos digerit, & in chylum concoquendo transmutat, ut feculis fecibus & in intestina amandatis, ex illo ab hepate, benignioris, puriorisque substantiae fiat extractio, ita etiam per calorem
cuius

cuius rei competentem, Digestio subtilia à grossis separat; quæ crassa sunt, incidit & attenuat; quæ cruda coquit; quæ acerba, mitigat ac edulcorat; adeoque omnia taliter elaborat, ut ex digestis copiosior semper essentia mellis speranda sit.

Administrationem ejus doctissimus Libavius describit hunc in modum. Res digerenda vasi tanquam ventriculo includitur, undique stipatis accessibus, nisi cum divaporatione est conjuncta, ut in empyreumatis correctione, coagulatione & similibus. Tunc enim exiguum foramen in operculo relinquatur, & iustum tempus observatur, ne quid de substantia pereat. Quod si est merus succus aut liquor, res plana est: Si minutal herbarum & similibus, vel proprius succus relinquendus est, vel foris analogus humor addendus, quod tamen nonnunquam fit etiam in diversi generis liquoribus. veluti cum olea digeruntur cum vini spiritu &c. Ubi proclivitas est ad putredinem, nec adjectum menstruum ei satis cavere potest: (Non enim debet fieri putrefactio, cum quid digerimus, licet digestio possit esse ad eam via) sal addendum est. Ita apparatus vas collocetur in foco digestorio caloris competentis, ibique finatur usque ad questum finem, qui diversus est, pro multiplici usu digestionis. Exempli gratia: Herbae recentes suo succo madidæ, è quibus destillatione elicienda essentia est, macerantur.

cerantur triduo, sicca vino resperfa, septenduo: Semina & aromata dimidium mensem: Radices per mensem, siquidem sunt sicca: Mineralia per mensem Philosophicum, qui est dierum quadraginta, aut etiam diutius, pro firmitate & ratione menstrui. Quaedam hic macerantur, aspersa vino graeco, ut aromata aliquando, quae irrigata usque ad siccitatem digeruntur, post pulverifata & de novo conspersa macerantur secundo. Ita soliditas & raritas etiam discrimen facit. Aquae destillatae digerendo ad Solem, rectificantur per medium mensem vase clauso, ita ut duae partes sint plenae, tertia vacua, & nonnunquam arenae infodiatur parte vitri tertia, id quod in frigidis potissimum spectare jubent artifices. Calidae vero aquae & olea rectificantur in arena frigida, item tertia parte sepulta, &c. in cella vapida per mensem. Si humor alienus addendus, talis esto, qui digestionem juvet, citra corruptionem substantiae. Et hic, si est alienior, separatur officio peracto, si paucus, & familiaris, aut etiam alterabilis in naturam digesti, relinquitur. In densis est acrior & nonnunquam corrosivus, ut acetum, vini spiritus, vinum forte, &c. In aliis mitis, ut aqua destillata pluvia, rosacea, &c. nonnunquam oleum certi generis. Interim quae alienae naturae sunt, & per digestionem feces fecerunt, separantur.

Ancillatur autem Digestio non tantum destilla-

destillationibus aut extractionibus, verum etiam rectificationi, coagulationi, fixationi, calcium per aquas fortes præparatarum edulcorationi, & appellatur Maceratio, quia hæc etiam vim habet penetrandi, rerum compagem referandi, & impuritates separandi.

Putrefactio est, qua mistum per putredinem naturalem, humore sicco terminans vincente, & externo calore fortius, quam interno operante, resolvitur, ad essentiam ab heterogeneis extrahendam & segregandam.

Modus est talis: Quod putrefaciendum est, præparatur ut decet, eique in cucurbita vitrea, si vel sicco sit, vel humiditate ad putrescendum sufficienti non abundet ὄχημα quoddam seu menstruum (ita in genere à mense putrefactionis, liquor omnis appellatur, rerum extractioni inserviens, sive is sit ejus rei proprius, sive analogus, sive aqua conveniens,) quod excessu suo misti siccitatē auferat, τὴν μίξιν referet, exeuntem essentiam ad se alliciat, eamque integram & incorruptam, ad extractionem usque conserveat, superfunditur: & ne calor cum suo humido exspiret, vas Hermeticè clauditur, postea in ventrem equinum, aut ejus a vicarium ponitur ejusque calor ad tempus præfixum conservatur.

a scilicet B. M.

Putrefactio est corporis concreti dissolutio per putredinem

tredinem naturalem in calore humido substantiam ipsam corrumpente, ejusque penetrabilia re-ferante. Dicimus putredinem naturalem, quandoquidem hic præcipuè natura cooperatur, à calore enim externo calor internus seu connatus excitatus, indeque robustior factus, omnium partium resolutionem molitur, quam tandem humore adjuvante, & corpus siccum exuperante, continuatis putrefactionum gradibus, absoluit. Omnem enim rem putrefaciendam humore abundare, atque adeo siccum terminans vincere oportet, cooperante calore externo, hinc calor innatus cum humido suo substantiali à mistis segregatur, suamque homogeneam conservans seorsim consistit. Quibus omnino ita constitutis, facilior post modum separatio ab arte absolvitur. Ad hujus autem operationis μεταχείρισιν ritè, rectèque complendam, canones sequentes observatione digni sunt.

1. Putrefactio est merè naturalis, curiose itaque præparaciones hic potius absunt quam prosunt, quo circa solius naturæ cursui studendum.

2. Omnis putrefactio naturalis calore humido perficitur: Hæc itaque artificialis præter B. vel ventris equini calorem nullum requirit.

3. Tota non faciliè putrescunt. Non n. ab ambiente vincuntur faciliè, separata ergo esse oportet.

4. Omnis putrefactio fit in humore materie intrinsecus adjuncto, hujus nimirum beneficio partium abjectio introducitur: Homogeneus est rei congenitus, qualis est succus herbarum recentium

centium; adventitius vero est eidem rei analogus, estque plerumq; aqua; qualis qualis sit, imprimis ne noxam inferat, cavendum, Satis n. est si conclusa corporis claustra referat, ut hoc modo in apricum producantur, quæ antea sub naturæ involucris latitabant. Hinc apparatus omnis putrefactionis enascitur talis, aut corpora recentia seu sunt herbæ flores, radices, &c. incisa & conquassata humore actuali & proprio, aut sicca pulverisata, & contusa analogo liquore perfusa in ampullam putrefactoriam, vel cucurbitam imponunturo, sculoque bene obturato, ne quid peregrini inspiret, vel interni expiret, in B. vel finum equinum ad putrefaciendum, reponuntur. Putrefactionis tempus generaliter est mensis, sæpè tamen spacio suo non determinatus, siquidem res omnes putrefaciendæ ejusdem naturæ non sunt, hic igitur ars unicuique rei subiecta natura sua putrefactioni tempus commensurabile reddit. Vbi tamen imprimis observandum, ne resolutio fiat totalis, quæ enim propter institutum facta, plus laboris facessit, & nonnullæ partès alioquin conservandæ, prorsus pereunt. In putrefactione herbarum, vel florum, ad eliciendum oleum copiosius interdum adjicitur vel Sal, vel vitriolum, vel alumen, vel tartarus, hoc enim modo putrefactio acceleratur, mistio citius absolvitur, materiaque à putrefactione fætida, quam imprimis vitare jubent artifices, vindicatur, in quem finem nonnulli portiunculam Fermenti acris superaddunt.

Proprium

Proprium autem putrefactionis est, & calores, & odores, & sapes rerum immutare, earumque natura veteri destructa, novam generare.

Circulatio, est liquoris, ab elementis depurati, in pelicano, per varias circumvolutiones aut rotationes, quibus impuritates residuæ prorsus auferuntur in gradum præstantiorem, conversio sive exaltatio.

Circulatio nihil aliud est, quàm species seu modus digestionis, atque ita re ipsa à digestionem non differens Hanc nonnulli etiam Pelicanationem, à vase, in quo perficitur, nominant. Ejus vices supplent alioquin Alembici cæci, haud ab simili modo discursibus spirituum inservientes, eosque cohibentes Est itaque Circulatio liquoris puri, per circularem destillationem in Pelicano, vel alembicis cæcis, agente calore, exaltatio. Vas hoc Circulatorium Hermeticum quoque nominari solet: ipsa Signatura item Hermetica, qua adeo exacte clauduntur juncturae & foramina, ut ne subtilissimo quidem halitui possit esse transitus, idque vel luto fit, vel strictura ferri candentis. Insuper Aves Hermetice nihil sunt aliud, quàm spiritus illi intra spheram circulatoriam contenti ascendentes, modo versus cælum, modo se contorquentes, & per gyrum in terram revertentes. Inde tamen circulatio chymica non est nuda vertigo, sed conjuncta alterationi & generationi, cum ex corrupto inferiore existat prodeatque tandem nobilius. Diximus liquoris

liquoris puri, hoc est, qui jam ab omnibus fecibus est depuratus, ut sunt, aquæ spiritus, & olea destillata, quorum summa saltem queritur subtiliatio. Ita spiritus vini jam rectificatus circulatione in optimam, quam quintã nominant essentiam, transire dicitur. Instituitur autem Circulatio, vel circa quintas essentias faciendas, ubi totalis fit impuritatium ablatio, & tunc procedit digestio, vel etiam ad figendum usurpatur, & tunc sublimatione perficitur. Hinc facile intelligi potest, qui sit ejus apparatus. (a)

Fit

(a) Circulatio est exaltatio res exaltandas in vase circulatorio circumvolutas, abjectis impuritatibus, (quæ alioqui à puro separari nequibant) in gradum præstantiorem convertens. Et fit ita. Accipio rem exaltandam, ponoque in vase circulatorio, idque Hermetice claudio, ac in arena vel balneo colloco, & eousque in eo detineo, donec metam suam assecuta est, v. gr. Mulcum operæ & studii in vera spiritus vini extractione impenditur, ut ille sine omni phlegmate haberi possit. Quotiescunque enim levatus fuerit, semper aliquid phlegmatis secum ducit. Proinde circulationis modum hujus exemplo demonstrabimus. Sumitur vinum generosissimum, quod ad manum esse potest, illudque in capaci circulatorio funditur
figilla-

Fir ita, Sumitur liquor exaltandus, includiturque Pelicano aut vasi circulatorio, quatuor aut quinque ejus partibus relictis vacuis, & ponitur in finum vel balneum, ad altitudinem liquoris attenuabilis, vel paulo profundius, adeo ut reliqua vasis pars in aere frigido

figillatoque orificio in balneo maris ad 14. dies ponitur, ut continuè aqua ferbeat. Postea eximitur & in phialam funditur, calidumque hyemis tempore in frigida nivali aqua, apposito & agglutinato alembico cum receptaculo, vitate autem in cella, vasi conchas glaciales continentem imponitur, & spiritus purus, atque ab omni phlegmate liber alembicum transcendet, & in receptaculum dilaberetur. Quando nihil amplius ascendet, receptaculum amovetur, phialaque eximitur cum vino, quod nullum verum spiritum, sed tantum vinum adultum (ut vocat Theophrastus Paracelsus) continet. Spiritus hic vini adhuc in circulatorio positus, tandiu rotatur, donec amplius de vitro in vitrum suadi nequit, sed per destillationem seu humidam elevationem promovendus est. Quando autem materia, inquam agere debet, receptaculo imponitur, facile illam amplectitur, & fugam relinquit. Modus hic albo calculo (ut ajuant) notandus est, *Rhenanus.*

frigidior extet, ut à fundi & laterum calore
 fiat attenuatio; à verticis vero frigore, coagu-
 latio, detineturque ita dictum vas, in calore
 moderato & continuo, donec Artista finem
 suum sit assecutus, fecibus in fundo vitri,
 subsidentibus.

Huc non immerito referri posse videtur &
 FERMENTATIO, licet interdum per eam,
 non tam fiat conspicua salubrium partium,
 crassioribus segregatio: quam potius no-
 bilissimæ essentiæ extrahendæ dispositio.

Est autem exaltatio rei in substantia, per
 quam mediante digestionem, calor agens exu-
 erat, inque naturam suam vertit patiens.

Cæterum quæ fermentantur, sunt vel li-
 quida, vel solida. Quæ Liquida sunt, vel ta-
 lia sunt simpliciter; ut aqua, quæ etsi frigi-
 da sit tamen cum corpus sit ex quatuor ele-
 mentis non dubitandum est, quin etiam suum
 obtineat calorem, vinum, vel spissa & mol-
 lia, ut mel, sapa. Liquida quæ sunt simpli-
 citer talia, si sint simul calida, per se ferment-
 antur, ut vinum pyraceum, pomaceum. Quæ
 autem frigida sunt, ut succi expressi frigidi,
 corpus habent additione rei externæ, ut feci-
 us vini, cerevisiæ, sale, vel aciditate ali-
 qua, ad accelerationem ebullitionis & fer-
 mentationis. Spissa autem & mollia, sequen-
 tem in modum fermentari possunt. Recipe
 herbi gratia, Mellis libras X. a his adde
 bras quinquaginta aquæ. Stent in calore
 moderato per diem naturalem: deinde lento
 D igne

igne simul bulliant, & despumentur. Tertia pars exhalet, *b*. Vel cum liquor effervescit, ovum imponatur recens, quod si sursum fertur, perfectæ coctionis signum est. Tum liquor ab igne remotus, calide per duplicem pannum trajiciatur, & ad solem *c* in vase idoneo, additis ℥ij Salis Tartari, vel Salis communis, vel ℥j alicujus aciditatis, ponatur, & sic per quadraginta dies aut circiter, donec liquor sit clarus, vinique odorem referat, bulliat. Tunc enim vas claudendum, & hydromel in cella usui reservandum.

Quæ solida sunt & dura, ut semina, triticum, fœniculum, anisum, baccæ juniperi, aromata, &c. comminui debent, iisque aqua affundi, & sal proprius, vel analogus, aciditas, vel feces cerevisiæ vine, ad fermentationis accelerationem addi.

Quæ vero durissima sunt, ut lapides: prius calcinari, postea fermeatari debent, ut in sequentibus corallis & plumbodicitur.

a Expediior est ratio, si octuplum aquæ ad unam mellis sumatur. Hic notandum, quod Quercetanus semper Tartarum crudum, diligenter autem purgatum, ad conficiendum hydromel sumpserit.

b Imo media pars.

c Vel ad fornacem hyberno tempore.

Extra

Extractio specialiter sic dicta est, qua è nisto, partes subtiliores à menſtruo aliquo apprehenſæ, elementari craſſitie in fundo reſicta, extrahuntur, & in ſyrupi aut Sapæ conſiſtentiam, Deſtillatione, vel Evaporatione coagulantur.

Fit, cum materia tincturam habens, in menſtruo convenienti infunditur, clauſoque vaſe ad digeſtionem ponitur. Poſtea eo aperto menſtruum coloratum, per inclinationem ſeparatur, affuſoque alio, vaſ clauſum, ad digeſtionem ruriſus ponitur, idque toties repetitur, donec menſtruum non amplius tingatur. Porro depletiones filtrantur, circulantur, & coagulantur, menſtruo ad oſiformem conſiſtentiam, vel etiam interſum ad ſiccitatem, pro rei natura & uſu, retracto.

Vt res hæc Philoſophicæ Medicinæ initiatis magis innotefcat, agendum exemplo quodam vulgari magis eam illuſtremus. Sumatur Rhabarbari quantum placet, illique pulveriſato tantum aq. endivie vel bugloſſæ, borrag. aut aliterius convenientis affundatur, ut quatuor digitis illi ſupernatet, clauſoque vaſe per quatuordecim diuſum, ad digeſtionem in B. collocetur, poſtea aperto vaſe, per inclinationem liquor coloratus a radice ſeparetur, affuſoque novo liquore vaſ clauſum ruriſus ad digeſtionem ponatur, idque toties repetatur, donec liquor non amplius coloretur. Tunc enim omnis tinctura & eſſentia è Rhabarbaro

baro extracta est. Porro confusis omnibus extrahionibus, liquor, seu menstruum in B.M. abstrahatur, residuaque essentia in vitreo vase ad usum reservetur, quæ in evacuanda bile & aliis effectibus plurimum potest.

C A P U T V.

De Coagulatione.

HActenus dictum est de Solutione, ejusque speciebus, sequitur nunc de Coagulatione.

Coagulatio, est principalis operationum Chymicarum altera, qua res molles & liquorosæ, è consistentia tenui fluidaque, in solida, per humiditatis privationem, coguntur.

Hæc etsi fere inseparabiliter cum solutionis speciebus, uti præcipitatione, amalgamatione, sublimatione, destillatione, &c. cohæret, tamen ea peculiariter fit

Primo exhalatione, qua humor à re coagulabili expirat.

Secundo coctione, qua res liquidæ ad solidiusculam consistentiam coquuntur. *a*

a *Vt in culinis.*

Tertio congelatione, ut cum crystalli in cellis à frigore producuntur.

Quarto fixatione, qua res ignem fugientes & volatiles, ut in eo fixæ perseverent, asuescunt, id quod vel medicinæ fixæ additione,

ne, vel misturis, vel sublimationibus, cœmentis, &c. pro cuiusque rei natura.

Coagulationi sæpè inserviunt Exsiccatio, Evaporatio, Exhalatio, ut & Digestio, ita ut pro evaporatione & exhalatione sæpius ea accipiantur. Unde & Geber lib. 1. part. 4. sum. perfect. ca. 53. definit coagulationem quod sit rei liquidæ ad solidam substantiam per humidæ privationem reductio. Quæ definitio veræ & chymicæ coagulationi competit, siquidem excludit congelentia & generationi dicata. Nam coagulatio, ut nomen habet à coagulo, est quo lac cogitur, separatis partibus humidis, determinatis vero & consistentibus siccis terreis. Quapropter cum in aqua coagulanda humidum non tollitur, aqua non tam coagulatur, quam congelatur. Sic cum spiritus in corpus redeunt, id propriè est sublimationis & destillationis opus fitque generatione, non coagulatione. Coagulatio duobus modis absolvitur, alia fit, separatione & separatione & segregatione, & hæc propriè sibi coagulationis nomen vindicat, alia vero fit comprehensione, relicta separatione, quæ impropiè ad generationem magis spectat. Coagulatio per separationem est, cum id quod est consistentiæ tenuis fluidæque ad solidam redigitur. Ex quibus liquet, coagulationem semper sequi dissolutionem, sive illa fuerit in menstruo aliquo, ut in Mercurio sive sine menstruo, ut in deliquio salum. Hujus coagulationis maximus & frequens est usus in corporum depuratione

Et purgatione, utque ab iis peregrina discedat
 humiditas, corpusque in solidam substantiam
 convertatur. Porro coagulatio alia peragitur
 calore, quo divaporat seu exhalat paulatim
 humor, qui erat causa fluoris, idque ratione hu-
 moris vel pauci, vel copiosi. Instrumenta huic
 operi varia adhibentur, ut olle, athena, sartagi-
 nes, pro re nata. Quaedam etiam fimo inclu-
 duntur. Hic probe observandum est, ut liquor
 prius sit pure filtratus, quod si aliquid impuri-
 tatis coagulo adheret, abluitur celeri manu; al-
 lia vero frigore, cum res in calido resoluta in fri-
 gido coagulantur. Hujus apparatus E. G. tal-
 lis est: Sal vitrioli in aqua pura dissolvatur,
 dissolutio filtretur ad medias vel tertias partes
 prout diluta est, coquitur, in cella deinde frigida
 si fuerint coagulabilia, ut hoc Vitrioli saccha-
 rum, injiciuntur bacilli lignei, quibus coagula-
 tum adheret, si vero non, ut in salibus, bacilles
 ligneos impenere non est opus) usque dum totum
 coagulatum fuerit. Si vero aliquid in menstruo
 sit relictum, repetatur ut prius. Tandem ea co-
 agulatio, quæ per Comprehensionem fit, est, cum
 totum simul comprehensum remistumque, ad u-
 niformem substantiam coagulat. Et hæc potissi-
 mum perficitur modis ab autore in textu expres-
 sis.

CAPUT

CAPUT VI.

De Lutatione.

Ordinis ratio postulare, ut nunc fornaces, vasa, variamque suppellectilem chymicam, ut & ignium diversorum regimina describeremus. Verum cum hæc oculari inspectione potius, quam præceptis & regulis addiscantur, silentio illa brevitatis causa prætereunda, & pauca tantum de lutamentis Philosophicis subjungenda duximus.

Pro fornacibus construendis.

Recipe Terram pinguem, cujusunque coloris sit, misce & subige cum Arena, Fimo equino, & Aqua Falsa.

Pro Retortis loricandis.

Quamvis ego nec vitreas, nec terras unquam lutare soleam, seu destillem per arenam, seu per ignem nudum, seu per reverberium clausum; seu ignem suppressionis.

Recipe Argillam figulinam, Stercus equinum lotum & exsiccatum, Farinam laterum, & Squamam ferri, miscendo & cum aqua communi subigendo.

Vel Recipe Luti mundati & exsiccati part. X.

D 4

Cinereum

cinerum lotorum par. 2. fimi equini part. 3. scabis ferri part. 1. pilorum bubulorum vel jumentorum part. 2. M. cum sanguine bubulo vel ovillo.

Lutum sapientiæ, ad spiritus subtilissimos arcendos. *a*

a Non est.

Fac lutum ac calce viva, & albumine ovi, in aquam redacti, simul miscendo, & cito applicando, quia facile exsiccatur. *b*

b Postea super alatum, vel laciniam lineam extensa fracturis applica.

Pro vitris & hydris fractis consolidandis.

Recipe soli Armeni, Minii, Ceruffæ, ana partes æquales, reduc in pulverem subtilem, & cum oleo lini, vel vernice liquida tempera.

Pro vitris simul lutandis.

Ufus sum feliciter usque in hanc horam Vesicis porcinis, vel bovinis pro alembico cum cucurbita lutando, tam in destillationibus aquarum, quam spirituum acrium & acidorum.

Pro rostro alembici cum recipiente lutando.

Recipe ceræ unciam 1. resinæ, colophoniæ ana drachmam 1. liquecant simul in stilli,

tili, quibus adde modicum olei olivarum, miscendo baculo, ut incorporentur, postea illam ab igne remotam imple frigida, & etiam manibus subige.

Pro retortis cum recipientibus collutandis, in destillatione spirituum acrium.

Lutum pro retortis loricandis subige cum aqua falsa, vel misce cum colophonia puluerisata, & applica.

Recipe lutum commune, distempera cum aqua falsa vel etiam cum sanguine bovillo subigendo exacte, adde postea pilos jumentorum, diligenter prius cum baculo concussos, & a fecibus purgatos. Demum adde particulam capitis mortui aquarum fortium, quae ex vitriolo, sale petrae & alumine fiunt, & exactissime pulverisatam cum toto misce. Est fortissimum lutum ad commissuras pro retortis, tum loricandis, tum & pro commissuris vasorum, ne exhalent spiritus, muniendis.

Tabula inferenda in fine operis habetur.

TYROCINII
 CHYMICI
 LIBER II.

Actum est superiori libro, de Solutione & Coagulatione corporum mistorum in genere, nunc in sequentibus de operationum illarum effectis tractaturi sumus, licet in specie, quomodo singulorum corporum mistorum claustra referenda sint, monstrari debeat, id quod etiam prætare conaremur, si nobis integrum Chymicæ systema, & non tyrocinium conscribere proposuissimus.

Sunt autem solutionis & coagulationis effecta, siue, ut à quibusdam, Species Chymicæ vel liquidæ vel molles, vel duræ. Ad Liquidas referri possunt, aquæ ex floribus, herbis, radicibus, corticibus, seminibus, lignis, aqua fortes; Spiritus, acerum, olea, tincturæ liquidæ. Ad Moles, balsami, extracta varia, tincturæ, molles. Ad Duras, sales, flores, magisteria, calces, croci, tincturæ sicca.

CAPUT

CAPUT I.

ANtequam vero ad ipsas Liquorum formas, quæ ut primum destillatione fiunt, parandas nos accingamus, generales quidam canones præmittendi videntur, quorum hic est

CANON PRIMUS.

Vasa, in quibus destillatio fit, non sint plumbea *a* Hæc enim qualitate maligna, liquores inficiunt, eos vomitivos *b* reddunt, sapores immutant nativos, & nonnunquam ipsamet à vaporibus acris ex re destillanda exspirantibus, corroduntur. Et si Galenus, alique Medici sapientiores, aquam, quæ per canales plumbeos fluit, improbant, propter malignitatem, visceribus internis valde infestam, quam inde contrahunt, de aquis, in vasis plumbeis destillandis quid sentiendum sit, patet, præsertim, cum non raro, quando per aliquot dies, ejusmodi stillatiti liquores immoti steterunt, in fundo cerussa ex plumbeo alembico abrasa; imprimis si experiundi gratia, guttam unam aut alteram spiritus Victrioli infundas, reperiatur. Quod autem de plumbeis vasis dictum, pari ratione & stanneis, æneis, ferreisque *c* intelligi debet: nisi fiat destillatio in vesica ænea, ubi, quæ destillantur, cito effluunt.

D 6

a Sæpius

a Sæpius tamen acetæ per vasa plumbea destillanda veniunt, in quibus dulciora evadunt.

b Non semper, aquæ enim destillatæ per se non faciliè vomitivam vim attrahunt ex vasis plumbeis aut aliis.

c Non pari ratione vasa ferrea ac plumbea prohibentur, dispar enim longè ratio.

I I.

Vitra, quo altiora, eo meliora. *d* Sic enim una destillatio plus præstat, quam tres rectificationes. Sint autem cucurbitæ ut plurimum altæ duos cubitos *e*

d Scilicet in destillationibus & spirituosis rebus; quæ vero sint fixa, ut oleum ceræ, & alia non opus habent vitris altioribus, neque etiam conducunt.

a Id est, pedes tres.

I I I.

In omni destillatione vasa non nimis refarcienda: Tutius operaberis, si cucurbitas ex quarta parte, & retortas ex media aut circiter, vesicam vero æneam, ex tribus *a* partibus repleveris.

a Ex tertia parte potius.

I V.

Res flatulentæ, ut cera, *a* resina, & similia, sicut & ea, quæ facile ebulliunt, minore imponantur quantitate, & magnis vasis *b* destil-

destillalantur, & quidem sale, arena, aut similibus additis, d.

b Cera, resina & talia permiscenda sunt cum arena, cineribus, &c. tum ob statuum aliqualem repressionem, tum ob partium adlocationem, fluida enim & pingua in se confidens non facile adscendunt.

c *Amplis.*

d *Vt, cinere, farina laterum, pumice calcinato, argilla, scobibus ferri.*

V.

Destillatio per balneum convenit rebus levioris compagis, Cavendum tamen in herbis maxime calidis *a* ut in absinthio, salvia, roremarino & similibus, ne nimis leni calore utamur, & non tam essentiam, quam phlegme inutile proliciamus. Sed in lactuca, Endivia, & similibus tenuioris substantiæ, calor moderatus adhibendus, & sufficit interdum Balneum roris, quod neque empyreuma imprimat, neque partes aereas tenuiores dissipat.

a Scilicet propter earum olea.

VI.

Destillatio per cineres vel arenam, competit rebus consistentiæ solidioris, ut seminibus, lignis, radicibus &c.

VII.

VII.

Per Vesicam, non tantum tenuia destillantur, sed & alia quæ sunt firmioris texturæ, in suo tamen menstruo *a* præmacerata.

a *Vel proprio, vel analogo, v. g. semen anisi macerari potest, vel in aqua anisi, vel in aqua communi.*

VIII.

Destillatio per Retortam, non tantum spiritus graviores è mineralibus elicit, sed etiam è tenuioribus, ut lignis, seminibus, radicibus, gummis, resinis, &c. aquas & olea extrahit.

IX.

Herbæ recentes succulentæ cum destillandæ sunt, tundantur, succusque exprimitur, & postea per calorem Balnei in cucurbita alta destilletur.

X.

Herbæ, vel sua *b* temperie, vel temperiei siccæ, tundantur, & aqua communi, vel propria vel rore Maii, vel vino irrorentur. Cópia autem menstrui tanta fit, quæ macerationi sufficiat, sin plus affundatur, tota quantitas non abstrahenda. Facta maceratione ad placitum, per balneum destilletur: aut si per vesicam destillationem instituis, adde ad quamlibet libram herbarum, libras sex ζ aquæ (major enim aq. quantitas requiri-

quiritur in destillationibus per vesicam æ-
neam ob periculum adustionis herbarum,
quam per vasa vitrea ex Balneo,) & destilla,
ut artis est.

b Vt Satyrium, Serpillum, &c.

c Potius libras 3.

XI.

Eodem modo per Vesicam, quidquid est
aromaticum, sive sint radices, sive cortices,
sive ligna, sive semina, sive folia, sive flores,
destillantur, & oleum simul cum aqua eli-
citur.

XII.

Sunt quædam, quæ vehementem ignem
postulant, sed tamen ea, non nimis violento
a urgenda sunt, ne natura eorum prorsus
corrumpatur.

a In principio, in laboribus enim Chymicis
semper gradus ignis observandus est.

XIII.

Detur opera, ne lutum *b* quo vasa de-
stillatoria conglutinantur, expiret, & li-
quorem aliena qualitate inquinet, præfer-
tim, cum ignis violentior adhibitus.

b Ideo confectio luti supra est observanda.

XIV.

Acidorum *a* destillatio hoc peculiare ha-
bet, quod ignobilior pars semper prius egre-
ditur, & nobilior ultimo. Unde in eorum
recti-

rectificatione, quod primo elicitur, tanquam phlegma separandum.

a Ut vitrioli, aceti, &c. utpote quorum natura per putrefactionem, ex qua fiunt, sit veluti inversa. Et quamvis acetum ex natura vini prodeat (unde acetum vinum mortuum vocatur) nihilominus destillatio eorumdem est plane diversa, utpote cum in vino primum spiritus exeat, in aceto vero posterius, & vinum phlegma suum post se relinquit, acetum præmittit, quod probe observandum. Æstimamus autem hoc fieri propter naturam fixam.

XV.

Si aquæ *b* empyreuma, seu fomitem quendam igneum valdeque calidum, per exiguas partes dispersum, re doleat, corrigitur illud, si vitrum in locum frigidum *c* humidum collocetur.

b Non ut aqua, sed ut adhuc de oleo participantem empyreuma possunt contrahere.

c Vel in arenam humidam frigidam.

XVI.

Cum liquores per B. M. destillati, in solutione rectificandi sunt, *d* dum ultra ex duabus, vel ad summum tribus partibus repleantur, & membrana, qua ea claudi consueverunt, acu pertundatur, ut factis perspiraculis, phlegma inutile exhalet. *e*

d In cella per æstatem aperta.

e Non tam facile, potius ne vasa, ob denegatum spiritibus spatium, rumpantur.

XVII.

XVII.

Destillatio tam diu continuetur, donec liquor egrediens non sentiat *f* amplius rem impositam.

f Id est, non amplius sapiat, vel gustu & odore non referat.

CAPUT II a.

De aquis ex floribus, herbis, radicibus, corticibus, feminibus, lignis.

Aqua Rosarum.

Variis hæc præparatur modis: Alii sumunt *b* Rosarum q. s. easque triduum, in balneo digestas, *c* vapore aquæ calidæ destillant,

Alii

a Videatur de destillationibus Pharmacop. August. cum notis, Zwelferi classi XV.

b Et hæc destillatio est in balneo vaporoso dicto, competitque præter rosas omnibus omnino herbis & Floribus virentibus teneribus quarum vis facile evanescit, & plerumque Frigidioribus, ut Liliis, violis.

c Digestio fere fit maceratione diei, unius ac alterius spatii per additionem tantilli fatis, vel sæcum cerevisiæ, loco calidiore facta.

Alii absque *a* digestionē præcedente, aquam, ex iis in alembicum *b* coniectis, eliciant.

Alii per cineres *c* destillant: ubi tamen maxima opus est cautione & circumspeditione, ne empyreumate liquor stillatitius inficiatur.

Alii lucro magis *d* quam valetudini hominum intēti, eas integras, ut decerptæ sunt, cum magna aquæ copia per vesicam æneam destillant, ac ex triginta rosarum libris, centum aquæ odoratæ venalis extrahunt.

Alii flores tusos *e* absque menstruo *f* aut eo saltem tam paucō, ut ad irrorationem

a Et hic modus præcedenti longe ignobiliorē aquam elicit.

b Per Alembicum hic cucurbitam intellige vitream aut fictilem vitreatam cum suo capitello vitreo; & fit destillatio in MB. aut ejus analogo arena humefacta.

c Ex cucurbita vitrea cum alembico, idque faciunt sine ulla alicuius mensuri additione, sane parum apposite.

d Quid enim fructus sperari potest ex ejusmodi destillato.

e Non in mortario æneo, ne saporem contrahant pravum, sed marmoreo.

f Hoc est absque affusa aqua quadam.

nem sufficiat, modico balnei *a* calore destillant, & ad vim refrigerandi tanto expeditius evocandam, una destillatione, quam præcedit irrigatio, ex aqua communi vel rosacea veteri, aut ad virtutem confortantem & fragrantem prolectandam, pluribus *b* in destillata aqua infusionibus utuntur.

Nos *c* ita eam parandam ducimus, distinguendo, inter rosas albas, & incarnatas. *d* Ex illis enim ut plurimum vis refrigerans petitur, ac propterea pauca aqua pluviali irrorata in mortario marmoreo contundenda sunt, inde torculari succus exprimendus & destillandus. Incarnatae absque irrigatione contusæ, reponuntur in magno vase vitreo, in cellam, post triduum succus exprimitur, qui per balneum per cucurbitam vitream

-
- a* Ex cucurbita vitrea, aut lapideâ vitreata.
b Et hoc non tantum in aquæ Rosarum destillatione locum habet, sed & in omnium fere vegetabilium, ut siquidem elegantiore ordinaria aquam desideres, aquam destillatam reliquiis iterum affundas, vel solis, vel, quod præstat, novis destillandis additis, sicque digestionem debita facta, destillationem repetas, ut patet ex seq.
c Et hic optimus est modus.
d Ad quas etiam referuntur rosæ Caninæ seu agrestes.

vitream, destillatur. Hæc aqua est fragantissima, quæque vel multos annos, odoris sui fragrantiam conservat *a*. Nonnulli recrementis ejus aquam puram superfundunt, & ita per ostidum maceratam, vel balneo, vel vesica destillant, quæ communi venali viribus & efficacia non cedit *b*.

Aqua † Rosarum ardens.

Sicut ex aliis rebus omnibus, præsertim autem alimentosis, aqua flagrans & fragrans, fermentationis beneficio, educi potest, ita etiam ex rosis, quæ vulgo statuantur frigidæ.

Ideo recipe *Rosas incarnatas*, cœlo sereno, cum rorido madore destituuntur, collectas, eas tere accuratissime, & in cucurbitam vitream,

a Quæ enim destillatio ejus instituitur, sic ut coloris odorisque gratia in alembico imponantur flores integri virentes, liceat egregia satis sunt, minus tamen durabilem aquam exhibet.

Ex facibus quod si calcinatione facta *a* extrahatur Sal, per aquam ipsam destillatam, idque aquæ addatur, efficacior omnino redditur.

b *Vires* aquæ rosarum variæ sunt pro diversitate Rosarum ex quibus conficitur, ferè ad refrigerandum interne atque externe adhibetur, ad adstringendum, & spiritusque recreandos.

tream, quæ postea bene clausa in cellam reponatur, ut ibi fiat earum fermentatio, immitte. Cum jam acidum a quiddam redolere videntur, sume de floribus tritis q. v. & per Balneum destilla, aquam inde extractam superaffunde parti rosarum alii, & rursus destilla, similem in modum pergendo, donec omnis rosarum fermentatarum quantitas, per alembicum transferit, fecibus, quæ in fundo remanere solent, semper segregatis. Tandem omnem aquam ex rosis elicitam, per balneum destilla *b*, & duodecimam saltem, aut circiter, abstrahere, eamque si vis rectificata. Sic aquam habebis *c* gratissimam & odorissimam, quæque non minus prompte, quam spiritus vini, flammam concipiet *d*.

† Est spiritus magis quam aqua.

a Acor est fermentationis sufficientis nota.

b In phiala, alembico adjecto magno recipiente, per phiolam enim fit facilior & melior operatio, loco cujus cucurbita angustii colli sumi potest.

c Spiritum potius.

d Hac vice crediderim.

Aqua

† Vires Spiritus rosarum aqua simplici earum longè excedunt; cor maximè recreat; adsumptus æque ac externe ad adorandum adhibitus.

Aqua Cichorii a

Recipe *Herbarum & Radicum Cichorii*, medio Majo lectarum libras XII. tunde *b* vel minutim incide *c*, iisque affunde aquæ communis libras viginti, & postquam per triduum maceraris, ex Vesica libras saltem octo destilla.

Aqua Fœniculi.

Recipe *Seminum fœniculi* crassiusculè contritorum, ℥iv. *Aquæ communis* ℥xxiv. & adde *Tartari* vel *Salis communis* ℥ij. macera in loco calido. Destilla postea per veficam æneam cum refrigeratorio. Sic aqua cum oleo transibit, quod ab illo separandum *d*.

Aqua

-
- a* *Vires*, Epatica est egregia, aperiens, diuretica, attenuans, modiceque refrigerans.
b Ubi scilicet virescens adhuc est, quod idem & in omnibus aliis plantis habet locum.
c Hoc maximè locum habet in plantis siccis, ex quibus calidis & odoratis melioris notæ Aquæ & Spiritus extrahuntur, Oleaque, quam ex iisdem viridibus.
d Aquam extractam & ab oleo segregatam siquidem ei quæ in vesica remanet materia

ria

Aqua cinamomi. †

Recipe *Cinamomi* optimi crasse triti *a* ℥ij. cui affunde *aquæ rosacæ* & *vini albi* ana ℥iij. macera in calore congruo fimi, vel ejus vicario *a q. s. b* deinde destilla per balneum, separando aquam primam quæ est optima, secundam item seorsim, ut & tertiam colligendo. Secundæ usus potest esse ad macerationes pro menstruo *c*, Tertia, est phlegma inutile, abjicienda.

†. Huc referendus modus aquam & oleum
Cina-

riæ iterum affundatur, & de novo destillatio instituat, melior prodibit ea, maxime si recens quædam materia macerata in parva quantitate aquæ puræ addatur.

Vires Carminativa est aqua hæc foeniculi diuretica, lac augens, pectoris vitia à copia crassorum humorum emendans.

a Præstat, Cinamomum confractum quantum tritum.

Vires. Vi sua aperitiva penetrabili omnium viscerum obstructions tollit, nativum calorem suscitatur, coctionemque juvat, hinc frequens admodum ejus usus est in virium deperditarum restitutione, spirituum refractione, viscerumque roboratione. Dos. cochlear, aut ii per se aut cum aliis mixta.

Cinamomi proliciendi, quem habet Crollius pag. 168. qui cæteris præstantior est.

a Balnei scilicet.

b 14. Dies, præter propter quotidie movendo.

Aqua acida Quercus Juniperi Guajaci, Buxi &c.

Recipe ferraturam quercus, aut scobem juniperi, Guajaci, aut particulas Buxi, destilla in retorta a usque ad ficcitatem, separa postea oleum b ab aqua, per chartam c emporeticam, aquam rectifica in arena, super colcothara, a aut salem marinum, aut proprios

-
- a Vitrea maximè, ex arena; ubi notandum, eam non vasura dicta replendum esse, sed tantum dimidia parte, aut ita ut tertia ejus pars maneat vacua. 2. recipiens amplum satis ob nebulositatem aquæ spirituosæ prodeuntis applicandum esse.
 - b Oleum hoc Fœtidum per retortam vitream ex arena rectificari potest, commixtum cum arenæ quantitate aliqua. Aut commixtum cum aqua aliqua odorata bis terre ex cucurbita rectificatur igne leni.
 - c Sic remanet oleum nigrum, fœtidum, in filtro, & aqua transit in ollam suppositam.

prios cineres, postea phlegma ab acido li-
quore separa destillatione *b*, tertiam saltem
ejus partem, aut circiter ultimo asservan-
do.

Vsus ejus est, *c* in corallis & perlis dissol-
vendis, ad tincturas extrahendas.

a Hoc est, *Vitriolum ad rubedinem calcina-
tum.*

b Per Balneum, ex cucurbita.

c Hujus usus est & intra corpus ad ea, ad
quæ ingredientia usurpantur, sic sudores copiose
provocat *a*.

Aqua Cinamomi Composita.

Macera & destilla *Cinamomum*, ut supra,
addendo *radicum Distamni Cretici, Angelicæ,*
ana uncias duas. In hac aqua dissolve suc-
cum album, quantum potest, & digere per
diem naturalem, postea aquam superfluum
destillatione segrega, donec syrupus pla-
ceat, cui adde aquæ vitæ rectificatæ uncias
duas, & probe misce. Est virtutis admiran-
dæ in peste & partu difficili.

*Modus hanc Cinamomi aquam compositam
E conficiendâ*

« Maximè Guajacina, unde in scabie, lue ve-
nerea, impetigine, aliisque affectibus Dia-
phoreti opus habentibus insigniter depre-
dicatur. Dos. ad ℥ss. aut ℥j.

conficiendi convenientior est sequens. Macera
Cinamomi lib. s. rad. Diſtanni Cretici, An-
gelica ana ℥ 2. in vini malvatici lib. 3. per
triduum, ad lentum ignis calorem, poſtea cole-
tur. In colatura diſſolve ſacchari albiſſim. lib.
1. & tandem lente omnia coque ad Syrupi
conſiſtentiam. Huic miſce quid ſpiritus vini,
Confortat cor, & ſpiritus animales mirificè. Do-
ſis eſt ad ℥ 3. vel per ſe, vel cum aliis.

*Aqua Antepileptica Quercetani,
Quâ curavit Typographi Genevenſis
filium.*

Recip. Antimonii crudi pulveriſati, Cru-
ſtarum panis bis cocti, bene toſtarum, & pul-
veriſat. an. q. v. Pone in retorta in arenam
Primo da ignem lentum infra, poſt etiam
ſupra, & utrumque urge, donec omnis aqua
prodeat, etiam cum fœtore. Aquam deſtil-
latam effunde; & adde Rad. pæoniæ, Spir-
itrioli, & ſpir. vini, prolibitu. Pone in re-
tortam, in qua colchotar rubrum contuſum
poſitum ſit; & viciffim deſtilla per cineres. A
quam deſtillatam ſerva uſui.

Vel.

Recip. Hepatis antimonii, cortic. panis
toſti & pulveris. ana libram unam, Raſura
cornu Cervi unc. quatuor. Miſce, & deſtilla
pec

per retortam, deinde rectificata. Dosis gutt. X,
XX, XXV.

Aqua Ophthalmica.

Recip. Aquæ Rosarum, Foeniculi, ana
℥ss. v. Vitri Antimonii pulveris ʒj. Bul-
liant per quadrantem horæ; stentque in
B. M. per octiduum, Colentur, & colaturæ
impidissimæ addatur Olei Saturni drachmæ
semis.

Ufus. Valet contra omnes oculorum af-
fectus externos, etiam in cæcitate, & cæteris
vitiis, probatissima. Ufus talis est. Mane, me-
ridie, vesperi, æger supinus jaceat, & im-
ponat in oculum læsum, tres, quatuor, quinqs
guttas aquæ ophthalmicæ, & deinceps ea-
dem aqua totus oculus lavetur, & ita qua-
drantem horæ supinus jaceat, linteolumque
aqua illa imbutum ipsi oculo imponat. Re-
petatur aliquot dies, donec malum cesset.

Aqua Theriacalis.

Recip. Cortic. Citri lib. unam, Aquæ plu-
vialis destillatæ lib. VI. Digerantur in fimo
equino, dies sex vel septem. Destillentur
postea, & exstillentur libræ quatuor. In his
infunde Theriacæ Andromachi antiquæ
unc. octo, aut novem, aut lib. unam, & de-
stillata ex B. M. per alembicum. Aqua destil-
lata re affundatur fecibus, & destilletur de-
nuo.

E 2

Aqua

Aqua Zedoaria.

Recip. Zedoariae lib. unam; flor. Sambuci manipul, tres. Concidantur, conquassenturque omnia, & cum Vino albo Rhenano fiat massa nonnihil liquida. In vase terreo operculo probe lutato, ponatur in fimum equinum, dies triginta. Destilletur postea, & reassundatur fecibus, quod destillatum est semelque adhuc destilletur.

Ufus. Hæ duæ aquæ insignem usum habent in compressionibus ventriculi, flatibus, venenis, affectu hypochondriaco, uteri suffocatione, & similibus. Dosis ℥iſs.

Aqua Sudorifica extrinsecus usurpanda.

Recip. Mercurii sublimati, optime pulveris. ℥iſs Euphorbii ℥j. Aquæ Vitæ bene rectific. Rosarum añ ℥j. Mita & infusa, in matricio colli longioris, probe obturato, horæ duas vel tres, lento igne, digerantur, demum bulliant circiter quadrantem horæ. Liqueorem frigefactum, & per inclinationem à fecibus separatam, reconde in vas vitreum.

Ufus Tollit mirabiliter dolores nervorum, præsertim si causam habeant frigidam. Foveatur pars affecta, fotu convenienti, & semper ante, fotum humectetur hac aqua præsertim

præsertim ad introitum lecti. Ubi semel atque iterum ea usus fueris, cessabunt dolores. In doloribus morbi Venerei mira est hæc aqua. Nam ad sudorem provocandum, spina dorsi hac aqua madefiat, vel carpi saltem in debilioribus, sic copiosum sequetur sudoris profluvium. Curat quoque Ischiadicum, & alios articulorum dolores.

NOTA. Cum Ischiadicus quidam, ex usu hujus aquule, nonnihil levaminis sensisset, & subito à dolore, & incedendi impotentia, liberari cuperet, non satis cautus, diutius, quam par erat, aqua ista partem affectam quotidie fovit. Unde cutis tandem contrahi & tendi cepit, atque alter clunium, summo cum dolore, adeo inflammari, ut ex ea innumere, & prægrandes vesicæ pullulascerent; quæ discissæ, plurimum aquæ fervidæ & acris profundebant.

Alia.

Recip. Florum Antimonii alborum dulcoratorum, & realgare privatorum unc. tres Hellebori albi, Cyclaminis, ana unc. duas: Baccarum Lauri contufar. unc. unam. Misce, & infunde in pinta spiritus vini Gallicâ, digere longo tempore, & cola per manicam, ne quid terrestre simul exeat. Fex enim terrestris corrodit.

Uſus. Junge hunc liquorem plumis mol-
libus, non linteo, alias excoriat. Quod ſi
corroſio fiat, occurritur, ſi vino rubro elua-
tur, aut pulvere aliquo conſpergatur ſiccāte,
vel creta, vel bolo, vel ſulphure, quod egre-
gium eſt in hoc caſu, aut duobus inter ſe mi-
ttis, ſi ſimplex, vel ſit vehementius, vel non
ſatis operetur. Siccant etiam ceruſſa, lythar-
gyros, gleba etiam pinguis per ſe ſiccata,
non calcinata. In nonnullis corporibus ſic-
cioribus, præmittuntur interdum fomenta-
tiones, quæ cutem præparant, ad ſudorem
tanto facilius emittendum

(Etſi hæ duæ poſtremæ aquæ non ſint
deſtillatæ, ramen cum ingredientia habeant
Chymica, & ſummo cum fructu, in praxi
Medica, uſurpari poſſint; nec ſimiles, ab ul-
lo authore, quod ſciam, in uſum Medicum
prolatæ ſint, volueas, hoc loco, publici ju-
ris & utilitatis facere, nec quod multis hodie
ſolemne eſt, imitari barbarum illum Indum,
in urbe Poſto, qui, ut Petrus de Oſma & Xa-
rayzeio in epiſtola ad D. Nicolaum Monar-
dis, refert, cum ſolo cujuſdam plantæ ſucco,
artubus & parti affectæ illito, ſanguineos ſu-
doreſ excitaret, & hac ratione, morbos pla-
ne deſperatos curaret feliciter, nec precio,
nec precibus, nec minis adduci potuit, ut
eam plantam Hiſpanis monſtrare dignare-
tur.

CAPUT

CAPUT III.

De Aquis fortibus.

A Quæ fortes, quæ & Causticæ, & Chryfulcæ, Separatoriæ, & gehennæ nuncupantur, violento igne, ex atramento *a* tutorio, Halinitro *b*, sale Armoniaco, Stibio *c*, Mercurio sublimato, alumine, cinabari, *d* &c. conficiuntur, quarum ea, quæ vim obtinet omnium maximè causticam & corrosivam, STIGIA; illa vero, quæ aurum solvit, REGIA dicitur.

a Vitriolo.

b Id est, sale petræ.

c Antimonio.

d Sale communi, sale alkali, sale Gemmæ, &c.

Aqua Fortis a Communis.

Recipe Vitrioli exsiccati libras duas.

Salis petræ repurgati libram unam.

℞ 4

Tere

a Fortis aqua hæc dicitur, eo quod habeat vim corrodingi atque dissolvendi fortissima & durissima corpora, & sunt metalla. Egregiam aquam Fortem conficiendi modus hic est

℞.

Tere simul & misce, deinde impone retortæ optimo luto loricatæ, & colloca in fornacem *a* reverberii, appositoque recipiente amplo *b* destilla per gradus, spatio viginti *c* horarum.

Cum spiritus albi & nebulosi in receptaculo dissipantur, finis adest *d*, sine pedetentim refrigerescere.

Aquam exemptam clarifica *e* per argentum, hac ratione. Cape quartam *f* partem istius destillati, injice puri argenti drachmanam unam, & solve *g* super prunis, solutionem infunde aliis tribus partibus *b* & lactescens, sine residere, purum effunde. *i* Si regiam cupis, in uncis quatuor hujus aquæ communis, dissolve salis Ammoniaci vel communis exsiccati \bar{z} j atque ea aurum solvet.

Modus hic, à me descriptus, vulgaris est, quo nunquam utor. Spacio enim decem vel ad summum, duodecim horarum, aquam validissimam, ex retorta vitrea non lutata, destil-

R. Salis Petræ & Victrioli añ p. æq.

Mixta imponantur cucurbitæ terreæ cum alembico & destillentur in fornace ignis aperti in recipiens capacissimum ob nebulositatem summam aquæ exeuntis, primis duodecim horis ignis sit moderatus, hinc fortior, ut alembicus rubicundus fiat & manum non admittat. Et habebis aquam optimam rectificatione nulla indigentem.

estillo, caputque mortuum facillime postea
 blique vitri fractione educo; ita ut illud, vel
 igelies adhuc, eidem operationi inservire
 possit. Quod si quis ex cacabo ferreo, quem
 exacte claudat aludel terreum forte, aquas
 fortes destillandas esse, contendat, nã ille,
 non tam fortes, quam debiles, inde eliciet.
 Nam sicut ferrum exterius ab igne reverbe-
 ri calcinatur, ita idem interius à calcanthi
 & salis petreæ spiritibus corroditur, unde a-
 quas debiliores reddi non est dubium. Ta-
 ceo, quod nec Germania, nec Gallia, tale
 aludel terreum excoquere possit, quod ab e-
 usmodi spiritibus corrosivis non penetre-
 tur.

a Id est, in ignem apertum.

b Intus tantum aquæ simplicis continente,
 quantum deperditum est ab exsiccatione, [hoc
 non est necessarium.]

c Potius viginti quatuor horarum.

d Paulatim subsidentibus spiritibus rubris.

e Aquæ fortes clarificatæ dicuntur Germa-
 nice gefellet aqua fort.

f Vel saltem unciam unam atque alteram.

g In cucurbita alta.

h Reliquis tribus partibus.

i Et in vitro probe munito serva.

Aquæ fortes omnium optime destillantur ex
 cacabo ferreo in furnum apte collocato, quem
 ad marginem superiorem, posteaquam jam ma-
 teria indita est, exacte in peripheriam suam
 claudit Aludel terreum forte, cum alembico ro-

B 5

strato

strato conjunctum & munitum; hac enim ratione, & aquae sunt fortiores, & capita mortua facilius ex cacabo ferreo eruuntur, minorque ja-ctura vasorum fit, unumque vas infinitis destillationibus sufficere potest, cum è contra amentem auctoris singulae destillationes singulae requirant vasa, quod probe notandum, & hic modus familiarissimus est.

Aqua Fortis Perpetua, & Modus faciendi Cinabarim.

Dissolve Mercurium in aqua forti, adde sulphuris partem *a* æqualem, destilla per retortam, & habebis aquam validiorem *b* quam antea, & cinabarim *c* ad collum retortæ.

a Potius tertiam partem, aut ad summum dimidiam.

b Magisque gradatoriam, ac fixatoriam.

c Vbi ignis in fine vehementior excitatus fuerit, elevatam habebis cinabarim.

Aqua Philosophica sive Regia. †

Recipe Nitri repurgati, Salis Armoniaci ana uncias duas.

Simul tere, & *a* misce & impone Retortæ amplæ, cui appone magnum vas recipiens, commissuras retortæ cum recipiente leniter lutando, deinde destilla ex cineribus *b* donec omnes fumi, magna violentia egressi fuerint,

erint, nec guttæ ulterius ex retorta deciant. Tum retortam ita calentem exime, & materialia supra dicta nova in eadem dosi pone, & misce cum capite mortuo, destillando, ut supra e

† Dicitur etiam Aqua pugilum, quod nitrum sal armoniacum, cum sint insensissimi hostes, imo statim congregiantur contactu. Regia utem dicitur, quia aurum solvit, quod est rex inter metalla. Hinc etiam sal armoniacus Aquila vocatur, quia Ganymedem seu aurum seum elevat, qui deinceps facile separetur per aquam.

a Cum tertia parte silicis vel pumicis calcinati.

b Igne non admodum leni sed tertii gradus.

c Aqua enim regia non est adhibenda, nisi defæcatissima.

Nonnulli eandem aquam destillant per retortam postica parte tubulatam. Nam cum retorta alia in igne reverberii posita (præmisso reci-

E 6

piente

Aquam Regiam egregiam satis conficere licet, si

1. Aquam fortem ex Victriolo & Nitro paratam, eique immittamus particulas Salis armoniaci, & in loco frigidiore solutionem ejus fieri permittamus; donec flava omnino ea aqua facta fuerit. Quod non potest solvi ex Ammoniaco, eximendo,

piante capaci) & paulatim ignis subministratus fuerit, donec nempe retorta paululum incandescat, ac postea per tubulum istius materiae injiciatur cochleare unum, ac tubulus diligenter argilla clausus fuerit madida, cum impetu procedit aqua, cujus spirituosioribus partibus subsidentibus denuo nova materia injiciatur per tubulum, atque ita procedatur, donec sufficiens quantitas aquae prolecta fuerit.

C A P. IV.

De Spiritibus.

Spiritus participant partim de aqua, partim de igne, & prout sunt vel aquosiores, vel magis oleaginosi, pro eo etiam vel aqua, vel oleum dicuntur, Qui tamen de mineralibus prolectantur: Olea ut plurimum vocantur. *a*

Inter spiritus autem animalium excellit Spiritus sanguinis humani; vegetabilium Spiritus vini; mineralium, Spiritus Vitrioli.

a μεταχρησικῶς.

Spiritus sunt menstrua è re simplici, sed acriter producta, ignei halitus naturam habentia. Menstrua dicuntur, quia plerumque horum loco usurpantur; halitus ignei, ipsorum enim pars potissima est halitus igneus, mixtus parte vaporosa, hinc ergo consistentiam habent aqueam.

Spiritus Vini. †

Digere Vinum generosum *a* in fimo, ve
eju

ejus vicario, in vasis circulatoriis *b* justæ
 amplitudinis, per octo vel decem dies, post-
 ea vase refrigerato effunde illud in Cucurbi-
 tas altas, *c* quibus superpone Alembicos
 rostratos, juncturis cum vesicis porcinis vel
 bovinis bene munitis, destilla, ut artis est,
 per B.M. Primo egredietur Spiritus *d*, quem
 separa, mutato recipiente, deinde urge phle-
 gma usque ad mellis liquidi spissitudinem,
 feces per retortam destilla, dando ignem per
 gradus, & accipies Oleum pingue. Ex capite
 mortuo Sal elicies, phlegma superfundendo,
 digerendo, filtrando & coagulando *e*.

Quod

e Spiritum hoc modo ex vino extrahere ut
 laboriosum, & sumptuosum, ita & non ra-
 ro inane.

† Destillatio Spiritus vini compendiosissi-
 ma & excellentissima est quam tradit
Brendelius in sua Chymia, quæ hæc est

R. Vini generosi mensuras octo; de-
 stilla per Vesicam cum refrigeratorio
 Partem fere dimidiam. Hanc transfer in
 Balneum, & iterum leni calore partem
 dimidiam extrahe.

Tandem hanc infunde phiolæ longi colli,
 cujus orificio applica spongiam prius ma-
 defactam atque iterum expressam eam-
 que ita intrude ut nulla parte emineat,
 sed filis eandem alliga, ne in phiolam
 decidat, & arcte claude orificium phiolæ.

Hinc

Quod si præstantiorem spiritum vini desideras, rectifica eum destillationibus sæpius repetitis.

a Quale est Creticum vel Hispanicum, aut Rhenanum bacharacense.

b Vasa circulatoria sunt cucurbitæ cum alembicis cævis.

c Secundum Canonem destillationis secundum.

d Qui sexta pars est vini generosi, vel octava vini Rhenani optimi, reliquum est phlegma inutile.

e Spi-

Hinc apposito Alembico per cineres destilla, & egredietur Spiritus vini tenuissimus & purissimus.

Quod si autem placeat Spiritum rectificatissimum parare ex Spiritu vini vulgari hoc seq. modo efficere commode poteris.

R. Spir. vini ℥vj.

Infunde Cucurbitæ vitreæ cujus orificiū accurate claudatur Spongia oleo madefacta, aut albo pane recente linteo excepto, aut, quod commodissimum, charta emporetica crasiore oleo communi imbuta, appositoque Alembico juncturisq; bene omnibus clausis destillationem institue ex igne gradatim adhibito; sic ut tale sit ignis moderamen, ut inter guttum unam & ei
inse-

Spiritus Tartari. †

Recipe Tartari albi puri *a* libras quinque pone in retortam vitream, eique in ignem cinerum *a* collocatæ recipientem factis capacem *β* adapta *b*. Dato igne per gradus, primo *δ* spiritus egredietur, postea oleum *ε*, quæ rectificari *ζ* debent, addito sale Tartari & post ab invicem separari.
Est

insequentem alteram tria numerare possis. Phlegma in cucurbita remanet.

Vires quod spectat. Spiritus vini calidus est & siccus, putredini resiltens, vires reficiens, maximè à crudis pituitosisque humoribus oppressas. Extrinsecus humores frigidos, sanguinemque coagulatum dissolvit atque discutit. Præter id quod menstruum aptum præbeat in extractione plurium.

α Purificatur Tartarum, si in aqua communi sapissime lavetur, & hinc exliccetur; Cui placet, Cristallos Tartari ipsos adsumere hic poterit. Vide Pharm. Aug. pag. 745.

α Grosse contracti.

β Spiritus enim exeuntis nebulosi admodum sunt, & spatium ingens fati exigunt.

δ Primo omnium liquor quidam exit clarus phlegmaticus, hunc sequitur Spiritus fumosus albicans, totum vas recipiens obscurans.

Est egregium aperiens, unde in Menstruis retentis, in Paralyfi, Ictero & similibus affectibus mira præstat. Utuntur etiam in Hydrope, cum aquis aliis hydragogis, in Lepra, morbo Indico, Pleuritide, Angina, & exhibent à Scrupulo uno ad duos, in aquis convenientibus.

† Para-

-
- Ubi nempe vitrum recipiens clarius fieri incipit, ignisque auctior & hoc oleum nigricans est admodum & foetidum.
- Prius Oleum à reliquo liquore separari debet per filtrum; hinc unumquodque horum seorsim rectificari. Et quidem liquorem ipsum rectificamus, sicque Spiritum à suo phlegmate liberamus, per cucurbitam ex arena aut MB. Oleum autem per retortam vitream cum arena mixtum, aut per cucurbitam cum aceto; ab aceto de hinc Filtro aut infundibulo oleum separando, separatim hinc commixtumq; cum aqua quadam odorata, uti quæ ex destillatione ligni Rhodii est, bis terve iterum per MB. rectificando.
- Oleum ejus Foetidum interne sumptum ad gutt. iij. vel iv. externeq; naribus admotum suffocationis uterinæ paroxysmum aufert.

† Paracelso astrum vini dictus.

a Potius arenae.

b Et luta.

Spiritus Terebinthina. †

Recipe Terebinthinae clarae q. p.

Inde in Vesicam aeneam cum refrigeratorio aqua propemodum repletam. Sic elicitur spiritus, qui aquae innabit, & per B.M. rectificari a poterit, aut repetitis destillationibus instar Spiritus vini exaltari, ut Vigenerius vi commentariis suis docet. ex $\text{I}^{\text{b}}\text{ij}$. Ther. accipies Spir. Ther. $\text{z}^{\text{v}}\text{ij}$. b.

† Lorchet Paracelso dictus.

a Aut si placet cum aqua communi conjunctam terebinthinam ex B.M. per alembicum destilla, & non opus erit rectificatione.

b Dosis est gutt. VI. ad 20.

Usus ejus in medicina multiplex est. Tussim, phthisin curat, venenis peccilentialibus resistit, ventriculum ab illuvie sordida & viscida mundat; urinam provocat odorem, instar violarum, calculum & arenas pellit, stranguriam & ulcera vesicae sanat, nervosas partes aperit & confortat, vasa spermatica calefacit, & libidini stimulos addit, sanguinem coagulatum dissolvit, uterum purificat, ac propterea suffocationi matricis valde utilis

lis est. Extrinsicus in contusionibus maximus ejus usus.

Alius Subtilissimus.

Recip. *Terebinthine Venetae* simplicis q. p. destilla eam per se, lenissimo balnei vapore, obstructis probe omnibus foraminibus. Exsudabit ita spiritus longe subtilissimus, urpote qui in manu exhalare possit. Ex libra una terebinthinæ, vix unam semis accipies; reliquum auctiori igne destillatum; ad vulgares usus asservandum. Spiritus vero prolectatus eximium remedium in gonorrhœa. Diureticum enim insigne est, abstergit, purulenta educit, farcoticum est, & balsam veri vires æmulatur.

Spiritus Talcis.

Recip. *Talcis* q. v. Calcina in reverberio, forti igne, per horas decem. Adde sili-cum alborum, in pollinem redactorum, tantundem. Irrora aqua, sive spiritu vini, & pone in cellam, per aliquod tempus. Postea per retortam destilla, uti Spiritum victrioli, magno appposito recipiente, & exit in fumo Spiritus, qui fervetur.

Usus eius est, in fuco, parti corporis alicui inducendo. Sumitur spiritus hujus q. p. & additur tantundem aquæ rosarum fragrantissimæ, atque hac mistura locus fuco ornandus lavatur.

Spiritus

Spiritus Sulphuris. a

Ponatur sub campana *a* vitrea Vas terrenum cum Sulphure, quod accendatur. Ita vero vas subjectum ad campauam adaptetur, ne fumi egredientes flammam suffocent, sed abere in illam subvecti in liquorem densentur, qui in scutellam appositam *b* destillet. Ex libra una elici potest ℥j *c* tantæ efficacitæ, ut Leonhardus Fioravañt, ejus intra
d cor-

a Sunt qui Crucibulum Sulphure repletum Forramini in medio patinæ vitreatæ ad formam crucibuli efformato imponunt, patinamque hanc cum crucibulo tripodi imponunt, sub quo carbones collocant, ut eo facilius & melius sulphur in crucibulo dissolvatur calidumque & dissolutum usque ad finem deflagrationis fervetur. Et hæc ratio non ita incommoda est.

Et quo plus Spiritus hujus colligatur, præstat ubi per horas v. aut vj. campana ita suspensa fuit supra crucibulum, eam auferre, illico, aliam in ejus locum reponendo eamque loco humidioris servare ut melius in guttas colligantur vapores in capitello ejus (ubi scil. inversa collatur) inveniendas.

d corpus assumpti vires non satis admirari possit.

Dari vero potest, cum aquis appropriatis, aut syrups, ad guttas quatuor, quinque, sex, & commisceri cum electuariis & pilulis, tam in morbis calidis, quam frigidis. Exterius etiam prodest ad dentium dealbationem, ulcera luis Venereæ, gingivarum; verrucas; ani & cæterorum membrorum fistulas e. Appellatur etiam oleum, sed *νεγτικὸν*.

a Vel retorta subtus foraminata.

b Si retorta supra fueris; partim ex eadem retorta, partim in vas adiectum è rostro retortæ.

c Non est *νεγτικὸν* interdum vix drachmæ duæ, interdum etiam plus uncia una prodire visum est.

d Hujus spiritus sulphuris usus intra corpus non est usquequaque tutus.

e Quibus affectibus conducit Spiritus Viætrioli, usdem etiam Spiritus Sulphuris.

Spiritus seu oleum sulphuris per campanam, nihil aliud, quam Spiritus Viætrioli acidus, qui sola alteratione ab illo differt, viætriolum enim crudum quod assumptum à sulphure communi in eodem digestum magis est, nec aliunde provenit hæc aciditas, quam à viætriolo sulphuris, dum enim ardet sulphur, fumus ejus in locum frigidum ad condensationem aptum, sublatus, illico hoc viætriolum tollit. Id igitur ibidem in campana condensatur, ac in aciditatem abit; sed quia
hoc

hoc vitriolum est pars aliquota sulphuris, tantum id, quod ipsius est, in aciditatem hanc spiritualem abire potest, non vero totum sulphur.

Spiritus Vitrioli. a

Tres sunt Vitrioli Species, viridis, alba, cœrulea, *a* participantes de natura salium, aluminum, sulphurum, secundum magis & minus, prima quidem magis de sale, altera de aluminae, tertia de sulphure: Constantque ex parte aquea, terrea & intermedia, quæ, teste Riplæo in pupilla Alchymia separari non potest à suis extremitatibus, aquea, & terrea, nisi mediante mercurio, qui ad stipulante Gebero, quod naturæ suæ est, retinet, alienum respuens & igni exponens. Hæc substantia intermedia diaphana per sublimationem exaltatur in candorem niveum occulte in se semen sulphureum continentem instar vermiculi rubicundissimum: Unde in Turba dicitur: Mirati sunt Philosophi, rubedinem in tanta albedine existere.

De hoc sulphure, ita loquitur Geber. 21.
cap.

a Maximè omnium hic arridet modus destillandi Spiritum Vitrioli quem tradit Brendelius in sua Chymia sect. I. cap. 5. quem etiam summe Lectori Studioso commendamus.

cap. summæ : Per Deum altissimum idipsum illuminat *b* & rectificat omne corpus *c*, quoniam est alumen & tinctura. Hæc est illa aqua vitæ, aqua sicca, quæ manus non madefacit, aqua congelata, sal animatum, de quo Raimundus Lullius post Alphidium, Sal non est nisi ignis, nec ignis nisi sulphur, nec sulphur nisi argentum vivum, reductum in illam preciosam substantiam, cœlestem, incorruptibilem, quam nos vocamus Lapidem nostrum. Unde etiam quidam, ad literas Victriolam, ita alludit, Visitando Interiora Terræ Rectificando Invenies Occultum Lapidem Veram Medicinam.

a Reperitur & lucidum, præsertim Gosiaria.

b Splendore Solis & Lune.

c Metallicum.

Porro valde inter artistas controvertitur, utrum inter tam varia victrioli genera, primas obtineat. Has alii *a* Cyprio deferunt, alii Romano *b*, alii Hungarico. Cyprium & Romanum merito suspecta esse debent, quod sint fere adulterata, sophisticata, varia, diversorum scilicet colorum, formarum, virtutum.

Quod ad Hungaricum vero attinet, Galli & Germani mercatores, qui nobis victriolum quoddam cœruleum, diaphanum, aliquando sub viride, pro genuino & ex ipsa Pannonia allato vendunt, impudenter mentiuntur *c*. Cum enim Anno CIO. IO. CXI. eo
locorum

locorum me contuliffem, ut auri argentique fodinas, quæ Schemnitii vifuntur, intrarem, & mineralium, metallorumque notitiam perfectiorem ex *αὐτοψία* compararem; Illustri ac generofus Dominus de Bloentain generalis minerarum regni Hungarici Præfectus, pro humanitate fua eximia, mihi certo confirmavit, quod etfi duo victrioli genera, album unum valde aluminofum, ex quo aquas chryfulcas *d* conficiunt, alterum cœruleum longe præstantius repèriantur, hujus tamé minera, quamvis fertiliffima; planè non colatur, eo quod nunquam fint mercatores, qui tale victriolum cœmentum in alienas terras afportare dignentur. Idem & de Antimonio profitebatur, quod in Auri fodinis reperitur copiofiffimum. Illud autem jure meritoque cenferi debet prætantiffimum, quod è Venere elicitur, aquæ beneficio, ut poftea *e* dicetur.

Huic bonitate fuccedit, quo ceruleum eft, plus Solis in fe continet, plus Martis in Venere transmutat, & diutius ignis examina fultinet, antequam ultimos reddat fpiritus, undecumque id afferatur.

a Vt Quercetanus in Tetrade pag. 156.

b Romanum nullum ortum eft. Roma enim nullum foditur fed *ἡ ἐξοχὴ* fic dicitur, quia Roma mundi caput habita eft.

c Autor falſi inſimulat mercatores.

d Hoc eft, fortes, regias.

e Cap. 17. ſcilicet.

Hujus

Hujus ergo Vitrioli R. libras duodecim, calcina vase terreo, igne moderato, donec omnis humiditas abscedat.

Vase refrigerato, massam quæ erit septem circiter librarum, reduc in pulverem subtilem, & cum libra una circiter particularum ejusdem testæ, & impone retortæ firmæ lutatæ: ita tamen ut tertia ad minimum pars sit vacua.

Eam in fornacem colloca reverberii, adhibito receptaculo amplo, collique brevis desuper lutato; & commissuris retortæ cum recipiente, luto falso diligenter munitis.

Dein paropsidem terream latam, pedem unum altam, & in fundo quadrangulariter perforatam, retortæ, ut æqualiter os fornacis claudat, superstrue, atque ad extremitates fornacis, cujuscunque illa sit formæ, quadratæ, rotundæve, lateres altitudine paropsidem adæquantes adapta, spatiumque inter lateres & paropsidem, quod intercedit, cineribus usque ad summum obrue.

Tunc fac caminum ex quatuor laterum particulis, super testæ foramen quadrangulare, ut flamma, mediante tali vehiculo liberius cum tempus fuerit, queat evolace. Orificium camini, sicut & cineritii ostiolum ita claudantur, primis quatuor horis, ut carbonibus furno impositi saltem ardeant; & non extinguantur, quo paulatim & successive retorta calefiat.

Exinde sequentibus quatuor horis, calor augeat

geatur, foramina iis lingulis, supra & infra
aulatim aperiendo, donec flamma per su-
periora incipiat erumpere, & retorta undi-
ne caudeat. Quod cum fit, cineritio & ca-
mino omnino apertis, per octodecim vel vi-
nti horas ignis intendi debet, donec omnes
spiritus egressi fuerint.

Post biduum, lutum falsum & valde indu-
tū quod retortæ collum cum recipiente te-
ret colligatum, linteo madido, per horā, do-
nece recipiens, absque vitri fractione, abstrahi
possit, humecta: & postmodum phlegma à
spiritu, destillatione per Balneum, aut blan-
ca cinerum, separa. Sunt, qui post phle-
gmatis separationem spiritus super coral-
los *b* tritos ex arena rectificant, talemque
Vitrioli Spiritum corallifatum appellant.

Vires Spiritus hic in febribus ardentibus,
cum aquis appropriatis mitis & haustus * re-
frigerat, sitim extinguit, humorum putredi-
ni resistit, per urinas *c* & poros cutaneos o-
peratur: Phlegma consumit, crassos & visco-
sos humores incidit, languentem appetitum
excitat, & succos rosarum, violarum, alio-
rumque florum pulcherrime tingit. *d*

a In calcinatione Vitrioli ut plurimum ex-
halat pars dimidia. Sic libras viginti vidimus
reductas ad libras decem cum dimidia.

b Ita paratus est sine omni corrosione.

* Multi sunt ex doctis, qui spiritum vitrioli,
non tam frigesacere, quam calefacere, aut, si
refrigerandi vires obtineat, illas saltem acci-

F

dentales

dentales esse, (quatenus nempe spiritus hic tenuissimarum subtilissimarumque partium cum aqua simplici fontana, aut alio liquoribus destillatis frigidis, commistus, eorum vim & qualitatem frigidam ad corporis interiora transfert, & iisque quasi pro vehiculo est) opinantur. Verum hic illud tenendum est, quod ab omnibus Chymicis statutum & receptum, Vitriolum, & reliquos sales omnes minerales, compositos esse, ex parte terrestre, aquea & ignea; eosque tanto calidiores esse, quanto terreitas est subtilior & in suo humido magis decocta. Ut autem partes istae, perfecte, aut imperfecte, inter se mixtae sunt, ita spiritus ex istis, facile aut difficulter, educuntur, qui spiritus tantum sunt pars aquea & ignea, imperfecte mixta, & quae simul junctae extremam progenerant aciditatem, eam, quae in malis citriis est, tali quidem proportione superantem, ut, si hanc in primo gradu frigidam constituas, spiritus vitrioli acidus futurus, sit in octavo, quocumque exinde facile deprehendes si partem unam spiritus vitrioli cum septem partibus aquae communis misceas. Aciditas enim, quae hinc resultabit, similis plane futura est illi, quae in citriis reperitur. Cum autem, secundum Galenum & Mesuen, omnia acida frigida sint per se, & non per accidens, quidni & spiritus vitrioli? Et ita quidem de reliquis etiam ceterorum salium spiritibus sentiendum. Verum enimvero cum omnium torum sapes oriantur à salibus, volatili nempe, quem, per analogiam, armoniacum appellamus

mus, & qui semper est in mercurio ; essentiali,
 qui est in sulphure ; & fixo , qui ex parte terre-
 riore elicitur ; istique sales a suo humido ele-
 mentari separati semper calidi existant, fit inde,
 quod omnia acida , tam inter mineralia , quam
 vegetabilia, cum sint composita ex humido cras-
 siori indigestoque, & sale armoniaco magis aut
 minus subtili, calorem occultum obtineant, cujus
 rei experientia fieri potest, hoc modo. Recipe
 minerale aut vegetabile acidum, quodcunque
 volueris, & destilla illud, cum sale tartari, per
 alembicum, in B. M. Sic videbis id, quod efflu-
 it, omni sapore spoliatum esse, salemque tar-
 tari pondere, propterea, quod sal armoniacus a-
 cidum inesset, auctum, saporemque immutatum.
 Isti inquit, spiritus vitrioli pannum corrodit,
 & carnes ipsas adurit. Verum si succus citri, qui
 omnibus frigidus statuitur, margaritas &
 coralia corrodit, quis mirabitur spiritum vi-
 trioli, quem octavo gradu frigidum, compara-
 tione cum succo citri facta, constituo, pannum &
 carnem corrodere?

c Renes à mucilagibus feliciter expedit.

d Non ipse tingit, sed tincturam saltem evocat.

Hisce apponere lubet spiritum Vitrioli Crollii
 pag. 186. sed correctum, qui sanè admodum
 probus est & genuinus. Ejus preparatio est ta-
 lis : Recipe Vitriolum Hungaricum, solve in a-
 qua destillata vel rore Majali, & solutum co-
 cina, postea collocetur in digestionem cinerum seu
 arenae vel fimi, in alembico negligenter saltem
 obturato, quia nil evaporat, stet per mensem,

tunc ad superficiem eijcit feces separandas. Iterum ponatur in digestionem tam diu, donec nullas feces amplius rejiciat, postea coletur, & quoad clarum est, in lento igne Balnei vel arenae destilletur usque ad cuticulam in frigido, denuo concretescent lapilli, toties colligendi, quoties id fieri potest. Hujus lib. V. vel VII. ex cucurbita probe loricata igne aperto per alembicum destillentur, spatio aliquot horarum, duarum, vel trium phlegma egreditur, quod auferendum est, postea sequuntur spiritus (ubi hi incipiunt ascendere, quod gustando poteris deprehendere; senties enim aciditatem, & videbis, ut in destillatione aquae vitae fieri solet, striarum instar, ut signum spiritus volatilis in alembicum ascendere) qui mutato vase recipiente seorsim colligendi sunt. Hic spiritus Vitrioli ad odoris suavitatem, & dulcis aciditatis gratiam reductus, in quo nec sensibilis corrosio in lingua apparet nec tarda austeritas, sed spiritualis aciditas, utile est medicamentum & curationibus necessarium.

In hoc autem processu qui volet ulterius persequi destillationem, auctiore igne oleum profluens ad suos usus seorsim colliget, & hujus rectificati olei partem unam cum quatuor vel sex partibus spiritus vini alcoholizati, id est, sine omni phlegmate, in Balneo Rorido, per aliquot menses digeret, & postea destillabit, habebit oleum vitrioli, supernatans aquae suavissimi odoris & jucundi saporis, separetur per tritorium, antequam acida guttae praedierint, alioquin hoc cum illis remiscetur.

Spiri-

Spiritus Salis Communis.

Sal constat ex partibus diversis terrea, aqua, ignea. Constiētia & soliditas ejus à terra, liquabilitas ab aqua, mordicatio ab igne. Acris est, γλυκύπιος, incisivus, subtilis, penetrativus, purus, fragrans, incombustibilis, & alia à corruptione præservans, diaphanus acris instar, per reiteratas præparaciones, dissolubilis in humido, liquabilis in igne, instar metallorum, estque seu anima in corpore, secundum Plin. qui post Stoicos ait, salem datum esse carni porcinae, sua natura quasi mortuae, pro anima. Hinc n. in modum fermenti, corpus, cui miscetur, modo id penetrare possit, in suam naturam convertit, humorem viscosum putrefactioni obnoxium consumendo. Raimundus Lullius vocat liquorem falsuginosum, per totum corpus dispersum humorem urinalem, Præfatus Mumiam. Varii ab artibus excogitati sunt modi Oleum seu Spiritum Salis elicendi. Aliqui sal decrepitatum per se destillant, absque additione alicujus rei externae. Sed cum sal sit facilis fusionis, & in unum coierit, spiritus contumacissimos foveat, post destillationem viginti quatuor horarum, omnibus refrigeratis, retortam frangunt, massam salis terunt, & novae retortae imponunt, cum liquore destillato; idque toties repetunt, donec totum sal in oleum resolvatur, quod

F 3 octav

octava aut nona destillatione e fieri solet
Tædiosa nimis operatio.

d Alii sal calcinatum, in cella vel aqua
pluviali dissolvunt, & cum argilla figulina
cribellata impastant, indeque orbiculos vel
globulos formant, quos exsiccatores retortam
indunt, & spiritus eliciunt.

Ego vero sic parare soleo. Accipio libras
duas Salis marini calcinati e, misceo cum
sex libris *farinæ laterum*, vel *terre rubræ*
vel *boli communis*, impono retortæ firmæ
& amplæ f ut tertia ad minimum pars va-
cua remaneat, adhibitoque recipienti am-
plo, in quem prius aquæ g stillatiæ libras
infudi, destillo per triginta horas, servatis
iisdem gradibus ignis, de quibus destillatio
ne spiritus Victrioli dictum. Post separatio-
nem a aquæ & phlegmatis, accipio vigin-
ti ad minimum uncias olei acerrimi, quod
rectificari debet.

Ufus

Hæc perficitur ex cucurbita vitrea igne
secundi gradus per MB. ubi primo exit
phlegma, Spiritu in cucurbita remeante
subflavo acido, quem siquidem album de-
sideres, continua destillationem, recipien-
te mutato & quod exit post phlegma ex-
tractum excipe.

Ufus vires exerit potentissimas, cum interius, tum exterius sumptum. Renovat totum hominem, & præservat ab omnibus morbis, si in generoso vino aut aqua vitæ usurpetur. Cum sale absinthii mistum, & in vino aut aqua absinthii usurpatum, hydrorem tollit. Curat epilepsiam, icterum, febres, calculum, lumbricos. Inunctum sanat membra luxata, contracta, paralytica, apotematata, dolores item podagricos mitigat, si cum oleo vel Terebinthiæ, vel ceræ, vel Chamomillæ misceatur. Calcinat etiam omnia

F 4

omnia

Usitatissimus mihi Spiritum falis conficiendi modus est

R. Salis calcinati ℥ij alum. calcin. ℥j. mixta per retortam loricatam destillentur.

Quam prave Spiritus falis pro destillatione, sali addatur bolus, aut simile quid egregiè & fusè declarat *Zwelferus* in sua Mantissa Hermetica ad Pharmac. August. his verbis:

Quanta cum difficultate *Spiritus falis* genuini aliqua copia vel quantitas acquiratur, de hoc satis querelarum est, non modo apud Pharmacopœos, sed ipsos etiam Chymicos, eosque qui in ejusmodi *Spirituum destillatione* ex professo & unicè occupati sunt: Hinc adeo fit, quod dictus *Spiritus falis*, raro purus,

omnia metalla, lapides, vitrum ipsum, artificiosissimum opus perfectissimum. *h*

a Plinius hæc non habet.

b Imo sal fusum nullum plane spiritum de se mittit, nisi vicissim discontinuetur.

c Vi

purus, & aliis, (maximè vero spiritu nitri, non adulteratus vendatur, ut ita nullus, nisi qui ipse illum destillaverit, de legitimo & vero salis spiritu certus esse possit. Causam hujus mali, aut difficilis destillationis, nemo adhuc detexit, aut assignare potuit, quam tamen ipsa natura nobis patefacit: Etenim quis non videt, si spiritus salis, vitrioli, aut similes spiritus acidi & corrosivi, super arenam, lateres, aut terram figulinam siccam vel bolum fundantur, (uti non raro ex incuria, & eorum transvasatione contingit,) quod fermententur veluti & ebulliant, inque res prædictas agant, & agendo vicissim patiantur, imò totaliter destruantur, ac in aliud ens convertantur, non secus, ac si pro solutione rerum aliarum mineralium & metallicarum adhibiti essent? Si hoc evenit jam paratis aut destillatis spiritibus, quid obstat dicere amabo, quin etiam in ipsa destillatione spiritus salis egredientes & fervidi, terram figulinam statim, cui impactum est sal, aggrediantur, corrodat, & ita se reciproce destruant, ut exigua portio spiritus, eaque tota phlegmatica vel

c Vix duodecima.

d Sed valde bona.

e Id est, decrepitati.

f Terra.

g Non

vel aquosa transeat? Objiciet autem quispiam, quod *spiritus nitri* æquè acidus sit ac *spiritus salis*: *nitrum* autem, ut plurimum *terre figulinæ* etiam commisceatur, in globulos efformetur, aut *bolus* illi addatur *siccus* pro destillatione, nihilominus *spiritum* emittat *acidissimum* & *corrosivum*; Ergo. Respondeo; concedendo quod *spiritus nitri* acidissimus sit, imo magis corrosivus quam *spiritus salis*, multo etiam majorem copiam *spirituum corrosivorum* suppeditet *nitrum* quam *salis*; hinc etiam fit, quod non tota quantitas *spiritus nitri* in adjectam *terram figulinam* agere & se mutuo destruere valeat, sed tantum secundum proportionem *adjectæ terre* variat eorum actio & reactio; quo enim plus *terre* illi addideris, eo minus etiam *spiritus nitri* adipisceris; è contra, si *alumen ustum*, aut simile quid, in quod *spiritus dicti* agere non possint, illi debite & dextre adjunxeris, longe majorem copiam *spirituum* prolicies, quam si *terram figulinam* addidisses. Secundo, non omnes res vel cuncta *mineralia* aut *metalla* corrodit aut dissolvit *Nitri spiritus*, utpotè *Aurum*, *Antimonium crudum*, *Sulphur*, &c. quæ tamen *spiritus salis*, licet mitior sit illo,

g Non opus est effusione aqua, quia per se etiam phlegma destillat.

h Dosis à gutt. 4. 5. 6.

Spiri-

illo, attingit: Sic etiam *Bolum*, aut *terram figulinam*, item *sigillatam*, quæ ut plurimum semine *Auri* præguantia sunt, proprietate sua *Spiritus salis* citius agreditur, quam *nitri*. Patet ergo, quod præpotere *argilla* vel *terra figulina sali*, & similibus rebus, *nitro* etiam jungatur, pro destillatione ipsorum spirituum. Ipsa quoque *sublimatio Mercurii* aut *Argentii vivi* peragenda cum *sale* & *vitriolo*, id luculentissime demonstrat, ubi *Spiritus omnes salis* & *vitrioli* in ipsa sublimatione *Mercurium* dissolvunt, & in duram ac solidam compagem (quod sine additione illorum fieri non posset,) transfigurant, de spiritibus autem dictorum, *vitrioli* & *salis*, ne quicquam transit aut prolicetur. Propterea hanc cantilenam, quam omnia *tyrocina chymica* in destillatione horum spirituum modulantur, cum plurimis aliis indignis processibus & meadis, quibus illa ut plurimum sciant, explodimus merito. Qualiter autem hi spiritus destillandi, vel potius quibus rebus pro destillatione permiscendi sunt, jam dum paulo ante dictum est; qui vero *experientissimi Glauberi*, hujus & aliorum similium spirituum destillandi modos, quos indigitat in *Tract. 1. &*

2. pri-

Spiritus Nitri.

Nitrum, sive sal petrae misceatur cum tri-
 bus partibus *boli communis*, *a* & destilla-
 tur per retortam, *a* spatio decem vel duo-
 decim horarum *β*. Ex libra *γ* una salis pe-
 trae,
 F 6

2. *primi & secundi sui Furni philosophici* am-
 plecti velit, illi non repugno, quin insuper
 moneo, ut *spirituum praefatorum* virtutes dis-
 crepantes ac diversos utendimodos, ex soli-
 do ejus discursu, lectione diligenti colligat.

a Igne primo leni, hinc ubi recipiens ali-
 quomodo rubicundum fieri incipit, ma-
 jori & reverberatorio; Ignis autem hic
 nullo modo interrumpendus est in Spiri-
 tum salinorum destillatione, fufum
 enim sal & coagulatum Spiritum non
 educitur, quod hic semel monuisse suf-
 ficiat. Videatur commentarius praee-
 dens & *Zwelferi* de Spiritu salis.
 &c.

β Seu tamdiu donec clarum fieri incipiat
 recipiens antia a Spiritibus prodeuntibus
 obscuratum, quod raro intra horas accidit
 viginti.

γ Hoc quam falsum sit cuius experiri licet.

træ accipies libram unam spiritus, si bene operatus fueris.

a Vel terre figulina, maximè ejus unde fistulæ tabaci fiunt.

Spiritus Ardens Saturni.

Calx Saturni sive minium, aceto destillato, vel ejus saltem phlegmate perfunditur, postea per diem naturalem sæpius agitandone in fundo vasis concresecat, *b* digeritur menstruum detrahitur, *c* aliudque donec omnis falsedo *d* abstrahatur, substituitur. Depletiones filtrantur, & ex duabus circiter parti-

Vires Discutiendo atque resolvendo malignos crudos, tartareosque humores, obstructions tollit quascunque, calculum frangit, unde usus ejus insignis est in Colica, pleuritide, hydrope, Febris omnigenis maximè ardentibus. Immiscetur & liquoribus aliis pro gargarismate. Dos. interne ad ℥ss in liquore convenienti.

⦿ Laboriosa hæc nō est, & sæpè Frustranea Spiritus ardentis saturni destillatio, imo in medicina exigui satis usus, ita faciliorem, certum, & modo caute id fiat, summa utilitatis hanc damus. R. Sach. Saturni cum liquore in quo edulcoratur illud facta-

partibus evaporantur, cristalli loco frigido expectantur, separantur, in novo aceto dissolvuntur, filtrantur, & toties ut supra, coagulantur, donec sufficienter sale aceti Armoniaci, tanquam proprio fermento immergantur. Tali calore balnei, per mensem digeruntur, ut perpetuo instar olei in liquorem resolvantur. Destillentur postea per retortam, in arena, servatis ignis *f* gradibus, adhibitoque recipienti amplo, *g* qui nisi diligentissime cum retorta, lutetur, tanta fragrantia, totum laboratorium replens, deperit, ut non dubitem, quin ea omnium vegetabilium odoratorum simul congestorum & mistorum odores longe superet. Post distillationem, omnibus frigidatis, caput *h* mortuum reperies nigerrimum nullius momenti. E liquore egresso, separabis *i* oleum flavum supernatans, & oleum sanguinis instar rubicundum

harum, omniaque commixta infunde retortæ vitreæ apppositoque recipiente ignem subministra primo lenem in fine fortiolem paulo absolvitur operatio paucis horis; hisce peractis pone materiam extractam distillatione in cucurbitam cum alembico & extrahe Spiritum phlegmate remanente in cucurbita, rectificandum.

cundum, fundum petens. Phlegmate per reiteratas destillationes *k* ab aqua ardente separat, servabis spiritum Saturni odoratissimum, tanquam balsamum præciosissimum ad varios morbos tam intra, *l* quam extra corpus utiliter adhibendum.

Cæterum non è Saturno tantum artus Chymica, spiritus ejusmodi fragrans elicere potest, verum etiam ex omnibus aliis metallis, mediante aqua illa viscosa minerali quæ solius Vulcani beneficio, absque ullius rei externæ additione, brevissimo temporis spatio, educitur, & de qua Rhodianus in tractatu trium verborum: Mutatur iste spiritus fumosus, aquosus & adustus in nobilissimum corpus, & non fugit amplius ab igne, sed currit, ut oleum, &c. Recipit enim omnes qualitates metalli, cui industria sagacissimi artificis immiscetur, odorem, colorem, saporem, cū conservatione facultatis vegetantis. Et sicut Rhases dicit, prout mutatur mutatur. Unde constat, quam turpiter ihylicarum ignari sint vulgares Misochymici, qui odores, sapes, & virtutes reliquas Medicas solius vegetabilibus vendicant, & metallica tanquam humano corpori infructuosa, canere peius & angue fugienda existimant.

a Ad eminentiam trium digitorum, seu a libras 3. minii, accipe libras quatuor aceti destillati.

b Lento calore.

c Depletur.

d Dulc

d Dulcis.

e Destillato.

f Excipiatur primo phlegma inspidum, quod post hoc spiritus albicantes prodire videris, &c.

g Excipiantur illi.

h Quod simul atque aeri exponitur flammam concipit.

i Magis ad sensum & experientiam ita scriendum: separabis oleum sanguinis instar, &c. emptis supervacaneis.

k In phiolis.

l Spiritus ardens Saturni non usquequaque cito intra corpus sumitur; virilitatem enim destruit & emasculat, in febribus tamen ardentibus & malignis, prætereaque in peste ejus usus sæpissime profuit, nec à scopo aberrant, qui Bezoartici loco, in tali casu propinant guttulis videlicet duabus, aut ad summum tribus, in aquis cordialibus.

Inter destillatione hujus Spiritus simul prodeit oleum rubrum in guttis rubris, exindeque quod prolectum est rubescere videtur. Quod si ergo rectificatur, habebis quatuor diversa mentis spiritum nimirum ardentem, qui primo prodit, deinde oleum flavum, quod secundo prodeit, tertium est phlegma; quartum vero est oleum quod in rectificatione in vase manet.

CAPUT

CAPUT V.

De Aceto.

Acetum Destillatum.

ACetum sine digestionē, eodem modo destillatur, quo & vinum, nili quod phlegma ut in omnibus acetosis aliis primo egrediatur, Spiritus autem ultimo. Cereuleum *a* & sal pari ratione, uti de vino destillatum, eliciuntur.

a Fætens.

Infunt enim illi omnes istæ partes, quibus quid etiam Misochymici blaterent, qui neque aceti anatomiam unquam viderunt, neque, quod Galenus, *lib. I. de facult. simplic. medic. cap. 18.* de aceto pronunciat, legerunt. Atque ego sane, inquit, non multum abesse quin illorum laudem sententiam, ad eamque prompte accedam, proque hac assertionē & opinione pericula omnia subeam, si quavis artem aut machinam invenire queam, sicut in lacte, contrariarum partium separationis ita hic quoque. Quibus verbis ille indicat, se non solum in aceto diversas statuere partes, sed etiam, se hanc sententiam confirmaturam, si esset inventa ars separandi partes acetī, uti partes lactis segregare possumus, ac caseum à sero & butyro distinguere. Ista autem

tem

in ars, Galeno incognita, est Chymia no-
ra, cujus si vir ille divinus notitiam ali-
quam habuisset, nullus dubito; quin memo-
ria excellentissima invenisset, & usui nostro
reliquisset. Quod si idem etiam nunc tem-
poris revivisceret, videretque, quam illi, qui
e à nomine ipsius, Galenitas appellitant,
invenis frugibus, vesci tamen glandibus ma-
int, utique hanc ingratitude, & turpem
ignorantiam suorum discipulorum, vix pro-
baturus esset.

Mirum autem est, acetum destillatum non
esse tam acre, atque simplex, & interim ta-
men esse penetrantius; crebrioresque tan-
dem destillationes vires ejus, non tam auge-
re, quam retundere.

Acetum † Alkalisatum.

Aceto ad mellis liquidi consistentiam *a*
destillato, superfunditur *Aqua communis*,
ut ad palmæ altitudinem emineat, digeritur
in balneo per biduum *b*, ponitur in loco
frigido, ut cristallos producat, aqua per in-
clinationem effunditur, aliaque *c* donec o-
mnis oleaginositas abscesserit, superfundi-
tur *d*. Tum cristalli sæpius solvuntur in a-
qua bulliente, & coagulantur in frigido, ut
omnino reddantur diaphani, acetumque
quarto destillatum, & ab omni phlegmate
depuratum, *e* iis superfunditur, ita ut ad
unam libram cristallorum, addantur qua-
tuor

tuor aceti, & per arenam, in retorta, danda
sub fixam ignem satis fortem destillantur.
Quo facto, *f* feces calcinantur, fixum sal
elicitur, acetumque sales essentiali animam
tum rectificatur; & dein à sale fixo, igne sa-
tis violento destillatur, re affundendo toties
super id, quod in fundo remanet, donec te-
tum sal per alembicum ascenderit. Tandem
acetum hoc sale proprio imprægnatum, per
balneum bulliens bis *h* destillatur, accipit
turque acetum, ad durissima lapidum cristalla-
lorumque corpora calcinanda, validissimu-
mum.

† *Id est est cum proprio suo sale conjunctum
vocatur alias acetum Radicatum.*

a *Que est facum à destillationibus multi-
acetum residuo manentium, continens in se &
oleum & sal.*

b *Filtratio, & ad tertiam partem evapo-
ratio non est necessaria.*

c *Super feces reliquas.*

d *Digeritur: filtratio, sicq; evaporat & col-
liguntur crystalli.*

e *Quod acerrimum. Nam crebriores destil-
lationes aceti vim potius retundunt, quam au-
gent, itaque satis est habere acetum fortissi-
mum, quod omnibus ablatis aquositatibus, pri-
mo egredientibus ultimo destillatur; oportet igitur
in aceti destillatione primas destillationes
admodum esse lentas in Balneo, ne se fortibus
urgeatur cum phlegmate, etiam spiritus aceti si-
mul transeat, quod bene notandum.*

f *Quod*

f Quod enim quidam volunt ut deleantur illa
 verba : feces calcinantur, non admiserim faci-
 cum absque calcinatione sal fixum posse elici
 impossibile mihi cum Beguino videatur.

g Cum phlegmate aceti, vel aqua communi
 solida.

h Quod prima hac destillatione simul cum a-
 ceto transit.

i Sufficit semel.

Sal aceti, ut & vini duplex est, volatile us-
 tum, quod & armoniacum vocant, & fixum.
 Volatile semper transit cum aceto, super salem
 proprium destillato, fixum vero manet, quod &
 similiter cum aceto conjungatur, utere compendio
 illo, quod ad spiritum tartari supra est osten-
 dem. Sic igitur procede, sume illum salem fi-
 xum, solve in aceto, prius cum sale suo volatili
 animato, quantum potest, digere aliquamdiu,
 morsa cum terra figulina, vel bolo impasta, ut
 globuli fiant, qui per retortam in vas recipiens
 magnum igne nudo per gradus destillati, omnem
 salem de se spiritualiter emittunt, eundemque
 in acetum transferunt, hac igitur sola destilla-
 tione efficies id, quod vel multis cohobis praesta-
 ri nequeat.

Aliud.

Destilla bonam quantitatem Aceti vini, se-
 paratoque phlegmate, effunde spiritum, qui
 ultimo egressus est, super feces, in retortam,

&

& destilla, reverberio clauso, dando ignem fortem, per horam unam, & tantum circa finem, ut retorta candescat. Separato dein oleo, cohoba trinis vicibus, dando semper ignem magnum, circa finem, ut prius. Tandem rectificata, per balneum bulliens, & habebis acetum vini bene alkalifatam.

Aliud.

Recip. *mellis* libr. unam, *salis communis* lib. semis. Misce, & coque in olla ferrea usque ad consistentiam nigram & spissam, eamque sæpius move. Deinde effunde super tabulam madefactam: & cum refrixerint, pulverisata pone in retortam, affunde duabus libris boni aceti vini destillati, absque phlegmate, dein destilla reverberio clauso, bis cohoba, & tandem destilla, in balneo bulliente, sicut supra. Sic habebis acetum vini radicum, ad eliciendas metallorum & mineralium tincturas.

C A P U T V I.

De Oleis.

Oleum propriissime dicitur de oleo ex olivis expresso, omnis excedentis qualitatis experte, de reliquis vero, non nisi per similitudinem. *a.* Omnia autem olea

inter aeris & ignis naturam ambigunt, & quo acriora sunt, eo magis ignea, quo minus aëria, eo magis ætherea censentur.

a Scilicet viscositatem.

Quæstio est nobilissima, num olea in sua natura seu essentia purissima, sint combustilia? id quod negamus, ex fundamento Anatomie vitæ, in qua elicitur essentia ita spirituosæ, omnino a sua heterogeneitate liberata, ut nullam immutat inflammationem, quin potius eandem a facultate tincturali extinguat, hoc apparet unde in affectibus inflammatis, ubi maxima est utilitas, oleosa ejusmodi spirituosæ adhibentur. Sic oleoginosa perlarum substantia, est confortativum, in cordis & reliquarum partium affectibus præstantissimum. Quapropter concludendum, serioque statuendum, cum inflammationem Anatomia effata ignoret, eam crasso cuiusdam, atque narcotico, fœtidoque sulphuri adhibendum. Sic empyreumata oleis imprimuntur, non spirituosis & puris, sed crassis, sæcundis, atque multum virtutis narcoticæ possidentibus quibus si exuta sunt, nullum sane empyreuma recipiunt. Simile exemplum est in Anatomia salis, quæ nullam proprietatem sitim inducendi agnoscit, sic & in aliis quam plurimis.

Oleum ex Vitellis Ovorum.

Vitellos a comminutos in sartagine frige, aque temperato, donec rubescant & oleum remittit.

remittant, continuo spatula lignea vel ferrea
movendo, ne adurantur. Oleum postea ca-
lida exprime, & cum magna Aquæ *b* stilla-
titia quantitate, per mensem in B. M. digeretur.
Aliqui fixos sic vitellos, in linteo, oleo amy-
gdalarum dulci madefacto includunt, & sub
prælo *c* exprimunt.

Ufus. Matthiolus in Dioscoridem scri-
bens, hoc oleum commendat ad asperita-
tem cutis, impetigines, fissuras labiorum
manuum, pedum, dolores ulcerum, articulo-
rum *d* & omnium locorum nervosorum.
Præterea utile est locis igne ambustis & in
membris cerebri. Ulcera maligna cicatriza-
t *e* & pilos generat. *f*

a Coctos.

b Rosarum, aut alterius, additur autem ut
oleum corrigatur, nec facile rancidum fiat.

c Hoc modo oleum ex ovibus anatum expres-
sum, & postea illitum, & cum particulis late-
rum per retortam ex arena actum ad herniam
intestinalem penitus sanandam mire commenda-
datur. Sic oleum vitellorum anseris ad dolores
luis Venereæ inveteratos in articulis valde pro-
ficuum censetur.

d Valet etiam egregiè ad artuum dolores. O-
leum Lumbricorum in hunc paratum modum. Re-
cipe buryri & lumbric. ana ℥j. Commisceto
& ponito in olla vitreata, cujus fundus aliquot
foraminibus pateat, imposto operculo, & sup-
posita alia olla collato in furno pistorio cum pa-
ne, destillabit olleum in ollam inferiorem, id exi-
mi-
mi-
mi-

to & in eo decoquito Flor. verbasci, chama-
 mel, cheyri, hyperici Herb. melliss. perfoliatæ,
 conica, baccar. & fol. paridis ana Mj. una
 altera ebullitione facta modice exprimitur o-
 m & reservatur. Aqua vero ovorum sic fit.
 Recipe album. ovorum coctorū q. v. adde pul-
 verem putaminorum ovorum, & destilla ex a-
 lembico per retortam, igne ad extremum vehe-
 rentiore, prodit cum oleo fetido, etiam aqua,
 quam separatam aliquoties, nimirum sexies vel
 septies, destilla per se, donec clara & à sensibili
 matore libera futura sit.

e Cum pauxillo salis Saturni.

f Si muscis junctum fuerit.

Oleum Salviæ.

Recipe magnam Salviæ a quantitatem,
 unquamque per duas aut tres septimanas in um-
 bram pone a, postea b per refrigerium ß
 destilla, & accipies aquam, quæ rectificari
 poterit, & oleum flavum c.

In vitro amplo satis fortiter clauso.

Ex Vesica scil. cuprea cum alembico &
 refrigeratorio canali, stanno interius obdu-
 ctis; aut ex Cucurbita vitrea per MB.

Cohobatio vel reiterata aquarum destil-
 latio, præsertim recentibus herbis aut aroma-
 tibus, ex quibus olea destillanda, adjectis, o-
 mnis autem prius & singulis vicibus separatis,
 non

Prodest *d* in omnibus nervorum morbis Paralyti, Apoplexia, Convulsionibus & similibus.

a Efflorescentis.

b Cum aqua communi, quantum satis macera, &c.

c H.

non parum adjumento esse potest, ad majorem copiam oleorum acquirendam, quia aqua à primo v. gr. Cinamomo aut alia re destillata, imbuta & imprægnata, de recentissimo Cinamomo illi adjecto, ne quicquam amplius continere potest, sed necessum est, ut peracta destillatione oleum à Cinamomo fundum perdat, vel ab alia re supernatet. Additio salis Tartari vel aliarum similiarum rerum supervacanea est, modo in regimine ignis non peccetur, quem æqualem esse convenit. Alembicus vel Vesica cuprea non sit nimis alta; capitellum ejus largum vel amplum esto efformatum ad formam capitelli vitrei; Stannum sint obducta singula, vesica cuprea scilicet capitellum & cavalis. Est & alius modus oleorum similia absque affusione aquæ destillandi per retortam in M. B. vel segmentis ligneis collatam, igne, quam in tali destillatione fieri potest, intensiori, quem modum paucis indigitavi in *Anima diversionibus super aquas simplices* in fine. Ita differit Zovelferus in pharm. Augult. pag. 770.

c Hic communis est modus omnium vegetabilium olea eliciendi.

d Olea herbarum adeo profunt, atque ipsa sunt.

Oleum Cera. *a*

Lique fac *Ceram*, igne moderato, tamdiu ut in fusione, donec bullas ulterius non producat. Tum amota ab igne commisce duplum sui ponderis *salis decrepitati*, & destilla per retortam *a* igne moderato. Ex liquida cera, extrahes ℥ xij olei. *b*

G

[c Vires

Sibene consideretur duplex apprehenditur. Unum crassum, & butyraceum, alterum liquidum. Butyraceum hoc modo fit

Cera flava optim. ℥ ij. liquefiat ad ignem in olla vitreata, liquefacta & ab igne remota sensim spatula commisceantur *arena lota & siccata* ℥ viij, hinc fiant exinde globuli parvi, qui injiciantur retortae vitreae, destillationeque instituta, sensim extrahe, primo phlegma spirituosum. Hinc ubi oleum exire vides crassum, butyraceum albicans, magis magisque circa finem nigricans, augeatur ignis ad gradum ij. in quo persiste usque ad finem. Liquidum tali modo paratur.

R. Oleum

c Vires. Resolvit, attenuat, penetrat, & mollit, discutit, ac propterea utile est apostematibus duris & tumoribus frigidis. Sanat fissuras papillarum in mammis mulierum, & dolores earum mitigat. Uulnera etiam recentia consolidat, si ea bis de die inungantur. Confert & in ambustis, commistum cum oleo ovorum.

a Rectificetur bis vel ter, si praesertim, quod plerumque fit, crassiuscule transierit.

b Circiter duodecim olei.

c Intus sumptum à tribus guttis ad sex, & aeq. petrosel. aut vino malvatico. Exterius praesertim ubi dolores vehementius urgent, & loco dolorifico, cum oleo scorpionum & de lateribus ana mistum, & inunctum, calculum & urinam feliciter movet suppressam. De usu & efficacia hujus olei plura qui desiderat, consulat tractat. med. destill. part. I. Conradi Khunraths.

Oleum

R. Oleum hoc butyraceum, idque per cucurbitam vitream ex MB. rectificata, igne lento & exitur oleum liquidum, clarum, aut coloris, phlegmati suo innatans, arte ab eo separandum, similiter ut oleum anisi & similia.

Vires. Butyraceum externe tantum usurpatur ad defluxiones brachiorum, crurum, nodos, paralyin, arthritidem, &c. calide de e

Oleum Terebinthinae.

Recipe *Medullam* α ex destillatione spiritus Terebinthinae residuam, eamque per cineres β in retorta γ per se δ destilla, sic ubi Oleum extractum fuerit ϵ , restabit in fundo retortae Colophonia ζ . Si digeras postea in balneo, ut de oleo vitellorum dictum est, omni empyreumate spoliatur η .

G 2

Vires

de eo partem inungendo, praemissa frictione ejus commoda. Liquidum etiam intra corpus sumitur, ad guttas aliquot, ad consolidationem partium ruptarum, disenteriam &c. Alias externe cum butyrateo viribus convenit.

ϵ Hanc ut accipias, & ne simul cum Spiritu Terebinthinae Oleum ipsum exeat (quod facile etiam fieri potest, modo ignis non adhibeatur nimis intensus, quodque facere haud ita inconueniens, cum sic praecaveatur & empyreuma alias facile ipsi obueniens, & aestus nimius labores non raro irritas reddens,) ubi oleum Spiritui admisceri vides, ablato alembico magnam copiam aquae frigidae vesicae infunde & coagulabitur omne Terebinthinosum, exime adu & pro Colophonia vera servandum. Spir.

Vires. Calefacit, discutit, aperit, mundificat, consolidat, atque exterius loco veri balsami *a* usurpari potest in omnibus vulnibus, ulceribus cacoetheis, insanabilibus, foetidis, fracturis, contracturis, membris refrigeratis, pernionibus &c. *b* præstat autem hæc non semper per se, & solum usurpatum: ferè requiritur insuper, ut cum aliis, affectui curando idoneis, convenienter misceatur.

a Si hoc oleum leniter in scutella aperta evaporaverit

Spiritus autem Therebinthinæ destillationem præmittere cui volupe non est, & tamen Oleum ejus qui expetit, is sumat Colophoniam, flavam veram, ex eaque per retortam vitream ex arena primo Oleum illud leni igne per se extrahat, mox & auctiore eo, Oleum rubrum crassum Balsamus vulgo quod appellatur.

β Placet magis per arenam ipsam.

γ Vitrea.

δ Sunt qui addunt arenam aut similia, ad effervescentiam ejus inhibendam, sed modo ignis caute regatur, iis opus non est.

ε Primo flavum, & verum Oleum Therebinthinæ dictum; hinc & crassum, rubrum, Balsamum vocatum.

ζ Poterit quidem & hæc materia remanens Colophonia dici, sed improprie magis nigra

traverit, reducitur in colophoniam instar ru-
 ni traslucentis, quæ pulverisata, & cum spiri-
 vini extracta, remoto postea per destillatio-
 nem spiritu, relinquit balsamum admodum uti-
 in doloribus nephriticis, regione renum tan-
 cum pluma aliquoties inunctum, alias ejus-
 vitres præstantissimas, vide apud Conrad.
 unradt. in Medull. 5. Destillat. 22. pag. 583.
 seq. aliis multis & apud Iohan. Scroder.
 pharm. 1.4.

Oleum Caryophyllorum.

R. Caryophyllorum grosse tusorum ℥iv.
 quæ fontane ℥xxxx. Macera in loco cali-
 o q. s. adde Tartari ℥ij. destilla per ve-
 cam æneam cum frigeratorio, & habebis
 ei uncias octo. Eodem modo destillantur
 acis, Piper, Semina anisi, coriandri, &c.

*a Aromata destillanda in pulverem minime
 ut redigenda, quia oleum aromaticum in for-
 a pulveris quasi figitur, & in feces abit, at-
 ue illis se insinuat.*

b Crudi.

G 3

Ufus

nigricans, exsiccataque admodum, sed
 proprie magis ea est, de qua modo egi-
 mus.

Imo modo habeatur ut diximus regi-
 men bonum ignis, empyreuma nullius est
 momenti, & ex se facile sensim abit.

Vsus. Quanti Oleum hoc Theophratus fecerit, Chyrurgia ipsius satis ostendit. Conferat frigidis ventriculi morbis, hepati, cordi, cerebro diarrhæa à causa frigida, spiritus melancholicos dissipat, & clarificat crassos a Extrinsecus vulnera b recentia sanat, & vires veri balsami obit.

a Memoriam acuit, lypothymias solvit imprimis vero apoplexia medetur. Dosis à guttis duabus ad VI. in aquis convenientibus.

b Præsertim capitalia.

Crollius aliter oleum elicit caryophyllorum pag. 169. sicut oleum cinamomi. Quoniam autem hoc oleum cinamomi inter efficacissima confortantia spagyrica refertur, ejus descriptionem genuinam hic docebimus. Primo Cinamomum in frustra confringatur, modicumque contundatur, contusum ita crasso modo selectissimum cinamomum in retortam vitream immittas, & in balneo sicco lento calore destilles, tunc exit Aqua, quod si in fine fortius urseris, Oleum fætidum prodibit, quod ab empyreumate, in modum olei Tartari à Crollio factum fol. 158. liberandum. Illam aquam recenti ligno, vel cortici affunde & perge in destillatione, quam si continuaveris aliquoties dicto modo, habebis magnam copiam aquæ & olei, fæces in fundo omnino aridas, subnigras & inspidas, sali tamen inde conficiendo perquam utiles; præstantius est oleum ex Cassia lignea, male à quibusdam inter canellam & cinamomum relata. Habet enim in se lentorem quandam & mucilaginem ipsa maturatione

ratione deprehensibilem, quæ in Cinamomo
non deprehenditur; Præterea sapor ejus cum a-
mine fortiori & magis oleaginoso, quamob-
rem oleum quoque ex eadem destillatum fortius
saporisque virtutis esse, maxime veritati con-
stantaneum est.

Oleum Sacchari Simplex.

R. Sacchari albi grosse tufi. ℥iv Aquæ vi-
væ ℥viiij aquam vitæ succende in scutella, ar-
gentea vel figulina vitreata, in quam saccha-
rum injice, continue spatula agitando, donec
flamma cesset. Tum adde aquæ rosacæ ℥ij
Misce a.

• Usus. Est suavissimi saporis, corroborat,
& tussi, à materia lenta & crassa, laboranti-
bus certo experimento opitulatur b. Inci-
dit enim istam materiam, absument eam, le-
vit pectus; catharros nonnihil sistit; & ven-
triculi concoctionem promovet.

a Desis cochleare semis.

b Asthmatis, raucedini & pectoris affectibus
medetur.

Oleum Sacchari Compositum.

Recip. Sacchari albissimi lib. unam, Pulve-
ris bene irroraque Aceto squillitico, & rur-
sum exsicca igne lento, idque tertio repete.
Dein Recipe Iridis Florent. pulveris, enulæ
campanæ, ana unc. unam Pulpæ dactylo-
rum

rum, Passularum purgat. ana drachmas tres
Cortic. Aurantior. ficcat. Benzoini, ana
drachmas duas, Croci Orientalis drachma
unam. Infundantur spatio bidui, in spiritu
vini, sæpius rectificati, libris duabus. Hinc
fiat separatio per inclinationem. Separato
liquori adjice saccharum, ut supra, præpara-
tum. Incendatur spiritus vini, tandiu agi-
tando, donec, sponte extincta flamma, om-
nia in oleum crassum & spissum, instar sy-
rupi, abierint, cui admisce olei sulphuris q-
s. ad paucillum aciditatis introducendum.

Ufus. Prodest egregiè in tussi eliminanda,
modo febris absit. Expectorationem enim
strenuè promovet, & athmaticos imprimis
juvat, eclegmatis instar assumptum, prout
de suis etiam oleis saccharaceis celeberrimus
Medicus, Theodorus Majernius Turquetus,
olim Christianissimi Galliarum Regis, nunc
vero serenissimi magnæ Britannix Regis
Consiliarius, in sua apologia, ad cujusdam
anonymi calumnias, historia prima, testa-
tur.

Oleum Heraclinum.

Paratur hoc ex Corylo, dum floret, non
aliter ac oleum ex ligno Guajaco, & utilis-
simum esse creditur ad epilepsiam percuran-
dam, dentium dolores sopiendos, & vermes è
corporibus profligandos.

Oleum

Oleum Tartari per deliquium.

Oleum hoc, præter modum superius in ritu ejus, traditum, fit etiam per deliquium *a*, ponendo Tartarum ad albedinem calcinatum, in cella vel alio loco humido, donec resolvatur in oleum, quod postea filtrandum. Parari etiam potest, si Tartarum sit calcinationem, in aqua communi distillatur, filtratur, coaguletur, & in loco humido donec resolvatur, collocetur.

Usus. Optimum est remedium in omnibus serpiginibus, ulceribus, præsertim autem venereis, tinea, scabie, verrucis. Faciem magat & cutem reddit teneram *b*.

Qui vero id exhiberi voluerit intra corpus, necesse habet; ut saltem dissolvat, in convenienti aliqua aqua destillata, quæ magis proderit, quàm humiditas loci alicujus subterranei, qua ille sal alias in liquorem præparari consuevit.

a Id est, per resolutionem ab aere humido frigido.

b Est porro hujus olei tartari elegans usus in præparandis vegetabilium purgantium conficiendis; ejus enim guttæ 4. 5. 6. cum menstruis misculis, ilico tincturas vegetabilium extrahunt, ut de seq. docebunt; imo & præcipitationi variorum inservit.

De hoc oleo Tartari per deliquium obiter & videnter docet Crollius in sua Basilic. Tartaro Trioleto, pag. 11.

Oleum Succini. †

Digere ℥j Succini triti, in Vini albi a libra una. Tum adde manipulum Salis præparati, destilla per retortam b, seruatigis gradibus. Rectificatur c, bis destillando, cum sale tantum.

Vires. Oleum flavum Sacrum olim appellatum fuit, ob vires ejus eximias, quas cum per se, tum cum aliis mixtum præstat, in epilepsia,

* Melior modus Oleum Succini destillandi hic nobis videtur,

R. Succini grosse contusi ℥j.

Arenæ siccæ aut laterum pulverisatorum ℥j mixta destillentur per retortam terream, ignis aperti fornace, aut etiam ex arena, idque per gradus & admodum caute; exibit primo phlegma, post, igne tertij gradus, Oleum clarum, subtile, tandem igne quartij gradus Oleum crassius ac Fœtidum; salque volatile parietibus retortæ & recipientis adhæret.

Facta destillatione, omnibusque refrigeratis fiat rectificatio & separatio Olei clari ab Oleo fœtido hoc modo. Liquos extractus cucurbitæ vitreæ infundatur, & ex Balneo M. destilletur igne satis valido, & exstilletur

phlegma, apoplexia, melancholia, spasmo, verine, peste, calculo, frigidis capitis deflutionibus, cordis palpitationibus, animi deliquis, ictero, difficultate respirandi, dysuriis, reu difficilis, uteri strangulationibus, menstruum retentionibus, fluore matricis albo, veribus, febribus c.

† *Præsertim albi.*

a *Crollius pag. 190. addit aquam rosarum betonicæ.*

b *In arena vel calce mortua. Hoc est addatur prius fragmentis succini arena albæ puræ, aut ossa combusta, vel etiam filices calcinati. Hæc enim omnia ea potestate polent, ut succinum effluens quasi supprimant, nec idem permittant, et per retortam in recipiens dilabatur vel fluat, quæ sanè ratio est accommodatior, & ad destillandum oleum succini securior.*

c *Antequam oleum succini rectificetur, bene bluetur prius in aqua communi,volvendo sæpius, postea rectificetur lente in B. M. per aquam rosarum vel majoranæ.*

G 6

d *Usus*

labit primo phlegma, seu liquor spirituosus, una cum Oleo aureo liquori huic supernatante, quæ dein per separatorium separanda sunt, & servanda. Oleum autem foetidum, nigerrimum, in cucurbita remanens, eximatur, & in vitro suo Balsamo succini servetur.

d *V*sus elegantes plures vide apud Crollium pag. 191. & seqq. exinde enim autor hos desumpsit, ut & apud Anshel. Boet. de Bodd. capit. 162. *α*

Quod si album succinum haberi nequit, est enim varius & pretiosius flavo, hoc æque præstat, nisi quod prius artificio quodam ad albedinem reducendum sit, id præstabis hoc modo. R. succini flavi e. g. libr. i. pone in cucurbitam terream validam, superadde salis marini, vel si eo cares, salis gemmæ aut salis communis optimi ℥j. superfunde aquæ fluvialis tantum, quantum satis est ad solvendum salem, quo soluto in super affunde recentem aquam fluvialem, ebulliant postea posito superim alembico cæco ad dies 14. integras continuo igne, & tandem succini particulam exemptam fractamque examina, quod si satus alba sit, desistendum est ab opere coctionis, sin minus, diutius insistendum, donec nempe albedinem sufficientem ostenderit. Inter bulliendum providendum ne aqua deficiat, itaque identidem alia fervens aqua superadijcienda.

Oleum

α Dosis gr. ij. vel iv. Balsamus autem succini, raro interne sumitur, nisi in affectibus uteri suffocativis ad g. j. aut ij. alias externe Oleo nucistæ exp. additur pro odore ant-hysterico; aut emplastris ad vulnera conglutinanda sanguinemque sistendum similiter ut & oleum ipsum flavum.

Oleum ad Hermicraniam Compositum.

R. Rutæ Mj, Bulliat in olei a olivarum
j, in olla nova, per horam dimidiam. De
de funde illud in retortam, eique adde, The-
binthine b Venetæ ℥xij. Colophonie ℥iv.
estilla in arena. Aqua clara, quæ primum
fit, & nullius momenti est, separetur, postea
ne per gradus aucto, oleum destillatione
olectetur, seorsim asservandum.

Vires. Præsente paroxysmo, parum de eo
lignem calefiat, & gossypio in eo hume-
ato, frons & tempora, ut & ipsa pars do-
nis, cum cubitum eundum est, inungatur.

a Recentis.

b Claræ scilicet. Additur autem propter pe-
trationem.

Oleum ad uteri suffocationem Compositum.

R. Pulveris Rutæ parum siccatae ℥j. Ca-
pivi ℥ij. Olibani, Myrrhæ ana ℥iv. Olei lini
℥jss. Digerantur quatuor diebus, in ventre
quino vel ejus vicario, postea per retortam,
in reverberio clauso destillentur.

Usus Hoc liquore umbilicus ungitur ma-
ne & vesperi.

Oleum

Oleum Laterinum. †

Candefac particulas *laterum* vel *silicum* instar fabarum α in crucibulo, β quas ita ignitas projice in vetus *Oleum olivarum* γ : cooperi δ , & relinque per noctem ϵ , postea lapillos cum oleo per retortam ζ destilla,

-
- α Imo & majoris possunt esse magnitudinis, sed præstant minoris.
 - β Hoc minime opus est, imo nugatorium, ipso enim in igne satis bene incandescent, non autem nimis ignitæ oleo debent injici, ne vis exhalet olei.
 - γ In olla satis capaci aut mortario contentum hoc debet esse Oleum.
 - δ Non est necesse.
 - ϵ Nec hoc necesse est, quamprimum enim particulae illæ laterum satis olei in se attraxerunt, in mortario comminu debent magis, & hinc totum hoc retortæ injiciendum.
 - ζ Terream lutatam, si igne vis nudo operationem instituire, at vero vitream, & meo judicio magis accommodate, si igne Arenæ.
- Nota bene, ubi materiam dictam retortæ immittis, sedulo prospiciendum esse, ne retorta extrinsece commaculetur, adeoque ruptura postea causetur.

1, secundo & tertio rectificata * oleum de-
stillando cum sale præparato.

† Alias Philosophorum dictum.

Oleum Sulphuris. †

R. Sulphuris trivi ℥j. Calcis viva ℥ss. Sa-
lis Mercurialis ℥iv a Misce, & per retortam
Oleum destilla.

Ad vulnera b & ulcera c utilissimum. *

a Id est salis armoniaci, qui sublimatur in-
ter mercurii.

b Scilicet antiqua.

c Maligna.

Oleum

Rectificatio optime omnium instituitur
per arenam ex cucurbita, sed igne quam
lenissimo.

Vires. Vehementer incidit lentos viscososque
humores, sive intrinsece sumatur, ut in ar-
thritide, aurium tinnitu, paralisis, simili-
busque affectibus; sive externe inungatur,
ut in lienis tumore, dolore dentium, pa-
ralisi &c. Quin & foetum mortuum ex-
pellere mensisque provocare observatur;
nec non à venenis frigidis à morfu scor-
pionum, opio, & similibus ortis, resistere.
Dof. interne gr. x. externe ad placitum.

† Hoc modo Oleum sulphuris parare velle,
videtur omnino frustraneum,

Oleum Vitrioli.

Dissolve *Vitriolum optimum* in *aqua communi*, dissolutionem in leni balnei calore digere: postea filtra, & per vaporem balnei, in vase vitreo, aquam abstrahere, donec cuticulam contrahat. Tum vase in loco frigido posito, crystallos diaphanos producet, quibus separatis, reliquam aquam evaporabis, donec novam contrahat cuticulam, & novos in frigido produxerit crystallos, quos omnes separatos dissolves, digeres, filtrabis, rursus in frigido crystallifabis, & ut supra separabis, eundem laborem tertio repetendo, donec *Vitriolum* ab omni terrestreitate heterogenea sit liberum. Hoc vitriolum cucurbitæ altæ impone, & phlegma per balneum ad siccitatem abstrahere, reddendo toties propriæ terræ a donec siccum ebiberit totum humidum.

Massam exime, & in pulverem subtilem tere, eumque in retortam firmam immitte, cum octava parte sui ponderis *Spiritus vini* summe depurati, & servatis ignis gradibus per triduum, omnes spiritus evoca. Vase refrigerato, quod in recipiente fuerit, redde aliis duabus libris *colcotharis*, ut supra præparati, & iterum per triduum destilla.

Tum vini spiritum per Balneum, in cucurbita alta separa. Deinde spiritum vitrioli per cineres destilla, in quo si corallo vel perlas dissol-

Solueris. Verum Antepilepticum *b* habebis.

Oleum instar sanguinis rubrum, quod in balneo herebit, rectificare poteris, destillando per retortam in arena, vel sola *c* digestionem, et resque terreas, quæ fundum petent, ab eodem oleo separare.

Ejus usus est in metallicis potius, quam in medicina.

Vel.

Dissolve Vitriolum electum, in aqua plurali destillata, dissolutionem filtra, per linteum, & pone in locum calidum, ut parum evaporet, & cuticulam quasi contrahat. Hinc, in vase mundo, colloca in locum subterraneum, ut crystalli generentur. Quod pendum in crystallos abiit, decanta, & fac rursus, ut ebulliat parum, & post in frigido crystallos producat, uti prius, hocque toties repete, donec omnia crystallifentur. Hinc calcina vitriolum, igne forti, ad rubedinem, aliquamque duritiem, & pone in retortam, cinerem per gradus gubernando, donec omnes spiritus proliciantur, quod intra tres dies & noctes perficitur. Post spiritum abstractum reafunde fecibus, & rursus destilla, per retortam. Sic oleum flavum prodibit. Hoc rursus imbibe feces, & adde spiritum vini, egregie rectificatum, ac pelle per retortam. Sic oleum vitrioli habebis rubicundissimum & valde pingue.

a Quod

a Quod ferè prima operatione continget.

b Fit hoc oleum Antiepilepticum præstantius hoc modo: R. hunc spiritum Victrioli, funde super corallia pulverisata, & radicem pœoniæ quantum satis; calcinantur corallia & exalbescunt, relinque aliquamdiu, & corallia petunt fundum, aquam supernatantem decanta, quæ parum acescit, cujus recipe cochlearium unum, & tantundem aquæ radicis pœoniæ, ac in eo solve salis verbenæ ℥j. da epileptico post paroxysmum, ac repete per triduum vel quatuoriduum mane jejuno stomacho, abstinendo ab omni potu post sumptum hoc per 4. horas. Eo per tinacissima etiam epilepsia solvi creduntur.

c Quod melius est.

Operosorem autoris præparationem, quæ suo loco quidem haud inuutilis fuerit subleuat victrioli saltem, ad flavedinem usque calcinatio, cui si miscueris particularum silicis partes duas, & cum spiritu vini imbibaris, ut fiat instar pultis, per retortam tandem destillatum, rubicundum oleum prodit, à quo si auferatur per balneum phlegma, idem est, cum eo quod autor hic proponit. Fit & oleum rubicundum victrioli hoc modo. Recipe colcothar rubeum q. v. fac istud ebullire in vino albo generoso ad colcothar duplo, usque ad siccitatem, postea tere, & ex retorta igne aperto destilla primo phlegma, postea applica receptaculum capacissimum, ac juncturis bene munitis destilla more consueto oleum instar sanguinis rubicundissimum.

Oleum

Oleum Antimonii. a

R. *Antimonii crudi*, *Sacchari candi* ana ℥iv
luminis calcinati ℥j simul tere & misce. De-
 illa per retortam, a igne valde moderato.
 accipies oleum rubicundum b ab ulcera
 otissimum.

a *Satis capatam.*

b *Prodit potius gummi nigrum seu spissum
 olei.*

Oleum ex Croco Metallorum.

Recipe *Croci metallorum*, *Sacchari albiss.*
 n. q. v. Misce & irrorata saltem optimo vini
 spiritui. Stent ita aliquamdiu, postmodum
 de lenissimo igne, (alioquin vas, propter
 nitrum

Placet magis hic Oleum Antimonii de-
 stillandi modus. R. *Antim. Sal. gemm.*
calc. añ ℥i℥. pulverisata in porphyrite
 ponantur in retortam vitream lutatam,
 cum recipiente salis amplo frigida im-
 misso, commissuris siccatis, destilla igne
 gradatim aucto. Et prodibit Ol. elegans.
 Cujus usus externe summus est ad can-
 crum & ulcera putrida.

nitrum & faccharum, distillat) destilla. Primum exit aquositas, postea, aucto igne, oleum, quod asserva, tanquam thesaurum.

Est panacea, non purgat, nisi circa vesperam, vel sequenti die, sedemque movet forte unam vel alteram.

Dosis 4. 5. 6. 7. 8. guttarum, in liquore aut conserva conveniente.

Oleum Antimonii Purgans, Febrifugum & antipleuriticum.

R. Reguli Antimonii, per parabolam, in sole, sive per speculum comburens calcinati, q. v. Pone in matracium, & superfunde spiritus vitrioli rectificati tantum, ut ad digitum unum supernatet. Deinde vase clauso, digere per biduum, & post spiritum tinctum effunde, aliumque superfunde, hinc digere, separa, & repete, sicut superius, donec omnis tinctura extracta sit. Tunc destilla per B. spiritum tinctum, & in fundo remanebit oleum liquidum, super quod vini spiritum funde; & per B. rursus evoca.

Dosis à 3. ad 4. guttas.

Aurum Potabile Oleiforme.

Primo redigatur, mediante Mercurio, drachma una Auri puri, & per antimonium fusi, pulverem subtilissimum, quem serva.

Deinde triduana destillatione, elice oleum

um Victrioli rubrum, vulgari modo, quod
ac ratione dulcificandum.

Postquam ab oleo victrioli, per retortam
treem loricatam, spiritus separasti; ab hoc
quoque aliquoties spiritum vini tartarifa-
m abstrahas. Sic evadet, intar mellis,
alce.

Spiritus autem vini Tartarificatus ita paran-
is.

Recip. Tartarum ad albedinem calcina-
m, huic spiritum vini optimum superaf-
funde; atque in B.M. salis tartari q. v. imbi-
bere sine. Quo facto, feces residuas abjice,
atque spiritum vini probè per chartam bibu-
lam trajice, quo sæpius, eo melius. Deinde
iterum in B.M. pone, atque spiritum vini, ad
medium, sexies vel septies abstrahere, sem-
per reaffundendo vinum separatum. Tandem
in arenam pone, atque ignem primo len-
tem, deinde fortiorem, subministra. Sic spi-
ritus, sale tartari imprægnatus, per alembi-
cum feretur.

Quando hunc spiritum tartarificatum ab o-
leo Victrioli, quod aliquoties à suo capite
ortuo destillatum, & sale proprio impræ-
gnatum fit, aliquoties abstraxisti, tandem o-
leum victrioli, quod alias difficulter altum
est, per rostrum latum alembici, (cucurbi-
non fit alta) in vas recipiens destillabit.

In hujus olei unica una semis, facili ne-
cessario, per noctem, in calore, calx solaris
supe-

superius præparata, ad ℥j. dissolvitur, semper aurum ei immistum maneat.

Vsus. Vires exferit insignes in melancholia hypochondriaca cordis, palpatione, fibribus, morbo comitiali, pleuritide, hydrope, sincope &c. ad guttas 6. vel in conveniente liquore exhibitum.

Oleum Salis Communis.

Funde sal commune, & ubi refrigerit dissolve in humido per se, toties filtra; donec nullas relinquat feces, deinde pone in vertrem equinum per duos menses, post fortissimo igne destilla, & phlegma per balneum liquore unctioso saluginoso separa. Quicquid corruptioni maximè obnoxium est, hoc liquore si imbuitur, multa secula manet intactum corruptum. Creditur illud formosissimæ forminæ cadaver hoc liquore fuisse conditum, quod refereate Raphaele Volaterano, tempore Papæ Alexandri VI. ante annos centum & sedecim aut circiter, in antiquo sepulchro prope Albanam, adeo integrum nullaque ab eo corruptione contaminatū repertum fuisse, ac si eadem hora expirasset, cum tamen eius scriptura marmoris insculpta, ultra mille trecentos annos, jacuisse ibid. e fofsum cōitare.

C A P U T VII.

De Tincturis Liquidis.

Tincturæ vocabulo Chymici non intelligunt, ut vulgus opinatur, colores simpliciter

as à misto separatos, vel exaltatos, sed colores essentia rerum & qualitatibus formabuntur, è concreto corpore extractis inhærentibus. Unde Tinctura interdum olea dicuntur, interdum spiritus, interdum quinta essentia.

Arcanum & Tinctura reipsa non differunt, sed eundem arcanum Paracelsus proprie id vocatur medium, quod aliis multis præcellit. Arcani quoque nomen quelibet Medicina magnetica, & virtuosa, cujuscunque etiam speciei, meretur. Tinctura vero nihil quam arcanum specificum, cum essentia qualitatibusque formalibus etiam colore rei habens, ut in sui similem naturam tinere possit, ad stipulante id ipsum Libavio lib. 2. Alchym. tract. 2. Hæc in medicina plurimum ad valetudinis restaurationem & sanitatem firmendam adhibetur, ita ut ob validam virtutem etiam renovandi potestatem habere dicatur, cum omnia membra, spiritus, sanguinem, & calorem usu reddat vegetum & valentem.

Omnis autem tinctura cælo sereno & quidem sic est paranda, ne crasis substantialis cum colore vivo pereat, in hoc enim totum consistit artificium, & non nisi veris Chymicis proprium, quibus exacte est nosse num coloris menstruis additis, num vero ipsi rei tingende, sit adscribendus, menstrua enim non pauca in digestionem se sponte rubescere observavit Crollius in Basil. Chymica pag. 164. & 165.

Hujus variae sunt differentiae, aliae enim passivæ auuntur, quæ extrahuntur, ut tinctura
rosa-

rosarum &c. aliæ vero activæ, quæ scilicet passivas extrahunt, imo ipsas tinturas communicant. Ut magisterium sapientum, crocus, &c.

Item tintura alia est naturalis alia artificialis, quædam animalis. Item aliæ simpliciter aliæ compositæ. Quæ interdum olea dicuntur interdum spiritus, interdum quinta essentia prout magis cum his participant, vel cum aliis

Tinctura Rosarum Siccarum.

Impone Rosarum rubrarum exsiccatarum ℥j. in aquæ tepidæ, ℥iv. quibus adde ℥ij. aut circiter spiritus Vitrioli vel Sulphuris. Infunde tres vel quatuor horas, aqua fiet coloratissima, quæ filtrari debet, in qua si dissolvere Sacchari ℥xij. verum hepatis a refrigerativum habebis.

a In febribus, aliisque caloribus præternaturalibus, quos imprimis expedit, usus ejus est magnus, prætereaque ipsi hepatis confortativus est, propter spiritum Vitrioli, ventriculique organum id bonam digestionem promovet.

Tinctura Violarum.

Flores *b* contusi macerentur in propria aqua vel sacchari oleo superius descripto, postquam exprimantur, expressum coletur, donec tintura voto respondeat.

b Potest & hic addovi Etriolum, ut in tintura rosarum monitum fuit.

V

Vel.

Pone flores ad alembici rostrum, ut pro-
ia aqua destillata, præter labendo tinctu-
m tecum abstrahat.

*Operatio melior est talis: Fistula ventricosa
er rostrum alembici, & vas recipiens posita,
pit flores integros recentes. Ex floribus autem
utufis in cucurbitam positis destillando per eos
res transiens aqua secum colorem flavum ra-
- . Quæ tamen Tinctura non diuturna. Muller.
miracul. Chymic. pag. 83.*

CAPUT VIII.

De Balsamis.

Balsama Chymica nihil aliud sunt, quam
olea composita, & illarum rerum addi-
tione spissiora reddita. Constant & ferè
uore triplici, spirituofo seu aqueo oleagi-
H nolo

Ut adeo constet, ea quæ ex his tribus non
componuntur, veri Balsami nomine in-
digna esse, ut est Bals. v. gr. Sulphuris, Sa-
turai & similia, utroque improprie ma-
gis ita appellari, quod cum veris aliquam
convenientiam habeant.

nofo & crasso instar mellis, quibus interdum pro rei natura, Moschus, Ambra, Zibetha &c. addi solent.

Balsamum Cinamomi. ^a

Componitur hoc ex *tingtura* β per Spiritum vini extracta & inspissata, oleo & sale ejusdem, nec non β *cera alba*, γ in aqua rosea probe soluta, lota, & ab omni acriditate vindicata, quæ mediam dat consistentiam. Vel quod melius est Oleo nucis mosch. expresso à quo prius tinctura per spiritum vini ablata est.

^a A Balsamonum horum compositionem, an certum pondus Cerae semper observari debeat, vel etiam possit, controversatur. Nos negamus, quædam enim ficciora sunt, habentque tincturam plane aridam, quale est cinamomum, quædam habent tincturas oleosissimas, ut nucis moschata, foeniculum, anisum, macis, quædam mediocrem obtinent naturam, ut Zinziber; prout itaque tincturae sint aridae vel ficciores, pro eo etiam pondus olei in forma formatur. In genere vero tantum cera admiscetur, ut oleum exinde quasi coagulari posteaque facilius cum tinctura permisceri possit.

Tinctura

Vel fit ex *sebo cervi*, aut *vervecis*, diligenter mundato & loto, ita ut quodlibet per se, et unum ex istis, cum *cera* possit misceri, & *ostea* cum *extracto*, *oleo* & *sale* ad justam consistentiam reduci.

Ita parantur balsama ex *Garyophillis*, *jupero*, *Salvia*, *Roremarino*, *Aniso* & *fimibus*, qui tam pro externo illitu, quam interno usu sunt efficacissima.

Balsamum Sulphuris. †

R. *Florum Sulphuris* ℥ij *Olei a Terebinthine* ℥iv. Misce, & vitrum in arena colloca, et spatio octo horarum lente bulliat, & fiat castar sanguinis. Tum superfunde *aquam*
 H 2 com-

inctura hic sumatur ad ℥ss. Oleum ad ℥j Sal ad gr. vj. Ceræ q. s.
 Sunt qui ceram, sebum aut similia pro corpore Balsamorum recipiunt, ut & hic author noster, sed quam prave quivis videt, breviter enim rancescunt talia Balsama & tractu temporis exiguo instar emplastri tenacissima fiunt. Contra ac fit modo *Zwvelfero* usuali, ubi licet tandem fiunt dura, tamen facile mollescunt affusis paucis guttis Olei proprii destillati.

communem, & per alembicum destilla oleum superfluum cum aqua. Manebit in fundo balsamus sulphuris *a*, à quo tincturam per spiritum vini extrahere potes, & coagulare.

Ufus. Balsamum hoc ad ulcera maligna sananda utilissimum est. Siccat enim eximie sine morfu, & roborat: Pelliculas etiam internas, callositates, & crustas tartareas, in vesica atterit, penisque doloribus, excoriationi, & urinæ suppressæ medetur. Tinctura vero ejus cum aqua hyssopi, vel syrupo liquiritiæ,

a Quæ hic adfert Beguinus de aquæ affusione, destillatione, tincturaque, melius omitti possunt, sic enim inutilis redditur Balsamus & foetidissimus. Sufficit hoc modo eum parare. R. Spir. Therebinth. Zi
ei in vitre satis capaci contento adde flores sulphuris subtilissime pulverisatorum quantum sufficit, prout crassiorem aut tenuiorem Balsamum desideras; Collocetur hoc vitrum, ollæ arenâ in fundo repletæ impositum, ad ignem lenem, stent sic paulisper donec flores soluti, ubi soluti, alios adde, idque continua donec consistentiam habeat debitam. Tum fortiori igne coque, donec omnia soluta, quæ facta omnia refrigescant, & solutum effunde à remanentiâ, quæ dein & affusione novi Spiritus Therebinth. iterum solvi potest modo dicto.

itix, aut aliis specificis, assumpta, tussim in-
veteram eliminat.

† *Quercetano vocatur Rabinus sulphuris.*
a Spiritus Terebinthine.

Præstantissimus fuit Rulando Patri, ex hisce
floribus cum oleo nucum balsamus sulphuris con-
fectus, qui in variis & infinitis morbis ab ipso
fuit adhibitus, prout videre est Curat. 92. cent.

¶ *Emplastro simul Diasulphuris, ita vocato,*
eiusdem superimposito, cujus descriptio ibi vi-
deri est.

Balsamum Saturni.

Destilla duas partes Aceti imprægnati sa-
le Saturni, ut tertia tantum pars superfit. De-
inde Olei rosati ℥iv Aceti imprægnati ℥viij.
De hoc guttatim super oleum infunde, & si-
mul continue misce in mortario æneo a; fiat
instar unguenti.

Vtus. Confert inflammationibus, & poda-
græ calidæ b. Si idem acetum sale Saturni
imprægnatum mixtum fuerit, cum æquali
parte aquæ communis, & applicatum cali-
de, cum linteolis replicatis, super contusio-
nes c in quacumque corporis parte statim
sedat omnem dolorem d.

a Plumbeo.

b Item cancro, & omnibus phagedenicis ul-
ceribus.

c Earumque lituras.

d Et maculas extrahit.

Sal Saturni ut paratur, vide in sequent.

H 3

CAPUT

CAPUT IX.

De Extractis.

Parantur *Extracta* specialiter sic dicta e genere animalium & vegetabilium beneficio dissolventium sive menstruorum accommodatorum, qualia sunt Spiritus vini juniperi, Serum lactis, Hydromel vinosum, Aqua pomorum redolentium, Fumiterræ & similia, vel aquæ ex iisdem, ex quibus extracta concinnare animus est, destillatæ. Ex Animalibus carnes, aut Muinia, hepar, splen pulmones, testiculi & similes partes eliguntur, unde vulgo inclaruerunt Extracta e Carnio humano ad epilepsiam, ex Splene aut Hepate bovis ad menses provocandos, e Hepate vituli, ad hydropem & fluxum hepaticum, ex Pulmone vulpis ad asthma & similes morbos. Ex Vegetabilibus varia sunt utpote ex herbis, floribus, radicibus, succis, baccis, corticibus, lignis, aromatibus, seminibus, fructibus, ut videre est, apud Quercetanum, cap. ult. Pharmacop. Dogmaticorum restitutæ.

Cæterum ad Extracta purgantia præparanda, multi hætenus Vini Spiritu pro dissolvente usi sunt, qui tamen, quod vim eorum catharticam valde infringat, præmiscuè in omnibus non videtur usurpandum.

Adh

adhiberi poterit interdum in Hellebori, Co-
cynthidos, Scammonii extracto, in aliis
partem substituentur aqua destillata, utpote
habarbaro, accommodata erit aqua Endi-
ca: Foliis Senæ Orientalibus aqua poma-
rum redolentium, fumaricæ, fœniculi: Aga-
co aqua cinamomi, & sic porro aliis aliæ.
Quod si talis aqua vitæ, proprio scilicet sale
armoniaco privata, uti Dariotus, & po-
tam, Joannes du Val. Medicus Ifoldunen-
sis, Penotus quoque in tractatu de vera me-
dicamentorum Chymicorum paratione, in
magisterio Tartari, docent, daretur, præ-
stantior, ad omnis generis extracta paranda,
confiderari non posset. Verum quamvis Dn.
Mayaud. Vir re Chymica longe exercitatis-
simus & amicus meus singularis, ad illorum
doctorum placita, mentruum tale parare,
necum tentaverit, tamen nunquam non in
operatione hac oleum & operam perdidit-
us. Unde conjicere quis posset, quod, cum
penotus ille Penotus in supra citato magiste-
rio Tartari, alios ad Dei timorem, & pro tam-
varo secreto gratiarum actionem moneat &
invitet, ipsemet Deum non satis timuerit, nec
illi gratis egerit, quando tale magisterium
posteritati consecravit.

Quod autem is, in loco superius allegato,
aquam vitæ, proprio sale armoniaco priva-
tam, (quod quidam negant, & mala me hic
fide cum eo agere cavillantur) innuit, ex i-
pissimis ejus verbis, facile demonstrabo. In-

uit enim, hujus salis (nimirum tartari summe depurati) accipe libram unam, aquæ vitæ rectificatæ lib. quatuor. Misce, & in B.M. destilla, duæ partes destillabunt sine gustu. Unde ita argumentor. Quod si duæ partes illius aquæ vitæ destillabunt sine gustu, id est, sine sapore, & omnis sapor à sale, sequitur necessario, quod Penotus modum parandi aquam vitæ, proprio sale armoniaco privatam, doceat.

Porro constat, extracta purgantia, tam simplicia quam composita, vulgari modo parata, vix alicujus utilitatis aut fructus esse, propterea quod vis simplicium purgatrix, quæ in sale ipsorum armoniaco consistit, ob longam digestionem, quæ fit, dum menstruum ipsorum abstrahitur, aut exhalat, aut pereat, imprimis, cum extractum per spiritum vini paratur. Is enim, quando destillatione separatur, secum una sale purgantis armoniacum aufert. Namque sal sali facile jungitur, præsertim si sint ejusdem naturæ, ac proinde sal armoniacus spiritus vini facile ad se sale mercurialem purgantis allicit, & in sua aqua dissolvit, id quod inde etiam facile colligitur, contra opinionem cujusdam viri doctissimi, qui statuit, spiritum vini esse sulphureum, eumque non nisi virtutibus, in sulphure mixti vegetabilis residentibus, eliciendis accommodatum, cum tamen is mea quidem sententia, non solum sulphureus sit, sed & mercurialis, ac prius in mercurium agat.

at, quam in sulphur. Si enim infundas rhabarbari unciam unam, horas viginti quatuor, aquæ ardentis communis, vel spiritus vini, non multum rectificati, libris duabus, & costea per B.M. ferè bulliens, libram unam circiter destilles, duo ejus cochlearia æque purgabant, atque infusio communis rhabarbari, quodque in cucurbitæ fundo remanebit, omni virtute purgante destituetur. Quapropter menstruo opus est valde subtili, quod, tincturis simplicium imprægnatum, ad minimo calore evocari possit. Id autem tale est.

Recip. Vere, aut æstate, aquæ pluriæ, cum absque magnis procellis & tempestatibus depluit, collectæ, mensuras centum, destilla per refrigeratorium, mensuras non nisi sexaginta proliciendo, & reliquas, tantam inutiles, effundendo. Quod prolicium est, eodem vase rectifica, & non nisi quadraginta mensuras evoca, & tertia vice non nisi triginta, quas pone in alias cucurbitas vitreas, & destilla in ventre equino, aut eius vicario, prima vice, non nisi viginti mensuras, & secunda, decem, & ultima, quinque proliciendo, quæ magis inservient extractis purgantibus quibuscunque concinnandis, quam aqua vitæ, aut alia, quamcunque tibi imaginari possis,

b Verum ad extracta purgantia conficienda spiritus vini pro idoneo menstruo adhiberi possit, est alios multos disputat hic autor noster. Exc.

H 5

stima

simat autem, quod in nonnullis vis purgans, di-
 gessione per spiritum vini infringatur, ast com-
 mittere videtur elenchum, non enim infringit,
 sed eam ad se non trahit, facultas enim purgan-
 tium hospitatur in sale Mercuriali, ea itaque
 desiderat simile menstruum, cuius symbolum est
 idem cum eo quod extrahendum est, spiritus au-
 tem vini est sulphureus, naturamque sulphuris
 retinet, itaque ille attrahit ex rebus id quod
 sue naturæ est, nimirum sulphur, sales intactos
 relinquit, is itaque potius ad eorum extractio-
 nem facit, quorum essentia consistit in Sulphuri
 qualia sunt diaphoretica, de purgantibus non i-
 tem. Nec hanc nostram labefactare potest sen-
 tentiam eorum opinio, quæ contrarium persua-
 dere conatur, quod scilicet nulla vis purgandi in
 iis relinquatur, quibus spiritus vini affunditur
 dicunt enim extrahi quidem vim cathartican
 à spiritu vini, sed ab eo non facile separari poss
 sed dum abstrahitur eam secum auferre. Verum
 diversum dicitur experientia, nam primo quo
 modo spiritus vini ad se trahere potest, id quod
 non est sue naturæ, uti modo dictum. Dein si vin
 purgandi plane extrahat, qui fit quod ejusmod
 extractum hoc menstruo inquinatum postea pro
 be exsiccatum, accommodatumque aliud affu-
 sum, vim cathartican in ipso adhuc delitescen-
 tem, optime in apricum proferat. Et tandem
 quod additur, vim cathartican spiritu vini
 non facile separari posse, huic itidem experienti-
 manifesto reclamatur, quis enim negabit, quo
 spiritus vini menstrui loco in extracto colocynthi

is adhibitus, non facile à tinctura purgante separari possit? Quocirca nec vis purgandi in vini spiritu figitur magmata enim purgantium à spiritu vini extractionis ministerio absoluto relicta suis menstruis postea excitata, vim purgandi à spiritu vini non attractam, demum mittunt quæ illa esset.

Ad extracta itaque purgantium, excepta corynthide & scamonea, in serviunt alia menstrua, qualia sunt: hydromel vinosum, vinum canariæ, serum lactis, aquæ pomorum redolentium, betonica, fœniculi, endiviæ, anisi, rosarum, ulmarie, carduibenedicti, sumiterre & fœnilum, ubi in primis, semper guttæ aliquot olearum Tartari per deliquium concinnati, admixtæ fuerint; Sic enim ille sal mercuriale citius agrediuntur, ac ad sese rapiunt. Ex his omnibus libunde liquet, quanam causa, quod in extractis sæpe vis purgatrix debilitetur, ut non raro purgantia quædam in substantia in praxi addere soleamus. Quamobrem probe animadvertendum, quanam, huic vel illi purganti, menstrua sunt adhibenda.

Extractum Senæ.

Folia Senæ a macera per viginti quatuor horas, in sufficienti aquæ stillatitiæ b pomorum

H 6

rum

Vires Extracti sennæ. Purgat. pituitosos, crassos & melancholicos humores, Dosis a. ʒj ad ij.

rum *resolentium* quantitate, quod tinctum est, effunde & filtra, foliis prius fortiter expressis. Interim ex fecibus, secundum artem c, Sal elice; & tincturæ commisce, quam deinde lento balnei calore, ad duas partes destilla, vel fac in scutella vitrea, vapore calentis balnei reliquum humorem, ad extracti consistentiam exhalare.

Nota. Tincturæ extractionem ex iisdem foliis Senæ non esse secundo repetendam, ne gravia concitet tormina d.

a Sine stipitibus.

b Vel alterius qualiscumque aquæ destillatæ non grave olentis, omnium absolutissime egeris, si menstruo aliquot guttulas olei Tartari per deliquium præparati adieceris, ut supra etiam innuimus.

c In extractis purgantibus admissionem salium propriorum improbamus, cum salia potius adstringant, quam purgent.

d Quia per crebriorem extractionem etiam impuritates extrahuntur, quæ tormina pariunt.

Extractum Rhabarbari.

Rhabarbarum recens minutim concisum digere in aqua *Endivie* a, vel alia odorifera, donec coloretur. Quod tinctum est, deple, novam

Cum expressione forti, circulatione opus minime.

novamque aquam tories reafunde, donec
 non tingatur amplius. Depletione, filtra,
 circula, & menstruum ad extracti consisten-
 tiam per balneum * evoca, sale prius ex fe-
 ribus addito *b*, ut in superiori præparatio-
 ne dictum.

a Baglos. borrag. portulac. cichor. alterius
 convenientis, cum guttulis aliquot olei tartari,
 per deliquium.

b Neque hic admisione salis opus.

Extractum Cornu cervini.

Recip. Spiritus vini, spir. vitrioli, ana par-
 tes æquales.

Misce, & affunde *rasura cornu cervini*, ut
 tinctura extrahatur. Crassamentum nigrum
 objice, tincturam extractam filtra, rursusque
 menstrui exhalatione coagula.

Vsus. Diaphoreticum est insigne, in febri-
 bus malignis, omnibusque aliis morbis, in
 quibus cornu cervino locus.

Extra-

Aut simplicem evaporationem ex scu-
 tella.

Vires. Vi sua aperitiva viscosos, biliososque
 humores è corpore educit, ubicumque
 etiam stabulantur; adstrictoria vero
 fluxus quoscumque sistit. Dosis ad gr.
 xxy.

Extractum sive *Balsamum Aloe-*
ticum.

Recip. *Aloes succotrinae* q. p. Pulverifata solve, in *aqua borraginis* & *rosarum*. Coletur per pannum duplum muadum. Stet in digestionem dies tres. Puram effundatur. Effusum rursus digeratur, dum feces plures sublidant. Purum clarumque rursus effunde, & colloca in B. M. Aquositate abstracta, usque ad spissitudinem. Impone fornaci calidæ, vel soli expone, & humidum univrsum absumetur, aloequ efflorescet, & quasi in grana exsurgat. Hi sunt veri flores aloes.

Recip. Horum *florum aloes* lib. unam, *Succi rosarum Damascen.* lib. semis. Colliquescant igne lento, in unam massam, coagulenturque. Adde secundo & tertio, succum rosarum, uniformi modo. Hæc erit aloes rosata.

Recip. Hujus *aloes rosatæ* lib. unam, *Radic. asari*, *spicæ Indicæ*, *Croci Orient.* *Cinamomi el.* *Macis*, ana unc. unam, *Myrrhæ rubræ* unc. semis, *spir. vitrioli* drach. unam semis.

Omnia contrita & pulverifata, cum aloemisceatur, & balsamum erit paratum. Possent etiam ipsa aromata extrahi. Sed simpliciter ita juvat, & præter alias infinitas utilitates, quas præstat, excellens est, ad præcurrendam melancholiam, remedium, Quidam appellant, *den Sauff Balsam.*

Extra-

Extractum Aloe Specificum. *

Recip. *Aloes succotrinae* opt. à sordibus purgatae q. i. *Aqua endiviae* eliciatur tinctura, instar rubini. Fecibus subsidentibus, fiat separatio. Separatum, B.M. committatur. Menstruum destillatum separetur, mellea in fundo diffluente substantia. Recip. Hujus extracti uncias quatuor, succi essent *Violarum, flor. Persicorum, Rosar. pallidarum, Cichorii, Buglossae, Horraginis, Calendulae, Primulae veris,* ana unc. tres.

Omnia

* Omnium commodissima nobis extractum parandi *Aloes* via hæc confetur esse, si sumamus *Aloes succotrinae* q. v. eique pulverisatæ affundamus non *aquam endiv.* aut similem, ut quidem vulgo volunt, sed *Spiritum vini* rectific. q. f. maceratione in loco calente facta cum quotidiana agitatione, liquor tinctus decantetur, aliusque spiritus fecibus relictis affundatur, toties id repetendo, usque dum nil amplius coloris in eo videatur; & tandem omnis liquor sensim evaporatione ad spissitudinem justam redigatur. Usus hujus egregius est ad ventrem laxandam, ventriculumque roborandam, nec non putredinem internam arcendam; Dosis gr. xxv.

Omnia legitimo tempore colligantur & digerantur, filtrentur, labor reiteretur itidem, aquea humiditate, balnei roris vapore, lentissimo ignis gradu, difflante, dum in serapij ideam facessant, addendo insuper extracti rhabarbari, fol. senæ, unc. duas semis, essentia croci drach. semis, myrrhæ drach. unam, fol. caryophyll. cinamomi, ana drachmam semis; Magisterii tartari unc. duas semis. F. Massa.

Aliud Balsamum de Aloe.

Recip. polypodii querni drach. sex: passular. unc. unam: fol. scolopendrii numero sex. Conterantur crassiusculè M. & superfunde aq. endiviæ borragin. ana quart. semis.

Coque in sartagine ad dimidias. Facta expressione, adde mastichis, thuris masculi, ana drach. semis: aloes epatic. uncias tres: syr. violarum cochlearia duo.

Iteretur coctio, donec aloe epatica dissolvatur: & omnia balsami consistentiam acquirant.

Usus. Quanquam hoc balsamum apud alios autores etiam reperiatur, tamen cum usus & vires ejus non omnibus notæ sint, placuit, id huc transferre. Convenit autem cuique ætati & sexui, lenit alvum, obstructum lienem aperit, ventriculum confortat,
humo-

Humores melancholicos expellit. Quibus
paralyfis metuenda est, apprime convenit.
Et, ut & apoplectici, quavis septimanâ, bis
sumant, hora una, ante epulas vespertinas,
cum succo rosarum, quantitate avellanæ, ad-
hibita rotula cum oleo fœniculi. Ad capitis
fluxiones usurpatur per duos aut tres dies,
cum succo aut syrupo glycyrrhizæ, vel rha-
pontici. Ad tussis & apoplemata, cum syr.
fœniculi aut violarum, præsertim ætate.

Tabidis datur cum syr. glycyrrhizæ; præ-
dominante vero ariditate & colore, cum syr.
violarum hora una ante coenam. Ictericis
adhibetur cum syr. rhabarbari, manè & ves-
peri hora una ante epulas, per tres dies. Ad
renes sciendos, cum syr. violarum, aut alio
convenienti. In Torminibus, cum syr. men-
thæ, bis de die. In dolore ventriculi cum
syr. rhapontici. Hydropicis, cum syr. absin-
thii aut sambuci, interdum bis. In melan-
cholia & splenis obstructione, itemque epa-
tis, cum scirrho, datur cum syr. rosato so-
lutivo & rhabarbaro. Si febris adsit, cum
succo violarum, vel rosarum. In Quartana,
cum syr. absinthij. In Dysenteria, cum syr.
violarum, si sitis infestat. Tempore pestis,
alternis, vel tertio quoque die, quantitate u-
nius vel duorum pisorum. In morbis subt-
ilis utimur cum syr. glycyrrh. aut violarum.
Sicut morbus vel calidus est, vel frigidus.

Dosis est quantitas avellanæ, in pane my-
cico, in cochleari, vino pleno. Potest etiam
haustus

haustus vini post deglutitionem sumi. Serenissimus quidam Imperii Princeps hostiam vino intingit, & balsamum quantitate avelleanæ, involvit. Hæc, concepta cochleari, perfundit syr. rhabarbari, & deglutit. Sumit mane & vesperi, ante epulas.

Non opus est accurata diæta.

Nominatur *der Rublenæ Balsam.*

Extractum Hellebori Nigri Compositum.

Recip. Herbar. & radicum hellebori nigri veri, in montibus collecti, & vino rubro, mundati, manipulos quatuor. Conquassentur, & in Vino rubro muscatellino, vase bene obturato, menses duos, in loco tepido macerentur. Post coquantur in aqua bulliente, per viginti quatuor horas, succus exprimatur: & filtretur. Dein recip. rursus radicum &

* Cum minime arideat hæc Extractum hoc conficiendi methodus eo quod & virtus Hellebori decoctione in aqua facta, plurimum pereat, imo ego existimem radicibus ipsis contusis, vel in pulverem, redactis, aut saltem in vino infusis, Medicos plus præstare posse, quam iisdem multoties decoctis aut modo hocce extractis. Et
Salem

herbarum hellebori ejusdem manip. unum, *Cosarum rubrar.* manip. quatuor, *garyophylorum* drachmas sex. Ponantur omnia, una cum succo, superius filtrato, in digestionem, per aliquot dies, addendo vini ardentis octavam partem, respectu vini præcedentis. Deinde fiat expressio, expressumque ad extracti consistentiam destilletur, cui adde *salem ex cineribus* residuis l. a. elicatum, *extracti croci Oriental.* drach. unam, *ambra grisea* drach. semis, *moschi scrupul.* semis, *essentie aloes,* secundum Quercet. græparatæ, unc. semis, dia-

Salem ejus addere inanis sit laboris, cum ex centum libris radicum Hellebori vix unam atque alteram unicam salis fixi per incinerationem ut author præscribit, elicere liceat, substituimus cum aliis sequent.

R. *Rad. Hellebori nigri mund.* q. v. macerentur in *aqua pluviâli* loco calente in vase bene clauso; facta infusione post aliquot horas, filtra, aliamque institue macerationem, affusa iterum aqua nova; idque sic ter itera; tandem evaporatione leni fiat Extractum. Huic affunde *Spir. vini rectificif.* q. s. factaque digestionem liquor decantetur, filtretur & ad extracti formam evaporatione redigatur.

Vires. Humores crassos quoscumque egregiè educit, unde morbis chronicis summe prodest, vermes necat. Dos. ad ℞j.

diagridii recte præparati drach. unam semina
ol. garoophyllor. scrupulum semis, Misce se-
 cundum artem. Dosis pilula una majuscula
 magni pretii & æstini. Plerumque data
 vesperi à cœna.

Panchymagogum. †

℞ *R. Pulpa Colocynthidos, Hellebori nigri*
Diagridii ana ℥ijß Turbith, Hermodactylor
um, Agarici, Aloes ana ℥j Foliorum senæ O-
rientalium, Rhet electi ana ℥ix Specierum
Diarrhoden Abbatis ℥j.

Fi.

℞ Hoc extractum præparandi modus ex su-
 perioribus nostris animadversionibus sci-
 tis licet spatlescat; nihilominus tamen
 melioris informationis ergo dilucidior
 rem ejus præparationem addam.

Primo necessarium non est ut species *Di-*
arrhodon correctionis loco huic extracti
 addantur, etenim vix quidquam corrigere
 valent; si tamen eas addere placeat, su-
 derem ut specierum distarum *Diarrho-*
don ingredientia recentia nec in pulverem
 redacta, sed saltem crassiuscule contusa ve-
 congruata huic extractioni adderentur
 omisi tamen quæ vel à Spiritu vini non
 dissolvi vel extrahi possunt, ut peræ, facti
 candum

Fiat extractum secundum artem, cum aqua Cinamomi, addendo sal ex fecibus. Dosis scrupulo uno ad drachmam semis.

† De hoc vide Crolium pag. 138. Quod e-
m describit Isaacus Hollandus in opere vege-
tabili. Panchymagogum autem dicitur propter
t, quod trahat omnes humores.

Aliud

candum, Tragacanta. Gummi arab.
&c. quæ dicta Spiritus vini rectif. non at-
tingit; vel quorum essentiam licet extra-
hatur, nihilominus in abstractione ac eva-
poratione extracti avolat; ut sunt Cinam.
Caryoph. moschus, gallia mosch. sem. a-
mil. fenic. Camph. &c. Secundo operæ
pretium est, ut resinæ, quas scammon. aga-
ricus, aloes, Turbith, præbent, seorsim pa-
ratæ commisceantur, extracto perfectè
inspissato, sive pulverisatæ sive Spiritu vi-
ni rectificatissimo resolutæ. Paratur autem
seorsim per Spiritum vini. Non nego ta-
men omnia & singula simul & conjun-
ctim extrahi posse, sed longè majori quan-
titate Spiritus vini, & minori efficacia
futuri extracti. Sed Salis hic nulla est ne-
cessitas additionis.

Aliud.

Recip. *Fol. senæ* unc. quatuor, *agarici*, *rhubarb.* ana unc. duas, *tubith*, *hermodactylor.* ana unc. semis F. extractio, cum aqua ulmaria, buglossæ, & carduibenedicti.

Recip. Hujus *extracti* unc. duas, *aloes* lectæ unc. unam, *extract. scammonii*, per quam communem parati, *colocynthid.* p. spir. vini parati, ana unc. unam semis, *sab. gemmæ* drach. tres, *ol. anisi*, *cinami.* ana drach. unam. Misce & reduc. in massam.

Dosis gr. Viginti quinque.

Aliud.

Recip. *scammonii* purgati unc. unam semis, *essentiar. colocynthidis*, *veratri nigri* *spec. diarrhodon abbat.* ana unciam unam.

F. massa; misceado omnia, in vase vitreo quæ demum malaxetur, cum scrupulo semis olei cinamomi.

Dosis à gr. octo ad sedecim. Datur per se vel cum balsamo aloetico, aut aquila Mercuriali.

Scammoni purgatio talis est, Scammonium pulverisatum spiritu vini phlegmatico (nam alias spi. vini non dissolvit glutinum scammonii) perfunditur, & in matracio, unica facta ebullitione, per noctem in loco calido

alido relinquitur. Manè separato, per inclinationem, vini spiritu, alius affunditur, & ut prius, proceditur. Sic scammonium recte à fecibus est purgatum, quod rursus in B. M. ad mellaginis consistentiam coagatur.

Unica ebullitione) Sume ahenum, illi impone philolam, cui inclusa sit materia, in quemque lenem suppone. Sic spiritus vini citius ebullit, quam aqua in aheno calefit. Ergo statim tum auferatur, & in balneum tepidum per noctem collocetur.

Proceditur ut prius) Non quod poni rursus debeat in ahenum, sed in balneum tepidum tantummodo collocetur. Per ebullitionem enim totum corpus fit spongiosum, unde tinctura facile per digestionem extrahitur. Atque ita extracta parari possunt, intra viginti quatuor horas, aut duodecim saltem, si sint aromatica.

Vt mitior sit Scammonii operatio. Recip. Scammonium pulverisatum, quod imbibe aliquot guttulis olei sulphuris per campanam in aqua rosarum. Ubi solutum est, redige illud rursus ad debitam consistentiam, & postea in taleolas dissectum cum spiritu vini extrahe, ut dictum.

Colocynthis, veratrum, & species diarhodon eodem modo extrahuntur, ut prius; sed cum spiritu vini optime rectificato. Veratrum tamen præparatio tutior hæc est, Verari nigri veri, seu Austriaci, radices, grosso modo
contu-

contusæ, digerantur in spiritu vini, calore tepido, per duodecim dies. Post abstrahatur vini spiritus, in balneo, ad consistentiam spissiore.

Ad Quartanam.

R. Aloes ℥iv Myrrhae a, Radicum Gentianae, Aristolechia rotunda ana ℥iij Croci Orientalis, ℥i℥ Trium Santalorum ana ℥j Rad. Asae ℥ij Folior. senæ mundatorum ℥i℥ Mishridanoptimi ℥℥.

Pulverisanda pulveriscentur, fiatque massula cum syrupo b de scolopendrio, ex qua fiat extractum, cum aqua Carduibenedicti, addito sale ex fecibus, cujus Dosis, scrupulus unus ad drachmam semis, pridie accessionis, mane, cum drachma una aquæ extracti.

a Electæ rubrae.

b Melius cum succo si haberi potest.

Modus hic parandi extracta purgantia, tantum simplicia, quam composita, vulgaris est, Nec vi autem modum a longe compendiosiorum, tincturam & omnem vim catharticam in spatio quadrantis horæ, è medicamentis purgantibus absque ullo calore externo, & additione ullius rei mineralis eliciendi, quo extracta longe majoris fiunt efficaciam, quam trito & consueto more parentur.

a Non certè est alius, quam qui fit cum oleo Tartar. admixtis guttulis 4. aut 5. ad singulas drachmas.

Theriac

Theriaca Germanorum. †

Grana juniperi recentia & matura in morio marmoreo conterantur, quibus ad singulas libras aquæ pluvialis destillatæ libræ quar superfundantur, & per triduum, loco caldo digerantur a, postea per pannum conentur b, & fortiter exprimantur. Colatura litretur, c exhaletque ad extracti consistentiam. d Dosis drachma una.

Vires. Datur in colica, calculo, suffocatione matricis, mensium suppressione, deflutionibus frigidis, hydrope. Est etiam præservativum specificum contra pestem, & omnem aerem contagiosum e.

† Hoc nominis putant à Paracelso tributam esse, verum in scriptis ejus id non invenitur; Electuarium quidem juniperinum proponit Cœlius. l. i. Tom. V. pag. 105, ut longe aliud magisque compositum, atque ideo etiam melius est ac theriaca.

a Vel etiam coquantur leniter ad horas non a multas.

b Agitandout nimirum pulpa tantum transferat, semen vero & tunica removeantur, quod optime per cribralum fit.

c Additurque sacchari albissimi ad pondus extractionis.

d Ad cujus libram unam, adde macis & camomi aromatici ana drachmas duas, cubebarum drachmam unam. Fiatque Electuarium in forma
I mithri-

mithridatii quod in vitro bene munito insoletur per mensem unum, cuius usus est à pastu.

e Caput enim & cor hoc succo mirabiliter recreantur.

Laudanum sive N° 21 1/2 † quovis Helmerico præstantius.

« Extractum a Narcoticum dicitur *Laudanum*, quasi laudatum remedium, ob insignes scilicet effectus, quos in gravissimis morbis & doloribus sæpissime conspicimus. Aliqui *Nepenthes* vocant. Testatur enim Helmericus, remedium tali nomine insignitum Helenæ b fuisse, quo omnes cordis languores & ægrotudines abegerit, & jucundam hilaritatem lætitiâque induxerit.

Recip

« Laudani opiatum licet variæ sint præparationes, nullam tamen meliorem iudicamus, quam hanc.

R. *Opii Thebaici* veri, minutim concisi q. v. irroretur aliquantulum aceto rosaceo hinc laminæ ferreæ mundæ imponatur aut patinæ vitreæ arenæ impositæ, & super prunis tamdiu detineatur, continuè agitando, donec coquendo quasi vapor opii noxius una cum aceto in auram abierit.

Recipe *Tincturam ex c Hyoscyami* ℥ij cum *aliquo spiritu vini* per spiritum vitrioli vel sulphuris acido facto, extractam ut artis est. Ex *opii d* ℥ij ut supra extractam. e *Croci Orientalis* ℥ij extractam.

Misce, & pone in loco tepido per dies undecim, quotidie agitando. Quibus finis, spiritum per balneum evoca, deinde massam in fundo remanenti adde, *Extracti Castorei* ℥ij *Tincturam ex ℥ij Diambrae* per spiritum juniperatum in balneo vaporoso extractam una cum digestivente e.

I 2

Stent

& *Opium* refrigeratum in pulverem digitis comminui possit, odorem violaceum referentem.

hoc modo præparati *Opii* R. q. v. eique in vitro satis capaci contento affunde *acetum destillatum* ad eminentiam iij digitorum, stent ita in digestionem leni ad aliquot horas, vitro exacte clauso, ut solvatur, solutum tinctumque filtretur, aliud acetum remanentibus fœcibus affundendo, digerendo filtrandoque, ut primum; & hoc toties repetendum, donec omnis tinctura fuerit extracta, & acetum non amplius tinctum, sed clarum appareat. Tincturæ hæc omnes commisceantur, & cucurbitæ infundantur, abstrahendo igne secundi gradus
in MB.

temperato, ut exsiccentur, ad pilulas inde facile formandas.

Dosis gr. i. ad quatuor.

† Laudanum hoc vere laudatum Theodorus Zwingerus vir summus & insignis medicus, primum illud appellari censuit Nepenthes nomine, quod latine sonat quasi nullus luctus; ob summos autem & admirabiles effectus, quos exerit Laudanum ei aptissime & summo jure competit.

a paregoricum hoc insigne autor extractum quoque narcoticum vocitat quamvis minus convenienter, siquidem qualitas ejus narcotica & soporifera, dependet potius à sulphure quodam φλ. γισω fœtido & immaturo, quo opium plurimum abundat, quam à causa quadam frigida. Nam & fumus sulphureus carbonum & vapor sulphureus, tam vini, quam Croci multo citius hominem in somnum præcipitabunt profundum & letheum, quam aqua nivis, aut glaciæ montium, quantumvis in summo excessu frigidissima. Hæc enim frigiditas caret spiritibus vaporosis & sulphureis, qui cerebri ventriculos opplentes, ejusmodi soporiferas inducunt affectiones. Oâor præterea opii fœtidus, certissimus index est ejus, qui in eo in est, copiosi sulphuris & olei. Quapropter separato & dempto hoc sulphure fœtido, opium hoc in anodynum præstantissimum evadet, siquidem causa vâgæotis sublata, necesse est ipsa quoque vâgæotis tollatur, ut hinc manifeste eorum error apparet, qui narcotica ab anodinis non distinguunt, cum tamen ipse Renodæus in dispensatorio Medico

lib. 3. cap. 17. profiteri cogatur, Narcotica improprie, ac solum nominatenus anodyna vocari

Quum autem anodyna communiter sunt paragonica, quaecumque dolorem tollunt, dolori vero cruciatuumque enormes passiones leni introducto somno plerumque consopiantur, ac saepe etiam, dum quiescit cum corpore morbus, simul dolorum causa extirpantur; Ideo multum situm est in mitigationum momento. Quaecumque igitur essentialia anodyna (non alliotica, aut narcotica) rite recteque preparata, ipsi natura convenienter applicare poterit, is merito gaudebit se instructum thesauro Attalico, possidere panaceam ad obliterandum quoscumque tam internos, quam externos cruciatus, ad id autem in acie novaculae tanquam ad sacram salutis anchoram confugere poterit, nec colica lumbago, vigilia, delirium, cardialgia, febrium inquietudines, vomitus, pleuritides, arthridie, calculus, uteri suffocatio, morbus comitialis seu Herculeus, alique quam plurimi affectus repugnabunt. Quod ipsum sane memorabile illud exemplum Quercetani in pharmacop. confirmat.

b Helena tale remedium dedit Thelemacho quod quidam putant fuisse nostram buglossam.

c An Hyoscyami tinctura quomodocumque parata utilis necessariaque sit ad Laudani opiati confectioem, non immerito queritur? Nos negamus simpliciter, hyoscyamus enim est narcoticum vehemens, adeoque deleterium, ut non tantum in hominibus insaniam, capitis vertigines

nes, & veterum gignat; verum etiam *Æliano* esse, pastus illius resolvantur apri, unde & *illa faba* appellatur. Deinde hanc vim suam tantum abes ut reclusam vel correctam exhibeat ejus tinctura, ut potius propter summam tenuitatem, quam à vehiculo spiritus vini habet, cuius nimirum ministerio extrahitur. eandem materiam noxiam prodat, repagulis itaque crassitie ipsius remotis clandestine in omnes corporis cavernas sese insinuare potest. Quapropter *hyoscyami tincturam* merito à laudabili *laudani* huius opii confectione excludimus, & neutiquam ejus laudati medicaminis basin esse serio statuimus secus ac quidam aestimant.

d Thebaici scilicet, Thebaicum autem optimum & præstantissimum illud dicitur, quod ex *Cairo* advehitur, albicatque, ut etiam vult *Galenus*. Ex *Syria* vero *Alexandria*, & aliis regionibus allatum, nigrum, & minus bonum est. Nec minoris virtutis est illud, quod ex *Cambaiâ* hodie affertur.

e Seu menstruo, spiritu vini juniperato.

Aliud.

Recip. *Opii electi* unc. duas, Has scinde in parvas subtilesque portiunculas, easque sicca in Sole, aut simili calore, donec redolantur friabiles. Hinc pone eas in matracium, & superfunde tantum *aceti vini*, tertio quater destillati, quantum ejus ad quatuor digitorum eminentiam necessarium.

Relinque ita in fufione, ufque dum acetum valde tinctum fit, quod poſtea decanta, & aliud toties ſuper affunde, donec non amplius coloretur. & tunc acetum tinctum filtra, & ſtillaque in balneo; donec tinctura remaneat in fundo, mellis inſtar. Interim eodem modo, tinctura ex uncia una *croci* eliciatur, per aquam vitæ communem, opiique extractum ſuper affundatur, poſt balneum extilletur donec utraque tinctura ſimul juncta, ad mellis formam in imo ſubſidat. His adde magiſteri perlarum, coralliorum, ana drach duas, ſulphuris narcotitici, vitrioli, (quod capitulum vigefimo deſcriptum eſt) unciam ſemis.

Uſus. Remedium eſt probatiſſimum tutiſſimumque in omnibus doloribus, ſeu venæris, ſeu aliis, ſilitque omnem hæmorrhoidiam, & ventris fluxum. Doſis eſt à gr. 4. ad 6.

Aliud.

Recip. *Opii præparati, eſſentia hyoſcyami* unc. unam, Superfunde *ſpiritus vini, infuſionis ſpecierum diambrae*, abſque moſcho & ambra, unciam unam ſemis; atque in balneo redige ad conſiſtentiam liquidiorum, cui adde *coralliorum, perlarum carabes albiff.* ana i tenuiſſimum ſeu impalpabilem pulverem *redactorum*, drach. unam, *offis è corde cereæ* ſcrupulum unum, *croci optimi*, per ſpirit. vini extracti, ſcrup. quatuor. Incorporentur cum paucis

pauco spiritu cinamomi, ut fiat massa mollius-
cula, quæ dividenda in duas partes, quarum
alteri adjiciatur moschi opt. scrupul. semis,
umbrae griseæ gr. lex, alteri vero add. castorei
scrupul. semis. Utraque massa seorsim dige-
atur in matraccio, calore fimi equini, per
quatuordecim dies, tandem ad usum repo-
natur.

Dosis gr. trium vel quatuor.

Opium preparatur hoc modo. In minutas
aleolas dissectum, cum spiritu vini facta uni-
ta ebullitione, per quatuordecim dies, calore
epido digeritur, & tandem in balneo, sepa-
to vini spiritu, ad consistentiam debitam
redigitur.

Hyoscyami radices colliguntur, mense Se-
ptembri. E contusis succus exprimitur, qui
cum albuminibus ovorum depuratus, calore
mediocri coagulatur, ad consistentiam soli-
dam, ex quo, per spiritum vini, optimè recti-
ficatum, extrahitur tinctura, quæ, in balneo,
ad formam extracti redigitur.

Essentia Chyna

Clarissimi Viri,

Casparis Dornavi, Philosphi. &
Medici ἐπισημοῦς τε.

Recip. Ligni sancti unc. septem, cortic. ligni
sancti unc. tres, ciccerum rubror. manip. unam,
I § ag.

ag. ad proprietar. lib. octo semis, vini Rhenani lib. duas hydromelit. lib. semis. Stent in B. M. alembico cœco probe clauso, per horas viginti quatuor, subjectis accensisque paucis carbonibus. Postea ebulliant omnia & coquantur, dum libræ quinque remaneant. Hæ colentur, cum expressione, postea filtrentur Hermetice. Hoc est imprægnatum menstruum, ad eliciendam tincturam, ut sequitur.

Recip. Hujus Decocti libras quatuor, vini Rhenani lib. semis, Succu citrior. recens expr. unc. duas, Ligni sancti rasi unc. unam, Cort. ejusdem ligni unc. semis, Radic. chinæ unam quatuor, sarsæ pariglia unc. tres, ligni sassafras unc. unam semis, radic. specificar. unam duas, Herb. affectui curando convenient. manip. sex Florum pugil. sex, Seminũ drach. octo, Cornu cervi rasi unc. unam, Ligni rhodi unam semis, Cinamomi drach. duas, Cubebarum, Cardamomi, ana drach. unam. Conquassata infundantur in B. M. blande calida, alembico cœco optime clauso. Post dies duas, coquantur in eodem alembico, ut remaneant libræ duæ, quæ colentur, exprimantur, & aliquoties filtrentur. Ponantur rursus in B. M. ad digestionem, per horas viginti quatuor, ut quid superhit seculentum, subideat. Refrigerata exprimantur, & per inclinationem colentur, filtrentur. Rursus in balneo collectetur liquor, & per alembicum extillet aqua ad uncias octodecim, quæ seorsim servandæ

In fundo cucurbitæ manet liquor spissior, potissima remediorum tinctura, quæ rursus filtranda, cui addantur *sacchari penidij* unc. semis, *aq. Cinamomi opt.* drach. duæ, *salis ex relictis fecibus, s. a. extractis,* drachinæ duæ.

Ufus. Exhibetur hic syrupus extractionis, mane pro sudorifero, in lue venerea, arthritide, catharris, asthmate, paralyti & similibus, à drachmis tribus ad sex, loco prægranulis cyathi vulgarium decoctorum hydroticum. Aqua autem prius servata bibitur horis pomeridianis, ab unciâ una ad duas, sine promotione sudoris, ad quem tamen, sequenti mane eliciendum, corpus præparat.

Syrupus extractionis Flor. Papaveris Erratici.

Recip. *Florum papaveris erratici,* probè mundatorum à parte nigra lib. unam, *aque papaveris erratici* lib. duas, Macerentur per viginti quatuor horas in B. M. Deinde præprimantur. Expressioni adde denuo *flor. papaveris* lib. unam, *spiritus vitrioli* scrup. semis

Macerentur rursus & exprimantur quater. Ultima expressio, absque floribus, ponatur in B. M. per diem unum. Deinde filtretur hermetice. Filtratam ponatur denuo in B. M.

per duos dies, ut feculenta probe deponantur. Exstilletur aqua, quæ seorsim servanda. Quod in fundo remanet, cola probe per inclinationem, & separa purum ab impuro. Adde, exempli gratia, unciis duodecim huius extracti & depurati succi, sacchari unciæ sex vel septem.

Eodem modo fiunt syrapi extracti florum Tuniciæ, Calendulæ, Sambuci, Hyperici, Centaurii minoris.

Dosis syr. extr. papaveris erratici est drachmarum sex, cum vulgaris vix uncia una semis sufficiat.

C A P U T X.

De Tincturis mollibus.

ET si Tincturæ merito propter operationes quibus perficiuntur, & consuetudinem suam, ad extracta referri possent, tamen quia ab auctoribus Tincturarum titulo donatæ fuerunt, placuit ipsis etiam peculiari Caput adsignare.

† Tincturæ molles differunt à liquidis, quod in illis fiat aliqua menstrui evaporatio, & sic a liquidis coagulatio, in his vero menstruum servatur universum.

Tinctura

Tinctura Mellis.

Misce *mel arenis* bene mundatis , ut fiat quasi massa, superfunde *vini spiritum*, ut emineat duobus digitis , digere per quinque vel sex horas, coloratum spiritum effunde , aliumque affunde , donec non amplius coloretur. Tinctum spiritum filtra *a* & coagula. Mirum in modum nutrit phthificos *b*.

a Non omnino , sed ad mollem consistentiam usque.

b Potius veros hecticos , si ejus quotidie mane & vespere exhibeatur cochleare dimidium, vel per se vel in decoctis pectoralibus , præcipue vero cum balsamo fœniculi, potest & in sero lactis exhiberi.

*Tinctura Croci.**

Fit cum *vini spiritu* , qui super ipsum infundi debet toties , donec tincturam totam attraxerit, & remaneat terra subalba. Tinctura filtratur, & S. V. Leni balnei calore abstrahitur *a*.

Usus. Varias & egregias habet facultates, & spiritus inprimis in syncopticis recreat & restaurat mirabiliter , si unica saltem ejus gutta, in jusculo aut vino albo exhibeatur.

* Subintellige flores Croci Orientalis.

b Exinde fit extractum , si ad consistentiam destilletur. Tin-

Tinctura Rhabarbari.

Recip. Rhabarbari Monachorum, in frustu-
 la concili, unciam unam. Superfunde Ole-
um amygdalarum amararum ad trium digitorum
 eminentiam, q. s. vel uncias quatuor. Pone
 in calorem solis, per mensem philosophicum
 sive quadraginta dies, atque sic oleum rha-
 barbari essentiam in se derivabit. Exprime
 deinde massam, per manicam Hippocratis
 vel linteum. Expressioni optimum *vini spiritum*
rectificatum affunde, atque in B. M. per an-
 liquot dies relinque. Sic spiritus vini essen-
 tiam omnem rhabarbari attrahet. Hinc re-
 manentiam rhabarbari iterum, cum novo o-
 leo, ponito in digestionem, ut id rursus tin-
 gatur, iterumque per spiritum vini tincturam
 ex oleo evocato, quod tamdiu est repeten-
 dū, donec rhabarbarum nihil amplius colo-
 ris oleo suppeditet. Atque ita tinctum vini
 spiritum, per alembicum, ad dimidias destil-
 la, quodque destillatum est redde, iterumque
 ad dimidias destilla, quod etiam quarta vice
 est repetendum. Ultimo denique totum per
 alembicum destilla, atque tum demum tin-
 ctura, una cum vini spiritu, per alembicum
 feretur, postea ad mellaginem, vel balsami-
 formam, in balneo vaporoso, separanda.

Dosis

Tinctura hæc melius fit primo ope aquæ
 cujusdam destillata: & hinc Spiritus vini,
 sine destillatione. Vide extractum.

Dosis gutt. decem vel duodecim in conserva aliqua, aut liquore conveniente.

Tinctura Sacchari.

R. Sacchari albi pulverisari ℥ij. pone in cucurbitam, vel matrarium cum duobus cochlearibus aceti destillati, digere super cineres calidos per sex horas, deinde superfunde, aqua vitæ rectificatæ, ut supernatet ad duos digitos, digere, donec coloretur, postea, aquam prædictam effunde, & aliam tories reafunde, donec ulterius non coloretur. Tum mentruum per balneum evoca, Tinctura live essentia rubra manebit in fundo quæ circuli debet, cum aquis cordialibus.

a Hæc necessaria non est circulatio.

Tinctura Salis Tartari.

R. Salt tartari purissimi, qui per reiteratas calcinationes, solutiones, filtrationes, coagulationes, & fusiones, paratur, q. v. Pone hunc in crucibulum forte, & funde, inter prunas, tandiu, donec ex viridiusculo evadat cœruleus, adeo acris, ut, super linguam positus, eam ignis instar adurat. Tunc pone in matrarium, eique super affunde paulatim tantum spiritus vini, donec ad tres digitos, supernatet. Relinque in frigido, per horam. Post pone in ignem sabuli, lenteque bulliat, donec spiritus bene tinctus sit, quem oportet separari, & alium substitui, donec omnis tinctura

ctura sit elicita. Eo facto, spiritus vini, per
destillationem, evocandus. Sic tinctura man-
nebit in fundo, instar sanguinis rubicundi,
odorisque suavissimi.

Vsus. Dosis est, à quinque, sex, ad octo
guttas, in vino albo, aut jusculo aperitivo, a-
pellendas urinas, & reliquias luis venerea
aliorumque morborum inveteratorum. Ap-
prime etiam convenit malo hypochondria-
co, omnibusque generis obstructions refe-
rat, & ventrem eorum, qui hac utuntur, sem-
per laxum tenet, & apertum.

Tinctura Sulphuris. a

Liquefac *a* Sal tartari in tigillo, flores iterum
sulphuris in alio tigillo, postea simul misce,
& sponte in frigidari permittite. Massam tere,
cui spiritum vini superfunde, ad eminentiam
4. digitorum. Digere, donec colore rubicun-
dissimo tingatur, menstruum separatum per
balneum

a Nobis tincturam eam parandus modus
hic commodissimus videtur. Recip. *Flor.*
Sulph. ℥j. *Sal Tartari* ℥ss. mixta im-
ponantur ollæ vitreatæ amplæ & intra
carbones igne lenissimo calcinentur, con-
tinuo spatula materiam movendo. Hoc
facto impone istum pulverem sub rubrum
vitro cuidam, eique superfunde Spir. vini
ad eminentiam aliquot digitorum, dige-
rantur donec extracta est Tinctura.

malneum evoca. Hæc tinctura est verus pul-
monum balsamus.

Si quis est, qui de hac præparatione du-
tat, is sciat, eam optime succedere dextre
operanti. Ego quidem talem tincturam ru-
cundissimam elicui, & post menstrui exha-
ustionem, ad cuticulam usque, crystallos dia-
manos, magnarum virium, collegi.

Modus hic præparandi tincturam sulphu-
ris in $\epsilon\gamma\chi\epsilon\iota\sigma\tau\epsilon\alpha$ ipsa non succedit. Alius itaque
substituendus.

Tinctura Antimonii.

R. Antimonium calcinatum, ad cinerum
colorem talem, qualis ad facienda vitra re-
quiritur. Pulverisa hoc, in mortario marmo-
reo, cum æquali pondere salis tartari. Dein-
de superaffunde bonum spiritum vini, & di-
stille in balneo, donec spiritus sit imprægna-
tus virtute ac colore antimonii, quem affun-
di oportet, per inclinationem, & alium rur-
sus superaffundi, donec non amplius colo-
retur. Tunc spiritus vini per balneum extil-
lendus, ut vera essentia antimonii in fundo
maueat,

Ures. Medicamentum insigne præbet phty-
sificis, ulcera pulmonum consolidandi vi
prædita, præservat à peste aliisque mor-
bi contagiosis, similiter ac de Balsamo e-
jus diximus. Dos. a. gr. v. ad ℞j.

maneat, sanguinis instar rubicunda, & per
sanandis ulceribus malignis accommodatissi-
sima.

Tinctura Smaragdi.

Tere, & pulverisa *Smaragdos*, in mortari
ferreo, post tincturam extrahe, per *urinam in-
fantis* destillatam, digerendo, in loco calido.
Cumque urinam destillatione abstraxeris
superfunde ei, quod in fundo residet, coloris
leucophæi, bonum *spiritum vini*, tincturam
que inde extrahe viridissimam, à qua spiritus
vini separandus.

Vsus. Dosis est, ab octo, ad decem gut-
tas, in aqua oxalidis, tormentillæ, plantagi-
nis, contra omnes fluxus ventris & dysente-
rias. Stomacho etiam imbecilli corrobora-
rando convenit.

Tinctura Corallorum.

Antequam ad corallorum tincturas accedam,
operæ precium me facturum existimo, si veterum errorem, de illorum natura, pau-
cis hic refutem. Existimant enim cora-
lium, in abyisso maris, molle esse, extra ma-
re vero demum durefcere. Unde Ovidius ait,
quarto Metamorph.

Nunc quoque coralis eadem natura remanet,
Duritiem tacto capiant ut ab aere, quod

Et quodque Vimen in æquore erat , fiat super
 aquora saxum.

Et decimo quinto Metamorph.

Sic & coraliū, quo primum contigit au-
 tem, Tempore durefcit , mollis fuit herba sub
 aqua. In eodem errore hæferunt & alii, uti
 Dioscoride videre est, *lib. 5. cap. 139.* &
 Plinius, qui eundem fovent. Monardes
 enim, de Ambaro differens, ait illud bitumi-
 nis genus esse, ex fontibus, in alio mari ma-
 nus, quod aeri expofitum illico denfcetur, ut
 neant pleraque, quæ sub marinis aquis te-
 la & mollia sunt, at aqua exempta du-
 rentur, ut coraliū, succinum. Sed fallitur,
 auctoritate veterum decipitur. Generofus
 Dominus, Johannes Baptista de Ni-
 me, Eques Marfilientis, & Regius pifcatio-
 nis coraliorum, in regno Thunetano, Præ-
 fectus, certo mihi confirmavit, quod cum an-
 no M. D. LXXXV. mense Julio, in mari
 tertio, regni illius Thuænerani, pifcatio-
 nis inftituitet, cupiditate naturæ corali-
 orum indagandæ inductus, juvenem, funi-
 bus fufficienter longis, alligatum, & pondere
 circiter quinque librarum, in utraque manu,
 ad defcenfum tutiorem & commodiorem,
 præparatum, in mare itud centum pedes pro-
 fundum, demiferit, ipfique in mandatis de-
 dit, coraliū evelleret, & inter evellen-
 dum, curiofe attenteque obfervaret, an mol-
 lidumve eiffet. Qui, ubi rurfus ascendif-
 fet, utraque manu coraliū ramum attulerit,
 contau-

constanterque adserverit, illud non minus sub mari, quam supra illud, durum esse, esse, cum ad octo perticas, aut circiter, profundum maris, adpulisset, magnam ibi fragoris vim sensisse. Immo, quod ipsemet etiam, cum relationi istius fidem adeo non haberet, in mare, cum retia, quibus coralia piscari solent, extrahenda essent, antequam in ipsum aerem efferentur, ad profunditatem unius perticæ, sese immeriserit, & coraliis retibus adhærens, manu prehenderit, id quod tum æque durum, ac jam aeri externo esse positum, observavit. Idem etiam confirmavit vii Dn. de la Piotier, Nobilis Lugdunensis, qui anno cIo. Ic. CXIII. ab ejusmodi piscatione, à Barbaria reversus est.

Retulit quoque Dn. de Nicolae, quod videtur, quando coraliis evellitur, liquor quidam lacteus, ex eo, inter frangendum, emanare, qui, decidens super lapidem, lignum, ferrum, aut aliam materiam, coraliis producat, & quod videtur in *κειμηλιαρχία* Pisane Magni Ducis Hetruriæ, hominis defuncti cranium, ex quo, in mari, magnus coraliis ramus excreverit, nec non anchoram, è mari extractam, in qua multi coraliis rami, liquore ipsorum prognati, conspecti fuerint.

Sed de coraliis natura satis, sequitur nunc de eorundem tinctura, quæ ita paratur.

Dissolve coraliis uncias duas, in libra una succi limonum, digerendo per octiduum.

postea filtrando. In hac tinctura dissolve
sacchari albi uncias octo, & digere evaporan-
 do ad syrapi consistentiam.

Usus. Dosis cochlear unum in omni fluxu
 hepatico, dysenteria, sanguinis, & similibus.

Alia.

R. *coralli triti* q. v. infunde in aqua *acida*,
 vel *quercus*, vel *juniperi*, vel *Guaiaci*, vel *bu-*
rettificata, (sicut in capite de aquis destil-
 latis docuimus) ut menstruum ad tres vel
 quatuor digitos emineat. Digere in fimo e-
 quino vel ejus vicario, ad octiduum. Quod
 dissolutum fuerit, effunde, & aliud acidum
 terties reaffunde, digere, & decanta donec
coralli dissoluti fuerint. Dissolutiones per
 chartam emporeticam cola, vel filtra, & ad
 consuetudinem destilla. Materiam in fundo vasis re-
 liquam affunde optimum vini spiritum. Is tin-
 ctetur per digestionem octo dierum instat
 sanguinis, separa liquorem tinctum à feci-
 bus, alium reaffunde spiritum, digere, & de-
 cantata, donec omnem tincturam extraxeris.
 Tandem spiritum tinctum filtra, & coagula
 ad Syrapi consistentiam, si placet, circulas
 in aqua cordiali, vel adde saccharum in
 aqua rosacea dissolutum, & reduc in syru-
 um.

Alia

Alia.

Calcinantur coralli cum ana sulphuris
& tinctura per acetum destillatum elicitur, di-
gerendo per quinque vel sex dies.

Alia.

Coralli triti calcinantur, cum ana salis pe-
trae, per horam, igne ita moderato, ut Ni-
trum c non liquefcat. Postea calidè impo-
nuntur in matrarium, & spiritus vini super-
funditur, digeruntur per viginti quatuor ho-
ras. Spiritus tinctus effunditur, & alius reat-
funditur, donec omnem tincturam attraxe-
rit.

Alia.

Recipe Phlegma salis communis, in eo
coralia digere, tinctum phlegma deple, & a-
lium

Nullus fere qui vel à limine saltem Chy-
miam salutavit, est, qui non de singulari a-
liqua Corallorum Tincturae præparatione
glorietur, & insigniter se jactet, si autem
paulo penitius omnes illos processus dicti
Tincturae præparandæ perlustro, invenio
istos nullam plane prærogativam habere
præ Martis aut aliorum plurimorum
metallorum Tincturis aut essentiis vulgo
dictis. Nimirum meræ solutiones Coral-
liorum sunt, non extractiones, facil-
ne

ad affunde, continuando id donec, men-
stru non amplius coloretur. Tinctu phlegma
de-

negotio per præcipationem benefi-
cio *Salium* vel *spirituum mineralium acido-*
rum in pulverem album, quem *Magiste-*
rium vocant, vel per abstractionem men-
strui, destillando vel evaporando, in pul-
verem salinum similiter album, & in quo-
vis liquore (exceptis *spiritibus ardentibus*),
resolubilem, quem *Salem* vel *solutionem Co-*
ralliorum nuncupant, redigibiles. Constat
autem sola differentia illarum *Tincturarum*
in diversitate *menstruorum* vel *liquorum*,
quibus *Corallia* extrahuntur vel solvuntur,
& prout *menstruum affusum* variat, ita e-
iam magis minusve efficaces sunt putati-
onæ illæ *Coralliorum Tincturæ*. Itaque si
medicamina salubriora ex *coralliis* confi-
cere animus est, non tam ad rubedinẽ vel
tincturam, utpote quæ in illis valde vola-
tilis, inconstans & fraudulenta est, & sæ-
penumero ex sola digestionẽ affusi liquo-
ris oritur, aut prior & propria vel nativa
annihilatur, respiciendum est, quant ad
menstrua solventia, quippe quæ per se effi-
cacia pro conditione morbi & ægroti eligi
& adhiberi debent. - Quorum præcipua
sunt, *spiritus Veneris*, peculiari artificio ex
Venere essentiali destillatus & rectificatus,

destilla, ad mellaginis formam, nec ulterius
 progredere. Alias enim calcinabuntur,
 non nili calcem accipies, calci testarum ovo-

ru-

tus, cujus solutio longe diversa est aliis
corrosivis aquis aut spiritibus, qui solvunt
 in quid alienum à sua natura transmuta-
 tur, quod in hoc *laudabili spiritu* non ev-
 nit, sed integris viribus à re soluta abstr-
 hi & ad alios consimiles usus adaptari po-
 test. Item, *spiritus ex Tartaro, Nitro, & A-*
timonio, sive *aqua Stimmi Tartarea Schro-*
deri. Nec non *menstruum* quod plures in fi-
 cietis habent ex *Vitriolo & Tartaro* par-
 tum, & similia alia, quorum non pauca
 collegit Clarissimus Schroderus *lib.*
Pharm. med. Chym. cap. 6. p. 337. & seq.
 defectu autem similibus solutionum, cum
enumeratis mensuris confectarum consu-
 tum esset, ut vel *Corallis ipsis super Po-*
phyrite subtilissime tritis aut lævigatis, vel
solutione eorundem cum aceto vel succo
Berberum parata contenti essemus, nec tan-
 ingentibus torturis, tamque fastidiosis la-
 boribus, maxime vero tot variis violentis
 que calcinationibus, ceu quibus ea destru-
 mus potius, quam ut boni tantillum ex
 ipsis eliciamus, pro *Tinctura* (quæ tamen
 vera & genuina in hunc usque diem à me
 nec dum visa est, ut omnia examina susti-
 near,) extorquenda, *Corallia* subjiceremus.
 ita differit *Zwelferus* ad *Phar. Aug. p. 76*

non haud abfimilem. Mellaginem hanc cum
 vini malvatici alcohole circula, & circulatum
 tui afferva.

Eodem modo & è margaritis tindura eli-
 atur.

C A P U T X I.

De calcinatione salis communis, salis
 Petræ, Victrioli, pumicis. Lapidis
 spongiæ, Cryftalli, Marchafitæ
 argenti.

Calcinatio Salis Communis.

Sal commune positum in crucibulo, vel a-
 lio vase retreo, & fere ad summum re-
 pleto coopertoq; locatur inter carbones
 vivos, donec undique candeat, nec amplius
 repet. Solvitur postea aqua communi, fil-
 tratur, & in scutella nova vitreata coagula-
 tur.

*Hec calcinatio seu potius preparatio salis
 communis eum in finem fit, ut spiritus arsenica-
 les & fortes in sale hospitantes ignis beneficio
 auferantur, humorque ei admistus adventitius
 auferat, utrumque te consecuturum esse certo con-
 fidas, ubi crepitus post candorem satis desce-
 runt.*

✱

Calci-

*Calcinatio salis petre, sive Crystallu
minerale, seu Lapis prunella †. a*

*Sal petre vulgaris soluitur in aqua com
muni, & per chartam emporeticam trajicitur
quo à fordibus omnibus expurgetur. Deinde
de vase vitreo decoquitur, & crebro despumatur,
a antequam coaguletur. Exsiccat
teritur, & sartagini imponitur, ut inter prunas
b accensas liquefieri possit. Liquati nitri
tri libræ injicitur florum sulphuris uncia
na, non quidem simul, una vice, sed pluribus
donec omnis pinguedo c deflagraverit.
Flamma quæ cerulea, vitanda. d Hæc
lis solutio, filtratio, decoctio, despumatio
coagulatio, eliquatio & deflagratio si ter
petantur, ad medicinæ usum e sufficienter
præparatus est. f Et licet, quo magis ter
reus fuerit, eo copiosiores in destillatione
reddat spiritus, ob naturam igneam, in sicco
terreo, tanquam in proprio domicilio late
tem: tamen si ad præscriptum hoc depurgetur
tur*

* Compendiosissima via lapidem hunc prunellæ conficiendi hæc est, R. Nitri purissimi ℥ij. Flor. Sulph. ℥ij. Miscantur non pulverisata, & in crucibulo liquentur, & fundanturque ut antea.

ar, fiet magis aereus, penetrativus, diureti-
 us, minus corrosivus. Ergo in operatione
 e qua hîc agitur, sæpius depugrandum ni-
 um, nec, quod ad institutum non facit, si
 erdatur, curandum.

Vsus. Maximo cum fructu in feбри Hunga-
 ca usurpatur: imprimis quando fauces, præ
 imio æstu, nigrescere incipiunt. Datur ejus
 drachma semis, vel drachma una, in aqua
 rosarum, semper vivi, prunellæ, sonchi, la-
 tucæ; faucesque tali gargarismate sæpius e-
 untur: siquidem omnem oris & colli *b* im-
 unditiem tollit. Elegantior tamen modus
 ic est:

Recip. *cancros fluviatiles* vivos duos vel
 res: *sed* seu *semper vivi virentis*, manip. u-
 um. Contundantur simul in mortario: suc-
 us exprimatur: colentur.

Recip. hujus *succi*, unc. tres, aut circiter
nitri præparati drach. unam. Dissolvantur
 oro usu.

Intra corpus etiam exhibetur, cum aquis
 refrigerantibus, ad alterandam cordis intem-
 periem *i* calidam. Cum *k* vini spiritu sum-
 otus tussim sedat: cum aqua hyssopi tam
 pulmonis, quam hepatis obstructions ex-
 pediat: *l* anhelitûdificilem curat: vocem de-
 perditam restituit, eamque sonoram reddit:
 si dimidia ejus drachma, cum ovi vitello, me-
 diocriter percocto *m* matutino tempore, à
 jejuno quotidie sumatur. Valet præterea in
 multis *n* aliis morbis tam internis, quàm ex-
 ternis:

ternis: ut latius Joh. Tholdeus, in sua Hæ-
lographia. & Bernhard. Penotus, in libro de
præparatione medicamentorum Chymico-
rum, edocent.

† *Lapis prunellæ dicitur ideo, quo inflam-*
mationi gutturis, quam prunellam vocant, a-
 faucium scabritiei, consiniumque partium in-
flammationi, medeatur præsentissime.

a *Postea, antequam coaguletur, frigori in*
scutella lignea, præsertim ex ulmo facta, exponi-
tur, ut deinde in lapillos concresecat; coagulatio
autem super igne non usque quaque tuta est.

b *Non continuo sed pedetentim, & quidem*
igne rotæ.

c *Sulphurea.*

d *Quia nimis visum dispergit, prætereaque*
odor pectori malignus: ideoque operatio hæc sem-
per sub patenti camino perficienda.

e *Salnitri scilicet.*

f *Tandem sal nitri eliquatus & purus in*
vas fereum, vel æneam pelvīm, prius probe ex-
calesactam, est effundendus, ut frigore concre-
scat.

g *Scrupulus unus, vel drachma semis &c.*

h *inflammationem &.*

i *addito saccharo. Itaque ejus usus in fe-*
bribus est magnus.

k *Ad unciam unam salis petreæ præparati, seu*
lapidis prunellæ, proportionaliter sumitur S. V.
Libra semis; de hac mixtione exhibetur cochlear-
simidium, aut unum, ad duo.

l *Potius spiritus nitri, quàm lapis prunellæ*
id præstat.

m In

m In cineribus.

n Præsertim in febribus putridis, Ungaricis
malignis: mire enim putredini resistit; expel-
lit calculum renum, & vesicæ impuritates ex-
cidit, urinamque movet, in aquis appropriatis.

Nitri bene præparati indicium est; si in lin-
ta facile & solvatur, & frigus suum actuale
pensus exserat. Si salsum quid aut adustum
piat, signum est nimie exustionis, & spiritus
frigerantis dissoluti. Ac propterea tunc in tra-
ctus corpus exhiberi non debet.

Calcinatio Vitrioli.

Vitriolum exsiccat ad albedinem, in va-
terreo, a non vitreato: igne moderato:
postea is augetur, per horæ quadrantem,
vitriolum rubescat: & tunc vocatur col-
thar.

a Vel etiam ferreo, semper vitriolum inten-
agitando; ne adhaerescat nimis ac lapide-
at.

Calcinatio pumicis.

Pumex igitur, & quater vel quinquies in
ceto vini extinguitur. Ultimo sine extin-
ctione ignitur. Et sic facillime in calcem sol-
tur.

K 3

Vfus

Usus ejus ad metallorum & mineralium
tincturas eliciendas.

Calcinatio lapidis Spongiæ.

Lapis spongiæ ignitur : & toties in aceto
destillato extinguitur, donec in calcem res-
olvatur. Ejus usus in calcinatione pro tinc-
tura elicienda.

Calcinatio Crystalli.

Crystallum, per sex horas, in crucibulo
verberatum, *a* reduc in pulverem subtilem
& misce cum ana *salis petrae*: & denuo rever-
bera, igne vehementi, horas octodecim. Fini-
tum projice in aquam cœlestem *b* & quod
indissolutum manserit, exsicca, & reduce in
alcohol. Deinde cum eadem aqua coque: donec
nec instar pultis inspissetur : & expone super
partes vitri, in calido, ut exsiccetur : iterum
que reduc in alcohol. Et si volueris, (quod
vis pulvis præstare videatur liquori: quod
stomachus convenientiorem ad pulverem
dissolutionem habeat humiditatem, quod
loca subterranea) pone in humidum, ut
solvatur. *d* Si quid indissolutum reman-
sit, id repetita calcinatione, cum nitro, &
aliis, ut supra, fiet solubile.

(Sunt, qui hanc preparationem valdè con-
sivam existimant : ac propterea crystallum p-

crisatum cum sulphure communi prius combu-
 ndum ducunt : hinc calcem aqua dulci eluen-
 am, & tandem cum ana salis petre purificati
 alcinandam. Verum si ea corrosiva est : talis
 , vel ratione salis petre ; vel ratione crystalli.
 Et non ratione illius : quia ipsimet crystallum eo
 lcinandam arbitrantur. Ergo ratione hujus :
 que sic corrosio, que in crystallo latet, additio-
 sulphuris, ut volunt, non corrigitur. Sal e-
 m armoniacus aciditate sulphuris fixatur,
 m sale fixo crystalli : quemadmodum fit in
 lcinatione coraliorum, Martis & Veneris : &
 potius corrosio augetur ; que alias non me-
 enda.)

Usus. Dosis ejus est guttarum trium vel
 quatuor, cum ana olei juniperi, contra cal-
 culum renum & vesicæ, in aqua aliqua speci-
 ca.

a Per ignem nudum, aut ignem rotæ.

b Vel rorem majalem.

c In hypocausto, vel super furnum.

d Si in deliquium abeat, præsertim mensibus
 Mayo, Junio, Julio, hi enim menses ad deliquia
 immo dissimili sunt.

e Aqua petroselini, saxifragiæ, juniperi,
 onidis, raphani, &c.

Alia.

Candefac *crystallum* clarum & ponderosum: eumque extingue in *aceto destillato* terties, donec minimo attactu in pulverem redigatur. Tum misce cum ana *salis petrae*, reverbera *a* per octodecim *b* horas. Deinde multis ablationibus sal fixum *salis petrae* extrahe, exsiccatumque *c* reduc in alcohol. *d*

Prodest in calculo, morbo caduco, dysenteria, & lactis penuria. Quod si vero quod hunc pulverem impalpabilem adhuc magis subtilem reddere voluerit: digerat eum viginti quatuor horas, in spiritu vini, & per tortam destillet. Quod fixum remanserit, reverberetur, ut supra, digeratur & destillet toties, donec major pars cum spiritu vini accenderit. Tum, spiritu vini per destillationem separato, quod in fundo vasis haeret, per naturam in humidum, ut in aquam, sive oleum dissolvatur.

a Igne rotæ.

b Ad fluxum usque.

c Scilicet corpus *crystalli*.

d Dosis est à scrupulo semis, ad scrupulum unum semis.

Melior est sequens *crystalli* calcinatio processu priori. *Crystallus* primo ignescat in tigillo; postea

ignitus projiciatur in scutellam aqua frigida plenam, ut facilius in pulverem redigatur, & comburatur, prius pulverisatus in mortario terreo, cum Sulphuris communis equalibus partibus igne rotæ, in catino cooperulato: donec sulphur unversum difflaret auctoribus ignis modicis; postea cum aqua dulci calx eluitur, & postea exsiccata tritave cum ana salis petri purificati miscetur, denuoque in catillo cooperulato, igne rotæ, tam diu calcinatur, ut fundatur simul, ubi refrixerint, exempta ex igne pulveriscentur, cum aqua pluviali ferventi coquantur, & tandem ad mentem authoris præparatur.

Calcinatio Marchasite Argenti.

Contunde Marchasitam argenti *a* in pulverem subtilem, ipsiusque nigredinem aqua dulci elue, donec ea clara & limpida inde affluat: post sicca illam, & dissolve in aqua destillata ex salibus, sulphureo & stiptico diaphanissima. *b* Solutio fit clara, cui nucleum rerum metallicarum liquidum *c* superfunde. Sic in momento præcipitabitur in alcohol, instar nivis candidissimum, quod ab omni acrimonia liberari & sicari, deinde rursus cum sale tartarico parato per dimidiam horam teri, hinc lavari, & in umbra, super papyro, exsiccati debent, usus ejus est ad cutis vitia. *d*

a Hoc est Wismouthum.

K 5

b Hoc

b Hoc est, aqua forti ex sale petrae & alumine destillata.

c Hoc est, spiritum vini.

d Cum unguentis, praesertim cum unguento pomato, ad lichenes, impetigines, scabrities manuum.

C A P U T XII.

De Calcinatione Antimonii.

*Calcinarium Antimonii. **

Recip. Stibii electi libras quatuor, salis praeparati libras quinque: pulverisata miscuantur; & in vase terreo lato, plano fundi, super fornacem reverberii agitentur spatula ferrea continue movendo, per quinque

* Ex Calcinato Antimonio Vitrum Antimonii conficitur quod cum frequentioris usus sit, ejus praeparationem hic addere placet R. Antimonium rite calcinatum sic ut nil fumi de se amplius emittat, & coloris cinericei omnino sit, fac in olla fusoria aliquot horarum spatio ad ignem fortiozem fundatur, bene susum effunde in pelvim aeneam, & F. Vitrum, De hoc confi-

ne a vel sex horas, donec fumus cesset, & rubium fiat album & subflavum: (cavendum diligenter à liquefactione & fumo noxio) Interantur postea in pulverem, & sal affusione aquæ, primum calidæ, & dein frigidæ, acciatur: quod exsiccatum & pulverisatum
 K 6 sublima

considerari merentur qua adfert *Zwelferus* in August. Pharmacop. pag. 799. in quiens. Vitri Antimonii sine additione *Basilii Valentini* exactam præparationem tradit etiam *Cl. Schroderus* lib. 3. cap. 18. num. 1. Secundum quem modum non semel Vitrum Antimonii rubini instar elaboravi. Observari tamen nonnulla circa ejusdem præparationem quæ lubens communcio. *Primo*, Antimonium post perfectam calcinationem aliquamdiu, imò per unum saltem vel alterum diem asservatum ægerrimè postea perspicuitatem vel diaphaneitatem acquirit, eo quod ab aère attracto immutetur: itaque postquam illud sufficienter calcinatum fuerit, diutius non asservandum, sed statim crucibulo immisum igni fusorio tradendum est, sic spatio quadrantis horæ perspicuitatem (quam subinde bacillo ferreo inserto explorare possumus) nanciscetur, qua apparente statim effundendum est. *Secundo*, Antimonium Martem avide devorat, itaque dum

sublima per se , in aludele , per decem aut
 duodecim horas *b.* Floribus collectis caput
 mortuum tere : & ad rubedinem , mensis
 spatio , reverbera : vase ita occluso , propter
 cineres : ut ignis in operatione sua ne impe
 diatur. Post calcinationem tincturam *d* a
 ceto radicato elice : & filtratione , menstrui
 separatione , & circulatione cum aqua cor
 diali

dum Antimonium liquatum est in igne
 quantum possibile , brevissima mora fer
 reis instrumentis tractetur; Quod si etiam
 illud ferreo vase calcinares, non vitrum sed
 scoriam & regnum efficeres. Item si in
 crucibulo ex scoriis ferri parato funditur
 undique id terebrat , & in scorias conver
 titur vitrum. *Tertio,* Sulphur crudum An
 timonium egregie purificat , itaque si
 (quod aliquando accidit) ejus vitrum
 ad perspicuitatem reduci nequit , injicia
 tur illi in crucibulo, dum fluit, aut liqua
 tum est, frustulatim aliquid sulphuris cirri
 ni crudi, quod Antimonium illico depu
 rabit, & perspicuum reddet vitrum.

ali, ulterius elabora. (Hæc operatio fietiam potest absque sale *u*; & quidem ratio quadrantis horæ, interim autem, tum priorem etiam bonam esse, expertus m:dedi eam in publicum fideliter & absque ioco.)

a Tantillo spacio non absolvitur.

b Vel etiam plures, igne neque nimis lento, neque nimis intenso.

c Philosophici scilicet, qui constat 40. diebus.

d Melius ex ipsis antimonii floribus, quam apite mortuo extrahitur tinctura nobilissima.

Mer-

Imò certe hæc operatio omnium est optima, quæ sine sale addito fit, licet non quadrantis horæ sed trium quatuorve horarum spatio fiat. Instituiamus eam sic: *Antimonii credi* pulveris. v. gr. ℥ss . imponimus ollæ vitreatæ amplæ, eamque carbonibus ignitis paucis tamen nec adeo fortè calorem præbentibus imponimus, continuo spatula materiam hæc movendo, quapropter ubi liquefcere & conglomerari vides ab igne removendum parum est, mox iterum reponendum, donec Antimonium in pulverem cinericei coloris conversum fuerit. Quod si autem infortunio quodam liquefcendo conglomeretur Antimonium, pulverisandum id quod conglomeratum, & de novo calcinandum modo dicto,

Mercurius vita, sive pulvis emeticus. †

℞ Recip. *Antimonii a pulverisati* uncias quatuor. *Mercurii sublimati* uncias *b* octo. Misce simul: *c* & destilla in cineribus, *a* per retortam vitream: cui applicetur vas recipiens, aqua communi semiplenum. Detur postea

℞ Operatio quidem hæc authoris quam adhibet pro confectione Mercurii vitæ per se haud inconueniens est; siquidem is solus expetatur, sed cui volupe est & Bezoardicum minerale de quo in sequentibus, simul & una opera parare, consultius ipsi longe est Butyrum Antimonii per se parare; quod effici potest hoc modo. Recip. *Antimonii purissimi* ℥iij. *Mercurii sublimati* ℥iv. sigillatim pulverisati exactè misceantur, atque post, cum per noctem ita steterint, ex retorta vitrea cui recipiens commodum conjunctum sit, quod volumus esse retortam aliam, destilla ex arena. Igne primi gradus exit phlegma, quo extillato auge ignem ad gradum secundum, & egredietur liquor butyrosus, interglaciei, ubi frigefactus concrefcens, calore facilè resolubilis. Qui ut egrediatu'r sufficienter, suppressionis ignis

coltea ignis, per gradus : donec liquor gum-
mosus, instar butyri, extillet ; aut si ad col-
um retortæ hærescat, fluxum ejus, apposi-
to e carbone vivo f promove:& in aquam,
a pulverem album præcipita; aut quod com-
modius, destilla liquorem gummosum, ex
retor-

caute & gradatim dandus est, hoc est car-
bones arenæ qua retorta superius tecta est,
imponendi, imò siquidem in collo hæere
observetur, ne illud obstruat, carbo ad-
movendus est, quo liquefactus defluat.
Cautè dixi ignem suppressionis. dandum
esse, quia alias siquidem nimis fortis is ad-
moveatur, cinnabaris, in collo retortæ colli-
gitur ex eo liquore, & nil butyri. Facta bu-
tyri extractione, rectificationem ejus in-
stitue ex retorta ea in qua receptum fuit
per ignem moderatum arenæ.

Ufus hujus butyri est, ut inserviat præparatio-
ni mercurii vitæ, de quo supra, & Bezoar-
dici mineral. de quo mox. Imò & externè
per se usurpatur in putredinis partium gan-
grenatarum ablutione, si pars eo illinatur.
Ex hoc quo ratione Bezoardium minerale
parari debeat in seq. videbimus. Mercurius
autem vitæ exinde fit sola aquæ affusione,
unde fit ut precipitetur albissimus pul-
vis, præcipitatus pulvis modo ab autho-
re hîc præscripto edulcorandus & servan-
dus.

retorta, in excipulum absque aqua : enimque aliquoties, antequam præcipites, rectifica *a*. Hinc paulatim detur ignis *g* suppressionis: donec liquor rubeus *b* egrediatur. Tum amoto recipiente, & alio substituto, ignis intendatur, per horam unam vel alteram *i*. (imò sesquihoram tantum, nisi carbones perdere & tempus inutiliter terere velis) donec Cinnabaris *k*, ad collum retoræ, sublimetur : quam vase refrigerato colliges. *l* Præcipitatum pulverem per noctem digere: & aquam spiritu vitrioli, ex sublimato, imprægnatam; ad corollos & perlas dissolvendas *m* separa & serva : aliam aquam sæpius præcipitato pulveri affundendo, donec omnis

* Quod si aquam in recipiente non admittas, ut nos fecimus, nec præcipitatio butyri hujus in pulverem album in eo fiet; ac proin ubi hoc non est factum, sed Butyrum ♀ per se confectum est ut præcipitatione ex eo fiat Mercurius vitæ sic procedere convenit: R. *Butyri antim.* præscripto modo confecti & rectificati q. v. ei affunde *aquam calidam*, ac statim præcipitabitur albilissima materia instar lactis coagulati, facta hac præcipitatione omnia confundantur, filtenturq; filtratus liquor pro Aqua Mercuriali aut Philosophorum servetur, pulvis vero in filtro residens aqua fontana lavetur, siccetur, serveturque.

nis acrimonia tollatur: tandemque aqua
cordiali *n* ablue; & lentissimo calore exlic-
ca *x*. Quod si vis, ut hic pulvis per inferio-
rum tantum purget, tere ipsum cum sale com-
muni: postea lava & sicca. Dosis, in robu-
rioribus, est granorum trium, quatuor, quin-
que ad summum; in debilioribus, duorum, in
lulam unam redactorum, aut in pauxillo a-
quæ destillatæ per noctem infusorum, & per
anteum colatorum, aut in pomo cocto, vel
conserva rosarum. *o*

Vsus. Pulvis hic emeticus omnes febres *p*
intermittentes domat: pestem item, luem
veneream, *q* lepram, *r* hydropem, *f* ul-
cera, & similes affectus graves. Atque de
Hydrope quod dico, ne quis in dubium vo-
cet: D. Vauterius, Montispelienlis Medicus,
amicus meus intimus, & Ego, duos, in hac
urbe, satis notos, quartanarios hydropicos,
præcipuis Medicis derelictes, mortique
adjudicatos, dextro pulveris hujus emetici
usu, hac ipsa hieme pristinae sanitati restitui-
mus.

† *Vocatur & pulvis angelicus, item pulvis*
Algorethi: Victorius enim Algorethus, Medicus
& Physicus Veronensis, id nominis ipsi dedit.
Alias & Aquilæ albæ nomine venit.

a Fusi.

b Nonnulli, ut Crollius pag. 130. summum
utriusque ana.

c Terendo in marmore; sed cavendum est à
fumo, qui inter ierendum elevatur; est enim à
sulphu-

sulphure antimonii & sublimato ipso venen-
sus.

d Melius in arena.

e foris.

f Paulatim. *

g Qui fit carbonibus vivis super arenam, re-
tortam tegentem, positus, s. accensus.

h Luteus potius.

i Vel etiam per horas octo, auctiore in fir-
igne, donec aliquandiu capella cum vasa retortae
canduerit. β

k Ex utroque enim & sulphure antimonii
& mercurio sublimato, conflatur cinnabaris.

l Cinnabarim semel atque iterum, per retortam
tam angustioris colli, ex arena sublimando rectifi-
fica

* Et liquor hic Butyrum antimonii dicitur
quod quo in suos usus purius haberi que-
rit, rectificari potest, si retorta in qua
continetur arenae imponatur, & igne pri-
mo leni mox validiore extrahatur instat
olei alicujus crassioris, clari tamen & pure
extillantantis.

β Sedulo itaque cavendum ne in initio ignis
mox adhibeatur nimius.

γ Operatio hic hoc modo procedit. Primo
spiritus mercurii se conjungit cum essen-
tia antimonii, & hinc Butyrum; reliquus
spiritus miscetur cum sulphure antimonii,
& hinc Cinnabaris.

a, & in pulverem reduc, & habebis cinnabam diaphoreticam.

m Non item; sed altioris & præstantioris usus est liquor hic acidus, quem recte philosophum appellare licet.

n Vt betonicæ, buglossæ, meliss. cinamomi &c.

o In phiola vel mortario.

p Vide Crollium pag. 131.

q Sic Mercurius hic vitæ, cum sit emeticus, potest febribus; longe scilicet ante paroxysmum exhibitus, sed non quibuslibet, neque indifferenter is cunctis est exhibendus. Operæ preciumaque est, ut diligentius natura patientis consideretur, an nempe ad vomitiones ferendas habilis sit, nec ne. Quod si ad vomendum minus dispositus sit patiens, hoc specificum potius intermittendum, & ad alia recurrendum, quam temere periclitandum.

r Lues ♀ Fundamentum collocat in Mercurio seu argento vivo recte riteque parato, qui verus & unicus est ejus ἀλεξιπικρὸν & ἀντιζέρον, quicquid contra blaterent mirabilis & divini medicamenti osores & resores.

s Vbi probe observandum, quod in singulis hydropis speciebus semper ab aperientibus, per alvum, nunquam à diureticis, cura incipienda. Secus enim colluvies ventris tota ad renes confertim quasi coacta, summam difficultatem parit. Quocirca purgantia universalialia ante omnia præmittenda, inter quæ non infimum tenet locum mercurius hic noster vitæ, cujus dosis æ
gr. iv.

gr. iv. ab initio, postea auctiori usque ad 12. aliquot dies continuos, præsertim in hydrope confirmato, stante tamen adhuc virtute ventriculi, maxime prodest. Qui in hoc casu nullos generat vomitus, sed tantum per inferiora movet. Ideoque non immerito auctor scribit eum proficere in hydrope.

Adde etiam id arthritide, cujus in hoc casu virtutes admirandas venerandus senex, Jacobus Mosanus, aulæ Cassellane Medicus celeberrimus, satis deprecicare nequit.

*Cautiones, in exhibitione Antimoni
& similium vomitoriorum, scitu
maxime necessaria.*

I. Vomitu ii purgandi sunt, qui facilius vomunt, stomachum fortem habent, amplius sunt pectore, capite firmo, ad vomendum adsueti, & quibus materia morbifica sursum fertur.

II. Picrocholi, & qui à Medicis *πλεγματικοί* appellantur, imbecilles viribus, quique difficulter vomunt; item, qui obnoxii sunt cephalalgia, hæmorrhagia, oculorum suffusioni, pulmonum morbis, lipothymia, & uteri suffocationi, non temere, quod Pseudochymici & empirici factitant, & sæpe de alieno corio audacter & sceleratè ludunt, ad vomendum concitandi.

III. Exhibiturus antimonium, aut simile vo-

vomitum, accurate consideret circumstantias, ne quid nimis, minusve: ut temperate: quid præmittendum: quid post faciendum.

V. Tempus vomitoriorum exhibendum opportunissimum est, Luna crescens. Tum humores luxuriantes, & turgentes, tum facile per vomitum excluduntur.

VI. Vomiturus calide se contineat, & capis pannis vitalia foveat: ne à refrigeratione minima, ut sæpe fit, oriantur.

VII. Cerevisia non exhibeatur mox, à vomitorio assumpto, sed demum, ubi æger bis se vomuerit. Alias ea vini vomitorii vinum mundit, non promovet.

VIII. Cum materia probe est commota; vomitum jam prodeunt: copiosior cerevisia gustus exhibendus; & sub finem tandem, ad vomitum eluendum, & quod restat præmittendum, copiosissimus.

IX. Sit autem cerevisia tepida, hæc enim nauseam movet: non calida, qua ventriculus delectatur: nec vinum, quod foetorem munditiam attrahit, eique, per totum corpus, pro vehiculo est.

X. Prodest jusculum superhastum acidum; modo oportune id offeratur. Acidum enim omnes reliquias ad inferiora præcipit, & deturbant.

XI. In biliosis naturis, vomitus bilis ulteriores prodeuntis non statim inhibendus; nec præmittendum, ut ea commota rursus resideret.

deat & colligatur, sed quotidie pars ejus aliqua educenda, aut repetito vomitorio, seu emittitori; aut purgantibus; aut diureticis precipitantibus, non volatilibus, aut spiritibus, sed acidis; aut salibus, vino item absinthite; aut infuso ex absinthio, cuscutha, carduo benedicto, fena, rhabarbaro, centauro.

XI. Non superdormiendum vomitorio præsertim corporibus existentibus biliolâ, ne per somnum bilis in cerebrum feratur. Ubi tamen æger satis vomuisse visus fuerit, somnus concedi poterit.

XII. Cum vires à vomitu fatigantur, confortationis gratia, vinum calidum, cum aliquot guttis olei caryophyllorum, in liquore, ad ventriculi fundum, tepide adportetur.

XIII. Post vomitus, confortantia, requiruntur, præsertim acida. Imprimis vero confert corallium fermentatum, cum rosarum conserva mixtum.

XIV. Æger per intervalla cibetur crustâ panis superiori tosta, & macerata, per quam tam horæ partem, in vino, jure aliquo, aut cerevisia, quæ ferè ob bilem melior, nummoschata, & cinamomo inspersis.

utiones, à Crollio, in basilica Chymica pag. 31. 35. & 36. tradita.

Prima est, quod in usu antimonii cavendum, nec adsint constipationes *a*, colici dolores, neve unum principalium membrorum laesum sit.

Secunda, ne in iis *b* quibus antimonium datur; vel ante, vel post ejus assumptionem vena incidatur.

Tertia, ne picrocholis, & iis, qui difficultate vomunt, ac qui viribus imbecillibus sunt adhibiti, offeratur: sed iis, qui ad vomitum inclives, stomachum fortem habent, thoracis amplum & latum, quique vomere alias adsueta, & quibus humorum materia cum fertur.

Quarta, quod, ubi sese vomitus movet, ex-meri soleat ossa, aut jus pisorum leviter coctum, vel gallinarum pingue, aut calidæ cerevisiæ haustus, reiterando, si opus aliquoties, ut facilius vomatur, & medicamenti acciperetur actio.

a Alvi scilicet.

In Canone 2. Crollii nullam videmus rationem, quamobrem is post exhibitum antimonium vomitum aperendam dissuadeat: nec enim metus esse potest ullius heteropraxeos, prudenti eodem medico valde indigna, etiamsi, necessitate requirente, post antimonium sanguis mittatur.

tatur. Imo sunt, qui nullis aliis, quam antimonialibus purgantibus utantur, sæpe tamen a iis incisiones venarum admodum salubriter instituantur. In pleuritide exquisita, item in febribus tertianis intermittentibus, post aqua benedictam, quæ ex Croco metallorum antimoniato fit, exemplo Mart. Rulandi Patri vel ducenties venas se incidisse; nec usquam scopo aberrasse, testatus est eorum celeberrimus Hartmannus. Huic commode annumeratur ultima regula Crolli, pag. 136. quæ in peste uni est observanda.

Hepar Antimonii, sive Crocus Metallorum. †

Recip. antimoni crudi lib. a unam: sal petrae uncias b duodecim. Misce, & trita impone mortario ferreo, ad latus c posito. Deinde adhibito carbone d vivo, pulverem accende: Ita antimonium figetur, & arsenici suo sulphure spoliabitur. Tandem sal petrae separa, & hepar * relictum edulcora.

Vf

* Hepar antimonii hoc dicitur, quod Crucibulo hæret post combustionem conglomeratum, formam scoriarum quæ abjiciunt fabri ferrarii referens, nec eximi potest, nisi frangatur Crucibulum.

Vfus. Exhibentur ejus grana duodecim, vel viginti, in infusione aquæ carduibenedictæ, vel alio convenienti liquore, vel cum conserva aliqua, in omnibus febribus, etiam silentibus, & similibus affectibus, in quibus *admodum* leniter simul purgare voles.

† *Hepar dicitur, quia hepatis vitulini, aut ferri animalis, colorem refert.*

Crocus appellatur, quia pene colorem croci, huc in flosculis suis subrubentis refert; metallum vero crocus dicitur, quia communi opinione Hermeticorum receptum est, magnesiâ il-

L

LAM

at autem ex hepate hocce Antimonii Crocus verus metallorum fiat, hepar hoc ex crucibulo fracto sumptum plevrisetur, pulvis aquæ calidæ aliquoties affusæ q. s. debite edulcoretur; aquam edulcoratoriam vitro quodam asservando pro confectioe lapidis prunellæ antimonialis de quo mox edulcoratione rite facta, stent ita per noctem ut subsideant depurata, quæ per inclinationem effusa aqua lento igne efficcantur, & pro Croco metallorum vero ferventur.

Ufus ejus haud satis deprecandus in purgatione corporis à crudis lentisque humoribus maximè in prima ejus regione hærentibus, consecutione tamen quoque, qui in

lam Saturni, quam ajunt esse antimonium,
(quod tamen non est) esse ens & radicem o-
mnium metallorum. Hinc metallorum crocum
Martinus Rulandus Pater etiam vocat Terram
sanctam.

b Vel etiam recipe utriusque ana.

c Inclinato.

d Commodius spatula ferrea ignita circum-
gendo semel. Vide qua habet Rulandus Cent. 5
curat. 95.

Alii

in locis remotioribus stabulantur, unde in
ventriculi, mesenterique ab ejusmodi sa-
burra repletionem, ductus pancreatici ob-
structionem, hypochondriaca affectione
similibusque affectibus laudabiles præberet
successus. Dos. in subst. ad ℥ij. in infusa
ad ℥i xij.

Lapis Prunellæ antimonialis de quo modo
egimus, sic conficitur. Recip. aquam hanc
quam in edulcoratione Croci metallorum
aut antimonii Diaphoretici, de quo modo
deceantasti, eamque lento igne evapora ad
tertiæ partis remanentiam, hinc in cella
frigidiorum reponere pro crystallisatione
vel evapora ad remanentiam sicciorem ma-
teriæ, & habebis lapidem dictum. Cujus
usus idem qui lapidis prunellæ proprie
dicti, licet rarissimus.

Alia stibii calcinatio, plerumque per inferiora tantum purgans.

Recip. *Antimonii electi a, Salis decrepitati, ana lib. unam: Trita, & simul mita reverbera b in crucibulo, probe lutato c, per duodecim horas, ignem paulatim augendo. Vase refrigerato, toties aqua dulci ablue, donec omnis acrimonia tollatur. Postea exsicca & d tere. Dosis viginti quinque gravis ad triginta quinque e.*

a Quod fusum habet strias longiores & splendidiore.

b Igne rotæ.

c Superne bene clauso.

d Cum sale decrepitato aliquandiu in marmore tere. Tandem salem per aquam dulcem remove, & pulverem sæpius eluendo edulcora, post pulverem exsiccatum ad usum reserva.

e Potius à scrupulo semis ad scrupulum integrum.

Huic antimonii calcinationi sequens ejusdem præparatio, quæ simplex est, æquiparanda.

Recip. *Antimonii crudi lib. unam, Vini albi lib. duas: teratur antimonium subtilissimè, ac vino misceatur, vitro bene cooperto. Stet dies triginta, in balneo, vel alio loco tepido, sæpiusque agitetur. Postea destilla vinum, pulveremque relictum aqua rosacea*

L 2

dul-

dulcorato : qui à granis 10. ad 30. exhiberi potest.

Quidam etiam antimonium, ut per inferiora tantum purget, ita parandum censent.

Recip. gemmam vel vitrum antimonii ter in pulverem subtilissimum, in mortario vitreo; eumque oleo vitrioli, q. s. ad plene humectandum, imbibé. Hinc impone arenam vel cineribus calidis in vitro aperto, donec ficcus evadat: hocque vicibus quatuor reitera.

Dosis granorum duorum cum conservis rosarum, aut pilula una panchymagogi.

Regulus Antimonii.

Recip. Antimonii, Salis petrae, Tartari, ana libram unam α , Tere, & misce, dein colloca crucibulum inter prunas accensas, ut candeat. Tum injice cochlear pulverum α , & statim operi, donec fumus cesset. Postea amoto cooperculo, novos pulveres injice, & claude, ad finem usque ita continuanda. Tandem da ignem fusionis, & crucibulum move

α Vel Recip. Nitri, Tartari añ $\bar{\zeta}$ vj. Antimon. $\bar{\zeta}$ xij.

nove; ut regulus fundum petat α . Crucibulo frigefacto β , Regulum à fecibus separa & serva.

a Alii accipiunt libram unam antimonii, salsæ petreæ uncias duodecim, tartari uncias octo, pulveris carbonum manipulum unum.

b Et detonabit, *es* wird verpuffen; aut accipe nitrum ac tartarum in prædicta quantitate, detonent prius, tum pulverem misce cum antimonio pulverisato, & in crucibulo per se fiat regulus.

Ex fecibus autem hujus fit SULPHUR AUGMENTUM a DIAPHORETICUM, hunc in modum: Recip. feces reguli, ut supra, præparatas, easque reduc in lixivium, per digestionem, vel ebullitionem γ , illudque calide per chartam emporeticam trajice. Huic lixivio δ frigefacto, adde parum aceti destillati;

L 3 ti; &

Hoc est, ubi omnem pulverem injecisti modo dicto, tolle ignem auge, & tandem ubi materia omnis bene liquefacta est, ex igne crucibulum aufer, ac super lapidem aliquem aliquantum concute, ut regulus fundum petat.

Fractoque.

Hoc est, pulverisatas scorias dictas in aqua pura calida digere, aut quod præstat, coque, donec solutio earum facta fuerit, liquorem hunc, ut & auctor dicit, filtra,

Filtrato ac

ti; & videbis *a* paulatim fundum petere. Lixivium per inclinationem separa, crocumq; reiteratis multis ablutionibus dulcoratum & liccatum seorsum collige, & ad usum serva.

Vsus. Hic insigne est sudorificum, & sanguinis mundificativum, multis morbis depellendis aptissimum, si in convenienti liquore exhibeatur. Dosis à scrupulo semis ad integrum.

Lixivium è fecibus Reguli, cum aqua communi paratum, & supra prunas effusum prodest fœminis, obstructione mensium laborantibus, vapore ejus, per infundibulum in uterum recepto. Sæpe enim fit, ut ab ejus usu, antequam hora effluat dimidia, menses hac ratione proritentur. Sanat etiam sanguinis ex acrimonia herpes & ulcera serpentina si eo inungantur. Atque adeo hoc remedio, Argentinenſi quodam, herpetem ejusmodi, in capite, ad lateris regionem usque, sese extendentem, cum omnium stupore, Korndorfferus percurasse dicitur. Interim tamen complexionibus biliosis non adhibeatur: nisi partes vicinæ muniantur. Violenter enim agit

a Hujus meminit *Quercetanus*, in Pharmaco-
cop. in 4. pag. 245.

Regulu

* Crocum auratum dispergi instar granorum per aquam, &

Regulus Martis stellatus.

Recip. apicum clavorum equorum *a* lib. semis, antimonii lib. unam. Candefac *b* Martem in crucibulo, cui adde antimonium tritum, & cooperi, dando ignem fusionis *c*. Postea injice per vices uncias duas nitri, ad comburendum antimonii sulphur. Quod ubi deflagavit, exime ollam ex igne, & effunde omnia, in catinum triquetrum, atque aquam frigidam superfunde. Sic maximus strepitus & effervescencia excitabitur. Hinc Regulum separatim in crucibulo funde, & adde unciam unam nitri per vices, ut supra, & projice in conum fusorium *d*, Hoc quater, quinquies *e* vel sexies repete, donec stella superius in Regulo conspiciatur. Accipies uncias undecim Reguli stellati.

a Vel quosvis clavos ferreos, so von zehem eisen sind.

b Hoc est, da clavos in crucibulo, à scoriis separatim denuo.

c Martem fluidum reddit antimonium, qui sane omnimodus fluor spatula ferrea explorari potest.

d Antea paulatim excalesactum, & sebo vel cera intus illitum, marginem coni fusorii superiorem levibus ictibus malleo tunde, donec requiescens ad fundum regulum mittat.

e Stella in hoc Martis regulo solida quarta

L. A.

ad

ad summum fusionem fit; quod si non hac, nec sequentibus continget, certo statuas, te non amissum in prioribus rite progressum esse.

Nota. Regulus Martis stellatus feliciter succedit cælo sereno, & Luna crescente, alias enim vix superius stella videbitur α .

Antimonium Diaphoreticum B.

Recip. Antonii, Salis petrae, ana libram unam. Pulverifata simul misce, & pone crucibulum α inter accensas prunas, ut candeat. Tum, injice uncias duas, aut circiter

α Videatur Brendelius.

β Arridet nobis maximè hæc operatio. R. Hepatis Antimonii de quo jam supra egimus, hoc est, materiæ illius quæ in crucibulo hæret pro confectione Croci metallorum, & Nitri añ ζj . pulverifata exactè misce, sensimque in crucibulum aut quod præstat ollam vitreatam amplam & humilem, prius igni impositam & jam calefactam, cochleari insperge, qui ubi fundum ollæ attingit, mox ignem concipit, & strepitum aliqualem edit sicque illico in pulverem mutatur, hac ratione procede pedetentim, usque dum omnem materiam præparatam injeceris & in album ejusmodi pul-

er, hujus mixtionis, & statim crucibulum
operi, donec fumus & strepitus cesset. Postea
motu operculo, novos pulveres injicere &
L 5 claudere.

pulverem calcinatis dicto modo. Hoc fa-
cto stet sic olla in igne per aliquod tempo-
ris spatium; post ab igne remove, quo
frigeat, hanc calcinatam materiam exi-
me, pulverisa & cum æquali Nitri quãtita-
te mixtam crucibulo igni imposito & can-
defacto insperge ut antea, modoque di-
cto procede, materiam liquefactam effun-
de in mortarium purum æneum, quæ in
eo concrevit illico, concretum ubi refrige-
ratum exime & pulverisa, eiq; in olla fa-
tis capaci aquam communem affunde &
edulcora convenienter. Edulcoratam ad
solem aut ignem lenem exsicca, tere, &
serva. De hoc Antimonio Diaphoretico
eruditè Zwelferus com. in August. Pharm.
pag. 799. ubi inquit

*Antimonii Diaphoretici præparationes insi-
gniter variant, quidam additâ s. q. Nitri,
una duntaxat calcinatione contenti sunt,
nonnulli duabus, ut plurimum vero tribus
calcinationibus rem absolvunt, semper ad-
dito recentî Nitro, Alii, Tartarum com-
miscere solent, sed in pauca quantitate,
ex gr.*

R. An-

claude, ita ad finem continuando. Tadem d
 ignem liquefactionis, ad horæ quadrantem
 Vase refrigerato, materiam exime & tere
 miscen

R. *Antimoni crudi libram unam,*
Nitri puri libram semis,
Tartari albi uncias tres.

Mixta hæc & in pulverem redacta detonant
 paulatim nimirum, & per vices, mixturam
 prunis ardentibus crucibulo injectis in
 spargendo, hanc detonationem ter reite
 rant, addita semper *relicto Antimonio*, eâ
 dem quantitate *recentis Nitri & Tartari*
 tandem edulcorant aqua simplici. Edul
 coratum & exsiccatum pulverem albissi
 mum crucibulo immisum, duabus ve
 ribus horis igni committunt, ad majori
 rem fixitatem & vim adstrictivam ipsi
 conciliandam. Quem modum & ego mi
 hi commendatum habui, & plurimum in
 peste aliisque morbis contagiosis *hoc ipse*
Diaphoretico præstiti ad drachmam inte
 gram exhibito, quo & ipse in mediis lui
 pestiferæ flammis constitutus, per De
 gratiam liberatus fui. Additionem *Tartari*
 non inutilem censeo, propterea quod e
jusdem Sal non parum faciat ad exactio
 nem *Antimonii* resolutionem, licet tan
 tillum

niscendo, ut supra, cum ana *salis petrae*, eodem modo calcinando, & elaborando, ut supra α : Materiam tritam, & ablutionibus dulcoratam, reverbera in vase terreo clauso, viginti quatuor horas, donec pulvis fiat candidus, cujus Dosis gran. quindecim c .

L 6

 α Ma-

tillum de *eneribus Tartari* ipsi cohæreat. Si in tertia detonatione albedinem non acquisiverit (quod vitio *Antimonii* non admodum bonæ notæ existentis contingit,) etiam quarta calcinatio repetenda est, sed tertia, & si opus est, etiam quarta detonatio in crucibulo ignito vel candente fiat: *Sulphure* enim *Antimonii* inflammabili jam maxima ex parte consumpto & fixato, haud promptè postea accenditur mixtura, nec uti prius detonat. In edulcoratione partes crassiores, quæ fundum citò petunt, relinquuntur in residuo, & abjiciantur, solo reservato pulvisculo illo, qui leviter commotus aquæ innatet.

Melius hæc calcinatio fit in olla plani fundi, vitreata, ampla, quam in crucibulo, ubi & cohleari hæc materia per ollam dispergenda est.

a Majus.

b Aqua calida.

c Ad scrupulos duos .

*Alind, quod Bezoarticum mineral
appellant.*

Recip. *spumæ venenatæ duorum draconum*
sive *butyri antimonialis*, vel *liquoris gummosi*
ex Antimonio crudo, & Mercurio sublimato
destillati, semel rectificati, uncias quatuor.
His calore resolutis, superfunde a *spiritu*
salis balsamici, seu *spiritus nitri*, uncias totas
dem. Destilla b ex arena omnem liquorem
ad siccitatem usque. Terram β exime, & pro-
be tere, eique liquorem destillatum, reafunde
de, cum unciis duabus spiritus recentis bal-
samici, & destilla, ut prius. Haic pulveri trito
reafunde liquorem destillatum cum alii
unciis duabus, ut supra: & procede rursus.

u

-
- α Deobstruens egregium est, sanguinem pu-
rificans, putredinem arcens, malignitatem
expellens, Dosis ad ℥ss.
- β Terra hæc dura quidem est, non tamen
quasi fusa in unam massam æqualem co-
loris ad flavedinem vergentis.
- γ iterata & reiterata hæc operatio vix
necessaria imò supervacanea est, suffi-
cit unica & simplex.

ut prius. Massam tritam trade Vulcano do-
 imatico & examinandam, per aliquot ho-
 ras, materiam continue agitando rudicula
 terrea pura. Tandem eam, alcohol vini
 ab ea aliquoties abstrahendo, rectificata, ut re-
 maneat pulvis siccus & candidus.

Ufus ejus singularis est in omnibus affe-
 ctionibus pestilentibus, & febribus malignis
 populariter grassantibus. Eas enim centro
 ducit & evellit, sudores potentissime mo-
 vendo *d.* Exhibentur ejus grana quatuor,
 quinque, sex, in extracto angelicæ, vel in-
 unditur in aqua Carduibenedicti vel Ulma-
 riæ, aut, adjectis aliquot granis salis absin-
 thii, & camphoræ essentia, propinantur in
 aqua theriacali. horis decem ab infectione,
 dosisque reiteratur, ubi opus. In erysipelate
 capitis etiam curando promptissimum est re-
 medium.

a. Potius in spiritum nitri oleum istud Mercurii
 sublimati & antimonii, in majusculo vase,
 guttatim injiciendum, ne nimis ebullitiones jactu-
 ram faciant spirituum, magna vi inde erum-
 pentium *æ.*

b. Per cucurbitam cum alembico.

c. Id est, in furno probationis, supra catinum
 probatorium.

d. Præ-

æ. Quamprimum enim confusio fit
 horum duorum spirituum, sum-
 ma

d Præmissis tamen præmittendis necessariis. Vide quoque Crollium, pag. 155. 156. & 157. † Hoc Dn. Harimannus, & ab eo Quercetanus, in s. pharmacop. pag. 109. in 4. to, vocant Bezoarticum minerale, minus vero convenienter ab authore hic, & Crollio, pag. 135. vocatur antimonium diaphoreticum. Ut enim hæc appellatio præcedenti competit antimonio diaphoretico authoris, ita huic minus æque. Ibi enim revera substantia antimonii fit diaphoretica per sal petreæ, quod sæpius cum illo detonuit, hic vero nequaquam, butyrum enim, quod progreditur ex sublimato & antimonio simul junctis, Mercurius sublimatus potius est, nihilque accedit de antimonio, nisi quod hoc ipse liquiditatem promoveat, neutiquam alias in hac forma progressuri, absque antimonii adjectione, nullo itaque modo ab antimonio, sed potius à mercurio sublimato, denominationem accipiet. Hic notandum, quod Bezoardicum hoc minerale longe antecellat bezoar animali, sicut id expresse fatetur Dn. Crato, in Epist. medicinali dum inquit: Lapis bezoar animalis in febribus pestilentialibus nobis nil profuit, quod sane de hoc minime pronuntiandum.

Bezoar-

ma exoritur effervescentia, ac ebullitio cū fumo gravi, copiosissimo, sedulo vitando, qua ebullitione facta habemus liquorem instar rubini in vase præcipitatorro, quod hic capax satis requiritur.

Bezoarticum Solare.

Pone in matrarium colli oblongi, *Spumæ duorum draconum* ; bene *rectificatæ*, uncias duas. Liquefac illas igne moderato, & *spiritu salis sulphurei* uncias totidem paulatim superfunde, cumque prius drachmam unam *auri fini* dissolveris, in *aqua Philosophica*, quæ bis destillatione, ad aurum tanto magis aperiendum & attenuandum, abstrahenda, aurum deinde, tertia vice, in nova aqua dissolvendum, effundendumque super primam liquoris gummosi destillationem, quæ clara esse debet, & subrubicunda, ac in parvam cucurbitam ponenda, atque omne id, quod egredi potest, in arena destillanda. Dein rursus aliæ duæ spiritus salis sulphurei uncia superfundendæ, & in sabulo, ut prius, destillandum, dando ignem magnum, circa finem, ut terra, quæ in cucurbitæ fundo manet, bene exsiccet. Hæc postea in crucibulum ponenda, & inter carbones, per horam, ad ruborem usque ignienda.

Vsus. Dosis est à lex ad decem grana, & quia cum tempore virtus ejus exspirat, quo antiquius est, eo magis dosis ejus augenda. Singulare est remedium in lue Venerea, peste, podagra, hydrope, febribus & aliis morbis, quibus sudorum provocatio necessaria.

Bezoar

Bezoarticum Lunare.

Dissolve Lunam in spiritu salis petrae (sic uti capite sequenti 17. monstrabitur) ut pondus ejus bene augeatur: deinde eam in aquam viscidam, per digestionem, redactam, funde unam ejus partem super decem partes liquoris gummosi, bene rectificati liquefactique, & super hac mixtura spiritum salis petrae bis aut ter destilla, dando ignem magnum, circa finem. Tandem haec materia, in crucibulum posita, per horam unam & dimidiam ignienda, atque super ea, in pulverem redacta, spiritus vini comburendus.

Usus. Dosis est à sex ad octo grana, ad cerebri affectus, estque specificum ad omnes morbos muliebres.

Bezoarticum Martiale.

Redige Martis regulam in pulverem subtilem, & misce cum dupla quantitate Mercurii meteorisati. Dein destilla, per retortam omnem liquorem gummosum, qui spiritu nitri, ut dictum, fixandus.

Convenit omni fluxui hepatico.

Bezoar-

Bezoarticum Ioviale.

Recip. *reguli Antimonii* unc. tres, *stanni Anglicani purificati* unc. duas, funde simul, & redige in pulverem subtilem, admisceque duplam *Mercurii sublimati* quantitatem, & secundum artem, *butyrum Antimonii* per cornutam destilla, quod rectificandum, & spiritu supradicto fixandum.

Dosis à duobus ad tria grana. Provocat sudores satis copiosos.

C A P U T XIII.

De Calcinatione & præparatione Mercurii.

M*ercurius* est corpus minerale, compositum ex terra subtili, sulphurea & aqua, arte inter se commixtis. Substantia autem ejus terrea purganda est à crassa terrestreitate sulphurea, aqua vero ab humiditate superflua. *Duplex* autem est, naturalis & artificialis. *Naturalis* activus & summe depuratus, in *Almagro*, prope *Calatrava*, in regno *Castalie*, reperitur vivus, per se fluens, & etiam in cinnabari, unde ignis vi educitur. Hanc mineram antiquissimam Plinius vocat vomicam, liquoris æterni. Similis isti reperitur in *Idria*, pago comitatus

tatus Goriz, in Slavonia. Sed Hispanica bonitate excellit; quamvis Idriaca longe fertilior. Est autem admiratione dignum, quod, quamvis in vicinia Idriæ singulis ferè annis lue pestifera grassari, ipse pagus tamen ab ea immunis nunquam non manere soleat, id quo viri profectæ ætatis sese observasse, idemque à majoribus suis accepisse, mihi, ante annos aliquot, eo profecto, sanctè confirmarunt. E quo satis apparet, Mercurium esse summum omnis corruptionis & putredinis alexipharmacum. Non minus & illud stupendum, prodigioque simile: quod ibidem etiam notavit Senex erat decrepitus, qui, toto vitæ suæ tempore, in paranda cinnabari, consumto, perpetuo tremebat, & aureum nummum, manum compressum, ita dealbabat, ut color ejus natus omnino dispareret.

Reperitur & alius mercurius in Polonia, in monte *Gimnarvoda* dicto, sex miliaribus *Crocovia*, inter Tarnova, Ribe & Streletzky distante, qui sponte, certis anni temporibus usque ad terræ superficiem erumpit; præsertim vero autumnali tempore, quamvis etiam circa festum Johannis Baptistæ, multa grana, pisorum instar in radicibus graminum ibidem collegerim. Verum hic mercurius nimis aqueus, & Slavonico, ut & Hispanico longe inferior. Invenitur etiam naturalis in multis aliis locis, & interdum in auri & argenti fodinis.

Artificialis, modo satis trito, & artificibus
noto

oto, per sales resuscitativo, id est, sal tartari,
 armoniacum, & urinæ; tam ex mediis mine-
 ralis a quam metallis educitur b Quin
 in hac urbe, plures viros fide dignos, &
 præcipuæ auctoritatis, dignitatisque novi,
 ni non modo è mineralibus, & metallis; sed
 iam ex sanguine humano, prius calcinato,
 ex plantis etiam, mercurium vivum, ad
 metallorum transmutationem elicuere.

Verum cum mei instituti non sit, de eo
 hunc pluribus agere, nisi quatenus Medici-
 cæ inservire potest, intra limites me contine-
 o, & quia Mercurius Lunæ singulares pro-
 prietates & vires, ad perniciosos cerebri ad-
 effectus percurandos obtinet, non spero, me
 leum & operam perditurum, si Reipub.
 medicæ modum eliciendi dictum mercu-
 rium, eumque rite præparandi, suo loco o-
 tendam. Ita vibrantibus veræ experientiæ
 radiis, omnes vanissimarum rationum nebu-
 las dissipabo, quas & ad transmutationem
 metallorum, & ad effecta mineralium, in ar-
 te Medica salutaria obfuscanda, multi ex do-
 ctis, sed hac in parte, plane indocti offun-
 dunt. Equidem pro verè doctis eos haberem,
 si de iis rebus, in quibus docti sunt, judi-
 cium ferrent, nec stulte sibi imaginarentur,
 quod natura sibi in ipsorum cerebello, limi-
 tes posuerit: Coræbi cujusdam aut Melidi-
 is, antecessorum suorum, falsa opinione,
 turpiter circumducti.

Novita

*Navita de ventis, de tauris narrat arator,
Enumerat miles vulnera, pastor oves.*

Solius Chymici, seu Philosophi naturalis nempe est, de ejusmodi rebus judicare. Absque solutione enim, quæ igne mediante perficitur, non plus, in naturæ operibus cernere possumus, quam talpa aut Tirelia aliquis. Sed videamus, quomodo *Mercurius à Luna* elici queat.

Recip. *lamellarum subtilissimarum Lune* f. unciam unam. Scinde eas in parvas particulas, & dissolve in *aqua forti communi*, bene rectificata, dein abstrahere omnem aquam de *stillatione*, & aliam super Lunam quater re-affunde, unamquamque seorsim asservando, ut ultima vice simul cohobentur, & tandem destillentur, sicut dictum. Hinc pone Lunam, ita reclusam attenuatamque, in matrarium colli oblongi, & superfunde acetum destillati lib. unam, salis tartari unc. tres, *salis armoniaci sublimati* unc. unam semis, & claude à vestigio matrarium, alio-brevioris colli luto Hermetico interveniente, ne quid exspiret. Postea pone in ventrem equinum, aut ejus vicarium, per quinque aut sex septimanas; donec omnia bene bullierint, & parum de eo, quod in matrario erit, auri particula levissime affictum, illam dealbet. Tunc vacuato matrario, humiditas exhalet, ad pulvis spissioris consistentiam, cui admisceri debent tartari ad nigredinem calcinati unc. quatuor, & destillari per retortam, ad-
juncto

uncto recipiente, aquæ semipieno, igne suppressionis, aut reverberii, clauso. Et sic habebis mercurii fluidi unciam semis, aut circiter.

Inter alias autem Mercurii species ille est optimus, cujus drachma, in cochlear argenteo puro, super carbones vivos posita, post evaporationem, maculam relinquit flavam vel albam. Sed qui cochlear denigrat, ita purgari debet, antequam ad usum medicum adhibeatur.

Recip. Mercurii, Aceti destillati, ana libr. unam, pone in matrarium forte, cum manipulo uno salis preparati, & move strenuè, per horæ quadrantem, ut misceantur, & acetum denigretur, quod per inclinationem, cum mercurio, in scutellam vitreatam effunde, & toties aqua tepida ablue, donec omnis nigredo & salsedo separetur. Exsiccatum repone in matrarium, cum aceto & sale, ut supra, eundem laborem ter quaterve repetendo, & tandem per corium trajiciendo.

Sed hæc vulgaris & imperfecta purgatio, sequitur perfectior. Recip. mercurii precipitati, cinnabarisati vel sublimati part. unam, misce cum duabus partibus tartari ussi & vel calcis vive, destilla per retortam vitream, igne suppressionis, vel in reverberio clauso, adhibito recipiente amplo, aqua semipieno. Ita accipies mercurium magis depuratum, quam modo præcedenti.

Aut sublima eum septies, totiesque revivifica,

fica, atque hac ratione, secundum Paracelsum, omnis nigredo, impuritas, & venenositas ab ipso aufertur.

Aut pone illum in cucurbitam, eique spiritum vini superfunde, & postea hæc simul diu concute, donec spiritus vini omnem nigredinem retineat.

Sed modus perfectissimus depurandi mercurium, & quo melior dari non potest, est ejus amalgamatio, cum corporibus perfectis, destillando eum aliquoties, per retortam, singulis vicibus e feces terreas, sulphureas, foetetes separando, & denno amalgamando, tandemque per corium trajiciendo α .

α Nobis omnium facillimus modus hic censetur. R. Mercurii vivi q. v. in vitro angustioris orificii contento adde primo aliquid salis, ut illud sua acrimonia feces extrahat mercurii, hinc vitrum aliquam diu commove, tum adde acetum, per vitrum agitare usque dum mercurius in fundo vitri instar pulveris observetur. Hoc facto effunde totum in ollam terream aqua plenam & præcipitabitur mercurius ad fundum in millena granula dispersus. Aqua decantetur, aliaque affundatur toties hoc repetendo donec aqua appareat pura, digis mercurium aliquoties cum aqua miscendo. Hoc facto mercurium aqua liberum linteo mollissimo pari compresse usque dum nil impuritatis ipsi adhæreat amplius.

a Vt Antimonio.

b Stanno, plumbo.

c Solum vel etiam cum calce, aut calcem viam solam sine tartaro, vel etiam utrumque.

d In regulo Antimonii essentialiter collectis, & in regulo cum mercurio à malgamato fit destillatio per retortam igne suppressionis.

e In collo retortæ, aut juxta fundum se collidentes.

Præcipitatus Albus †.

Mercurius dissolvitur in aqua forti, & affusione aquæ falsæ a præcipiatur in pulverem album. Dissolvens per inclinationem effunditur, & præcipitatus, multis ablutionibus, & digestionibus, omni falsedine & acrimonia privatur. Tandem exsiccatus aqua rosacea abluatur, & rursus exsiccatur.

Dosis interius à granis octo ad decem, in morbis venereis *b* maximè, purgat per interiora tantum *c*.

De hoc Palmarius, lib. de Hydrargyro, c. 6. *a* Citra delictum, exhibent hunc circumforanei quidam circulatores, scelerati impostores, non medici, ad luis venereæ dolores, intermittentes, hydropem, quartanam, melancholiam hypochondriacam, & ad ejus generis effectus frigidos, idque quatuor sexve granorum pondere, ex ovi luto vel mithridatico & chyeriaca, ac statim, ut assumfit aliquis, ex universo corporis ambitu, omnis generis humores,

mores, sursum ac deorsum, prorumpunt, sæpe tanto tamque violento impetu, præsertim si molle, effœminatum & languidum corpus fuerit, ut exhaustis spiritibus, fractisque viribus vel repente moriantur, vel, quo die sumptus fuerit, sine viribus, sine pulsu, sine voce, jaceat mortuo per similes. Os ejus contagione interdum inflammatur, ac gingivæ ulcera contrahunt putrida ac valde fœtida, faucibusque plerisque ita intumescunt, ut ad multos dies nihil prorsus deglutire possint. Quin etiam nonnullis mens à sua sede dimovetur, ut, exorta febre, phrenetici tandem pereant. Itaque à cathartico censu, tanquam præsentissimum venenum, rejiciatur, ac publicis legibus exulet. Chirurgis tamen, in externorum ulcerum curatione, concedatur, velut & alia multa venenata pharmaca, quæ prudenter, vel sola, vel mitioribus, quæ vim eorum maleficam infrenent, temperata ac remissa, magni in chirurgia sunt usus. In id autem sequens præcipitatus præstantior.

† *Communis dictus.*

a *Frigida. Non autem opus est, ut sit marina, sufficit, si communis sal sit in aqua communi decoctus.*

b *Non tamen inveteratis.*

c *In convenienti vehiculo, pilularum modo exhibitus, & sine masticatione deglutitus, quia alias dentes lædit, ac ptyalismum movet, quæ observatio in omnibus præcipitatis exhibendis curiosè tenenda.*

Præci

Præcipitatus Rubens.

Post dissolutionem *mercurii* in *aqua forti*, fiat evaporatio *a* ad siccitatem, igne forti, in fundo matracii hærebit pulvis rubens præcipitatus.

Ufus. Sordes crassiores ulcerum & callos detrahit, hyperfarcosin omnem strenue abluunt, nullo aut exiguo dolore, præsertim si sæpius elotus fuerit aqua plantaginis, & resecatus. Ideo sordidis, putridis, faniolis, callosis, serpentibus, atque aliis omnibus ulceribus, quæ vulgaria remedia contemnunt, & cicatrici obstitunt atque reluctantur, modo solus, modo aliis, quæ citra morsum siccare aut tergere possunt, mistus, utiliter adhibetur *c.*

a *Aqua fortis.*

b *Extremo loco administrato.*

c *Raro vel nunquam intra corpus sumendus.*

Mercurius Præcipitatus optimus.

Recip. *Mercurii purificati* uncias 4. *olei sulphuris a rectificati* uncias 8. Misce & digere per duos dies in arena, deinde per retortam destilla, cum tribus cohobiis, ultimo igne vehementi, ut retorta candeat. Massam albam exime, & tere, & aqua destillata calida sæpius abluere, donec præcipitatum

M

tum

tum videas versum in pulverem flavissimum, super quem spiritum vini ter accendas.

Ufus. Tuto & utiliter intra corpus exhiberi potest. Dosis à granis tribus, vel quatuor ad sex, in extractis purgantibus, vel conserva *b* rosarum. Utilis est *c* in gonorrhæa virulenta, lue venerea, elephantiasibus quorum, uti & similibus, affectuum venereorum, specifica quadam virtute, extinguit, retorridæque bilis & malignorem humorum ferociam domat & compescit, purificat sanguinem in podagra, hydrope; & in omnibus febribus continuis summum est arcanum.

† Turpethum minerale vulgo dictus, quod apud Chymiatros nihil aliud est, quam artificiosa mercurii præparatio.

a Per campanam facti, aut ejus succedaneum olei scilicet vel spiritus vitrioli. Videtur oleum sulphuris per campanam ideo assumi, quia magis fixationi inservit; sed æque sufficit ad hoc institutam oleum seu spiritus vitrioli, ex mentis authoris præparatus, estque pene unus, idemque spiritus, qui ex vitriolo destillando fit, & qui ex sulphure per campanam eluitur, ex eodem enim principio vitriolato derivantur.

b Non commodum vehiculum hujus præcipitati sunt conservæ, quia citra masticationem aliqualem vix possunt sumi, præcipitati vero omnes masticati dentes lædunt.

c De usibus vide Crollium in Basilica Chymica, pag. 120. qui etiam hujus operationis processum fufius, & exquisitius, persequitur, & bene

me exemptum pulverem in igne arenae vehementiori, in matratio, per octo dies digerit, quo, si quid adhuc mercurii crudi cum fixo per mistum sit, sublimando separetur, & precipitatus sit purior.

Autor, pro vehiculo turpethi hujus mineralis, inter alia ponit extracta purgantia, potest autem ad incorporationem precipitati pro extractis purgantium unice commendari preparatio scammonæ seu diagrydii subsequens admodum bona. Recipe scammonæ seu diagrydii quantum placet, v. g. drachmam semis, tere in pulverem, adde postea paucillum (guttas quinque vel sex) victrioli olei, vel spiritus sulphuris per campanam facti, & guttulas tres vel quatuor olei anisi, tere (pistillo, oleo amygdalarum dulci illinito) fortiter, & evadet massa lenta instar picis, quam in magdaleonem redactam serva in vesica, quæ per plurimos annos intacta servari potest. Ejus grana 13. vel 16. ad 20. usque, leniter sine omnibus torminibus subducunt alvum, Hujus vero diagrydii preparati aliquid misce cum precipitatis, certa dosi pro incorporatione ad formam pilularum, potest sumere tria vel quatuor grana diagrydii.

Suaderem autem tonsores & balneatores nobilissimi hujus medicaminis preparatio Philosophica plane lateret, & ab usu hujus ut illegitimo se abstinerent, aut parum sibi contemperarent. Quot enim quæso, ejusmodi homines mercurio hoc precipitato, non Hermetice preparato, precipitarunt? Hinc Antiarvetus opinatur,

se Cræso ditiores fore, si tot haberet nummos, quot mercurius præcipitatus sustulisset. Nec tamen propterea apud Medicos veros & prudentes præstantissimus ejus usus exolere debet, quamvis illud interdum male audiat, sed potius sentiendum cum magno Zwingero, qui, in epist. medicinal. à Scholzio edit. epist. 258. ita de hoc judicat; Turpetho minerali uter deinceps & audacius & feliciter. Li enim qui odio sectæ Theophrastæ hoc & riden & infectantur, non tam in Chymistas, quam in Chymiam, Medicinæ famulam, multæ antiquissimam, injuri sunt, & de ignotis judicium interponunt. Ut & libavio, in præfat. Alchym. sic attestante; Illud cavendum est, ne audaculi imperiti in medicando id adhibeant, quod est Medicorum circumspèctissimorum, exercitatissimorum, veluti si essentia ex sublimatio & regulo fiat, si stas ex antimonio, si turbith ex mercurio, si laudanum ex opio, tu, qui imperitus es methodi medendi & imprudens nec tibi facile, nec aliis, horum permittite usum cum temeritate, ut ut semel atque iterum forte profis, plus tamen deinceps peccare possis. Nam nobiles medicine in manu temerarii homini sunt, ut culter, vel fax ardens, in manu pueri aut dementis.

Alia Mercurii Præcipitatio.

Recip. Mercurium purificatum, & destillatum cum auro & argento, sicut supra, & ponit

pone solum, aut amalgama cum auro & argento, dein præcipita in pulverem rubeum, modo qui sequitur. Accipe matracium parvum *a*, colli prolixioris, cui impone mercurium *b* uncias quatuor, deinde super lamina ferrea, id in arenam colloca, dando ignem continuum, per quadraginta dies. Collum matracii super arenam eminere debet, ad sex vel octo pollices, & primis decem, vel duodecim, diebus Mercurius, qui ad collum matracii ascenderit, debet aliquoties quotidie baculo ferreo, cui alligatus sit pannus lineus, ad fundum ignitum (ut Geber docet) detrudi *c* & præcipitari. Est autem hic modus præcipitandi mercurium non modernorum, sed antiquorum Philosophorum. Tempore finito, si quid mercurii crudi in matracio, repertum fuerit, separari debet, à pulvere rubeo.

Vsus. Admirandas hic habet in medicina virtutes, est enim catharticum præstantissimum, in lepra *d*, blande adeo alvum solvens, ut pueris & prægnantibus dari possit, cres humores mitigat, pituosos expurgat, validamque ac siccam viscerum constitutionem emandat. Dosis gr. sex *e*. Ita Mercurius Lunæ solus præcipitari potest, ad Maram, & alias cerebri affectione.

a Subtus loriatum.

b Preparati vel rectificati.

c Commodior fit operatio, si phiola vel matracium lateraliter, non sursum, positum singulis

gulis horis 12. vertatur, ita ut superior ejus
pars cum inferiore commutata præcipitationem
acceleret.

d Et aliis sædis ulceribus.

e Ad decem.

Alia.

Dissolve mercuriam in aqua fortis, & præcipita, ut artis est, per exhalationem omnium humiditatis, ut præcipitatus fiat rubeus. Purverisatum impone matraccio forti, superfundendo acetum ter destillatum, ut supereminet ad altitudinem quinque digitorum, dando ignem arenæ, ut acetum lente bulliat per sex horas, & præcipitatus totus dissolvatur a. Dissolutioni b prius filtratæ, superfunde liquorem anima mundi, id est, sædis communi, imprægnatum c; & statim separebitur mercurius, à dissolvente, qui abluendus exsiccare debet. Dosis à gran. 4. aut 5. Purgat benigne per inferiora.

a Nempe post aliquotas cum recenti acetone bullitiones.

b Calidæ.

c Vel spiritum vini, cui ad hunc usum sædis centuriari potest oleum tartari.

Præcipitatio mercurii in momento.

Smiridem a rubeam (hic enim color maximè solaris existimatur) *b pulverisatam* crucibulo impone, in ignem vehementissimum, per quatuor horas, donec quodammodo vitrificari incipiat, & lateribus crucibuli adhærere. Tunc ab igne ablatam, tere in pulverem subtilem, & matraccio impone, Cui superfunde *aquam Regis* rectificatam, digere *c* per viginti quatuor horas, *d* postea per inclinationem, aquam tinctam effundendo, & aliam toties reaffundendo, donec omnem tincturam attraxerit. Depletiones ad oleaginositatem, *e* destilla. Hujus olei recipe unciam unam, effunde super uncias quatuor *f Mercurii g crudi*, sic mercurius in momento præcipitabitur *h* nec oleo adhærebit *i*. Tunc si destilletur igni satis forti, post olei exhalationem, aliquid de mercurio sublimabitur, major tamen pars manebit fixa *k*.

Ejus usus in augmentatione solis *l*, & vitrificatione rubicundissima *m*.

† *Vocatur etiam præcipitatus miraculosus.*

a Loco smiridis adhibeantur granata Bohemica tosta.

b Imo quo nigriorem, eo meliorem.

c In calido.

d Donec aqua regis impregnata fuerit tinctura smiridis subviridi vel subflava.

M. 4.

e. 17

e Vt nimirum tantum tertia pars aque, tinctura smiridis imprægnata, restet.

f Potius duas vel tres.

g Bene purgati.

h In pulverem album.

i Hunc Mercurium, quia oleo non adhæret lento igne, in crucibulo candefac per horam unam, postea edulcora. Habebis Mercurium emeticum, sursum & deorsum leniter moventem, gran. 3. vel 4. Quod si igniatur horis duabus, per inferiora tantum purgat, ac si amplius horis scilicet 5. & 6. igniatur, fixissimus fit, & tantum sudores movet.

k Ipse vero præcipitatus manet rubeus; cum si mercurii crudi tantundem addideris, & in phiala ad ignem arenae posueris, brevissimo tempore præcipitabitur, atque ita, per crucibulos additiones æquales Mercurii crudi, quantitas præcipitati augebitur.

l *Augmentatio Solis per præcipitatum hunc miraculosum hoc fit modo.* Recip. sulphuris communis duplum ad præcipitatum hunc miraculosum, tere & misce in marmore, liquecant in catino, liquata facile ignem concipiunt, quem per mitte, donec sponte cessarit, relinquitur pulvis subflavus, qui in fluxu auri pedetentim eidem admiscetur.

m Si nempe eidem silicum calcinatorum paulillum adjeceris, & igne violentissimo urseris, solet enim tandem in vitrum rubicundissimum transire.

Præci

Præcipitatus Diaphoreticus †.

Dissolve Mercurium, cum Sole vel Luna de-
 stillatum, & purgatum, ut supra, in aqua forti,
 aquam ex matraccio colli prolixioris, cum a-
 lembico proportionato, abstrahere, igne tertii
 gradus, cum bina cohobatione a, ut Mer-
 curius fiat rubeus, qui edulcorari debet, calci-
 nando in crucibulo, inter prunas accensas, &
 continuo virga ferrea movendo, per horæ
 quadrantem aut circiter b, vel aqua sequen-
 ti c. Recip. aceri destillati libras duas,
 phlegmatis aluminis libram semis, calcis re-
 verberatæ testarum ovorum uncias sex. Misce,
 & destilla simul ad siccitatem. Hujus a-
 quæ recip. libras tres, Mercurii superdicti
 præcipitati libram unam: Misce & digere
 per diem naturalem, postea destilla per alem-
 bicum, cum ternis cohobiis, ignem augen-
 do, sub finem, ut materia probe siccetur,
 aquæ circulari debet, per diem naturalem, cum
 S. V. Postea destillatione separandus spi-
 ritus, & denuo circulandus destillandusque,
 & hoc quarto repetendum.

Usus. Hæc vera Mercurii præcipitati
 præparatio ad infinitos morbos deploratos
 curandos utilissima est, maxime vero ad
 lueem Veneream. Sive enim interius sumat-
 tur, (quia tum sudores copiosos prolicit)
 sive exterius cum butyro, aut aliquo un-
 . M. 5. goen-

guento, applicetur *d*, miris modis juvat.

† Paracelsi.

a Semper reaffusa aqua priori, sed cum uncia una atque altera recentis aquæ fortis fortificata.

b Disjunctiva non opus est, sed loco ejus ponatur postea.

c Debet scilicet figi.

d Dosis à gr. 4. ad 6. vol 8.

Mercurius Pracipitatus † Cinabaris Diaphoretica & Cathartica.

Recip. *Cinnabaris* communis unciam unam, *Salis preparati a* drachmas. duas. Simul tere, misce, & matraccio impone, quibus superfunde *olei sulphuris*, per campanam facti, uncias tres. Digere per triduum in cineribus, tandem igne *b* vehementi fac omnem humiditatem evaporare *c*. Manebit in fundo massa alba, quæ frequenti ablutione edulcorari debet.

(Quidam, facta evaporatione *olei sulphuris*, id reaffundendum censent & destillandum, hocque tertio repetendum. Verum hæc repetita destillatio videtur inutilis, quod *cinnabaris* tantum *salis volatilis*, aciditatis *sulphuris*, prima destillatione ad se trahat quantum naturæ suæ sufficere potest, uti cuilibet, in naturæ ponderibus exercitato notum.)

Vsus

Vsus. Convenit in morbis Venereis & contagiosis *d.* Sex ejus grana, fudores movent, sumpta cum conserva rosarum, & unciis quatuor vel tribus decoctionis *e* sarsæ pillæ, decem vero, conservæ alicui aut pilulæ commixta, per secessum operantur.

a Id est, decrepitati.

b Arenæ scilicet.

c Reaffunde & destilla iterum, etiam tertio vice.

d Aliquot diebus datus.

e Primæ nempe.

Præcipitatus Specificus contra Gonorrhæam.

Recipe Mercurii purificati uncias tres. Dissolve eas, in aqua forti. Pone deinde etiam unciam unam Veneris seorsim, in parvum matrarium, similiter dissolve. Hinc misce utramque dissolutionem, & fac exhalare igne sabuli, quem intensiorem redde, circa finem, ut ex aqua forti omnes spiritus egrediantur. Vase refrigerato, tere præcipitatum, in pulvere rem subtilem, eumq; pone in matrarium, & superfunde aceti ter destillat tantum, q. s. ut nempe ad dimidium pedem supernatet. Stent in digestionem, in B. M. quinque aut sex dies, & circa finem, aqua bulliat, ut Mercurius in aceto dissolvatur, quod calide postea filtretur, & vapore balnei exhalet. Præcipitatus.

M. 6

pitatus.

pitatus in fundo manebit viridis.

Dosis à quatuor ad sex grana.

Mercurius Veneris diaphoreticus.

Recip. *limaturæ Veneris* ℥ unam, *Mercurii meteorisati*, id est, *sublimati*, uncias duas. *Salis Mercurialis*, id est, *armoniaci* unc. duas semis. Trita, & simul mita pone in matracium firmum, dando ignem arenæ, donec intar ceræ omnia liquefiant. Tum matracium ita calens frigidæ impone, ut in partes diffiliat, & Mercurius subviridis effluat; quem exsiccatum in retortam parvam, cum *spiritu sulphuris* vel *vitrioli*, in cineribus, per diem naturalem, digerendum collocabis, & postea cum binis cehobiis in arena destillabis, tandemque ablues bis aut ter *a*, & ultima vice, aqua cordiali *b*.

Uſus. Non tantum præstantissimum remedium diaphoreticum est contra luem Veneream, verum etiam insigne Bezoarticum contra pestem, si mox ab infectione sumatur. Dosis. gr. unum vel duo in aqua aliqua theriacali *d* vel alia specifica.

a Aqua dulci.

b Seu spiritu vini.

c In lue Venerea radicatus curanda, nihil hoc præcipitato est præstantius. In principio quidem datus movet vomitus, sed repetitus tantum per sudores mali mineram expellit omnem,

d Aut

Præcipitatus Mercurius ad ulcera.

Extingue libras quatuor *calcis vivæ*, in libris viginti quinque *aquæ communis*, eamque filtratione redde limpidam & claram. Dein libris ejus quatuor, adde *sublimati communis*, subtilissime pulverisati, drachmas duas. Et brevi temporis spatio, is se præcipitabit, in pulverem citrinum, ulceribus, malignis curandis adpropriatum. Aqua inservire potest, carnis luxuriantis consumptioni.

Turpethum Minerale *.

Recip. *Reguli Antimonii pulverisati* drachmam unam. Dejiciatur in vitrum amplius, & *aqua regis* sexies irigetur, & rursus exsiccetur. Tandem in aqua eadem resolvatur, & in ollam fictilem, quæ cinerem ferventem contineat, sepeliatur. In eadem aqua regis seorsim quoque solvatur *aurum limatum*, aut *foliatum*, ad drachmam unam.
Postea

* Hæc Turpelh. mineralis confectio mihi saltem non aridet, cui volupe est, eam instituire poterit, & videbit successum.

Poltea vero in vitro ferventi cinere obruatur, similiter seorsim, ut de præcedenti dictum. Hinc super *calcem vivam aqua fervens vulgaris* fundatur, ac probe agitetur, cumque refrigerata conquieverit, per trilicem coletur. Deinde aqua hæc colata, & rursus ferve facta, super *preparatos Isatidis cineres*, fundatur, ac diligenter moveatur. Postquam justo tempore conquieverit, & pura confederit, per trilicem trajiciatur. Tunc in isto colato lixivio, ebulliat Mercurii (quem tamen antea, sale in aceto bene dissoluto, elues) libra una. Quo diutius efferbuerit, eo melius. Postremo Mercurius rursus, sale in aceto probe dissoluto, purgatus, abluatur, aqua calida, & siccetur. Hac ratione præparatus Mercurius, in aqua regis (ut supra dictum) resolvatur, & in ferventes cineres etiam ponatur, ut priora. Hæc tria, Regulus, Sol & Mercurius, probe sic seorsim soluta, in cucurbitam, luto optime munitam & circumlitam, demittantur calida, & sexies vel septies stillare sinantur, ex retorta. Semper, quod destillavit, reddatur suis fecibus. Hac frequenti destillatione, humor, qui destillatus fuit, erit imbecillis, & minus fortis, ideo inutilis & abjiciendus. Materia autem sedimenti, seu corpus mortuum, remanens in vitro, exempta teratur munitissime, in marmore. Tandem sub tegula fornicata, **unter ciner** **Duffel**/ flagrantissimis carbonibus reverberetur, aliudque rudera ferrea versetur; (fumos

mos vita, fiatque operatio sub dio) donec, mutato calore, iterum rufescat, & virus aquæ regalis igni evanescat. Deinde optime lavetur, affusa aqua calida, dum nullam prorsus falsedinem sapiat. Tunc superfunde *spiritum vini, optime reëtificatum*, ad eminentiam trium digitorum. Condatur in ferventem cinerem, triduo. Ter quotidie moveatur. Essentia vini tincti abstrahatur, aqua rosarum stillati-
tia materiæ affundatur, triduo quiescat, & singulis diebus, ter agitetur, Tunc sensim abstrahatur, ut, exliccata maximè, subsideat aquila cælestis, elota, prorsus, ab omni acrimonia. Quo sæpius, eo totius, Vitro diligenter obturato, fervetur ad usus innumeros.

Vsus. In peste, datur à grano uno, ad tria, pro ætate, in aqua theriacali. Purgat universaliter totum corpus, caput, thoracem, ventrem, nervos, artus, medullam. Sanguinem in venis corrigit, omnia membra perquirat, & penetrat ad intima, & quicquid vitii, corrigit universum. In Chirurgia quoque præstantissimum est remedium ad ulcera, tumores, suppurationes omnes.

CAPUT

CAPUT XIV.

De Calcinatione Saturni & Jovis

CUm, teste Gebero, impossibilis sit corporum solutio, compositione ignorata, antequam metallorum calcinationes aggrediamur, de ipsorum naturis obiter aliquid dicendum est. Recte autem nihil sensisse videtur Hermes, Pater ille Philosophorum, in *tab. smaragdina*, dum dicit Id quod est superius, est sicut id, quod est inferius, & vice versa. Qua ratione enim natura paulatim & successive, in terræ superficie plantas & cætera vegetabilia producit, ita eadem, in locis subterraneis, metalla, quamvis tardius, & longiori temporis spatio, ex vapore humido unctuosissimo, argenti vivi & sulphuris vitrioli, suo calore, mercurium decoquentis, proprietates & vires in se continente, generat. Unde Hydrargyrum mater metallorum dicitur; Sulphur vero pater, in iisquatuor elementa, quæ omnium corporum naturalium materia remota sunt, repræsentantur. Mercurius n. instar fœminæ, frigidus & humidus, aquæ & aëris rationem habet; Sulphur autem tanquam mas, calidum & ficcum, ignis & terræ vicem obit. Si quis materiam eorum, non tam halitum, quam succum statuere velit, non repugnabo. Cum
eain,

nim, ann. cIo Ioc XI. in Hungaria, dimi-
 io miliari à Schemnitz, in argenti fodinam,
 mille quingentos aut circiter cubitos pro-
 undam, descendissem, à fossoribus, qui, ob
 unum mineræ æstum, vestibus & ipso in-
 flusio exuti, laborabant, didici, vapores mi-
 nerales à centro terræ frequenter sursum fer-
 ri, eorumque lucernas, & ipsosmet, nisi subi-
 to recedant, extinguere, aliquanto autem
 tempore post, in eodem loco, illos halitus ad
 parietes fodinæ, in massam, quæ levi con-
 tactu, instar olei fluat, coagulatos reperiri.
 Unde fortè quis inferre posset, vaporem esse
 materiam metallorum remotiorem, succum
 vero sulphureum & mercurialem, propin-
 quiores. Et sunt mihi ad manum, ex eadem
 fodina, & aliis, filices, quos seu vapor, seu
 succus talis mineralis, humidus, unctuosus,
 undiquaque penetravit, & in quorum aliis
 conspicitur materia cruda, nec satis cocta, in
 aliis mediocriter excocta, ex quorum libra
 una, elici possunt drachmæ sex argenti pu-
 ri, & scrupulus semis circiter auri, in aliis
 perfecte decocta, ita ut argentum in superfi-
 cie pullulet, & in uno ramusculi auri puri pu-
 ti conspiciantur.

Et si autem sunt, qui, ob frivolas quasdam
 rat iunculas, Mercurium & Sulphur, metallo-
 rum materiam esse, inficias eant, tamen fatius
 est, Philosophis metallicis, & metallurgis
 credere, qui, in omnibus fodinis & venis ea
 reperiri, uno ore atestantur. Ad quorum
 opinio-

opinionem, & metallorum excoctores, ustores & probatores accedunt, ut taceam, quod Medici etiam fatentur, plerosque fossorum morbos à sulphureis & mercurialibus spiritibus crudis, intra corpus admissis, oriri, & metalla, in externis effectibus, eadem præstare, quæ hydrargyrum. Imò experientia comprobat, omnia metalla facili negotio in argentum vivum, & argentum vivum in omnia metalla reduci posse. Et si quis dubitat, an etiam metalla in sulphur redire possint, is sciat, omnia metalla, in liquoribus convenientibus aliquoties soluta, tandem in liquorem unctuosum, facile flammam concipientem, resolvi, ut sæpe meo damno expertus sum. At solum sulphur est flammæ pabulum. Ergo metalla etiam in sulphur resolvuntur.

Calcinatio Saturni.

Plumbum liquefit in matula terrea, vel olla ferrea, purgaturque à scoriis *a*, deinde aucto igne, ut olla candeat, continua agitatione, cum spatula ferrea, reducitur in calcem *b*, quæ cribellata postea, si diutius reverberetur transit in minium *c*.

a Superne eminentibus.

b Gryseam *a*.

c Cu-

a. Lythargyrium Saturni dicitur.

Calcinatio Iovis.

Recip. *stanni Anglici*, non sophisticati, (quod ex pondere & malleatione dignoscitur) libras quatuor. Liquefac in olla, plani fundi, & à scoriis purga, deinde injice aliquid *Salis Ammoniaci*, & igne aucto, ut olla candeat, impone libram unam & semis *salis præparati*, spatula ferrea tam diu movendo, donec in calcem redigatur, quæ igne fortiori reducitur in corpus, & ab impuro & denigrato separatur. Iterum miscetur cum libra una *salis præparati*, & calcinatur, ut supra. Calx abluitur ab omni falsedine, & reverberatur octiduum, donec vertatur in alcohol. Sal affusione aceti alkali facti elicatur, digerendo aliquot diebus, postea filtrando & coagulando.

(Hæc calcinatio præ cæteris est utilissima, quia sic citius & facilius operatio perficitur. Deinde melius, quam per salem, à fecibus nigris, terreis, & heterogeneis, Jupiter purgari non potest, ad eum maximè finem, quem intendo, comprobante hoc ipsum ipsa experientia.)

Hæc

æ Præter quæ tam *Lythargyrium Saturni*, quam *minium* ipsum *emplastris exsiccantibus repellentibus* additur.

Hæc Iovis calcinatio minus videtur commoda, propter salium enim adjectionem calx illa multum corripitur. Satius est, si, ut cum Saturno in precedenti factum, Iupiter per se calcinetur.

Alia.

Iupiter potest etiam calcinari, sicut Saturnus, a sine additione salis, vel possunt etiam calcinari, in scutella ligna b creta obliquata, si, fusi in crucibulo, effundantur in dictam scutellam, & c subita agitatione, dum eorum fit congelatio, moveantur.

a De quo supra cap. 8. tit. balsamum Saturni.

b Vel fictilib, non vitreat, duplici, quarum una ad amussim contegat alteram.

c Lacinia humida, juncturis invicem circum circum coarctatis.

Iupiter Diaphoreticus.

Recip. Iovis Anglici limati, vel, ut supra in scutella lignea, vel terrea non vitreata, calcinati uncias duas; Mercurii sublimati uncias quatuor. Simul misce, & per retortam destilla, igne arenæ, apponendo vas recipientis, aqua semiplenum, cumque destillare inceperit, da ignem suppressionis moderatum; donec omnis liquor exstillaverit, & præci-

precipitatus fuerit in aquam. Quod autem
ad collum retortæ sublimatur, abraditur, &
cum eo, quod destillatum est, per noctem di-
eritur, Aqua spiritu victrioli imprægnata
paratur, & ad usus servatur, calx vero ex-
ccatur. Dosis à gr. quatur ad sex.

Cæterum ne in Stanni electione decipia-
ntur, sciendum est, quatuor esse ejus genera;
Primum, quod appellatur *dulce*, aut *Cornubianum*,
sive purum illud *Anglicanum*: Alterum
commune, quod plumbum admixtum habet.
tertium, *Tinnulum*, quod paratur ex centum
libris stanni puri Anglicani, mixtis cum qua-
tuor libris cupri electissimi, & duabus libris
reguli Martis, bene purificati. Quartum *Gla-*
dale, quod speciem exultimo esse reguli An-
timonii. Avenzoar, libro de vaporibus, dif-
ferens de duobus metallis mollibus, Plumbo
& Stanno, dicit, plumbum consolidare &
excludere stannum, & contra stannum in-
durare plumbum. Cum enim viscositas glu-
tinosa, quæ partes stanni colligat, in humido
& sicco consistere debeat, fit hinc, ut stanni
cum stanno nulla institui possit conglutina-
tio. Unde etiam Stannarij, cum Plumbum
aut Stannum durum reddere contendunt,
commiscent ista duo, in unum massam, quæ
multo durior evadit, quam si ista separata es-
set, propterea quod ex humiditate plumbi,
& siccitate stanni, viscositas oritur magis fir-
ma, quæ duritiei causa est, in ista duorum
metallorum mixtione.

Ut

Ut igitur perfecte cognosci possit, *utrum stannum sit purum, aut cum plumbo mixtum*, necesse est, ut imitemur stannarios, quando nempe illi vasis alicujus stannei bonitatem examinant. Tunc enim sumunt parvam portiunculam, de suo opere, eamque fusam, in formulare, quo globuli tormentarii effingi solent, conjiciunt, & ex altera parte particulam etiam illius vasis, quod ad examen oblatum est, fundunt, eamque æqualis ponderis, cum priori, in idem formulare ponunt, & pilam utramque ponderant. Quod si illa quæ ex ipsorum opere prodiit, levior est quam altera, conjicitur exinde, quod vas illud cum plumbum stanno gravius sit, tanto plus plumbi in se contineat, quanto id plus pendit, quam alterum, quod notæ est probioris. Sed opus est hic, ut formulare truncato ferrariorum æqualiter includatur. Idem fieri posset in reliquis metallis, ad rectius cognoscendum ponderis ipsorum differentias & proportiones, aut posset probatio institui sequenti modo; Duc quodlibet metallum seorsim, per aurifabrorum instrumentum, quo aurum in fila ducunt, deinde cum sunt ejusdem crassitie, sciende illa, ut æqualiter etiam longa sint. Et si, exempli gratia aurum ponderabit septuaginta duo grana, argentum & plumbum, quodlibet nempe seorsim, non plus ponderabunt, quam tringinta sex grana, cuprum tringinta, chalybs vigintiseptem, ferrum vigintisex, & stannum vigintiquinque.

CAPUT

CAPUT XV.

De Calcinatione Martis & veneris *a.*

Crocus Martis unde Crocus Martis adstringens.

L Imaturam Chalybis à sordibus, ventilatione & ablutione, diligenter emunda. Hujus recip. libras duas, salis præparabilis tres. Misce simul, & in olla terrea reverbera,

Croci Martis cum adstringentis tum aperientis, tot tantique in tyrociniis Chymicis extant processus laboriosissimi nonnunquam, ut tædium afferant Lectori. Inter hos prior sive adstringens sola reverberatione, nulla re alia admixta exactissime parari potest vel ex Croco Martis aperiente, vel virgulis ipsis crassioribus Chalybis, quæ furno & igni reverberii traduntur per aliquot dies, donec undique Crocus leviusculus & pulcherrimus illis adhæreat, qui separandus, virgulæ vero ulteriori calcinationi tradendæ, donec expetita quantitas collecta sit. Ergo, ut una fidelia duos, quod dicitur,

verbera, per diem naturalem, massam ex
me, & tere, dissolve in aqua calida & lava to
ties, donec ab omni falsedine & terretre
tate liberetur. Exsiccat deinde, & in pu
verem subtilem, terendo & cribellando, redu
citur. Postea reverberatur per octo vel d
cem dies, donec superficies elevetur in cro
cum rubicundissimum impalpabilem, qu
perce

citur, dealbarem parietes, & una ope
plures absolverem labores, solitus sum
quoties *spiritum Vitrioli* destillavi, *virgula*
ferreas furno, infra & supra retortam in
trudo, sicque elegantem acquiri *Cro*
cum leviusculum & adstringentem. Huius
Crocum autem affusa aqua edulcorare v
abluere ingentis est stupiditatis, licet
(quod valde miror,) plurimi Chymico
rum studiosè id præcipiant, nulla enim
crimonia, nulla impuritate hic *Crocus* sci
tet. Quid igitur opus ablutione, ut po
qua nihil efficiamus amplius, quam quod
data opera omnem vim adstrictoriam
luamus? Quæ ipsa etiam optime quadra
in *Crocum Martis aperientem*, quippe si is
dulcoretur, uti non pauci Chymicoru
etiam jubent, tota ejus vis & efficacia
Sale vitriolato dulci consistens, penite
aufertur. *Zwelferus Pharm. Aug. pag. 79*

Cro

colato, reliqua pars toties & tam diu reverberatur, donec tota in crocum abeat. Vas terreum, limaturam continens, habeat operculum, ne cineres super crocum decidant, a tamen elevatum, ut, inter vas & operculum, flamma liberum habeat transitum.

Crocus Martis omnium optimus, & ad medicine usum prestantissimus est, si sola limatura artis, sine adjectione salis communis, aut alius heterogenei, per se igne reverberi floriatur, & postea per aquam dulcem à sordibus auatur, qui autem cum corrosivis, ut salibus, etc. conficitur, periculo non vacat. Melius autem

N

tem

consistit autem *Croci Aperitivi* preparatio in dextra *Martis* solutione, qua, live *Spiritu Vitrioli*, live *Sulphuris*, *Salis*, *Nitri*, *Aceti*, aut quibuscunque liquoribus acidis peracta, leni tandem calcinatione *Crocus* aperiens rubicundus efficitur, cujus virtutes in solo ejus *Vitriolo* fundatæ sunt, quod ipsum *Vitriolum Martis* quadrante unius horæ in *Crocum pulcherrimum aperitivum* convetti potest. Patet itaque, quod *Vitriolum Martis* longe efficacius sit in operando, quam *Crocus ille aperitivus*, in longe minori quantitate etiam adhibitum. *Zwelferus cit. loco.*

tem & citius procedit operatio reverberationis, si, priusquam furno reverberii committatur, limatura Martis aliquoties urina puerorum conspergatur, hac enim ratione inter reverberandum surgit in florem rubicundissimum, uno atque altero die, qui tamen quotidie colligendus est, violentia ignis reverberi pereat, aut ex rubundo colore in nigrum vicissim demigret ac degenat.

Usus Croci Martis vulgaris internus est, fluxum ventris, diarrhæam, dysenteriam sistendum, sed caute procedendum est, sæpe enim ejusmodi adstringentia, tempestive non adhibita, majora pepererunt pericula. Quocirca sumentes prius medicinis attenuantibus, & alvum subducentibus, purgatos esse oportet. Externus usus est, in exsiccandis ulceribus ac vulneribus. Hujus vires insignes vide etiam apud Crollium pag. 253.

Alius.

Dissolve limaturæ Martis unciam unam in aquæ fortis a unciis octo, digere per noctem, & destilla, per alembicum, aquam fortis, in arena. Habebis unciam & semis croci rubicundissimi, qui, ut vim adstrictoriam acquirat, tres aut quatuor horas reverberandus. Sic tam intra, quam extra corpus tum usurpari potest.

a Potius aqua fortis successive & paulatim superfundatur, alias nimis fortiter effervescent.

Alius.

Alius.

& Digere lento calore *limaturam ferri*, vel
chalybis, aut *ferri recrementa* (Nam & hæc
 contusa in acetum destillatum deponunt ru-
 bedinem, quæ ab ipso ferro provenit, prout
 facile, & modis variis, id à scoriis separari
 potest,) in *aceto ter destillato*, donec colore-
 tur. Decanta, quod tinctum est, & aliud ace-
 tum reafunde toties, donec omnem tinctu-
 ram attraxerit. Depletiones filtratas destil-
 la, & remanebit in fundo pulvis rubeus, qui
 per diem naturalem reverberari debet in
 trocum impalpabilem. Virtutem habet con-
 stringendi.

*Hæc operatio non procedit, quandoquidem
 limatura nuda ferri, aut chalybis, in acetum,
 etiam aliquoties destillatum, ægre aut nun-
 quam suam rubedinem de se mittit. Expedi-
 tes fit cum scoriis ferri cæruleis, aut viridius-
 culis, in pulverem contusis, & cum aceto destil-
 lato extractis, ad mentem auctoris. Hujus est*

N 2

lauda-

Modus etiam elegans est, cum sumimus
Cochlear ferreum, eique infundimus ace-
 tum, & sic leniter decoquimus, donec o-
 mne acetum absumptum fuerit, parti-
 culas cochlearis separatas collige & ser-
 va.

292 Tyrocini Chymici
laudatus à Crollio, in specifico dysenterico, u-
sus pag. 253. & 254.

Crocus ♂ aperiens.

Paratur etiam crocus Martis, è lamina
chalybis candente & scintillante, immissa in
magdaleonem sulphuris, cujus vi chalybs li-
quescit & decidit granulatim, in vas fictile
suppositum, frigida vel aceto plenum. Gra-
nula exsiccata teruntur in pulverem subtili-
simum, & , si placet, in crocum reverberan-
tur, spacio sex, vel octo horarum *a*.

Vsus. Virtutem hic crocus habet obstru-
cta viscera *b* aperiendi, & humores crasso-
attenuandi. Unde prodest in cachexia, pal-
lidis virginum coloribus, ictero, mensium
jecoris, lienisque, obstructionibus, affectu
hypocondriaco, & similibus.

a Hæc Martis calcinatio secunda, est basis &
fundamentum pulveris cachectici Quercetani
quem describit in pharmacopœa Dogmatica
cor. restit. pag. 263. in 8. ◊

b Hepar imprimis & splenem.

Alius.

Recip. limatura chalybis *a*, q. v. eam
que consperge *b* aqua communi, (vel u
Quercetanus facere solebat, cum pararet pu-
verem

c Hoc qua ratione fiat, exemplo seq. auth
clarat.

verem suum cachecticum, irrorata aqua absinthii vel fraxini, in qua salia propria dissoluta fuerint) in vase ligneo, donec bene maderat. Deinde expone aeri, per octiduum, e quo elapso, rursus irrorata, & bacillo move, hocque toties singulo octiduo repete, donec in crocum subtilissimum convertatur, quem reiteratis ablutionibus colliges, & exsiccabis.

Dosis à gr. decem ad quindecim.

a Pura vel sincera.

b Vel elue.

c Vel relinque aliquamdiu in loco tepido; exsiccatam tere, & denuo imbibe; idque tam diu, donec postea sponte levi attritu in pulverem subtilissimum tenuem redacta sit.

Alius.

Recip. *limatura chalybis & sulphuris*, ana partes æquales. Tere per trihorium, dein consperge *aqua communi*, donec exinde massam quædam fiat molliuscula, & tunc subsiste, & desicca. Postea pone in crucibulum ampullæ, inter prunas, ita tamen, ut ignis sit moderatus, & materia continue rudicula ferrea, agitetur, ad sulphuris consumptionem. Ruor extrahi potest aqua pluviali. Dosis est ʒ b.

N 3

Alius.

Alius.

Reverbera *limaturam* chalybis, cum aqua sulphuris trita, per quatuor aut quinque horas *a.* Sic Crocus inde exsurget, qui virtutem habet aperitivam, sed majorem habiturus, super dimidiam tantum horam calcinetur, cum duplo sui ponderis sulphuris triti.

a tantum spatula ferrea agitando, ut sulphur disflagret in igne lenissimo, ollaque vitrea.

Alius.

Crocus Martis etiam, cum oleo sulphuris fit, infundendo in cohlear ferreum, olei sulphuris & spiritus vini, partes æquales, evaporandoque, lento calore, ad consumptionem humiditatis. Postea si resideat ad aliquot dies, invenes pulverem subtilissimum, quem servabis in phiolis optime clausis, ne aer intret, quia resolveretur. (Hæc operatio Quercetani certissima est, licet crocus, qui inde prodit, non sit rubeus) Si aliquot grana ejus in juscule aut liquore congruodentur, verum exhibebis hepatis restaurativum, conducens omnibus morbis, qui ex ejus læsione oriuntur.

Hæc Croci Martis præparatio cum oleo sulphuris & spiritu vini, quem author ex Quercetani

tani Pharmacop. dogmat. cap. ult. circa finem prope transcripsit, non procedit, sed pro hisce duobus mensuris substituenda est aqua fortis ex vitriolo calcinato, & sale communiana, cum argillæ tribus partibus admixtis destillata. Hæc enim, postquam in cochleari ferreo evaporando consumpta fuerit, statim crocum fuscum ex ferri superficie abrasum, post se relinquit tenerimum, & usibus multis destinatum.

Alius.

Recip. limaturæ chalybis, sulphuris subtilissimè triti, ana lib. unam Misce, & pone in amplum tigillum, cui aliud altum, in summitate perforatum, impositum fuerit. Alludentur invicem optime, & collocentur ad ignem rotæ, seu lim carbones admoveendo, donec materia ignem concipiat, & in flammam emittat altam. Tandem tegatur crucibulum carbonibus candentibus, & in summo igne, per horas quatuor, relinquatur. Eximatur dein materia spongiosa, fusca, & instar marmoreæ. Teratur in mortario ferreo, atque in ampliore vase fictili, non vitreato, firmo, collocetur, super candentes prunas, continuo agitando, rudicula ferrea, donec omnis sulphuris nidor evanescat, chalybique sapor recte impressus sit vitriolicus. Lævetur postea, cum aqua cinamomi, in marmore, & post unam vel alteram ablutionem, usui servetur.

Uſus. Crocus hic in pallidis Virginum coloribus percurandis expetiſſimus eſt, ſi ſequenti modo miſceatur & exhibeatur.

Recip. Croci huius pulveriſati ſubtiliſſim uncias duas, Raſuræ cornu cervi recentij drachmas ſex, Margaritar. præpar. Salis corallorum veri, Spodii, ana drach. unam, Cinamomi interioris drach, duas, Sacchari albiſſ. unc. unam, Miſce, fiat omnium pulvis ſubtiliſſimus, dividendus in quatuordecim doſes, ſumendas ſingulis matutinis, & ſuper ambulando, per duas horas, poſt quas ſorbeat aperiens juſculum. Ex hoc pulvere, cum Mucagine gummi tragacanthæ, extracta in aqua cinamomi, poſſunt fieri etiam tabellæ quatuordecim. Sed pulvis melius operatur ſumptus ex cochleari, cum paucō vino albo.

Alius Aperiens Excellentiſſimus.

Recip. limaturæ chalybis opt. in primis e aciculis Hiſpanicis, aut fidibus chalybeis unciam unam. Calcina igne magico, guttatim ei ſuperfundendo tandundem olei ſulphuris acidi, & tandiu relinquendum ex fermentatione fiat paſta, quam exſiccata perfunde aqua fontana frigida, & coque in vaſe æreo, vel terreo, donec cuticula ſuperius contrahat. Hinc colloca in cellam frigidam, ut Chryſtalli generentur, quas repe

repetita opera, simul collectas & ficcatas, in
 igne laminæ ferreæ candenti, ut humiditas
 adventitia exhalet. Ita prodit crocus Martis
 subtilissimus, qui in liquorem facile fatiscit.

Calcinatio Veneris.

□ Dissolvitur cuprum in aqua forti, & affu-
 sione aquæ tepidæ, cum particula ferri vel
 argenti, præcipitatur ad fundum valis. Post
 abstrahere rursus aquam fortem per destillatio-
 nem.

□ Vel laminæ Veneris reverberantur in æs u-
 ltimum, in fornace figulorum, quod facile con-
 ditione in calcem redigitur.

□ Vel, laminæ ponuntur in crucibulum,
 cum parte æquali sulphuris triti, faciendo S.
 S. & reverberantur tribus vel quatuor ho-
 diebus, in æs ultimum.

□ Veneris laminæ tenues cum sale preparato
 in olla firma terrea vel ferrea stratificantur, &
 paulatim leviter igniuntur, postea in vas aqua
 frigida plenum injiciuntur, & laminæ à nigre-
 dine & sale diligenter cum scopis ferreis eluun-
 tur, exsiccatæ denuo cum sale condiuntur, ut
 supra igniuntur, & in aquam frigidam immit-
 untur, reliquaque omnia cum prioribus, ad
 descriptum, peraguntur. Aqua tandem illa, in
 qua laminæ sunt extinctæ & oleo, cum aqua fer-
 renti temperatur, ut omnis salsedo abeat, &
 crocus Veneris in fundo relinquatur, instar san-
 guinis rubicundissimi, quem diligenter ab omni
 N 5 salsedine.

salsedine per aquæ affusionem liberatum, exsiccatum, & tritum, Chirurgi periti, ad emplastrum ficticum, quod opodeldoch vocant, conficiendum, curiosè servant.

C A P U T XVI.

De Calcinatione Lunæ & Solis.

Calcinatio Lunæ a.

Dissolve Lunam in aqua forti, & affusione aquæ falsæ præcipita ad fundum matræcii, in calcem candidam quæ frequenti aquæ communis affusione edulcorari debet, & exsiccati. Hujus calcis recipe unciam unam, salis præparati uncias duas, salis ammoniaci drachmas duas. Hæc probe misce, in mortario vitreo, & reverbera, per octiduum *a*. Elicitur postea tinctura, cum spiritu vini alkolisato *b* & circulato *c*. Confert mania & aliis cerebri affectibus.

a Suffi.

a Fit & Calcinatio Lunæ, si laminae argenti tenuissimæ ponantur supra crucibulum in quo ardet sulphur, sepius vertantur, & quod combustum ac calcinatum est spatula separetur usque dum omne calcinatum fuerit; Calx reverberetur.

a Sufficit dies naturalis unus, vel duo.

b Vel cum sale armoniaco fortificato.

c Ablatoque menstruo tinctura remanet in forma liquoris. Hec eadem tinctura instar lasu-
ei seu cerulei ultramarini coloratissimi, extra-
itur ex limatura Lunæ cum spiritu vini, in quo
liquid salis ammoniaci fuit solutum.

Tinctura Lunæ est diaphoretica & aliquan-
tulum anodyna. Cerebri inflammationi, nervo-
rum convulsioni, morbo attonito, insanie & de-
terio ac melancholie maximè prodest. Ejus guttæ
tres vel quatuor ad sex, in aquis betonica, sal-
via, vel melissæ exhibentur. Est singulare quod-
dam remedium, easdem solvendo, medens. Dæ-
tur in aq. cichorei, centauri minoris, scolopendriæ,
artemissæ. Confortat omnia membra principa-
lia, spiritusque animales mirifice exsuscitat.

Calcinatio Solis.

Fac amalgama Solis, per coementum re-
urgati, cum sex partibus Mercurii, ut sequi-
tur. Accipe aurum laminatum, quod in mi-
nutas particulas forcibus scinde, & in cruci-
culum mundum, inter carbones vivos, pone,
ut aurum saltem igniatur. Deinde ex alio ti-
pillo, mercurium b calefactum, super aurum
effunde, & bacillo misce, ut incorporentur.
Tunc projice in frigidam & massam optime
operam trajice per corium, & mercurium
superfluum exprime, ut remaneat massa e-
tatis dura, quæ diu teri debet, cum duplo sui

ponderis salis præparati, in mortario vitreo;
d ita ut nihil de amalgamate appareat. Hoc
 totum pone in crucibulum coopertum & lutatum, parvo saltem foramine pervium, & reverbera *e* per diem naturalem, tali cautione adhibita, ne aurum liquecat. Hoc facto, reperies aurum calcinatum; Mercurium vero cum sale in auras evolasse, si nempe sal vite fuerit præparatum, & ignis gradus, secundum mentem meam, accurate observatus. Alias enim nonnihil salis supererit, quod separandum *f*. Tum aurum denuo amalgama, & per corium trajice, ut supra & misce cum duplo sui ponderis *g* sulphuris vivi *g* & optime tere, & pone in scutellam terram vitreatam, superfundendo optimum *h* vini spiritum, qui accendi debet. Post cujus deflagrationem, & sulphuris, reperies aurum, spongiosum, & valde attenuatum, præsertim, si idem processus bis vel ter repetatur. Aliquit amalgama cum floribus sulphuris terunt, & in crucibulo ponunt, inter carbones vivos, bacillo ferreo continue movendo, donec mercurius in auras abeat. Atque hæc est auri calcinatio, quæ auro potabili parando, & aliis similibus operationibus Chymicis, commode inservire potest.

Antequam autem aurum calcinetur, debet, ut dictum est, cœmentari cœmento, vel vulgari, vel regali. Cæmentum vulgare ita fit *i*.

Recip.

Recip. *farina laterum* uncias octo, *Salis preparati* uncias quatuor, *Vitrioli albi* uncias duas, *Salis petrae*, *Æruginis*, ana ℥℥. Misc.

Cœmentum regale, quod soli auroprobatissimo parit, est tale.

Recip. *Farina laterum* partes 4. *Salis ammoniaci*, *gemmae*, *communis preparati*, ana partem unam. Commista uniantur, & *Urina* humectentur. Quidam auri bracteas, antequam ordine digerantur, candefaciunt, & sinuntque refrigerare, ut, si quid inquinamenti in cute hæserit, id consumatur, & liberiores accessum & impressionem relinquat pulveri cœmentatorio. Omnibus rite preparatis, pulveris aliqua portio pyxidi vel ollæ cœmentariæ inspergitur æqualiter, ad crassitudinem digidi lati. Huic imponuntur bracteæ, *urina irrigatæ*, eo ordine & modo, ut æquali firu, se l non contingant mutuo, ne corpus corpori cohærens id accendat, caloreque aucto, oras colliquet. Dispositæ primo ordine bracteæ obruuntur pulvere m ad dimidii digiti crassitiem, sequuntur post reliquæ bracteæ, & rursus pulveris portione sufficienti consperguntur, atque ita pergitur, donec pixis impleat, aut nihil laminarum residuum est, & clauditur tandem prædicto pulvere, ad crassitiem digiti transversi, imponiturque n operculum, sine respiraculo, si cœmentum vulgare, at si regale, operculum habeat foramen parvum, Ignis postea datur ad 24. horas, ita ut
olla

olla sive pixis semper rubescat. Finito opere, bractea pede leporino purgantur à pulveribus adhærentibus, & urina lavantur, & exsiccantur.

Omniū autem perfectissimum cœmentum est illud, quod sequitur.

Liquefac *aurum*, cum duplo sui ponderis optimi *cupri o*, reduc in lamellas tenuissimas, inlar papyri, quas cœmenta, per quadraginta vel 50. horas, igne forti, faciendo S. S. S. ut in cœmento regali dictum est, cum *farina laterum*, *sale communi*, *colcothare*, *viridi æris*, & modico *sale armoniaco*, cum *aceto* forti permistis. In hoc examine totum cuprum evanescit, sulphure ipsius incombustibili, & tinctura in auri substantia remanente, cum, teste Gebero, *decimo octavo capite fornacum*, à cupro extrahatur sulphur mundissimum tingens & fixum.

Verum ne opus sit tam tædioso labore, & ut aurum perfectissime *purificetur*, dissolve unciam unam aut Hungarici, aut similis electissimi, in aqua Philosophica superius descripta, *cap. de aq. fortibus*. Hinc, per inclinationem, lente effunde id, quod dissolutum est, ut terra alba, quæ, in fundo matraccii, indissolubilis (hæc, fusa per boracem, convertitur in metallum album, quod in aqua forti communi dissolvitur) manet, separetur. Dein pone aurum dissolutum in matraccium capax, colli fatis brevis, & superfunde quintuplum aut sextuplum aquæ communis, inque
arena

arena calefac, ad ebullitionem usque. Tunc superfunde Mercurii prius calefacti uncias duas. Et si, intra horas duas, aqua Philosophica, in qua aurum est dissolutum, non sufficit toti Mercurio dissolvendo, affunde aquæ fortis communis q. s. Deinde adde adhuc uncias duas Mercurii, quas similiter dissolve, donec videas, omne aurum, in massa spongiosa, in fundo matraccii, & mercurium dissolutum in aquam claram & translucidam, quam oportet calidam effundi, per inclinationem, & aurum diligenter elui aqua tepida, donec omni acrimonia sit privatum, quod multo magis purificatum erit, & minori labore & sumptu, quam si cœmento, aut antimonio, utaris, Depuravi alias aurum per *Antimonium*, quod perpulchrum erat, & valde splendidum, attamen cum id in aqua Philosophica dissolvissem, separavi adhuc de eo parum terræ albæ. Unde patet, quanto hoc examen fit exactius eo, quod per cœmentum, aut, antimonium, instituitur.

a Probe mundatum.

b Extra ignem.

c Instar globi.

d Vel marmoreo.

e Igne scilicet rotæ.

f Per aquam dulcem, calcem Solis exsiccando.

g Totius florum sulphuris.

h Qui est sine omni phlegmate.

i Hac vulgari cœmento utuntur aurifabri,

cum

cum deaurare cupiunt, quo non solum aurum purgatur ratione salium, & sed & in calore exaltatur à farina laterum & ærugine, quæ ex cupro est.

k Id quod omnino fieri oportet, antequam bractee in aqua regia solvantur.

l Neque etiam latera & spondalia vasis.

m Proposito cœmentario.

n Et lutatur.

o Quale est Hungaricum. Præstantissimum vero fuerit id cuprum, quod ex ferro confit, quale generatur in Zepusio, vulgo **im Zips** / ex fontibus vitriolatis, saltem ferri frustis injectis, & paulo post in rubiginem corrosis, ex qua de novo beneficio ignis cuprum excellens fit.

p Hinc per hanc recentis cupri, cum auro hoc modo cœmentato, per aliquot vices, additionem, & repetitam commendationem, aurum impense fit rubicundum.

Bezoarticum Metallicum.

Dissolve in aqua Philosophica a solis purissimi drachmas duas, ipsisque adde guttatim liquoris gummosi b septies c rectificati unciam unam. Fiet maxima ebullitio. Pone matrarium super cineres calidos, ad tres vel quatuor horas. Pum præcipita in aqua communi, & sæpius abluè, ultimo cum aqua cordiali, & tandem exsicca. d. Habebis lapidem admirandæ virtutis, cujus grana sex sudores egregie movent, præsertim, si, ut

fi, ut bezoarticum minerale, prius rite figatur.

a Ex sale communi & aqua forti preparata vel etiam regia.

b Id est, butyri antimonii.

c Sufficit terna vice.

d Melius & convenientius fiet, si per alembicum ex arena evocetur aqua philosophica, vel aqua regis, trina destillatione, ut supra in bezoartico minerali factum, figatur, vix enim fiet alias bezoarticum hoc, ad mentem auctoris preparatam, citra vomitiones & secessus.

Cerauno Cryson † seu aurum fulminans & diaphoreticum.

Recip. aquæ philosophicæ unciam unam, in ea dissolve auri purissimi, & prius in lamellas diducti, drachmam unam, solutam per noctem digere in arena, mane superfunde guttatim saltem, siquidem valde ebullit, Olei tartari, *a* per deliquium soluti, uncias duas. Sic illico calx auri ad fundum vasis præcipitatur *b*, quæ multis ablutionibus edulcorari debet, & in umbra, vel calore lenissimo *c* caute & prudenter exsiccati. Ex nummo Hungarico accip. grana 96.

Usus. Aurum hoc, granis tribus vel quatuor ad sex, in convenienti vehiculo exhibitum, non tantum insigne sudoriferum præbet & bezoarticum, sed stupendas præterea,
&

& philosophiæ adhuc ignoratas vires ostendit, cum fulminis ictus, & Jovis tela, manibus fabrica, Cyclopum imitatur, unius alteriusve grani atomo accenso, nec sursum, ut pyrius pulvis, sed deorsum verberat.

Nota. Reduci potest hoc aurum diaphoreticum corpus, terendo id leniter, in mortario vitreo aut marmoreo, cum mercurio vulgari, donec sit bene amalgamatum, dein rursus eliciendo mercurium per retortam. Sic calx Solis in fundo manebit valde rubicunda, quæ per boracem fundi potest.

Ex eodem diaphoreticum parari potest adhuc præstantius, hunc in modum. Recip. *ceraunocrysf* quinque vel sex grana, eaque impone in vasculum argenteum, & superfunde spiritum vini rectificatum optime, quem incendere, & desuper *d* vitrum crystallinum, satis ampli orificii, suspende. Quamprimum spiritus vini ardere desierit, *ceraunocryson* officium suum faciet, & pars quædam terrea ad parietes vitri sublimabitur. Hoc quater vel quinquies repete *f*, & vitrum spiritu vini lava, ut calx fundum perat, quæ exliccari debet. Dosis gran. duorum.

† Germanicis dicitur **das Schlaggoldt** / Latinis aurum fulminans, id est, quod instar fulminis dissiliendo fragorem acutissimum edit, Crollio vero vocatur aurum volatile, pag. 212.

a Aut in defectu hujus, tartari sal in aqua communi solutum accipiatur.

b Quid animadvertes è colore aquæ Regis
qui

qui debet esse albus. Nam si adhuc flavus sit, signum est, totum aurum nondum repercussum, plus igitur olei tartari guttatim affundatur. Et calce auri ad fundum præcipitata in calido liquorem superiorem effunde, quæ postea, &c.

c Vel, ut vult Crollius, pag. 211. in patina vitrea per se sponte in hypocausto siccescat, nullo ignis calore adhibito.

d Potius partem cucurbitæ superiorem, cum alembico rostrato, & receptaculo.

e Id est, dissiliet ac fulminabit.

f Cum recenti ceraunocryso, & spiritu vini.

C A P U T XVII.

De Salibus.

*Modus eliciendi Sal essentielle ex
Herbis, sine Calcinatione a.*

Recip. Herbe carduibenedicti q. s. Contunde in mortario marmoreo aut ligneo, cumque omnem succum, secundum artem, expresseris, depura eum, aut filtra,

a Quamvis Salium vegetabilium præparatio res sit communissima & maximè vulgaris, novi tamen nonnullos, qui etiam si Chymicos

tra, ut decet, & cum album. ovorum clarifica. Deinde fac, ut leniter ebulliat, in vase vitreo, aut terreo, eumque diligenter despumata. Cumque ad consistentiam *b* mellis liquidi exhalarit, pone eum in vase vitreo, in locum vel frigidum, per quinque aut sex dies,
&

nicos se possessi sint, nihilominus ne rectam quidem & competentem calcinationem herbarum pro Salibus ex ipsis elicendis instituere scivere. Quæ ipsa vegetabilium in cineres calcinatio hoc peculiare habet, quod herbae, radices, &c. nulli vasi inclusæ, sive tecto, sive aperto, sed in aprico comburi velint, similem in modum, ut ligna alias super focum comburuntur; secus enim, si in olla vel in alio vase fiat calcinatio, non cineres, etiamsi diu cremenentur herbae, sed carbones pro sale extrahendo inutiles acquies. Peracta hac incineratione solent non pauci, ut salem acquirant pulchriorem crystallinum, nec tam facile in frigore liquabilem, cineres adhuc semel addita sulphuris æquali vel dupla portione calcinare ad conflagrationem sulphuris, quam calcinationem cum tanta sulphuris quantitate probare nullo modo possum, licet asserant, cineres exinde magis refera-

& inveniēs sal elegans crySTALLINUM, angulare, in modum salis gemmæ c, quod, effuso succo, collectum aqua carduibenedicti bene lavandum, & exsiccandum.

Eadem ratione & ex aliis herbis, & floribus, & ex rosa ipsa, sal essentialē extrahi potest,

referari, quo tandem efficaciorē & copiosiorē salē fundant, ast perperam. Nam dum *sulphur* deflagrat, *spiritus ejus salē in cineribus* adhuc existentem reddit victriolatum, non aliter ac si *spiritus sulphuris* vel *victrioli salis* additus esset, quo ipsa salina substantia nativa, sive *sal Alkali*, nec non vis & efficacia per diaphoresin operandi destruitur, & *salia magis diuretica* evadunt deperdito *Alkali*, imò à nativa sua (si quæ in *salibus hisce fixis* diversitas est,) proprietate & indole, in aliud esse peregrinum, transmutantur. Nec magis dextre & ingeniose, sed æque male ac perverse ii laborant, qui jam *confectis salibus aquam fortem* jungunt, quo minus in frigore liquecant, & ad crySTALLINAM diaphaneitarem perducī, vel in crySTALLOS majusculos redigi queant. Hoc vitium in Chymia vulgari maximè commune est illis, qui dumtaxat ad *formam & pulchritudinem*

telt, cujus vires & effectus multo præclariores erunt, quam illius, quod ex herbarum cineribus elicitur.

Vfus. Egregiè sudorem movet, si ejus duo vel tria grana, aut circiter, in aqua adpropriata exhibeantur.

a Vola-

dinem medicamentorum, non vero ad eorum genuinas virtutes & proprietates (quæ contrariis rebus additis, facile immutantur & abolentur,) unice respiciunt. Sciendum igitur, ut media procedamus via, quod plurima salia, utpote Absinthii, Centaurii, &c. si bene parata sunt ex cineribus rite calcinatis, non tam facile in frigore liquescant, nec difficulter in crystallos redigantur, etiamsi cineribus eorundem nullum sulphur addatur, ut adeo nec sulphure, nec aqua forti heic semper opus sit. Quod si vero nonnullis cineribus, ex quibus alias sales facile liquabiles eliciuntur, sulphur admiscere volupe fuerit, non opus est æquali, multo minus dupla ejus portione respectu cinerum, sed aliquali saltcm particula, nimirum uncia semis, vel ad summum drachmis sex sulphuris, ad libram unam cinerum. Nunc secunda hac calcinatione cinerum ventilata, progredior immediatè ad confectionem

a Volatile potius.

b Vel spissitudinem exquisitam.

c Sal gemmæ vocatur ideo, quia habet trans-
parentiam ipsius gemmæ, alias dicitur sal fos-
sile.

Hic modus eliciendi sal essentialis, vel potius
volatile, ex herbis, nulla præmissa calcinatione,
est

fectionem Salium. Coquantur igitur cineres
in s. q. aquæ, sæpius recenti reafusa, in
vase terreo vel ferreo, donec omnis salsedo
extracta sit; lixivium inspissetur vel evapo-
ret ad siccitatem salis, qui impurus erit, li-
xiviale odorem, si sine sulphure, sulphu-
reum vero, si cum sulphure cineres calcinati
fuerint, redolens, quem odorem, ut ex
parte salis adimamus, eundemque purio-
rem reddamus, (quod alias innumeris
filtrationibus & coagulationibus fieri ne-
quit,) necessum est, ut ipsum immissum
crucibulo, igni fusorio committamus, &
quamprimum fluit, effundamus, aqua af-
fusa iterum solvamus, filtremus, & ad sic-
citatem coagulemus, aut leniter & succes-
sive humiditatem abstrahendo, in crystal-
los redigamus. Qua ratione autem salia
dexte crystallizari possint, de hoc multa
haberem, quæ in medium proferrem, sed
hæc

est solarum herbarum juxta sal fixum, quod sola calcinatione prodit, etiam quamplurimum salis volatilis possidentium, quales plerumque sunt herbae temperate calidae, ut carduus benedictus, cum reliquis carduis fere omnibus, absinthium, majorana, abrotanum, melissa, resta bovis, urtica, flammula, petroselinum, rosmarinus, & aliae, de frigidis non item hoc intelligendum. Quamvis & multum situm sit in operatione, nisi enim succus rite ad melleam consistentiam sine empyreumate coctus, ac praeterea in locum frigidissimum positus fuerit, nihil aut parum salis generabitur. Deinde quod haec salia,
hoc

haec manualibus operationibus potius demonstrari, quam verbis exprimi possunt, hoc saltem assero, quod salium quorumcumque, crystallorum Tartari, & quarundam rerum aliarum crystallisatio, longe exactius in calore perficiatur, quam in frigore, causa est, quod frigus impetu veluti liquorem cogat, ut inhaerentem sibi salem praecipitanter deponat, quae praecipitatio tam exacte fieri nequit, ac si lente, successive, & cum mora aliqua in leni saltem calore aut tepore fiat, hinc etiam in tectis & coopertis vasis, majores pellucidioresque crystalli crescunt, quam in apertis. ita differit Zvvelferus August. Pharm. pag. 788.

hoc modo extracta, reliqua salia per calcinationem facta, tam virtute, quam sapore, superent, mirum non est. Integritas enim salis volatilis, in qua essentialis potestas latet, salva manet, nec potest fieri, quin etiam ex sulphure, & liquore mercuriali, cæteris ceu sui compositi principiis, aliquid sibi attribuant, quibus alioquin, si calcinando provemisset, carere debuissent.

Sal essentielle, sive Cremor, aut Crystallus † Tartari,

Recip. Tartari Montispeliensis *a* aut, quod melius, Germanici, & quidem albi, lib. unam *b*, redige in pulverem subtilem *c*, & fac in sufficienti aquæ quantitate, in vase figulino firmo, ebullire. Tum amove ab igne, & si vis, trajice *d* per masticam Hippocratis, vel pannum lineum, in aliud vas firmum, & colloca in locum valde frigidum, ut sal tanto melius possit concrefcere, Quo facto, aquam per inclinationem effunde, & sal, quod parietibus vasis adhæret, separatis secibus, frequenti aquæ affusione *e*, collige, & iterum, ut supra, decoque *f*, diligenter lava, à fordibus separa, & exsicca, tandemque reduc in pulverem.

Vsus. Virtutem habet incidendi & detergendi humores crassos & tartareos, meatusque obstructos, si quod aliud vegetabili-
lium, aperiendi *g*. Dosis est drachma u-

O

na

na in jusculo, vel alio liquore appropriato.

[Mirum est autem, sales vulgo dissolvi, & liquefcere in aqua frigida, essentialem vero contra in eadem congelascere & indurescere. Ut igitur curiositati ingeniorum honestæ, & laudabili, satisficiamus, causam hujus rei abstrusissimam investigemus, & compositum hoc primum, hoc modo examinemus. Recip. salera essentialem, cujuscunque rei is tandem sit, & pone in cornutam, applicando receptaculum satis amplum, & juncturas bene lutando. Dein da ignem per gradus. Primo extillabit aqua valde acida, hinc oleum, & id, quod in recorta restabit, terra erit valde nigra & satis multa, qua ad albedinem calcinata, sal quidam fixus exinde extrahitur. (Nam essentialia semper continet in se fixum.) Dicamus igitur omnes sales essentielles esse compositos, ex partibus terrestribus, aquosis, & unctuosis, & insignem illam siccitatem terræ prædominantis, retinere aquositatem, & compositum reddi tanto solidius, & minus solubile, in aqua frigida, quo magis oleaginositas ista duo extrema compositi colligata servat. Et possum asseverare, quod, postquam in aqua bulliente crystallos tartari sex diversis vicibus dissolvissim, eosque extreme albos reddidissim, deinde v. in cornutam posuissim, ad extrahendam aciditatem, (quæ per reiteratas dissolutiones valde debilitatur) oleum adhuc unctuosum & adurens extillarim. Unde videre est, quam arte

arte omnes compoliti partes inter se sint
 connexæ. Possem adhuc aliam rationem,
 ex lib. Aristot. de Meteoris, adducere, quod
 sicut elementa rarefiunt ascendendo, ita e-
 tiam condensentur descendendo, & si ponamus,
 quod terra sit frigida gradu quarto, aqua
 frigida futura sit, octavo. Item, si aqua
 quarto gradu humida, aer humidus futurus
 sit, octavo. Ac propterea sales essentielles,
 siquidem valde terrestres sunt, non possunt
 in aqua dissolvi, nisi mediante calore, super-
 veniente autem frigore rursus concresecunt.
 Non aliter atque aqua in aerem mutari non
 potest, nisi interveniente calore, qui illam ra-
 refacit & exhalare facit, sed quam primum
 frigus ingruit, condensatur rursus, & formam
 suam priorem recipit.]

† Crystalli nomen à nativo accipiunt, sunt-
 que solubiles omnes in humore copioso, nam in
 paucis suo menstruo concresecunt etiam. Cum
 coagulat filtratus liquor aluminosus, vitriola-
 tus, salsus, acidus &c. crystallos vel lapillos
 vocant.

a Vel Hungaricum, aut etiam Hispanicum.

b Vel lava in aqua clara fontana, defusa
 semper turbida, donec aqua talis, qualis affu-
 sa, permaneat limpida.

c Non est opus.

d Potius cum priore proprio decocto, parum
 recentis aquæ affuso.

e Et hoc aliquoties repete, singulis vicibus,
 ubi decoctum, ab igne semotum, refrixerit, cre-
 morem,

morem, tum superna parte, instar pelliculae sublimatum, tum parietibus cacabi adherentem, collige, diligenter lava, &c.

e Cremor tartari in omnibus obstructionibus admodum est utilis. In melancholia hypochondriaca expedienda nihil felicius est, si aliquot diebus ejus drachma semis, vel scrupuli duo, in juscule, aut capparum decocto, exhibeatur, & exterius ad hypochondrium sinistrum emplastrum ex ammoniaco in aceto squillitico soluto applicetur. Senibus maximè, & qui obstructi sunt alvi, conducit. Insigne evadit catharticum, si hujus cremoris scrupulus unus, cum extracti scommoneæ granis 7. 8. vel decem, in juscule vel vino propinetur.

Sal Imperatoria.

Siccata calcina ad albedinem a, sal extrahe, cum aqua ejusdem herbæ stillatiua, vel communi, b digerendo per noctem. Postea aquam per inclinationem c effunde, cavendo, ne feces turbentur, aliam usque tertio re-affunde, digerendo, ut supra. Tandem omnes aquas filtra, & coagula. Si coagulum non sit satis album, calcina in crucibulo, ad rubedinem, (non tantum crucibuli, sed etiam, si vis, ipsius salis, quia salia fixa igniuntur, antequam liquecant) cavendo, ne d liquecat, deinde resolve e, filtra & coagula f. Sic sal habebis albissimum, ut nulla dissolu-

tionis,

tionis, filtrationis, & coagulationis repetitione opus habeat.

Ira sal extrahitur ex *Salvia*, & omnibus herbis, sed tali calcinatione perit sal volatile, sive essenziale, manetque solum elementale g, quod in humido facile solvitur, & semper saporem habet ingratum. Interim sal hoc etiam extrahi potest menstruo fatis vulgari, ut nunquam in humido solvatur, & saporem habeat gratum.

a Hoc est, cineres albos.

b Calida, non tamen ferventi, quod observandum.

c Et filtrationem.

d Nonnulli parum curant liquefactionem in igne. Citius enim albescunt salia, sed propter fluxum ejusmodi salia postea raro consistunt, sed plerumque in liquores ab aere resolvantur, quin imò non levem virium patiuntur jacturam.

e In igne.

f Idque saepius repete, donec salia fiant purissima.

g Fixum potius sive terreum.

Saltes vegetabilium crystallinos seu transparentes instar salis petra feceris, si cujusque cineres, post calcinationem, denuo cum aequali parte sulphuris commistas, calcinaveris, idque igne non admodum leni, & tandem beneficio aquae communis destillatae extraxeris, filtraveris, & evaporaveris, donec tantum aquae cum sale re-

possit. Hi sales sunt omnium optimi, nec enim facile in deliquium abeunt, nec lixivium resipiunt, quin imo sales hoc modo præparati mirifice operantur. Sic sal absinthii, hac methodo præparatus, purgat per vomitus, ventriculi & pectoris impuritates expediendo, si ejus scrupulus unus, vel drachma semis, in uncis duabus aque propriæ, id est, absinthii, exhibeatur. Sic sal Imperatorie, juxta hanc sententiam ex radicibus factus, & à 4. ad 8. gr. in rob. sambucino exhibitus, tollit omnes febres intermittentes.

Sal Tartari.

Sternitur Tartarum, in vase terreo, non vitreato, plani fundi, ad crassitudinem digiti. Reverberatur postea, ad albedinem usque, spacio quinque vel sex horarum, igne ita moderato, propter fusionem, ut vas saltem candeat. Tartarum, ita ad albedinem calcinatum, perfunditur aqua communi digeritur, filtratur, & coagulatur *.

Hujus præparationis compendium fieri potest, si tartarum ad nigredinem comburatur, post dissolvatur, & coaguletur.

Modus

* Parari etiam ex tempore potest, si fumus Tartarum tenuissime pulverisatum eumque pulverem chartæ emporeticæ
cras-

Modus hic non est aspernandus, præsertim-
que observanda in eo ignis lenis moderatio, quo
hic sal melius fit, quam fornacum figulinorum
intensiore. Ex hoc sale per deliquium soluto fit
oleum tartari per deliquium, de quo supra, quod
raro ad medicos venit usus, nisi quod est consti-
tutum magisterii tartari, de quo max.

Sal Corollarum.

Hoc fit, digerendo *a* corallaria trita, in *a*-
ceto, ter destillato *b*, per noctem, postea
filtrando, & acetum ad siccitatem evaporan-
do *c*. Sic sal coralliorum manet in fundo
vasis, quod ut pulchrius evadat, dissolvi po-
test aliquoties in aqua destillata *d*, filtrari,
& denuo coagulari *e*.

Ufus. Vires ejus sunt excellentes Sanguini-
nem enim in universo corpore mundificat,
pristinum sanitatis vigorem restituit, fluxus
uteri,

O 4

crassiori duplicatæ imponamus & invol-
vamus, fortiter filo constringendo; hinc
imponamus aquæ ut madefiat totum hoc
convolutum; madefactum carbonibus
committamus, quo per horam unam aut
duas in iis cõbratur, postea ex calce debi-
te aqua communi per solutionem, filtra-
tionem, coagulationemque efficiatur Sal.

uteri, ventris, hæmorrhoidum listit, roborat cor & stomachum, omnes obstructions viscerum referat, concretumque sanguinem dissolvit. Prodest & in hydrope, convulsionibus, paralyti, calculo, suffocatione matricis, si cum aqua, affectui præter naturam conveniente, exhibeatur. Dosis à granis decem, ad scrupulum unum, vel duos, pro ratione ætatis, & vehementiæ morbi f.

a Et solvendo,

b Nonnulli acetum sic conficiunt. Destillant à cineribus herbæ Kali lib. 1. sensim prius infusi, propter metum scilicet effervescentiæ, aceti destillati optimi libras sex, cohobando bis vel ter. acetum tale sic dulce, & non admodum mordax, nec tamen magnis caret viribus, ilico enim corralia, ut & perlas, solvit.

c Vel, post solutionem abstrahendo acetum ad siccitatem.

d Vel, quod melius, rore Majali supra triticum collecto & destillato.

e Donec sal candidissimum habeas, ab omni acetositate liberum, id quod facile obtinebis, si acetum superius ad operationem hanc citius absolvendam adhibueris.

f De natura & viribus salis corallorum videatur Crollius, Basil. Chym. pag. 165. & Anshelm. Boetius de Boedt, cap. 152. lib. 2. de gemmis.

An hoc sal tantarum sit virium, merito dubitari potest. Nam si illum degustes, quid aliud, ex ingratißimo ejus sapore, judicabis esse, quam calcem

calcem vivam, aceto preparatam? Deinde quis non suspicietur, nobilissimas ejus vires, calcinatione ejusmodi, corrumpi & destrui, cum gestata tantum, in febris & aliis quibusdam morbis, omnem tincturam saturatam, & colorem facillime amittant? Quid? Quod valde absurdum sit, velle ex omnibus rebus extracta facere, olea, quintas essentias, praesertim ex substantiis per se plane vel subtilibus, vel homogeneis, quales sunt uniones, coralia, moschus, ambræ &c. Induunt enim non raro Chymica preparata quaedam aliam naturam, & non preparatis plane contrariam. Immo quaedam alia non preparata majores vires habent, & naturæ humanæ convenientiores, quam si Chymicum ignem experta sint, quod in pipere fieri cernimus. Affecto enim ventriculo, grana illius aliquot deglutita plus efficiunt, quam si magna copia oleum ejusdem aromatis exhibeatur. Atque hac de re Felicissimum etiam Platerum p. m. auditores suos, olim pro lectione, fideliter commonuisse, constat.

Butyrum Coraliorum.

Recip. Coraliorum rubrorum & salis petrae, ana part. æquales, calcina igne forti, horam unam. Post edulcora, affusa toties aqua pluviali destillata, donec nulla amplius acrimonia salis petrae, in aqua, guttu percipiatur. Hinc coralia edulcorata pone in phiolam, & affunde iis acetum destillatum.

○ 5

enique

eumque octiduum ita steterint, filtra per chartam, & rursus affunde acetum destillatum recens, & perge, ut prius, idque toties repete, donec coralia sint plane dissoluta. Hæc postea sume, & pone in phiolam vitream, & destilla ex B. M. Sic remanet in fundo essentia coraliorum, cui affunde aquam pluvialem destillatam, eamque dissolve, & rursus destilla, hocque sexies aut septies repete, donec aceti acrimonia gustu non amplius deprehendatur.

Sal Calculi Hominis.

Recip. lapides aut calculos hominis, & calcina primum igne moderato, dein magno, inque pulverem redactos, & cum æquali portione sulphuris & salis petrae mixtos reverbera in alcohol albissimum, quod, ad ignem cinerum moderatum, in succum berberum clarificatum poni oportet, donec totum dissolvatur. Tunc filtrato liquore, extillandus is est, per balneum, ad siccitatem. Sic sal manebit in fundo vasis.

Vsus. Expellit potenter calculum è renibus & vesica. Exhiberi possunt ejus grana tria aut quatuor, in vino albo, Luna crescente, estque dosis aliquoties repetenda.

Sal Colcotharis. †

Colcothar perfunditur aqua pluviali, & sal
dige-

æ Potius coctione.

digestione & unius diei vel noctis, in eam ingreditur, qui filtratur, & sal postmodum coagulatur. Rubedo aliqua & si sexies aut quinquies iterum calcinetur, & falsedo semper eluatur, tandem dulcis relinquitur, & vocatur dulcedo vitrioli, teste Libavio, in *alchymia*, quæ major est, si ex vitriolo Veneris daretur &, & præseus est in ulceribus malignis remedium.

† Colcothar est caput mortuum residuum ex destillatione olei vitrioli, vel est ipsum vitriolum ad summam rubedinem calcinatum. *V-sus* salis colcotharis est valde rarus, nisi quod nonnulli in Diaphoraticis id valde commendent gr. duobus vel tribus.

a Terra vitrioli dulcis, per hunc modum parata, habet tantum vim emplasticam & stipticam, nec est vera ea dulcedo, quam alias vitriolum, & omnia in se continent acria. Illius usus est in emplastris & hæmorrhagiis narium.

Vitriolum Vomitivum.

Dissolve vitriolum album in aqua comuni, filtra, & coagula. Repete hoc secundo. Tertio dissolve in aqua rosacea, post filtra, & coagula.

Dosis à drachma semis ad drach. unam.

Aliud.

Dissolve vitriolum album in aqua destillata, filtram, & in vase terreo fac aqua exhalare,

O 6

lare,

Reliquum rubrum,

lare, queat donec cuticulam superius contrahat. Tunc vas pone in locum frigidum, ut crystallos producat, quibus separatis, fac reliquum humorem evaporare, donec rursus cuticula oboriatur, & ut supra, crystallisa, hocque secundo repete. Tertio crystallas in aqua rosacea dissolve, evapora, & ut supra, crystallisa, igneque lento exsicca.

Vsus. Dosis à scrupulo uno ad drachmam semis, in haustu vini, vel cerevisiæ, aut conserva rosarum. Felici cum successu exhibetur in febribus, ventriculi cruditatibus, catarrhis, lumbricis, peste, &c.

† Vocatur à Paracelso lib. 1. de rebus naturalibus cap. 8. (ubi agit de virtutibus vitrioli crudi & colcotharis) Gilla non Gilla, atque, id nominis vitriolum accipisse secretè. Liquorem vero vitrioli ad cerebri magnos illos affectus, vertiginem, phrenesin, maniam, caducum tertio & quarto cap. 2. de viribus membrorum interiorum, vocat arcanum, quod ex Grilla extractum est. Sive itaque illo, sive hoc nomine appellaveris, perinde fuerit. Videatur Crollius, pag. 118.

a Dosis hæc authoris est nimis magna, ultra scrupulum semis enim vix exhibetur.

b Potissimum quotidianis, quæ sunt ventriculi, cum aq. centaurii minoris, vel potius in ejusdem decocto.

Aliud.

Aliud .

Extrahe sal ex capite mortuo vitrioli, quod à sublimatione florum sulphuris reliquum est.

Vsus. Salis hujus scrupulus unus, in aqua sceniculi adsumptus, vomitum concitat, sedes movet, & sudorem. Interdum etiam somnum conciliat.

Nota

• Est & aliud Vitriolum vomitivum Salæ, quod hoc modo paratur. R. *vitrioli ungarici cerulei* q. v. calcinetur in olla vitreata ampla, donec in cinerem obscure purpureum abeat; Huic vitriolo calcinato affunde aquæ communis q. s. idque sensim, sedulo vitriolum agitando, ne in fundo conglomeretur & lapidescat nimium incalescendo, adeoque vitrum frangat, aqua enim hæc affusa calida omnino evadit ac si calci vivæ superfusa fuisset. Quæ ubi refrixit, deponatur in loco tepido per 24. horas, hinc per chartam emporeticam trajiciatur, filtratum super ignem lentum evaporet, donec sal in fundo repecciat, siccum coloris quodammodo incarnati, quod pulverisando in albedinem vertitur.

Vivas

Nota. *Univerſaliter in omnibus vomitoriis vitriolatis exhibendis, ſedulo cavendum eſt ab aſthmate, aliſque pectoris affectibus. Vitriolum enim crudum venenum eſt, ſuffocando enecans, & quomodocunque præparatum, vix omnem ſuffocandi pravam deponit indolem.*

Sal aut Vitriolum Luna.

Recip. *Lunæ fulminatæ, & in ſubtiliſſimas lamellas diductæ, uncias octo. Pone in cucurbitam, & ſuperfunde ſpiritus nitri q. ſ. ut nempe ad unum digitum ſupernatet. Dein claude vas, alembico non rottrato, & digere in balneo vaporoso, per viginti quatuor horas, ac deſtilla, calore lento, ſpiritus nitri volatiliores, donec videas, nihil amplius exſtillare. Tunc vaſe refrigerato, ſuperfunde alium ſpiritum nitri, digere, deſtilla, eo uſque, donec*

Vires. Vomitorium hoc Sala inſigniter extollit ad purgandum ſuperfluitates circa præcordia hærentes, Epilepſiam, aliaque cerebri Symptomata Modus hic eliciendi ſal vomitivum ex vitrioli capite mortuo quod à ſublimatione ſorum ſulphuris cū capite mortuo vitrioli factorum, de qua author in ſeq. capite, reſiduum eſt, adridet ſatis, eo quod ſulphur extrahat arſenicalia, etiam hic ex capite mortuo vitrioli.

donec Luna pondere trium aut quatuor unciam spirituum nitri magis fixorum sit aucta. Tunc omne phlegma vapore balnei bullientis expelle, vasque exacte clausum, in digestionem triginta dierum, in balneum vaporosum pone, intra quod tempus Luna mutabitur in aquam viscosam, albam, quæ, posita in locum frigidum, congelascet in vitriolum viride & cœruleum.

Hac eadem via parari potest *vitriolum Solis*, superfundendo spiritum nitri, super salem præparatum, idemque regimen observando, sicuti de Luna dictum.

Ex utroque isto vitriolo, debita proportione conjunctis, & in athanore decoctis, donec omnes calores apparuerint, & tandem in rubedine substiterint, paratur medicamentum quoddam, quod non minoris est efficaciam & virtutis, quam magnum illud lapidis Philosophici arcanum.

Dosis est gr. unum in omnibus morbis desperatis.

Sal sive Vitriolum Martis.

Accipe spiritus vitrioli, vel sulphuris per campanam facti, licet non rectificati, unciam unam, aquæ communis uncias duas. Misce in matraccio, & adde limaturæ ferri *a* aut chalybis unciam unam, hocq; observatum colloca-

in

a Probe lotæ.

in cineres calidos, ut omnia bulliant lentissime spacio sex horarum *a*. Postea infrigidari sponte permitte, & inuenies in vase generatum vitriolum, viride, splendens, quod calore dissolvitur, frigore coagulatur, quodque author Cheiragogiæ Helianæ, absque omni ratione solida, Martis falem esse inficitur *β*.

Si quis vero hanc præparationem propterea damnandam censet, quod corrosivo præparetur, ob eandemque causam, Crollianam præferat, respondeo, eam non minus hac ratione corrosivis patari, atque meam. Per reiteratam enim calcinationem Martis & Veneris, cum sulphure, aciditas Veneris vitriolica cum metallis fixatur, quod ex pondere

a Præstaret limaturam martis primo impo-
nere matraccio, & ei tum liquorem di-
dictum sensim ac per vices superaffunde-
re, hinc parum ad ignem detinere, ut ebu-
litione facta digestio aliqua fiat.

β Hoc aqua solvi potest, filtrari ac debite
iterum crystallizari. Licet ego potius so-
lutionem totam filtrarem statim ab ebu-
litione facta, filtratumque decoctione mi-
nuerem eousque donec sufficiens pro cry-
stallizatione remanserit quantitas, lo-
co debito reponenda.

dere facile dignoscitur, si omnia secundum Crolii mentem, & meam, recte instituantur.

Sal sive Vitriolum Veneris.

Cuprum calcinatum, sive squamas cupri reduc in pulverem subtilem, quem in *aceto destillato*, per diem naturalem, digere. Tinctum acetum per inclinationem effunde, & aliud reafunde toties, donec non tingatur ulterius. Depletiones filtra, & tres partes fac evaporare, vel destilla, quoadque relinquitur in fundo vasis, ponatur in locum frigidum. Sic generabitur vitriolum viride, obscurum, splendens.

Aliud.

Laminae Veneris cum ana *sulphuris triti*, ut dictum est, in calcinatione Veneris reducuntur in pulverem subtilem, & in olla terrea, cum sulphure trito, calcinantur, continue baculo cupreo movendo, donec totum sulphur combustum fuerit. Hinc calx denuo teritur, & cum octava parte sui ponderis sulphuris triti calcinatur, ut supra, hocq; quinquies aut sexies repetitur. Postea calx ista in aquam ferventem projicitur, & baculo sæpius movetur, dum fundum vasis petit, & aqua refrigeretur, quæ filtrata evaporet ex tribus partibus, & ponatur in locum frigidum,

dum, ut crystallos cœruleos producat, vel e
toto evaporet *a*.

a. Vide Crollium, pag. 218. & seq. accuratius
de hac preparatione præcipientem.

Sal aut Vitriolum Iovis.

Dissolve stannum Anglicanum in aqua
forti, facta ex alumine & nitro. Quiesca
ita dissolutio, & videbis calcem stanni, al
bam, instar nivis, ad fundum vasis, præcipia
tum iri, quam sublimari oportet, sicuti cum
flores alibi antimoni parantur, & invenie
pulverem albissimum, instar pollinis, in ca
pitello sublimatorii, qui in aceto vini, te
destillato, dissolvendus, & integrum biduum
digerendus, vas sæpe agitando. Dein e
quod dissolutum est, per inclinationem ef
fuso, aliud acetum vini reaffundendum super
id, quod adhuc dissolvendum restat, & o
mnia menstrua, usque ad siccitarem, per B
M. extillanda, bonusque vini spiritus super
id, quod in fundo vasis remanebit, funden
dus, digerendus, decantandus, & alius spiri
tus substitnendus, donec totum resolvatur.
Tuuc oportet duas tertias spiritus, per bal
neum,

a Prior modus præstat secundo. *Vsus* ejus
in dissolutione humorum crudorum. *Dos.*
gr. viij.

neum, extillari, & reliquum in frigidum collocari, ut cryſtalli formentur, qui ſeparati in liquorem reſolvuntur, ſi in locum humidum, ſuper marmor, ponantur.

Uſus. Tres aut quatuor guttæ ejus, umbilico ſæminæ hyſtericæ calide infricatæ, uteri ſuffocationem ſtatim tollunt. Hinc idem liquor ſummum eſt remedium in morbis Venereis. Curat omnis generis ulcera fœtida, fiſtulas, lupos, caneros, noli me tangere, & alia carcinomata maligna. Duæ aut tres guttæ, exhibitæ intra corpus, potenter alvum movent.

Sal Saturni.

Calx Saturni, ſive *minium a* perfunditur aceto deſtillato, vel ſaltem *b* ejus phlegmate, digeritur per diem naturalem, ſæpius agitando. Poſt menſtrum abſtrahitur, aliudque ſubſtituitur, donec omnis ſalfedo extrahatur, depletiones filtrantur, & in cineribus, vel arena, coagulantur. Sic habes ſalem Saturni, ſuper quo ſi acetum ter deſtilletur, cum cohobis, atque etiam poſtea vini ſpiritus, cum trina cohobatione, ſal ſic virturem adquiret admirandam *c*, in ſanandis diverſis morbis.

Uſus. Si ejus ſex grana dentur in peſte, cum vino albo, curatur æger inſtra viginti quatuor horas. In hydrope dantur tria grana, in vino albo, quatuor diebus continuis,
in

in colica sex grana, cum vino albo, in lepra
 itidem sex, cum aqua fumarix, continue per
 octodecim dies. Saccharum hoc *d* intra
 corpus sumptum, frigiditate sua, libidinem
 veneream exinguit *e*, ac propterea utile iis
 qui in cœlibatu vivunt. Extrinsecus usurpa-
 tum mira præstat in ulceribus corrosivis, ma-
 lignis, cancrofis, lupo, & similibus. Contra
 putredinem oris etiam, & impetiginē, ambu-
 sta, inflammationes, tumores *f*, pustulas fac-
 ciei rubras, præstantissimum est medicamen-
 tum, si cum oleis, aut aquis convenientibus
 applicetur.

a Supra cap. 14. factum, sub titul. Calcina-
 tionis Saturi.

b Verba illa, vel saltem ejus phlegmate
 deleantur requiritur enim acetum optimum.

c Hujus salis deprædicatio nimis pomposa
 est, & valde aliena ab experientia, rerum o-
 mnium magistra.

d Vel mel, vel butyrum, de cujus usu prolixè
 Crollius, pag. 274. & 275.

e Castitatem præstat etiam butyrum hoc Sa-
 turni, si umbilicus & priapus eo inungantur, atq;
 atque ita desiderium fæminarum minuit, ast vi-
 cissim, si mederi velis, utere balneo Laconico, &
 inunctione umbilici cum ol. nucis moschatæ destil-
 lato.

f Hoc mirum cuiquam videri possit, cum hoc
 sit frigidissime nature, quemodo tumores, duri-
 ties, & scirrhus dissolvere possit. Attamen
 experientia hoc ipsum nos docet, & convincit,
 utat

ut principia Galenica non usque quaque re-
spondeant.

CAPUT XVIII.

De Floribus.

Flores Benzoini α.

Benzonium teritur *a*, & ollæ rotundæ
b imponitur, deinde clauditur dupli-
ci charta emporetica, convoluta in
modum manicæ Hippocratis, & datur postea
ignis *c* ad sublimationem idoneus *d*, flo-
resque nivei, qui nihil aliud sunt, quam sal es-
sentialis dulcis, sæpius colliguntur.

Vfus. Valent ad asthma *e*, & omnes pul-
monum morbos. Dosis scrupulus semis, in
liquoribus vel syrupis idoneis. Topicum e-
tiam

α *Flores Benzoini* diversimode parari con-
sueverunt, præ cæteris autem modis ap-
prime mihi placet, quem tradit *clarissimus*
Schroderus in *sua Pharmacop. lib. 4. c. 377.*
nimirum destillando per retortam ejus
butyrum, ex quo beneficio aquæ ferven-
tis, flores extrahuntur, cum in majori co-
pia, tum etiam majores & elegantio-
res. *Zwelf.* pag. 793. mihi tamen satis Be-
guini modus placet.

etiam remedium sunt, ad tubercula, & ruborem faciei.

† Hoc est, a se dulcis.

a Grosso modo.

b Cum pedibus.

c Arenæ, vel prunarum.

d Dum flores scilicet assurgunt.

e Cum unguento pomato, aut butyro Majalilliti.

Flores Sulphuris *α*.

Parantur, miscendo æquales partes Sulphuris, & colcotharis *a* perfecte rubificata, & exsiccatique, & sublimando *b*, ut in antimonio (spatio tamen octo horarum operatione hæc perficitur, nec tanto opus est igne, ut in antimonio) dicetur. Secundo sublimantur *c* cum *d*

α *Florum sulphuris sublimatio*, sine additione corporis cujusdam quod liquefactionem sulphuris impediat, haud commode perficitur, idcirco nonnulli *caput mortuum vitrioli* addunt, ast non admodum prudenter, difficulter enim & pauci flores hoc modo ascendunt, suis etiam de caulibus, nimirum quod sulphur aciditate sua rodendo *terram vitrioli*, quam in pristinum *vitriolum* vel esse ferme restituit, se destruat, & consequenter *Flores præbere* nequeat, id quod

um saccharo & crystallino solo, ut majus ad
d asthma, & alias pulmonum affectiones,
conferant auxilium. Nec metuendum hic,
e ebullitio, liquecente sulphure, sublima-
tionem impedit. Quocunque enim modo
sulphur sublimetur, live per se, live cum ad-
ditione, semper ebullit.

Fit

quod in plurimis operationibus, destilla-
tione *Spiritus Salis, Nitri, &c.* studiose
observandum est, ne res illis commiscean-
tur, in quas hi *Spiritus acidi* agere, & neces-
sario se mutuo destruere debent, quæ
unica causa est in hunc usque diem nec
dum perpensa, quod haud feliciter cedant
hæ destillationes, *salis* ut plurimum, cum
potior pars *Spiritus* rodendo & solvendo,
argillam vel *terram ipsi adjectam*, annihilat-
tur, & in aliud ens commutetur. Suadeo
itaque, ut *sulphuri salem communem* dum-
taxat in duplo pondere adjiciant, hoc mo-
do *pulcherrimi flores* sublimantur ex cucur-
bita lutata igne aperto quidem sed mode-
rato. Frequenter iteratas *florum dictorum*
sublimationes non usque commendo, & si
mihi daretur optio, ego *crudum sulphur*,
imò *vivum*, si purum & candidum esset
(prout etiam reperitur,) præ *floribus ali-*
qu

Fit etiam hæc florum præparatio, miscendo ad libram unam *sulphuris*, libram unam semis *farinæ laterum*. Vel, ad libram *sulphuris* addendo *colcotharis*, & *salis decrepitati* ana libram semis. Vel, per se etiam, absque ulla additione.

Ufus. Flores hi valde resistunt putredini, ac propterea in peste, tam præservationi quam curationis gratia, vel in aqua cardui benedicti, aut melissæ, vel theriaca, vel syrupo acetositate citri, ad drachmam unam, utiliter usurpantur. Præservant à febris epilepsia. Sudorem in lue venerea promouunt. Conducunt in omnibus morbis, quibus exsiccatione opus habent, in omnibus pulmonum affectibus, asthmate, tussi antiqua & recente, catharris ad pectus defluentibus, pleuresi, colica, apostematibus, & similibus.

Possunt etiam exinde tabulæ formari, hæc ratione. Recip. *gummi tragacantha* in aqua rosarum

quoties etiam sublimatis amplecterer, & tuto traherem in usum, utpote quod suo adhuc gaudeat sale centrali nativo. Plura de floribus sulphuris variis modis præparatis & compolitis, legantur apud clarissimum Schroderum in Pharmacop. Med. Chymica 3. cap. 27. Zuvelf. pag. 793.

osfarum moschatarum, aut cinamomi dissoluti
 dupl. duos, sacchari finissimi subtilissime pul-
 ver. unc. sex. Flor. sulphuris unciam unam,
 rec. diarhod. abbat. aut diatragac. frigidi,
 magisterii corallorum, ana unc. semis. Misce,
 tunde hæc simul, cum tragacantha dissolu-
 ta, in mortario marmoreo. Deinde mani-
 us, oleo anisi aut fœniculi oblitis, pastam
 anc diligenter subactam super tabula mun-
 da, ligno rotundo, extende, tabulasque ex ea,
 quibus mane, & vesperi, ad omnes pulmo-
 num morbos, & catarrhos capitis exsiccan-
 dos, utaris, confice.

Dosis est drachma una.

a Hi tamen flores propter acridinem non us-
 uequaque utiles sunt.

b Per arenam ex cucurbita flores in alembi-
 cum colliguntur.

c Sublimatio cum saccharo candi vix potest
 peri conferre, liquefcunt enim una & saccha-
 rum ebulliendo sublimationem impedit β , po-
 tius miscendi sunt flores sulphuris cum saccharo
 candi,

P

* Imò operatio tota inutilis fere est, Colco-
 thar enim nihil facit hic nisi quod fusio-
 nem sulphuris prohibeat.

β Nihilque ex eo sublimatur sed omne in
 fundo remanet præter id quod ex sacchari,
 mellis aliorumque dulcium usu foetor pe-
 ffinus concilietur floribus. In usu

candi, & vel forma electuarii, vel morsellorum
usui adservandi.

d Qui modus ultimus omnium est sincerissimus, fitque hoc modo. Cucurbita terrea, a quam prius duo alembici vitrei congrui sint selecti, ita ut unus post alium possit adhiberi, locatur prius vacua in arenam, quæ ubi gradibus ignis paulatim fuerit excalescens, immitte sulphuris communis, in frustra conquassati, manipulum unum aut alterum, & appone alembicum, Videbis paulo post elevari flores, si modus ignis iuste administratus fuerit, alias, si interfloris fuerit, jacturam patieris operis. Quod si itaque nonnihil florum in alembicum elevatum fuerit, illo substituatur alter α , eundem flores sic, repetitis sepe alternis alembicorum vicibus, colligantur β . Quod si elegantiores & puriores adhuc desideres, hanc florum sublimationem semel atque iterum reiterare poteris.

De his ut & eorundem compositione, egregie precipientem, vide Crollium, in Basil. Chymic. pag. 229. & seqq. Rub.

-
- Prius calefactus ne diffiliat.
 - Ablatio autem hæc unius alembici ac repositio alterius celeriter debet fieri ne sulphur incendatur, quod si fiat infortunio farina vel cinere injecto extinguitur. Potest tamen & sublinatio hæc fieri, si sulphur immittatur crucibulo antequam arena imponitur, & sic uno alembico florum colligitur quantitas, quam is recipere valet.

Rubinus Auripigmenti Diaphoreticus.

Recip. *Auripigmenti elegantis & splendidi* unam. Redige in pulverem valde subtilem, & sublima in phiola, aut parvo matraccio, igne forti, donec fundus vasis candescat, Et habebis, intra dimidam horam, pulcherrimos rubinos, circa collum vasis sublimatos.

Vsus. Dantur hi rubini, à sex ad octo grana, in brodio conservationis zingiberis, ad provocandos sudores, in morbis venereis, scabie, & similibus.

Idem rubini, pulverisati cum æquali pondere florum sulphuris, & in matraccio, igne arenæ aut cinerum, secundi gradus, per dies octodecim, aut viginti, digesti, mirifice cathartos exliccant.

Dosis est, ab octo ad duodecim grana, in pulmonum adfectibus, exhibita in rosarum conserva. Idem pulvis sudorem etiam movet.

Alius Rubinus Arsenici Diaphoreticus.

Sublima *Arsenicum*, in matraccio, bis aut ter, igne arenæ, per quinque aut sex horas, donec evadat plane crystallinum, semperque separa pulverem subtilissimum, qui collo matraccii, instar farinæ volatilis, adhæret, estque ipsum arsenici venenum. Partem crystallinam pulverisa, eamque bene misce, cum tandundem florum sulphuris, & sublima, sicut

P a

supra.

supra, in massam rubram, quæ specificum est remedium in affectionibus pulmonum.

Vsus. Intra corpus, ad sudorem concitandum, exhibetur, à granis sex ad octo. Extrinsecus usurpatus curat omnia ulcera maligna, & curatu difficilia.

Flores Antimonii.

Electum *sibium*, in subtilem pulverem redactum, ex aludele terreo, in alembicum a rostri expertem quidem, sed tamen in vertice pervium ad humidos spiritus emitteudos, cum mobili cono *b* sublimetur secundum artem, dando ignem, per gradus, decem vel duodecim horat *c*, ad flores albos excipiendos, ad citrinos, per viginti quatuor horas, ad rubeos, per tringinta sex, ignem continuando & augendo. *d* Albi flores si spiritu vini circuleuer, facultatem emeticam amittunt, & per inferiora tantum purgant.

a Potius in ollas, artificiose sibi incumbentes.

b Vitreo vel terreo.

c Ignis gradus hanc florum antimonii variationem prestare non possunt.

d Flores Antimonii in medicum usum accersendi non sunt, nisi corrigantur, id quod de vitro

vitro ejusdem recte à veris Chymiatris pronun-
 ciatum est. Primo itaque, ut flores antimonii pro-
 be corrigantur, habeantur flores antimonii al-
 bi, qui communi more fiunt, per sublimationem
 scilicet in aliquot ollis, superne ad orificium cu-
 curbitæ sese excipientibus, ceu monet hic author.
 Quæ via quidem expedita, sed felicius prove-
 niunt, si fistilis cucurbita, ex bona materia facta,
 inferius prope fundum sit tubulata, eique postea,
 firmiter in furnum collocatæ, adaptentur alem-
 bici cæci invicem sese capientes, itaque qua se cu-
 piunt, sint perforati, eorum sunt numero sex vel
 plures, in summitate vero apponatur alembicus
 vitreus rostratus, cui cucurbita regalis adjecta
 sit. Primum itaque, ubi ignis gradibus admotis,
 cucurbita tubulata per se vacua fuerit ignita,
 ex antimonio trito cochleare unum paulatim, &
 per vices, est injiciendum, statimque liquefcit,
 & vi ignis tolluntur flores sursum, in superimpo-
 sitos alembicos cæcos. Antimonium vero inje-
 ctum cum ferreo stilo incurvato aliquoties
 per tubulum movendum, sic enim citius & velo-
 cius sursum fertur. Omnibus cite recteque in-
 stitutis, etiam ad distantissimum alembicum ro-
 stratum flores elevantur, cum aliqua parte
 phlegmatis acidi, quod in cucurbitam annexam
 dilapsam colligendum est, suoque usui destinatum
 reservandum. Et hic sit modus florum alborum
 aliciendorum tutissimus.

Postea recip. salis tartari, frequenti solutio-
 ne & coagulatione summe depurati, quantum
 vis, (quæ sane purificatio salis tartari appri-

me est necessaria, alioquin apparatus hic noster non procedet) & affunde tantum de aceto destillato, vel potius de spiritu vini, quantum pro solutione salis sufficit, abstrahere acetum, sive vini spiritum, lento igne, in balneo, ut evaporet, nonnihil enim acedinis simul progreditur, affunde vicissim acetum destillatum novum, ut dictum, & abstrahere, eodem modo reiterando laborem, donec tandem acetum ejusdem saporis destillando egrediatur, quod octava vel nona imbibitione & destillatione fiet, & hoc Chymicis est impregnare. Hujus igitur salis, aceti spiritu impregnati & siccati, accipe, e. gr. unciam unam & semis, florum antimonii alborum modo preparatorum unciam unam. Misce, & in crucibulo ad ignem subito liquefiant. Massam liquefactam, fere instar sanguinis rubram, effunde supra marmor, quæ ubi refrixit, erit coloris cinericii. Postea tere materiam, & affunde illi in vitro sequentem aquam vitæ aromatizatam. Recipe galangæ, galliæ moschatæ, caryophyllorum, cinamomi, vel cassiæ lignæ, macis, ana unciam semis, croci drachmas tres. Terantur mediocriter, & affundatur alcohol vini, in lento cinerum calore, tincturam extrahere, postea per declinationem aufer tinctum spiritum vini, & affunde recentem, donec amplius non tingatur. Demum omnem spiritum vini tinctum & aromatizatam affunde tartaro & antimonio simul, ut dictum est, liquefacto, addendo salis vel magisterii perlarum, & corallorum, ana drachmas duas. Omnia, vitro clauso, digerantur in calore cinerum.

per

per duos dies. Postea, adoptato capitello, destil-
letur lento igne spiritus vini, & remanebit in
fundo tinctura aromatum precedentium, cum
pulvere antimonii & tartari, abstrahantur o-
mnia ad siccitatem, & color erit instar caryo-
phyllorum. Ita habebis antimonium optime præ-
paratum. Servetur in vitro clausa pulvis, quia
in aere resolvitur. Atque hoc sine ulla formi-
dine tuto intra corpus exhiberi potest. Et hæc est
correctio antimonii Crolliana, pag. 132. & 133.

Flavi autem & rubei antimonii flores non,
nisi peculiare quoddam instrumentum, si semper
eos habere velimus, ad hoc artificium constru-
endum requirunt, quod describere data opera su-
per sedemus.

Tandem hi flores omnes, tam albi, quam co-
lorati, vomitivi sunt & quidem rubei vehemen-
tiores cæteris. Verum si, præter illam Crollii
preparationem, ex vini & mellis spiritu ali-
quamdiu circulenter, omnem deponunt violen-
tiam, retinentque solam dejiciendi facultatem.
Violentia enim à cruditate est, quæ coctione &
nobilium menstruorum clementia mitescit. Ho-
rum florum grana 6. 7. 8. aut ad summum 10.
movenent blande quatuor vel quinque sedes, sine
omni vomitu, cum tamen ante hanc rectificatio-
nem priorum florum duo vel tria grana non tan-
tum album perturbent, sed & enormes cieant
vomitus.

*Alii Flores per inferiora tantum
Purgantes.*

Sublima pulverem emeticum, cum dupla
quantitate salis fusilis. Lava id, quod subli-
matum est, superque illo aquam vitæ accen-
sam bis auter combure.

Dosis à sex ad octo grana.

Sublimatio Salis Armoniaci.

Recip. Salis armoniaci lib. unam, squama-
rum ferri unc. decem. Misce, & sublima in
aludele aut matraccio, forti igne. Vase refri-
gerato, separata, quod sublimatum est, &
misce cum quinque aut sex unciis salis com-
munis præparati, repetendo istam ultimam
sublimationem, quinquies aut sexies, novum
salem semper addendo.

Usus. Dosis est duodecim, sedecimve gra-
norum. Exhibetur in omnibus febribus, tan-
quam insigne sudorificum, quod semel atque
iterum repetendum. Convenit etiam hic sal
sublimatus metallis in mercurium fluidum
reducendis.

Mercurius sublimatus.

Recip. Mercurii purgati, per salem præ-
paratum,

paratum, acetumque, & per corium traje-
cti *α*, *Vitrioli rubificati β*, *Salis prepara-*
ti γ, ana lib. unam, *Salis Nitri* uncias qua-
tuor. Terantur & misceantur simul *δ* in
mortario lapideo, cum modico aceto, tam-
diu, donec mercurius nullo modo appareat
vividus *ε*. Omnia bene mista pone in cucur-
bitam *ξ* loutatam, cui superpone alembi-
cum, rostri brevis, dando ignem, per gradus,
P 5 ut

-
- α* Depuratio mercurii non est necessaria, in fundo enim ab ipsa sublimatione remanent impuritates omnes.
 - β* Præstat non rubificatum, sed saltem ad albedinem calcinatum.
 - γ* Decrepitati.
 - δ* Primo miscenda & terenda sunt *Vitriolum*, *Sal* & *Nitrum*, hinc tandem admiscendus *Mercurius* & tunc primo aliquid acetum addendum est quo melior fiat mixtio.
 - ε* Nisi instar arenæ granulatim diffusus.
 - ξ* Præstat retorta terrea; qui enim in cucurbita cum alembico sublimationem hanc instituunt sumptus sæpe & operam perdunt. Digeratur autem in ea calide per noctem antequam fornaci ignis aperti (utpote in quo hæc operatio peragi debet) imponatur quo mortificetur *mercurius*,

ut artis est, per octo vel decem horas. Aqua fortis, quæ primo effluet, servetur. Pro secunda sublimatione, ad libram unam sublimati, addantur *Salis præparati* unciaë duodecim, & *vitrioli* unciaë quatuor. Pro tertia, *sale* duntaxat sublimetur.

Alia

rius, quod ab ipso fit nitro, quod ob nullam aliã causam additur, & hæc digetio ubi negligitur, copiose Mercurius vivus sublimatione simul ascendit, sic ut cogamur iterum de novo cum cæteris permiscere, adeoque laborem nobis creamus, Collo autem retortæ fornaci jam debito modo impositæ collum unum aut alterum cucurbitæ aut retortæ applicetur, bene perlutando, huic autem vas recipiens apponatur pro collectione aquæ fortis, aservandæ. Hinc igne gradatim adhibito, leni satis in initio, sublimabuntur flores in collum retorto partemq; vitri appositam, quod ubi fieri observas, ignis gradum serva usque dum fere omne sublimatum putas. In fine cure ignis sit nimirus, ne fundatur capiut mortuum in fundo & permisceatur sublimato.

Vires inservit maximè præparationi Mercurii dulcis, aliorumque medicamentiorum.

Alia Mercurii sublimatio perfectior u.

Recip. Mercurii cinabaris revivificati, uti dictum, cap. de Mercurio, lib. unam. Dissolve eam, in aqua forti communi, dein aqua forti, per destillationem rursus evocata, aut adficcitatem evaporata, recip. mercurium præcipitatum, eumque in mortario marmoreo (non metallico) diligentissime pulverifera, cum æquali pondere salis decrepitati, & vitrioli, ad albedinem tantummodo calcinati. Dein, cum omnia bene miscueris, pone ea in cucurbitam vitream, suo alembico tectam, in arenam, aut in matracium forte, colli satis ampli, & quod saltem octo pollices, aut circiter, altum sit, ut primi vapores tanto melius egredi possint. (Alias matracium periclitabitur, si non cautè & prudenter ignis regimen observetur.) Da ignem per gradus, donec collum matraccii albescere incipiat, & tunc claude foramen, papyro,

P 6 ignem-

* Imò perfectior longe est ea quam author tradiderat, sed nullo modo perfectior nostra. Loco autem mercurii cinabaris revivificati sumi potest commode mercurius depuratus.

ignemque auge, per quinque aut sex horas. Atque hoc modo pulcherrimum mercurium sublimatum crystallinum habebis, quem frige factum separet. Et est hic Medicinæ multo aptior, quam præcedens.

*Sublimatus Dulcis Purgans, † sive
Draco mitigatus.*

Recip. Mercurii purgati, ut supra, vel mercurii cinnabaris revivificati, unc. 6. mercurii sublimati præcedentis uncias octo. Tere simul, & tamdiu *α*, donec nullum mercurii vivi granum appareat. *β*. Post adde Salis præparati *α* (ad mercurii impuritates retinendas) duas aut tres uncias, & simul rursus trita pone in matrarium *γ*, quod ad dimidiam
tan-

α Mercurius sublimatus pulverisetur primo in mortario marmoreo, hinc per vices aliquid mercurii crudi additur, paulatim affundendo aliquid aceti destill. pro meliori commistione.

β Et nigricantem colorem mistum acceperit.

γ Cu curbita sit haud adeo ampli colli, orificiique angusti, qualis generis vitra sunt quæ dicuntur Belgis de kinderglasen.

tantummodo partem α reple. Hinc sublima, in cineribus vel arena β , per quinque aut sex horas, cumque matracium refrixerit, discinde illud ferro ignito, ea parte, quæ media est, inter sublimatum & salem, qui in fundo remansit γ , ac rursus sublimatum redige in pulverem, & secundo sublima absq; additione. Ita sufficienter δ præparatus erit, ad felicem ejus usum, tam internum, quam externum.

Vsus. Sublimatus hic panacea erat Quercetani, quam in pilulas redigebat, quæ tum
tem-

-
- α Potius præstat infra dimidium persistere.
 - β Præstat hæc, ubi & notandum, vitrum non tegendum esse in totum arena, sed tantum partem ejus dimidiam usque ad rotunditatem, vel ad digiti eminentiam supra materiam in eo contentam.
 - γ Quod si sal non addatur, tamen impuritates in fundo remanent terreæ abjiciendæ. Imò & impuritates aliæ supra sublimatum ad orificium vitri colliguntur, quæ nihil aliud sunt quam mercurius crudus cum malignitate mercurii sublimati, sublimationi ergo alii reserventur pro mercurio.
 - δ Plures enim sublimationes vim purgandi hic plurimum imminuunt.

temporis, à nomine ipsius pilulæ de Monsieur de la Violette dicebantur, & plurimis, præsertim lue venerea & infectis, in usu erant. Exhibetur autem in omnibus affectibus, etiam ad præcautionem morborum, singulis mensibus. Dosis est à granis duodecim, ad viginti, & triginta, quæ cum granis quatuor aut quinque scammonæ rite præparatæ, aut trochiscorum alhandal, aut panchymagogi, aut alterius purgantis, commisceri possunt, ad pilulam unam atque alteram inde formandam.

† Qui est panchymagogon Quercetani.

a Ad sublimatum hunc dulcem conficiendum non opus est ulla salis vel colcotharis additione. Statim enim, posteaquam cum mercurio vivo, co pondere, quod innuit processus, fuerit conjunctus, & trituro mistus, omnia corrosiva & vitrioli & salis emoriuntur, & pulvis fit dulcis. Itaque salis, vel vitrioli, adjectione nulla opus est, sed si velis operari dextre, binos mercurios junctos per se in matraccio sublimare, more solito, idque tertio repetendo, semper abjecto mercurio crudo, qui in extrema parte interdum simul vovus surgit, rejectis, in fundo matraccii restitantibus.

b Adhuc recenti, inveteratam enim non tollit. Alias evacuat & curat morbos omnis generis. At nec per se, neque in consensu exhibitus est, sed plerumque massis pilularum immixtus, ad concinnandam pilulam, integre est deglutendus, v. g. Recip. sublimati dulcis gr. quinde-

cim.

cin vel 20. adde massæ pil. cochiarum, vel alijus alterius purgantis, ut diaphæmiconis, &c. scrupulum semis, miscè, vel eidem pulveri mercurii dulcis extra massus adde gr. 4. vel 5. scammonæ præparatæ, vel throchiscor, alhandal. &c. cum syrupo aliquo fac pilulam parvam, quæ omnes humores electivè, sine aliqua perturbatione, purgat. Exhibetur dextre, in omnibus affectibus, in quibus evacuatio requiritur. Posses etiam hic pulvis cum extracto panchymagogo, quod supra docuit author cap. 6. misceri, & dæti ea dosi, qua diximus.

Nota Barthii.

I. Quicumque sublimatum dulcem, cum fructu, & tuto exhibere volverit? caveat sibi, in illius præparatione, à sublimato, qui cum arsenico paratus est. Gravia enim is inducit symptomata, & periculosa.

II. Quandoquidem mercurii bene præparati proprium est, humores peccâtes resolvere, & fluxiles reddere, eos vero attractos, & in stomachum allectos, ob virtutem catharticam, quam habet nimis debilem, non evacuare, oriuntur inde iis, qui eo continue utuntur, valde perniciofa symptomata, veluti oris salivatio, cerebri refrigeratio, & defluxiones, super diversas corporis partes, non quod mercurius male fuerit præparatus, sed male exhibitus. Propterea qui feliciter illum, intra corpus, exhibere volunt, semper

eum

sum miscere debent, cum aliquo extracto, aut pilulis, ut prius monstratum.

III. Sublimati dulcis bene præparati signum est, si sit albissimus, & aliquomodo crystallinus, & ut sit factus modo superius descripto. Nam si, in initio, ignis detur vehementior, aut igne nimis diu urgeatur, rubicundus evadit, & amittit suum spiritum vitriolicum, quo privatus, non potest non esse inutilis & nocivus. Ac memini, Nobilissimo cuidam militi ac Signifero drachmas duas ejusmodi sublimati dulcis subruffi exhibitas esse, pro dosi, quæ tamen nullam sedem moverint.

IV. Mirum est, salem, colcothar, mercurium, per se, non esse venena, sed simul sublimata, naturam prorsus venenatam induere, quam hæc, per salem aut colcothar, præparatione, rursus exuant.

V. Qui accuratissime mercurium hunc dulcem purgantem præparare satagit, à mercurio, sublimatoque communibus, ut abstineat, necesse est. Illorum vero loco, utatur aquis Philosophicis & metallicis, nec non mercurio sublimato, in quintam plane essentiam redacto. Modum autem eliciendi mercurium, è metallis, ad hanc præparationem necessarium, quendam illustrissimum Germaniæ Principem ipse Quercetanus docuit talem.

Recip. antimonii crudi libras duas. Jovis, Saturni, ana unc. tres. Fundantur prius metalla, quibus fufis, adde paullatim antimonium, & omnia fundantur. His fufis, adde

de

de tartari pulverisati unc. duodecim, *salis petrae* unc. octo. Misce. Projice hos pulveres, simul mixtos, sensim supra materiam fusam, quam deinde ex igne exime. Et inveniēs in fundo, uncias octo vel decem Reguli. Hunc seorsim funde, habebis Regulum, Saturni, & Jovis qualitatibus imprægnatum. Loco Jovis & Saturni, addere poteris Lunam, Venerem, & parum Solis. Huic regulo addatur mercuri sublimati duplum, & per retortam expelletur Mercurius currens, pro panacea. Egredietur etiam axungiosa quædam materia, quæ plurimum confert ad Mercurium vitæ parandum.

Vel.

Fac Regulum, communi modo, cum Marte. Hujus recip. libram unam semis. Fundatur in tigillo, ac super eum fusum projice Venenis drachmas sex. Jovis uncias duas, Saturni uncias duas semis. Lunæ, Solis, ana unc. unam. Sic fiet *Electrum majus*.

Recip. Electri part. unam, Mercurii in meteoron redacti part. duas. Pelle per cornutam, dando ignem f. a. Sic habebis magnam quantitatem Mercurii currentis, ad præparandam panaceam, ac medicinam universalem, ut supra. Ex gummi, quod etiam elicetur, magna copia, ac in calido liquefcit, facies Mercurium vitæ præstantissimum, ut autem hæc indicatum.

VI. Sunt.

VI. Sunt, qui arcanum corallinum Crollii ulterius cum aceto præparant, ut plane album reddatur, hocque sublimato dulci longè antefendum censent. Arcanum enim illud, ita paratum, in convenienti aqua aut liquore dissolvi ajunt, Mercurium vero sublimatum dulcem neutiquam, unde hic, ventriculi tunicis & intestinis adhærens, saluationem interdum efficiat copiosam, si ejus usus indies continuetur.

Alius Mercurius Sublimatus Dulcis.

Recip. Mercurii sublimati uncias sex, foliorum a Lune uncias duas. Tere simul, misce, & sublima ex matraccio, in arena. Vase refrigerato, partem volatilem separa, fixiorem & crystallinam tere, & cum fecibus, in imò vasis relictis, misce, secundo & tertio sublimando, ut supra, & tandem abluendo. Dosis à gr. sex, ad octo, vel decem. Purgat suaviter.

[Quamquam talem sublimatum dulcem, cum aliis metallis, parare nunquam tentaverim, tamen non dubito, quin fieri possit, solo auro excepto. Uti vero is nobis, à Dn. Bonnæo, amico nostro, communicatus fuit, ita eundem, hujus artis studiosis, publice donandum duximus.]

a *Vtrum sublimatus cum Luna, sine additione mercurii vivi, in sublimatum dulcem abire possit, dubitatur merito, & forsitan non immerito negatur.*

Manna

Manna Mercurii.

Dissolve *Mercurium a* in *aqua forti*. Postea *aqua marina b* præcipita, & ex cucurbita, per arenam, destilla, ignem sub finem augendo, ut *mercurius* ad latera vasis sublimari possit. Vase refrigerato, fecibus, in imo vasis subsidentibus, abjectis, sublimatum seorsim collige, & iterum in eadem aqua dissolve, & destilla, ut supra. Habebis aquilam cœlestem, nive candidiorem *c*, cujus usus in morbis venereis maximus. Dosis granis decem ad quindecim. Purgat tantum per inferiora.

a Probe mundatum.

b Qua deficiente accipe salem marinum, in aqua communi calida dissolutum.

c Ante usum aqua aliqua cordiali, ut rosea, vel alia, prius lavandam.

Mercurius Sublimatus essentialicatus.

Liquefac unciam unam *aurei*, aqua Philosophica, uti capite 16. monstravi, purificati, cum ana *reguli Martis stellati*, Dein, cum refrixerit, pulverisa id subtiliter, in mortario ferreo, & fac amalgama, cum sex uncis *Mercurii*, septies sublimati, & toties revivificati, quod pone in parvam retortam, eamque in arenam

arenam sepeli, & da ignem medium inter secundum & tertium gradum, per triduum. Quo elapso, destilla, leni igne suppressionis & adijunge vas recipiens, ex dimidia parte aqua plenum. Sic Mercurius aufert secundam partem auri, tincturaque Reguli stellati amovetur, qui exinde cum Mercurio septies meteorisato terendus, & in aquilam coelestem reducendus, ut supra dictum, qui effectus habebit tanto majores, quanto magis Philosophicè ille est elaboratus.

Aquila Imperialis.

Recip. mercurii septies meteorisati, mercurii cinnabaris revivificati. ana unc. quatuor. Misce, & tere simul, donec nullum granum mercurii conspiciatur. Post pone in matrarium capax, & superaffunde libras duas aquae communis, aut circiter, quam saepe agita, & horis duodecim elapsis decanta, seorsimque serva, & duodecies aliam superaffunde, eadem observando, ut prius. Pulverem in fundo matrarii sicca, & sublima ter aut quater, donec nempe nullum granum mercurii vivi ascendat, quem singulis sublimationibus separari oportet.

Vsus. Dosis est, ad decem grana. Purgat valde leniter, & quidem altero die, post ejus assumptionem, convenitque omnibus morbis veneris.

Aquis

Aquis separatis , oleum tartari superfunditur potest , ad faciendum præcipitatum rubrum , curandis ulceribus malignis idoneum.

Aut poterunt aquæ evaporari , & pulvis , qui in fundo restat , in pulchrum & purum sublimatum , communem sublimari , qui in fundo matræ terram quandam rubicundam relinquet.

Flos Auri Pretiosus.

Aurum optime per *Antimonium* purificatum , & per *spiritum salis* , aliquoties solutum & attenuatum , teritur , cum septem partibus *salis armoniaci depurati* , & in alembico cæco sublimatur , ut flos auri , una cum ammoniaco , evehatur , qui postea ablutione bene edulcorandus .

Dosis gran. sex , cordiale præ cæteris estimium.

Vellus Aureum .

Collige rorem , ex tritico , mense Maio , ante exortum Solis , cælo sereno , loco editiore , linteo expanso , & in discum expresso , atque in vas fictile effuso . Stet per dies quatuordecim , vel etiam mensem unum , in loco

* Hæc operatio incerti eventus est.

loco aliquo, tantisper, donec crassior & feculentata pars subsidat. Filtretur. Cape, quod purum & clarum est, ac eo vitrum orificiū stricti, & latioris fundi, reple, tertia fere sunt parte; inditis duodecim auri foliis, aliquantulum incisis. Obturetur membrana triplici, & collocetur in locum calentem; sive tepidum, æstate, puta, ad solis radios, hyeme retro fornacem. Ac dum menses novem cum dimidio præterierunt, aperiatur vitrum, & fac, aliqua pars exhalet. Postea effunde totum liquorem, una cum remanentiis, ac vitrum rursus clausum colloca in cineres calidos, usque dum exsiccet. Permittatur adhuc, aliquandiu exsicari. Atque ita demum lana illa aurea, quæ antea vitum vere effugiebat, sponte sua de lateribus vasis resoluta, fundum petet. Quam, plumis leviolem, ab aere & vento custodi & usui reserva.

Si rorem prius destillaris, ac postea auri folia adjeceris, solvetur quidem etiam hoc modo aurum, verum non in ejusmodi minutas particulas, quæ ipsis atomis æquari possint.

Preparare hanc lanam auream ita solitus fuit excellentissimus Philosophus & Medicus, D. Johannes Wiedæerus p. m. Reipub. Sprotta-viensis Physicus Ordinarius. Cujus cum in suo ipsius corpore periculum fecisset, ea in specifico liquore convenienter usus, nunquam, ab eo tempore, paroxysmis arthriticis infestatus fuit, cum antea subinde podagricus decumberet, & im-
manibus

mambus istis cruciatibus & doloribus vehementer torqueretur. Idem etiam unum & alterum, in agone jam quasi constitutum, elegantissimis hisce flosculis aureis, & hoc eximio cordiali, in vitam revocavit. Ac forte hic ipsissimus auri pelliculis est, de quo Palmarius, doctissimus Ferneli discipulus, libro de febre Pestilentiali cap. 18. ait, *Auri pelliculis, arte nova, roris Mayi beneficio paratus, citra ignis vim, mirificam efficaciam habet, aduersus omnia venena, atque cardiacum est omnium prestantissimum.*

CAPUT XIX.

De Magisteriis *

Magisterium est, quando corpus mixtum ita præparatur arte Chymica, citra extractionem, ut omnes ejus partes homogeneæ ferventur, in nobiliorem, vel

* Quantis toruris, solutionibus scilicet, præcipitationibus, calcinationibus, coagulationibus, & destillationibus Corallia & Perlae, nec non reliquæ Gemmae subjiciantur, & quam varia menstrua pro ipsorum dissolutionibus inventa sint, abunde videre est apud Clarif. Schröderum lib. 3. cap. 6.

vel substantiæ *a*, vel qualitatis, gradum traductæ, exterioribus impuritatibus segregatis,

a seu

cap. 6. est quam perperam potissimæ superius enumeratæ operationes suscipiantur, illi soli patet, qui eas accuratè perspicit, maximè vero, qui ipsemet aliquoties illas tentavit. Si saltem *vulgaria Magisteria officinalia* (de quibus nobis proprie nunc sermo est,) e. gr. *Coralliorum & Perlarum, &c.* examinemus, hæc sane quocunque etiam *acido menstruo* solvantur, & contrario eidem liquore præcipitentur, nihil aliud sunt, quam *Perle & Corallia* in subtiles atomos & calces fere insolubiles & inutiles conversa, quibus non exigua portio *menstruorum solventium & liquorum præcipitantium* tenaciter adhæret, ita ut difficulter imposterum *iisdem aquis corrosivis* solvi possint, ob adjunctam terram à contrarietate *aquarum*, aut *spirituum*, vel *Salium* exortam, de eorum viribus autem non minimum menstruis post præcipitationem separatis relinquitur. Quod autem à menstruis solventibus & liquoribus præcipitantibus rebus solutis & præcipitatis non nihil adhæreat, hujus experiundi evidens exemplum præbent *Magisteria Vegetabilium,*

a Seu consistencia.

Vel est Ens medicum, ex toto, citra ullam separationem, impuritatibus dumtaxat segregatis,

Q

lium, quæ beneficio aquæ Aluminis & olei Tartari conficiuntur. Non semel enim hoc, sed pluries in præparatione Laccæ Florentine ex granis Kermes ipsius expertus sum, ubi fere duplo plus Laccæ Florentine acquisivi, quàm fuere grana ante præparationem, nullo penitus addito corpore heterogeneo vel homogeneo. Hinc fit, ut præcipitati hi pulveres ad instar calcis sint etiam corrosivis aquis ægre dissolubiles, ut hac ratione permotus, ipsa Corallia cruda, Perlas & similia trita dumtaxat & in subtilissimum pulverem redacta majoris æstimationem, quam præcipitata eorum Magisteria, utut levia hæc sint & aspectu pulcherrima, splendida etiam argenti ad instar, prout ipse sæpius illa paravi.

Quod vero Magisteria præfato modo parata soluta difficilia sint, & instar calcis se habeant mortuæ, manifeste demonstrat inter cætera etiam Magisterium cornu Cervi, hoc ipsum, ex cornu Cervino crudo raspato confectum sit, ejus qualitates merito aliquantulum saltem æmulari deberet, in odore nimirum

tis, elaboratum & exaltatum. Huc igitur pertinent medicamenta, quæ ab alteratione saltem suam perfectionem habent.

Magi-

mirum exhalante, si destilletur, aut Vulcanico tradatur, vel in viscositate, si coquatur. Ast nihil horum, si violento igni committatur, neque de spiritu vel Sale volatili quicquam ex eo elicitur, sed fixum uti cornu Cerviustum (licet fortiter etiam calcinatum,) remanet, nec si coquitur, mucilaginem vel gelatinam præbet, nec cum aquis fortibus, utpote Spirit. Nitri, &c. si cum ipsis ejus solutio tentetur, denuo dissolvitur. Quibus probis ceu invictis rationibus suffultus assero, cornu Cervi Magisterium ab unto cornu, & huic similia Magisteria ex ossibus & cornibus confecta, ab ejusmodi calcinatis, viribusque exutis ossibus & cornibus parum discrepare. Hinc & reliqua Magisteria ex Coralliis, Perlis & consimilibus gemmis parvipendo, imo penitus rejicio.

Solutiones vero quæ absque præparatione & per solam abstractionem menstrui solventis fiunt, in suo precio relinquo, quibuscunque etiam mensuris conficiantur, licet unum alteri in bonitate (uti in Animadversionib. Tincturæ Corall. innui,) præferendum.

Magisterium Tartari.

Recip. *Olei Tartari*, ex sale resoluti *a* & purificati, uncias quatuor *b*, *spiritus vitrioli* *c* unciam unam. Hunc guttatim supra tartari

Q 2

dum. Earum autem ablutiones & edulcorationes, quas omnia tyrocinia Chymica tam studiose præcipiunt, supervacaneæ sunt, si solutio aceto destillato, vel spiritu Nitri aut Vitrioli Philosophico peracta sit, cum nullo modo aciditas aut vis corrosiva menstrui solventis, (quæ jam tum in aliud ens commutata est,) elui, aut solutiones edulcorari possint, etiam si vel centies hæc operatio iteretur. Nam aciditas sive Sal corrosivum menstrui (si ita appellare licet,) nexu indissolubili rei solutæ copulatum est, eique tam firmiter cohæret, ut nec extrema Vulcani violentia, sive per destillationem, sive alia quavis tortura ab ipsis divelli queat, itaque semel aut bis ad summum solutiones aut Sales (uti appellare mavis,) ejusmodi dissolvendo & filtrando ab adherentibus impuritatibus liberasse suffecerit, quæ tandem spiritu quodam ardenti aliquamdiu circulari, & tandem destillando vel abstrahendo ab eodem liberari possunt. Zeyvel, Pharm. Aug. pag. 781.

tari oleum, in vitrum capax, instilla. Sic fiet
d coagulum albissimum. Humiditas superna-
 tans evocetur e lento calore, ad siccitatem
 falis, super quo destilla, ter vel quater, vini
 spiritum α . Atque ita habebis tartari albi
 vitriolati fixi f uncias duas, & drachmas
 duas.

Vsus.

α Opus minime est ut Spiritus vini super-
 destilletur, alias modus hic Beguini bo-
 nus est.

Magisterium Tartari Vitriolati ex Sale Tar-
 tati resoluto, id est, oleo Tartari per deli-
 quium facto, vel etiam & commodius ex
 sicco Sale parari, & si lubet, crystallizari
 potest, certum tamen liquoris vel olei Tar-
 tati, & spiritus Vitrioli pondus determi-
 nari nequit, ob spiritum Vitrioli, qui ma-
 gis vel minus purus vel aquosus esse po-
 test. Discrepat & oleum Tartari in tenuitate,
 Sal item in siccitate, quæ cuncta pon-
 dus cum spiritus Vitrioli, tum olei Tartari
 maximè variare possunt, sufficiet autem
 tamdiu spiritum Vitrioli dicto ol. Tartari
 vel Sali instillare, donec omnis cesset con-
 trarietas.

Nolo hic etiam silentio præterire inconfide-
 ratam quorundã assertionem, qui post per-
 actam

Vsus. In omnibus viscerum obstructionibus, calculo *g*, nephritide, ictero, mensium retentionibus, melancholia *h*, splenis duritie, febribus, hydrope, summo cum fructu exhibetur.

Dosis à scrup. semis ad integrum.

Q 3

• Ceu

actam & sufficientem spiritus Vitrioli in oleum Tartari intillationem, à residente & præcipitato pulvere albo, supernatantem liquorem ceu inutilem separare, & qui ex eodem scilicet liquore per abstractionem aut evaporationem humiditatis paratur, Tartarum Vitriolatum, ceu nauseosum vomitumque concitantem, abjicere jubent. Falsa enim hæc est, & nata è re malè intellecta assertio, quandoquidem verus Tartarus Vitriolatus in liquore quovis solubilis (qualem ipsum necessario esse oportet, si quid boni præstare debet,) in supernatante humiditate delitescit, & ex eo cessante contrarietate sive ebullitione vel strepitu per inspissationem, uti dictum, vel exhalationem humiditatis colligitur, qui vero præcipitatur pulvis albus ad instar Magisterii, (si ex oleo vel liquore Tartari calcinati, non Sale ejus sicco conficiatur,) tantum habet, ut sit veræ & optimæ notæ Tartarus

- a Ceu docuit author supra cap. 6.
 b Duæ potius sumendæ.
 c Supra cap. 4. præparati.
 d Istorum duorum, diversis inter se naturis
 purgantium, ebullitio cum calore, & tandem
 amica pax & coagulum.
 e Vel evaporando, vel destillando.

f Ma-

rus Vitriolatus, quin potius se habeat in-
 itar calis fixæ insipidæ & inutilis, qui ne-
 que in liquore potulento resolubilis est,
 sed ita immutatus persistit, non secus ut
 ex Vegetabilibus nonnullis beneficio Olei
 Tartari & Alumine confecta Magisteria,
 de quibus paulo ante egimus. Cum au-
 tem liquor peracta sufficienti instillatione
 spiritus Vitrioli, subidenti Magisterio vel
 Calci potius inutili supernatans, nihil aliud
 sit, quam optimus & verus Tartarus vitrio-
 latus resolutus, & nondum coagulatus, quæ
 esset dementia eundem abjicere, aut ceu
 damnosum detestari? & sane, si qua ex u-
 su Tartari vitriolati dira quandoquidem
 suborirentur symptomata, utpote vomitus
 enormes, cardialgia, & nescio quæ mala a-
 lia, culpa ob id non statim in Tartarum
 vitriolatum derivanda esset, scilicet qua
 talem, sive quatenus ex liquore supradicto
 constat,

f. Magisterium Tartari Crollio pag. 115. est
 Tartarus vitriolatus, ex quo generale digesti-
 vum, ad omnes obstructions solvendas, conficit.
 Ejus uncia una in libris tribus vini ebulliendo
 dissolvitur, hoc postea miscetur cum decocto pas-
 sulato, pro lubitu, ejusque singulis diebus mane
 & vespere exhibetur haustus. Vel recipe juris
 pulli uncias quinque, in paropside supra lentum
 ignem calefac, adde tartari vitriolati dosin,
 (que à scrupulo semis ad scrupulos duos) &
 Q 4 cum

constat, sed quatenus, uti communiter fit,
 ex sale Tartaro, quod è Tartaro impuro,
 plurimisque rebus fæculentis heteroge-
 neis, & nescio queis sordibus spurcissimis
 permixto, per calcinationem parato, con-
 fectus fuit. Ut itaque hæc mala vitaren-
 tur, summe necessarium esset, (quod jam
 toties inculcavimus,) Tartarum semel in
 aqua, mediante coctura dissolvere, & per
 filtrationem aut colaturam, ab inhærenti-
 bus sordibus liberare, iterumque in Cry-
 stallos redigere, atque hunc demum ita a-
 liquatenus purificatum Tartarum ad medi-
 camenta usui interno destinata seligere.
 Quod si fieret, non esset, cur nobis à præ-
 fati malis impolterum metueremus, mo-
 do etiam in utendi modo & doli, aliisque
 requisitis necessariis non delinqueretur. I-
 ta differit Zwelferus Phar. Aug. pag. 784.

cum cochleari argenteo move diutius, donec solvatur, & jusculum ace scat.

g In obstructione renum deopillativum certius & evidentius nullum est, quam quod ex vitriolo & tartaro conficitur. Tartarus itaque vitriolatus & specificum quoddam purgans hic omnem paginam absolvunt, praesertim si sit obstructio recens, nec ab impactis grandioribus profecta calculis, haec enim curam aliam requirit.

h Potius ad scrupulos duos.

Tartari vero Crolliani vitriolati talis exempli gratia, usus esse potest. Recipe scammonea unciam unam, in mortario in pulverem (pistillo prius oleo amygdalarum dulcium illito, alias enim scammonea non potest teri) reduc, extrahe cum spiritu vini partes puriores, fecibus abjectis, aufer menstruum per calorem ex balneo, & scammonea in forma pulveris in fundo manebit. Hujus grana 5. 6. 7. vel 8. cum scrupulo uno tartari hujus vitriolati exhibita, impuritates omnes feliciter exturbant. Proinde de hoc testatum facimus, quod eo ad febres, praesertim chronicas, arcanum non detur praestantius. Vel sic procede, menstruum scammonae tinctum funde super pulverem tartari vitriolati, & abstrahere iterum colore balnei, sic enim unitur essentia scammonae cum tartaro vitriolato.

Magiste-

Magisterium Succini.

Dissolve rasuram *Succini* albissimi in *spiritu vini*, ut tingatur. Post filtra, & ad dimidiam partem evapora.

Vsus. Idem, qui alias olei est succini. Datur in aqua adpropriata, ad grana quindecim.

Magisterium Perlarum & Corallorum.

Dissolve corallia, vel perlas trias, in aqua, *a* valde acida facta cum spiritu vitrioli, vel in aqua acida pulveris emetici, sive mercurii vitæ, digere per noctem, & super dissolutionem, prius filtratam, injice guttatim oleum tartari *b*, sic albescet instar lactis. Superfunde aquam communem, & digere, sic præciditabitur pulvis candidus, ad fundum vasis. Aqua separatur, & alia superfunditur ter vel quater, donec omnis acrimonia separetur. Tandem pulvis exsiccat, & ad usum servatur *c*. Accipies drachmas quinque semis ex uncia una coralliorum. Potest etiam hoc magisterium parari, dissolvendo salem perlarum, aut coralliorum, in aqua communi, & superfundendo olei tartari q. s.

Magisterium hoc perlarum eadem habet vires, quas ipsæ perlæ, quæ temperie & viribus

Qs

ribus

ribus aurum valde æmulantur, ac propterea spiritus cordis vitales corroborant, palpitationem cordis, & animi deliquium tollunt & merito omnibus cordalibus medicamentis misceri debent, appetentiam Veneris excitant, melancholiam resistunt, dentes dealbant, vertigini medentur, memoriam confortant, & in utero, omnes parvos humores, in corpore existentes, exliccant, & à variis morbis omnes corporis humani partes præservant *d.* De coralliorum viribus *e,* in sale eorum dictum est.

a Potius in aceto destillato.

b Per deliquium scilicet factum.

c Dosis à gr. 5. ad 15.

d De viribus perlarum videatur Crollius, pag. 162. & 163.

e Videantur quoque de his Crollius, Basil. Chymic. pag. 165. & 166. & Anshelm. Boetius de Bodi, cap. 154. lib. 2. de gemm.

Magistrerium, Lac, Cremor † seu butyrum Sulphuris.

Recip. *Florum sulphuris* ℥ j. *Salis Tartari* ℥ iij. Misce, & superfunde *aquæ communis* libr. tres. Digere in arena, per diem naturalem, ita, ut sub finem aqua fere bulliat *a,* postea filtra calide, per chartam emporeticam, & superfunde *aceti destillati* *b* q. s. Sic cremor lacteus sulphuris paulatim petet fundum.

fundum. Separa dissolvens, per inclinationem, & reiteratis ablutionibus materiam edulcora. Ultimo digere cum aqua cordialis, c. & exsicca. Et sic habebis lac, sive cremorem sulphuris albissimum.

Usus. Magisterium hoc sulphuris balsamum est humidi primigenii, confortat vires naturales, sanguinem purificat, morbos pulmonum, ut tussim, asthma, phthisin d. curat, in exsiccandis catharris, venositatibus stomachi tollendis, ischiade & podagra fumopere utile. ab apoplexia, peste, lepra, & nervorum convulsionibus, præservativum egregium, hecticis etiam sua confortatione prodest. Tantum pulveris cum aquis specificis e. commiscetur, quantum ad eas albicante colore tingendas satis est. Datur mane & vesperi cochlear unum, & ante exhibitionem accurate cum vehiculo humido commiscetur. Exhibetur etiam cum saccharo crystallino pulverifata, & cum syrupis adpropriatis.

† Dicitur etiam supereminentia Sulphuris. Author alias hujus compositionis est Doctor Samuel Schlegel. Anhaltini Principis Medicus, à quo Comitem de alta Flamma hoc sibi coemisse fertur quingentis coronatis.

a & sulphur pene omne solutum fuerit.

b Crollius affundit vinum austerius culum. c.

Q 6

c Sen

æ Præstat Oleum Tartari per delius.

c Seu spiritus vini.

d Phthisis hæreditaria difficulter curatur, imo fere nunquam.

e Vt aq. cinamomi, melissæ, lavendulæ, aq. epileptica Langii, hirundinum, vel in spiritu vini.

Hic primus modus subsequētibz duobz longe præstat α .

Aliud.

Fit etiam, miscendo sulphur tritum cum arenæ, vel vitri tufi, ana æqualibus partibus, & destillando per retortam, igne moderato, apponendoque vas recipiens, quod acetum destillatum contineat. Et sic substantia sulphuris destillata præcipitabitur in pulverem album, quem exsicca.

Aliud.

Lac sulphuris etiam parari potest, cum sulphure & arena, miscendo cum aqua vitæ, & destil-

α Sic ut expeditior dari non possit, ut adeo male fecerit Gluckrath, quod Crollianam præparationem hic ut excellentiorem inferuerit cum ea & laboriosa sit, & parvi fructus.

destillando in cineribus, per retortam. Valet ad caneros venereos, ulcera maligna, serpiginos, lichenes, &c.

Hæc præparatio nec genuina est, nec etiam magni usus aut momenti. Fit enim aqua quidem albicans, sed intracorporis non utilis, externis potius accommodata.

Primum Ens Antimonii.

Recip. *minera Antimonii*, subtiliter pulverisatâ, libram unam, affunde *spiritus aceti*, in quo *Sal fusum* circulatum est, libr. quatuor. Digere simul, per mensem, in fimo, filtra solutionem, feces abjice, abstrahere per cineres spiritum aceti, & edulcora per aquam simplicem, dum in fundo restet materia duriuscula, instar lapidis. Affunde vinum cenificatum (hoc est, quod paratur, ter vel quater abstrahendo, per balneum, spiritum vini rectificatum, à sale tartari, deinde istud sal tartari ex retorta destillando in spiritum) Fac, solvatur, liquorem factum iterum abstrahere, filtra, & remanebit, in fundo, quasi falis coagulatum, quod super marmore deliquescat in cella, istumque liquorem, dissolutum per se, putrefac, in balneo, per mensem. Sic paratum est primum Ens Antimonii, quo mane in aurora tamdiu in omnibus morbis utendum esse ajunt, donec capilli & ungues decidant, novi autem in eorum locum renascantur.

CA.

CAPUT XX.

De Tincturis Solidiusculis & Panaceis.

*Tinctura Antimonii. **

FAc lixivium ex *Cinere clavellato*, *Calce viva*, & *cineribus communibus*, in quo dissolve *hepar a Antimonii b*, digerendo in arena, per noctem, ut fere *c* bulliat, Tincturam *d* separa, & filtra, & si placeat *e*, per acetum, in pulverem croceum præcipita, ac multis ablutionibus edulcora.

a Cum aqua communi, vel vino.

b Supra cap. 12. factum.

c Non fere, sed revere in cacabo ferreo bulliat, &c.

d Calidam quodammodo adhuc.

e Nam per se tinctura subsidet, licet non tam confestim.

Panacea

Psus. Insigne est sudoriferum, maximè v. hydroticum Dos. ad gr. viij. in aqua cordiali.

Panacea Antimonii Cathartica.

Recip. *Antimonii bis in igne fusi* lib. unam, *Vitrioli rubificati* lib. duas, tere, & misce: ac pone in retortam, cum *aceti vini destillati* unciis tribus aut quatuor, atque exige omnes spiritus, igne reverberii, per horas duodecim. Hinc phlegma, ab omni destillato, quod in recipiente est, per balneum, abstrahe. Sic oleum, instar auri flavum, in fundo vasis, remanebit.

Recip. hujus *Olei* unciam unam, *Aloes hepatica* unicas duas. Misce, & digere in balneo, per octiduum. Tandem fac humiditas superflua, ad calorem moderarum, exhalet, ad talem consistentiam, quæ pilulis formandis inservire possit.

Dosis est à tribus, ad quinque grana.

Panacea Sulphuris Antimonii.

Sulphur Cinnabaris Antimonii, quæ in collo retortæ, cum liquor gummosus ex duobus draconibus destillatur, subsistit, hac ratione elicitur.

Fac *Lixivium* fortissimum, ex æqualibus partibus cinerum clavellatorum, & calcis vivæ, atque in hoc *Cinnabaris Antimonii* pulverisata, inque vas terreum, aut ferreum, posita,

lita, bulliat horas tres, aut quatuor. Lixivium evadet totum rubicunuum, quod, calidum adhuc, per chartam emporeticam filtra, & Mercurium fluidum, qui in fundo vasis invenitur, separa. Post quiescat lixivium per noctem, & pulvis rubeus, qui est sulphur Antimonii, fundum petet. Hoc separa, & aqua communi bene elotam sicca.

Recip. hujus Sulphuris unc. unam, spiritus sulphuris per campanam facti, aut Vitrioli uncias tres, Misce, & in retortam posita, digere in cineribus, triduum aut quatrimum. Post destilla ex arena, & quod destillatum fuerit, ter cohoba, dando ignem magnum, circa finem, & tantum, ut retorra candescat, per horas tres aut quatuor. Sic habebis sulphur fixum, cujus iume unciam unam, eamque misce exacte cum drachmis duabus magisterii coralliorum.

Dosis est à decem ad quindecim grana, in morbis chronicis, quæ sæpius reiteranda.

Panacea † Vitrioli ^o.

Dissolve Vitriolum cæruleum, in aqua plyniali destillata calida, quam tertio filtratam, lento balnei calore, evaporare facies, donec cuticulam in superficie contrahat. Tum liquorem

o Operatio hæc minime procedit.

quorem restantem calidum projice in vas plumbeum *a*, in quo prius bacillos *b*, hinc inde transversos, per circuitum, posueris. Ita per triduum in loco frigido relinque, ut crystallos virides *c* producat, quibus separatis, liquorem restantem decoque *d*, & in eodem vase plumbeo repone, toties id repetendo, donec omnis liquor in crystallos abierit. Vitriolum smaragdini coloris, his reiteratis dissolutionibus & coagulationibus summe depuratum, reduc in pulverem subtilem, quem spatio 5. vel 6. dierum, tali calore exsiccabis, ut æstivalem Solis non excedat, donec foris & intus candidum appareat. Tum dissolve in aqua destillata, filtra, quod indissolubile, abjice, coagula in vase plumbeo, exsicca in hypocaufto *e*, ad albedinem, ut supra, reiterando hanc operationem, usque tertio, vel donec in dissolutione, nihil maneat indissolutum. Vitriolum hoc candidum pone in matracium firmum, sigillo Hermetis munitum, quod in cineres ita calidos colloca, ut Solis æstivi calorem ne excedant. Decimo die flavescet, & vigesimo reductum erit in alcohol, instar sanguinis rubicundum. *f* Vase fracto, impone in cucurbitam altam, & superfunde acetum, ter destillatum, ut superemineat quatuor ad minimum digitis. Superpone alembicum cœcum, & per quatri-duum in balneo tepido digere, spatula lignea quotidie movendo Vase refrigerato, quod tinctum est, effunde, aliudque acetum reaf funde.

funde, digere, move, separa toties, donec acetum tincturam ulterius non attrahat. Quod in fundo remanserit, abjiciendum. Acetum tinctum, lento balnei calore, ad siccitatem destilla. Manebit in fundo pulvis rubicundus, quem etiam tertio in eodem aceto dissolves, digeres, separabis, destillabis, exsiccabis. Pulverem rubicundissimum pone in retortam, adhibito receptaculo grandi, dando ignem, per gradus. Primo egredietur spiritus flavus, postea rubicundissimus. Continuetur ignis in eodem gradu, donec appareant spiritus albi. Tum cessandum. Vase refrigerato, reperies in fundo retortæ, terram diaphanam, puram, candidissimam, quam spiritibus supra dictis paulatim imbuens, digerendo, imbibendo, donec spiritus & anima proprio corpori sint restituta. Tandem terram hanc benedictam in athanorum pone, in vase hermetice clauso, & per quadraginta dies decoque, donec figatur. Dosis ejus à granis tribus ad quinque vel sex, in morbis deploratis maxime.

† Num Panacea vera detur, anxie hucusque inter Medicos disputatum & consultatum. Plerique autem Medicorum aestimant, impossibile esse eam dari propter innumeram & inexplicabilem morborum varietatem, reticendo luxationes, & alios morbos Cheirurgia egentes, ut firmissimis rationibus demonstrare conatur Rulandus, in Progymnas. q. 5 1. Verum questionem hanc, pro hujus temporis tractu, hujus vel illius indi-

individui possibilitate & impossibilitate, metien-
dam non esse censemus, siquidem si ἀπλῶς eam
consideremus, de ejus scilicet compositione &
viribus prope divinis eminentissimis, constabit,
ita ut nefas esse putemus, experimentis tot præ-
clarissimis reclamare velle. Quocirca Panacea
res impossibilis non est. Num autem inter mo-
dernos tum Medicos Hippocraticos, tum Pseudo-
spagyricos, repetiri liceat, valde & merito am-
bigimus.

a Plumbum enim magnam habet congluti-
nandi vim.

b Ligneos abiernos, non quernos, alias enim
atrementi instar nigresceret.

c Potius cæruleos.

d Ad cuticulam usque.

e Retro fornacem, vel in umbris.

f Vix tam cito hoc succedit.

g Hoc nihil est.

Panacea Viëtrioli ab auctore proposita, pene
eadem est cum Isaaci Hollandi essentia Viëtrioli
benedicta, quam habet in opere minerali, sed, ut
verum fatear, utraque præparatio est admodum
laboriosa & longissimi temporis. Neque auctor
noster eandem unquam confecit, tantum abest,
ut de certitudine ejus nos confirmare possit. Itaque
ne ignoto Pelago vela ventis committamus,
hac præparatione potius supersedere, quam ean-
dem laboriose venari velle, expedit. Nihilomi-
nus non vituperamus propositam in ea viëtrioli
purgationem, tum etiam quomodo ex hac vi-
ëtrioli purgatione spiritus & tinctura elici pos-
sint, reliqua vero nullius sunt momenti. Tin-

*Tinctura aut Sulphur Narcoticum
Viètrioli.*

Recip. *Limaturæ chalybis purissimæ* part. unam, *Viètrioli Chessiaci aut Veneris* part. duas Misce, & pone in matrarium colli brevis, superque affunde acetum destillatum bonum, ut ad digitum unum supernatet. Hoc postea lente exhalet, ad siccitatem, dando ignem fortem, circa finem, ut omnia candescant. Hinc vase frigefacto, pulverisa istam materiam, & super eam affunde acetum novum, ut ad tres digitos supernatet. Quo facto, digere, per biduum, aut triduum, donec nempe acetum bene coloretur, quod postea decanta & aliud rursus affunde, donec omnis tinctura extracta sit. Tunc guttatim funde *Olei Tartari* q. s. super acetum coloratum, donec omne sulphur narcoticum, ad fundum sit præcipitatum, à quo omnis acrimonia repetitis ablutionibus, segreganda, post ipsum siccandum, & ad usum allervandum.

Insigne est anodynon, & reliquis omnibus merito anteferendum, quodque Paracelsus summopere commendat, & magni æstimat.

Panacea alia Famossissima.

Recip. *Cinnabaris mineralis veræ* q. s. Redige

dige in alcohol, super marmore. Post inde in catinum triquetrum, mediocris capacitatis, super imposito operculo concavo, circa commissuras bene lutato, quod operculum in medio foramen habeat exiguum. Super impone adhuc alium catinum triquetrum, & hermeticè juncturas claude. Postea institue sublimationem, prunis subjectis. Quod in summo sublimatum inveneris, abjice, tanquam venenum cinnabaris arsenicale, quodque in fundo restat, similiter abjice, utpote terram mineralem in utilè. Quod vero operculo illi adhæserit, sive in convexa, sive altera parte, diligenter collige, pulverisa, & affuso spiritu vitrioli, digere in loco calido, per quinque vel sex dies. Postmodum effunde spiritum vitrioli, optime edulcora. Calcina etiam parum, ut sal spiritus vitrioli tanto melius decedat, iterumque aqua elue. Dosis gr. sex, septem.

Panacea Solaris Diaphoretica ^{a.}
Stomachus Struthionis Paracelsi.

Recip. *Aque Philosophice* lib. i. *Mercurii sublimati* uncias duas. Misce, & in hac aqua solve

^{a.} Panacea hæc secundum methodum datam minime parari potest.

solve Mercurii vulgi tantum, quantum aqua solvere potest. Dissolutio tarde procedit, ac propterea opus est digestionem. solutioni adde liquoris gummosi uncias duas. Misce & destilla, idque bis vel ter repete, donec aqua nullas feces post se relinquat. In omnibus destillationibus ascendet mercurius sublimatus, qui singulis vicibus in aquam reponendus. Hac aqua extrahitur quinta essentia metallorum, mineralium, & machasitarum.

Quinta Essentia Tartarisata, Sive Spiritus Vini Tartarizatus.

Destilla feces vini exsiccatas, in modum aque fortis. Aquam & oleum separa, & ferva. Interim feces ad albedinem calcina, quas oleo supra dicto imbibe, & ut supra destilla, & calcina, toties id opus repetendo, donec oleum fuerit clarum, ut aqua, & dulce, nec adustionem sapiat. Ita habebis quintam essentiam tartarizatam, quæ corrosiva omnia ex metallis tollit.

Solis Sublimatio.

Recip. Solis per Antimonium purgati, & in bracteolas secti, vel ejus loco, Solis foliati, uncias duas, stomachi Struthionis uncias quatuor. Solve, & destilla per alembicum, igne forti,
sub

sub finem, ad sublimationem usque, ut vitrum candeat. Vase frigefacto, cohoba & destilla, idque ter repete, singulis vicibus, quod sublimatum fuerit, separando. Quarto destilla lente phlegma, & iterum novum affunde, ad uncias quatuor, & fac, ut prius, donec tota aqua consumpta, & omne corpus exaltatum & sublimatum fuerit, in albedinem exaltatæ aquilæ *a*, id est, mercurii sublimati. Denno totum sublimatum repone, cum phlegmate, destillando phlegma, sine ascensione spiritus.

Mercurius Vita.

Fit, ut est in Archidoxis Paracelsi, libro de arcanis, cum parte una *Antimonii*, & parte una, vel, secundum alios, duabus *Mercurii sublimati*. Rectificatur postea, & solvitur super marmore, vel vitro, deinde congelatur, destillando phlegma, & modicum aciditatis, donec guttæ, in phlegma decedentes, incipiant præcipitari. Tum amoto accipiente, & alio substituto, destillatio igne moderato urgentur. Hoc quater repeti debet, quarto massa *b* erit clara & alba.

Conjunctio Solis Sublimati & Mercurii Vita.

Recip. *Solis sublimati*, sive olei ejusdem supra-

supradicti, sine phlegmate, partem unam. Mercurii vitæ clarificati partes duas, Misce simul & lento igne destilla spiritus. Quod coagulatum remanserit, solve super marmore, tertio solutionem & coagulationem repetendo. Tum supra hanc materiam affunde duas partes quintæ essentia tartarizata, destillando, per alembicum ad siccitatem usque, re-affundendo aliam desuper toties, donec essentia dulcis destilletur, ut imposita fuit. Quo facto, super hujus medicinae partem unam, affunde partes quatuor spiritus vini, sine phlegmate, digerendo, donec consumatur. Sic habebis Solis & Mercurii vitæ conjunctionem, cujus dosis guttarum quatuor, in vino albo. Prodest in omnibus morbis desperatis, & quorum causa est occulta.

[Fama est, Rosbergium hujus Panaceæ authorem esse, quam ego quidem nuquam parare tentavi. Interim volui eam hic inferere, ut Chymicorum judicia de ea colligerem.]

a Hoc non procedit.

b Butyrum potius erit clarum & album, de quo sufficienter supra cap. 12. sub titul. mercurius vitæ, sive pulvis emeticus.

TYROCINII
 CHYMICI
 LIBER III.

DE

Quinta Essentia.

CAPUT I.

De Quinta essentia Sanguinis hu-
 mani.

Q*uinta essentia* vocabulum homo-
 nymum est. *Interdum* signifi-
 cat quamvis speciem Chymi-
 cam, crassioris materiae elemen-
 taris, corpulentisque fecibus
 exutam, ac opponitur magisterio, in quo to-
 ta substantiae moles fere remanet, sed exal-
 tata & depurata. *Interdum*, ut nos eam hic
 accipimus, denotat substantiam atheream,
 coelestem, ac subtilissimam, e tribus princi-
 piis cujusvis corporis misti soluti, a qualitate
 elementari, sensibili, corruptibili, & morta-
 li, per varias operationes Chymicas, orba-
 tis, & in unum, seu corpus spirituale, seu spi-
 ritum

ritum corporeum, coagulatis, conflata. Dicitur à quibusdam *Medicina*, κατ' ἐξοχλῶ, ab aliis *Elixir*, ob insignes virtutes, quas, in præservatione corporis humani à variis morbis, exerit, ab aliis *Cælum*, duplicem ob rationem. Primo, quod, sicut cælum non ex quatuor elementis, sed materia quadam ætherea, & quinto quasi elemento, factum, nec corruptioni ulli obnoxium est, ita & quinta essentia vera, ab omnibus fecibus elementorum sit secreta, ac quamvis non plane incorruptibilis, attamen ad eam subtilitatem, tenuitatem & simplicitatem spiritualem redacta, ut nihil heterogenei, à quo corrumpi possit, in se continere videatur. Deinde, quod, sicut cælum in hæc sublunaria potenter agit, rebus omnibus vitam largiendo & conservando, ita etiam hæc quinta essentia corporis humani valetudinem conservet, juventam extendat, senectam remoretur, & omne morbi genus abigat.

Paratur autem *Quinta essentia sanguinis humani* huc in modum. Recipe quantitatem satis magnam sanguinis virorum sanorum, in flore ætatis constitutorum, pone in vase circulatorio, justæ capacitatis, in B. M. continue bulliens, donec draco propriam caudam devoraverit, (hoc est, toties reafunde super caput mortuum, donec pulvis maneat siccus, & nihil destillet.) Vasis refrigeratis, materiam exime, quæ instar hepatis erit, eamque in particulas scinde, & per cucurbitas

tas altas, eodem balnei calore, elementum aqueum, sive phlegma, destillatione separa. Destillatum super propriam terram *a* reafunde, & pone in B. bulliens, in iisdem vasis circulatoriis, per decem dies, ut supra, postea phlegma destillando, & propriae terrae reaffundendo, ut supra, quinquies eundem processum repetendo, & ultimo totum phlegma destillatum reservando. Vasis refrigeratis, materiam exime, & retortae amplae inde, adhibito recipiente capaci, destilla ex cineribus elementum aeris *b*, igne per gradus subministrato. Nubeculis in recipiente disparantibus, ignis intendatur, ut elementum ignis, in forma olei rubri, sive purpurei, egrediatur. Sub finem sublimabit se aliquid de sale armoniaco. Vasis refrigeratis, separa aerem, sive spiritum, ab igne, sive oleo, vel blanda destillatione balnei, vel per tritorium. Spiritum, cum sale armoniaco, reafunde fecibus, digere per triduum, & per retortam novam destilla, sub finem dando ignem, ad sublimationem idoneum, ut totum sal spirituale, vel saltem major ejus pars, sublimetur, & cum spiritu in recipiente miscetur. Novum spiritum fecibus reafunde, digere, & destilla toties, ut supra, donec terrae privetur anima, quod cognosces, quando, super laminam candentem posita, fumum non ediderit. Notandum, antequam spiritus animetur, debere eum septies rectificari, singulis vicibus phlegma & feces separando, &

R 2

partem

partem ejusdem seorsim reservari, pro dissolvente parando, ut postea dicitur. Nigrum nigrius nigro, hoc est, caput mortuum & calcina in reverberio, spatio quinque dierum, igne moderato, in vase undique clauso, donec nigredo vertatur in albedinem subflavam, & tandem in rubeum colorem. Tum terra apta erit ad susceptionem spiritus animati. Imbibe terram calcinatam proprio phlegmate, & per viginti quatuor horas, in cineribus, digere, & destilla, hoc ter repetendo. Terræ exsiccatæ da decimam partem sui ponderis spiritus animati, digere in balneo, quantum satis, postea humiditatem insipidam destillatione blanda separa. Reaffunde nonam partem spiritus animati, digere, destilla ut supra. Deinde ad octavā partem spiritus animati, postea septimam, sextam, quintam, quartam partem, tamdiu cum quarta parte imbibendo, donec terra in duplum sui ponderis accreverit. Et hoc est, quod Avicenna dicit. Scias, quod terram oportet nutriri primo modice aqua sua, & postea majori, sicut videre est in infantis educatione. Idcirco multoties contere terram, & paulatim imbibe eam, singulis octo diebus, decoque, & postea modiciter calcina in igne, nec tadeat te, opus multoties reiterare, quia terra fructum non gerit, absque frequenti irrigatione. Caveas tamen, ne imbibas terram, nisi paulatim, & cum longa contritione, post siccationem terræ. Unde in hoc est pondus ubique notandum, ne scilicet nimia siccitas,

tas, vel superflua humiditas, opus corrumpant. Et in tantum decoque assando, quantum dissolutio exposcit imbibendo. Hæc Avicenna Unde etiam Geber ait, ex multiplici ergo reiteratione imbibitionis, & assationis, major pars ejus aquetatis deletur, residuum vero per sublimationem.

Pone itaque terram prædictam in cucurbitam altam, cui alembicum, cum receptaculo, simul adaptatum, luto diligenter constipatis, ne quid exspirare possit. Et da ignem cinerum, spatio duorum dierum, quousque fumus ille mundus & albus ascendat, & instar Talci, ad latera cucurbitæ hæreat. Et hoc est, quod dicit Clangor buccinæ. *Idcirco quanto magis poteris, ipsum corpus subtiliza, & cum mercurio mundo coque, cumque corpus aliquam partem mercurii in se hauserit & concluserit, ipsum subtilia igne fortiori, donec ascendat albissimus pulvis, instar nivis, adherens spondilius aludel. Cinis vero, in fundo manens, est fex, & scoria vituperata abjicienda, in qua nil vitæ habetur.*

Prædicti Mercurii meteorisati accipe unciam unam, misce cum septem unciis spiritus reëtificati, non animati. Digere per biduum, in balneo, postea destilla per cineres, deinde per balneum, cum reiteratis cohobiis, donec nullas relinquat feces. Tandem per quadraginta dies circula. *Vsus ejus ad tincturas metallorum, & lapidum eliciendas.*

Ex eodem mercurio & ejus oleo fit Elixir,

R 3

ad

ad desperatissimos quosque morbos pellen-
dos, in hunc modum. Recip. hujus *Mercurii*
sui ponderis *Olei rectificati*, decoque in Atha-
nore, per octiduum, postea imbibe, cum se-
ptima parte, &, ut supra, decoque, deinde
cum sexta parte, tandem cum quinta, toties
reiterando, donec materia fiat instar syrupi
spissi, nec ulterius decoctione induretur. Tum
per quadrāginta dies decoque, & fiat lapis ru-
bicundus, cujus dosis gran. unum, vel duo, in
liquore appropriato.

a *Quæ relicta fuit in destillatione.*

b *Hoc est, spiritus.*

c *Seu terram residuam post extractam ani-
mam.*

*Oleum hoc debbat esse ἀφθαρτὸς seu incor-
ruptibile, sed, hic positum tale non est, siquidem
flammam concipit, ergo author hic finem non af-
sequitur. Omnia quidem in hoc processu possunt
procedere, verum cum ad conjunctionem deve-
nietur, tunc aqua heret,*

*Adjungeremus hisce, commentarii loco, præ-
clara & admiranda nonnulla sanguinis huma-
ni insignia. Inprimis diceremus de Biolychnio il-
lo, seu lampade vitæ, quam vocant, mirabili pro-
fus & ad omnem posteritatem commendabili o-
pificio, totius Spagyricæ operationis artificio sin-
gulari, quod stupendo admodum magisterio gra-
vissimorum in corpore humano, sed proprio, af-
fectuum, ac mortis denique ipsius, indicem in sese
continet, diceremus præterea de cura morborum*
de-

deploratissimorum magnetica, ex mumia sanguinis hominis egrotantis desumpta, sed quoniam talia à Iohanne Ernesto Burggravio jam publici juris facta sunt, in libello Biolychnii, curis secundis auctius edito, anno 1611. Franckeræ, apud Dominicum Balck, Lectorem eo remittimus.

CAPUT II.

De Quinta Vini Essentia.

Pone vinum generosum *a*, per mensem in ventrem equinum, vel ejus vicarium, in vasis circulatoriis, juxta amplitudinis. Postea destilla in B. M. spiritum in cucurbitis altis, quem quater rectificatum, singulis vicibus separando phlegma, septies adhuc destilla, ita, ut ex libris quadraginta vini, unam separet spiritualiorem (nam quod inter spiritum & phlegma destillatur, aqua ardens est) Spiritum, in vase vitreo semipleno, probe obturato, ne expiret, serva loco frigido. Interim phlegma destilla reliduum, usq; ad mellis liquidi consistentiam. Quod prolectum est, redde fecibus, & iterum lento balnei calote tres partes evoca *b*, deinde cucurbitam exime, & pone in locum frigidum, ut crystallos producat, quos, ab omnibus sordibus elutos, toties dissolves *c*, & coagulabis, donec aquæ limpidissimæ glaciem

ciem æmulentur. Interim si oleum pingue, & combustibile, è vino quæris, phlegma à crytallis separatum in B. M. usque ad mellis liquidi spissitudinem destilla, postea in retorta per arenam pelle. Aqua oleo flavo mista prius egredietur, deinde oleum rubrum, ultimo resina. Crytallis minutissime tritis superfunde spiritum superius servatum, digere in B. M. per triduum, postea in arena destilla, toties eundem processum repetendo, donec spiritus perfecte propria anima imprægnetur, & corpus plane aridum, super laminam candentem positum, fumum non edat. Tum corpori *d* prius, ut artis est, calcinato superfunde octavam partem sui ponderis spiritus animati *e*, digere & destilla, ut prius, deinde da sextam partem spiritus, postea quintam, deinde quartam, toties cum quarta parte continuando, donec major pars corporis, super laminam candentem posita, in auras abeat. Tunc impletur, quod Morienus dicit. *Hoc quoque te scire decet, quod anima cito corpus suum ingrediatur, quæ cum corpore suo ingrediatur, quæ cum corpore alieno nullatenus conjungi potest.* Habito hoc signo, vali superpone antinotorium, & da ignem cinerum, spatio duorum dierum, donec sulphur vegetabile *f* spondilibus valis instar Talci adhæreat. Hujus sulphuris accipe unciam unam, spiritus puri uncias 5. Misce & digere per diem naturalem, deinde destilla in cineribus, cum cohobiis, donec totum corpus

pus

pus ascenderit. Tunc bis per balneum bulliens destilla & per sexaginta dies circula, preparataque hypostasi, quæ circa fuudum Pellicani hærebit, serva quintam vini essentiam, ad infinitos morbos curandos, tam interius, quam exterius usurpandam.

Potest etiam hæc quinta vini essentia breviori tempore perfici. Imò cum hæc ederem, præsentibus & spectantibus quibusdam meis discipulis & amicis, spatium quinque septimanarum eam absolvi, & auri tincturam rubicundissimam eadem elicui. Multæ n. sunt viæ, teste Gebero, ad unum effectum & unum intentum. Non possum autem satis mirari hoc loco, spiritum vini Gallici aut Germanici circulatum, mirabilem illum odorem non referre, quem Baptista Porta vino Neapolitano tribuit, his verbis. *Tunc resera osculum, & se foras mirabilis fragrantia manabit, cui nulla res comparari potest, scito, te optimum finem assecutum. Quod si odor vel color non responderit, reclude vas, & iterum ad circulandum repone, donec signum assequaris.* Atqui nec Iralicus vini spiritus teste Rubeo, tali præditus est odore. Ille n. cap. secundo sectionis secundæ, libri de Destillatione, in hunc modum scribit. *Vinam viveret nunc vir clarissimus, Medicusque præstantissimus, Eustachius Sancto Severinus. Is n., ut de me taceam experientia ipsa, quam fecerat diligentissime, testari posset, aquam ardentem, si non mense solum integro, sed duobus, atque etiam tribus mensibus, imo vel anni toto*

R 5

circu-

circulo, ut Raimundus præscribit, ageretur, ad id odoris suavitatisque nunquam perventuram, ac potius calidiorē indies, acrioremque fieri, ut quisquis velit facile potest experiri, & ratio ipsa, ab igne ac motu desumpta, persuadet. Quamquam illud non absolute de aqua ardente simplici ac pura, ut posteriores putarunt, Raimundus intellexit, sed de ea, in qua dissolutum fuerit metallicum corpus. Canone enim secundo primi libri sic scribit. *Hæc vero quinta essentia, sic circulo acta & rectificata, non illo prædita odore fuerit, nisi corpus sit destillatum in ea.* Unde constat, Portam talem quintam essentiam vini, non è fornaculis, sed ex scriptis Lullii & Rupescissæ, male intellectis deprompsisse.

a Quale est Hispanicum.

b Ut quarta pars maneat.

c In phlegmate vini rectificati.

d Ipsi, seu sali, per ignem rotæ ad albedinem usque.

e Et levi calore balnei destilla, prius digerendo, prodit solum phlegma insipidum, postea adde septimam partem spiritus animati.

f Hoc est, terra foliata alba.

Nota Barthii.

Quintam vini essentiam Beguinus, qua se rubicundissimam ex auro tincturum extraxisse, hic profiteretur, compendiose ita parabat.

Acci-

Accipiebat pintas vini Pariliensis quatuor, quas, duabus cucurbitis præaltis infusas, per octiduum putrefaciebat, frige factasque postmodum in unam cucurbitam effundebat, & ex balneo roris, spiritus vini generosioris vitra quatuor communia prolektabat, quorum singulis reafundebat pintas vini recentis quatuor, Sic n. non opus est putrefactione vini, quia spiritus, propter similitudinem, allicit & educit spiritum, & ex diversis cucurbitis destillabat, atque ita pergebat, semper spiritualissimam vini partem novo vino affundendo, & spiritualiorem inde rursus eliciendo, donec ex triginta sex pintis retineret spiritus selectissimi quatuor, cum dimidia, quas rectificabat tribus rursus vicibus, ut quartam cum dimidia relinqueret. Quanquam vero iste vini spiritus iam adeo subtilis erat, ut, cum in cucurbitam infusus esset, in momento quasi, indicia ejus ascendens adparerent, nihilominus tamen illum novies adhuc reificabat, spiritualiorem ejus partem semper destillando, ut ita tandem, ex triginta sex pintis, duas circiter libras spiritus dulcescentis separaret, & in fundo libra una semis aquæ ardentis, plegmate omni destitutæ, remaneret.

Interim plegma, quod ex destillatione ultimarum octo pintaarum exceptum asservarat, ad mellis liquidissimi consistentiam destillabat, eique plegma destillatum reafundebat, & rursus, donec oleum supernataret, destillabat. Quod ubi abstractum erat, si liquorem per inclinatio-

nem effudisset, & postea destillasset, oleum inde extraxisset rubrum & flavum. Ipse autē tum superfundebat aquam, & illam oleaginositatem cum aqua separabat, remanentibus, in fundo, crySTALLIS, vel sale, sed pauco. Quia vero nobis satis erat, vidisse illos crystallos, & alias etiam multo labore opus fuisset, ad istas in sufficiente copia parandas, substituebat illis crySTALLORUM tartari albiſſimorum, novies nempe rectificatorum, uncias sex, eas retortæ vitreæ imponebat, illicque matraceutum satis amplum, in quod spiritus vini spiritualissimi librā unam semis infuderat, Hermetice adjuungebat. Atque ita spiritus salis, anima nempe, ex retortā, in spiritum vini, qui in recipiente erat, igne cinerum transibat, audiebaturque in vitro nubilo aliqua crySTALLORUM tartari decrepitatio. Exhibant autem spiritus, ex retortā, valde celeriter, & quod mirum, vas recipiens non replebant. Forte propterea, quod spiritus animam attraheret, (unde ei in recipiente quasi innatāre videbatur) eaque sufficienter animatus, postmodum eam dimitteret. Vbi is enim satur erat, recipiens à spiritibus, ex retortā egredientibus, facile replebatur. Spiritus autem per superiora retortæ conspiciebatur, egrediebaturque etiam liquor acidus, & oleum summitati retortæ adhaerebat, transitorum etiam, si major ignis fuisset adhibitus. Sed satius erat, ne adscēderet. Et vero duo illa principia melius unrentur, presertim cum caput thortuum non satis esset nigrum, eximebat id retortā, & imponebat in cucurbitam, (Sic enim spi-

spiritus, velociter exeuntes, majus habent spatium, quam cum ex retortia in matrarium destillantur) eique omnem spiritum tartarifatam superfusum, igne cinerum, destillabat. (Nota, destillare quidem, sed lente, etiamsi bulliat. Quod si autem ponatur in B.M. bulliens, cito quod mirum transit, sed sal una non adscendit.)

Tandem sal, ex fecibus relictis, per calcinationem, fuisset eliciendus, reliquisque duobus principis, spiritui & animæ, tanquam corpus, adjungendus. Sed ut labore isto sublevaretur, (Quamvis solvens multo evasisset potentius, si nigrum nigrius nigro, in fundo retortæ remanens, posuisset in vitrum, & hoc in ollam, aut aliud vas terreum, bene clausum, idque horas triginta, igne vehementissimo, ad aliquam albedinem reverberasset, & postea cum eo spiritum vini animatum ex arena destillasset) loco illius, fumebat tartari albi, calcinati, sicci, albi, (alii sal tartari commune fixum substituunt) uncias sex, iisque superfundeat spiritum vini prædictum, in cucurbitam parvam, & ter, ex cineribus, (forte tamen melius fuisset, si quidem ipsum capitis mortui salem non sumpserat, si hoc decies repetiisset, & quidem ex retortis) destillabat, semper spiritum super feces reafundendo. Tandem spiritum per se destillabat adhuc bis, in balneo, ut, si quæ feces adessent, in fundum deponeretur.

Hinc recipiebat auri, bis per amalgamationem calcinati, drachmam unam, cumque super ea parum aquæ ardentis, quæ inter spiritum & phlegma

phlegma exstillarat, bis combussisset, quinta tandem essentie unciam unam semis superfundebat, quæ posteaquam ita, per viginti quatuor horas, in arena mediocriter calida stetit, rubicundissima evasit. Num vero ea, genuina auri tinctura esse potuerit, lector benevolus judicet, Ego quidem jam tum, cum clarissimo Viro, Dn. Casp. Gesckio Silesio, qui, in hanc quinta essentie præparationem, sumptus mecum erogabat, valde dubitabam. Interim tamen gratum nobis erat, tum vidisse elegantissimam vini in sua tria principia resolutionem, eorundemque rursus, in unam subtilissimam & caelestem plane essentiam, compositionem.

C A P U T III.

De Quinta Coralliorum Essentia.

Primo destillanda est magna aceti acerri-
mini a quantitas, cum separatione
phlegmatis, ad hoc opus inutilis, no-
vum, singulis vicibus, super priores feces de-
stillando, donec centum circiter libras aceti
per B. optime rectificati habeas. Requiritur
etiam triginta ad minimum libræ coral-
liorum rubeorum, in pulverem subtilem reda-
torum, matraccia item plurima, ampla, colli
prolixioris, quibus singulis libra una coral-
liorum imponatur, acetum paulatim, & per
vices, propter nimiam ebullitionem, affun-
dendo,

dendo, donec ad quatuor aut quinque digitos superemineat, perque diem naturalem in B. digerendo, usque dum acetum dulcescat, & colore flavo inbuatur. Tunc menstruum decantandum, novum reaffundendum, donec dissolubile dissolum fuerit, Menstruum *b* per B. ex cucurbitis altis repetatur *c*, & ad singulas salis libras, uncia duæ aceti *d* affundantur, & destillentur, deinde uncia quatuor addantur, postea sex, ita paulatim, & per vices, agendo, tandemque infusiones, de uncia in unciam minuendo, donec acetum tam acre, atque impositum fuit, destilletur. Phlegma omne inlipidum destillatum asservandum. Salia *e*, sale aceti armoniaco impregnata, in vapore calentis balnei fermentanda ibidem, donec odor gravis, & color ater appareat, relinquendo, quæ veræ putrefactionis sunt indicia. Cumque hæc apparuerint, salia resoluta calide in retortas imponenda, eo quod statim in frigido concrevant, & per balneum vaporosum, vel cineres, phlegma separandum, donec vapores, sive fumi albi, conspiciantur. Tunc cessandum, & destillatio per arenam, in reverberio clauso, continuanda, usque dum omnes spiritus egressi fuerint, & oleum rubrum, sanguinis instar, guttatim effluxerit. Feces servandæ ad usus, ut postea dicitur. Licores omnes destillatos odoratissimos, & instar aquæ ardentis *f* flammam concipientes, pone in cucurbitas altas, & lento balnei calore
à phleg-

à phlegmate separa, & loco frigido, in vitris probe obturatis, serva, postea igne aucto, phlegma urge, & ab oleo separatum ad usus repone. Interim feces superius reservatas calcina in Athanore, spatio quinque-dierum, in vase undique clauso, uti Geber, libro primo Summæ, capite quinquagesimo, sequentibus verbis docet. Modus itaque calcinationis spirituum est, ut, eis ad fixationem approximantibus, administretur ignis, successive, & paulatim illum augendo, ne fugiant, quousque maximum eos tolerare ignem, contingat, & vas eorum sit rotundum, vitreum, bene spissum, ne fundatur, unaque clausum, & ut inquit Lullius, ne inflammationem præstet, Aut, secundum Alphidium, spiritus dispergantur per aera, quod quæritur enim, non fieret. Postea vase aperto detur ignis per gradus, ut feces nigræ, cineritii coloris, fiant, è quibus sal eliciatur, cum phlegmate priori reservato, quod filtretur & coaguletur. Postea eundem salem dissolve in phlegmate posteriori servato, donec purum evadat, quod calore moderato exsiccare debet. Hujus salis recipe uncias duas g, digere in B. per triduum, postea levi B. calore destilla aquam inspidam, quam seorsim serva. Reitera eandem operationem, donec sal, in duplum sui ponderis, proprio sale armoniaco imprægnetur, & augeatur, vel etiam paulo plus, vel donec spiritus tam acer & fortis destilletur à suo sale, atque cum impositus fuit. Tum sal in vase

vase idoneo pone ad sublimandum, in cineribus, spatio duorum dierum, dando ignem, per gradus. Ita sublimabitur ad latera vasis materia candidissima, instar nivis, quæ dicitur verum Philosophorum sal armoniacum. Hujus salis armoniaci recipe unciam unam, *b* spiritus rectificati unc. quatuor. Misce simul, & per biduum digere, deinde destilla, cum cohobis, donec totum sal cum spiritu ascenderit. Hæc materia trijuna *i* circulari debet, donec exaltatio voto respondeat *k*. Sic habebis quintam coralliorum essentiam, cælestem substantiam, ab omni fecere terrena immunem, mercurium vegetabilem & mineralem, clavem Philosophicam, solidissima *l* quævis corpora aperientem, ad medicamenta virtutum admirandarum paranda, modo omnibus veris Philosophis noto.

a Ut in salis corallorum præparatione, eorundemque magisterii confectio, supra cap. 17. & 19. aceti etiam acerrimi loco menstrui adhibitionem minimè formidandam esse ostendimus, sic nec hic erosionem aceti veremur, utpote ex Galieno ipso edocti, multa ejuscemodi intra corpus tuto propinari, quæ foris corpori admota & rubefaciunt, & erodunt, & crustas inducunt.

b Id est, decantationes omnes.

c Ac relinquitur in fundo sal, qui est corpus corallorum per acetum solutum.

d Recentis acerrimi.

e Corallorum nempe.

f Si cum isto spiritu ardenti corallia alia pulverisata conjunxeris, & in calido aliquandiu reliqueris, extrahitur tinctura corallorum vera, que postea à menstruo hoc separata, inque liquorem reducta, egregium est mundificativum sanguinis, dosis gutt. 3. vel 5. ad 10. usque. Melius vero procedit extractio, si corallia prius cum sale petreæ calcinentur, & diu continuentur, ac deinz à sale petreæ per abluionem liberentur.

g Et spiritus ardentis drachmam semis,

h Ardentis scilicet.

i Saltem est biuna.

k Id est, clarissima evadat.

l Scilicet gemmas, crystallos, corallas, &c. non metalla.

C A P U T I V.

De Quinta Perlarum Essentia.

Dissolve margaritas in aceto destillato, post filtra, & evapora acetum, ad siccitatem, salemque exacte depura, reiteratis in aceti spiritu dissolutionibus, filtrationibus, & coagulationibus. Quo facto, separa salem aceti à sale unionum, dissolvendo eum in aqua pluviali, aliquoties destillata, hinc aquam per destillationem repetendo. Post super hunc salem, ita purificatum & siccatum, funde bonum vini spiritum, ut ad duos digitos supernatet, & digere in balneo,

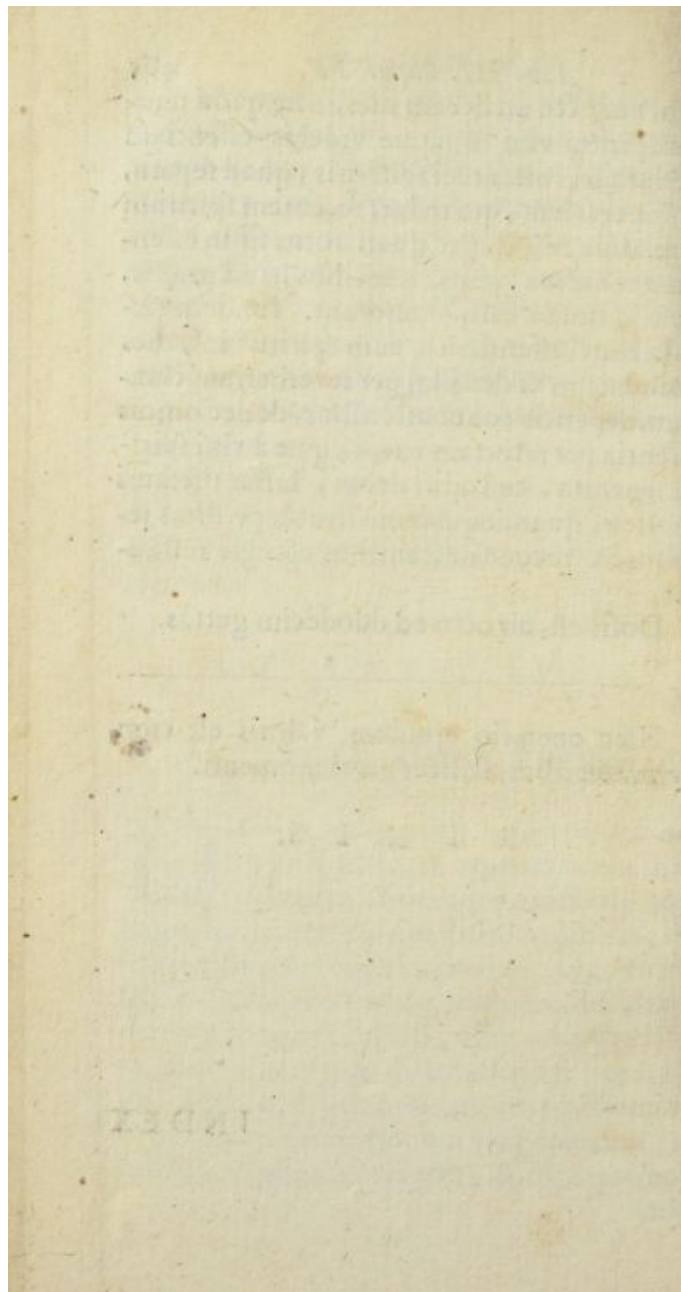
neo, per octo ad decem dies, intra quod tempus spiritui vini innatare videbis essentiam perlarum, instar olei spissioris, quod separa, & super salem, qui restat, recentem spiritum vini affunde, donec quasi totus sit in essentiam redactus, abjectis fecibus haud multis, quæ in fundo vasis manserunt. Tandem circula hanc essentiam, cum spiritu vini, dies quindecim, & destilla, per reverberium clausum, repetitis cohobationibus, donec omnis essentia per retortam exeat, quæ à vini spiritu separata, custodiri debet, instar thesauri pretiosi, quandoquidem vires deperditas senibus & reconvalescentibus egregie restau-
rat

Dosis est, ab octo ad duodecim guttas.

Hæc operatio ejusdem valoris est cum præcedentibus, scilicet parvi momenti.

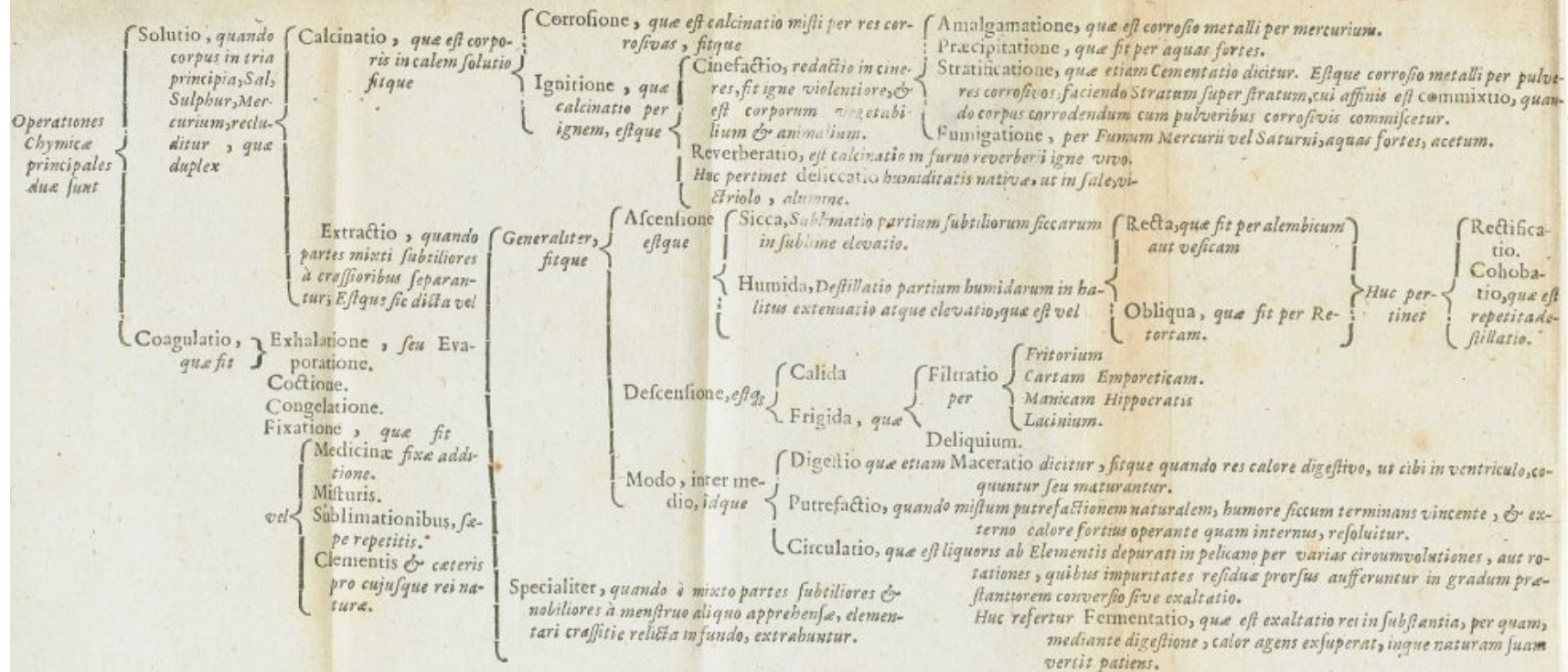
F I N I S.

INDEX

Tabula ad finem operis inferenda.

I N D E X
 CHYMICARUM
 OPERATIONUM,
Et quæ eo spectant.

A.

A	<i>Cetum Alkalifatum.</i> <i>Destillatum.</i> <i>Radicatum.</i> <i>Duplici sale præditum.</i> <i>Acida destillata cur partem ignobiliorem prius emittant.</i> <i>Alchymia quid.</i> <i>Alchymista quis vere sit.</i> <i>Alkohol quid.</i> <i>vini.</i> <i>Aloes Extractum.</i> <i>Folres.</i> <i>Amalgamatio. 37. ut fiat.</i> <i>ejus usus in Alchymia.</i> <i>Anodyna & narcotica an & quomodo differant.</i> <i>Antimonium Diaphoreticum.</i> <i>Antimoni Butyrum.</i> <i>Calcinatio.</i> <i>Cinnabaris.</i>	137 136 138 139 87 1 4 32 ibid. 182 182 ibid. ib. 198 24 230. 234 226 232. 234 <i>Ens</i>
---	---	---

I N D E X

<i>Ens primum.</i>	375
<i>Flores.</i>	342
<i>— Correcti.</i>	343
<i>Flores per inferiora tantum purgantes.</i>	346
<i>Hepar.</i>	240
<i>Oleum.</i>	163.164
<i>Panacea Cathartica.</i>	377
<i>Regulus.</i>	244
<i>Tinctura.</i>	47. 376
<i>Vitrum.</i>	226
<i>Aquila alba.</i>	233
<i>Imperialis.</i>	358
<i>Aqua Acida Quercus, juniperi, Guajaci, Buxi,</i>	
<i>&c.</i>	96
<i>Antepleptica Quercetani.</i>	98
<i>Cichorii.</i>	94
<i>Cinamomi.</i>	95
<i>Cinamomi composita.</i>	97
<i>Fœniculi.</i>	94
<i>Fortis communis.</i>	103
<i>Perpetua.</i>	106
<i>Mercurialis aut Philosophorum.</i>	232
<i>Ophthalmica.</i>	99
<i>Ovorum.</i>	142
<i>Philosophica seu Regia.</i>	106
<i>Pugilum.</i>	107
<i>Rosarum.</i>	89
<i>Rosarum ardens.</i>	92
<i>Salvia.</i>	147
<i>Stygia.</i>	103
<i>Sudorifica extrinsecus usurpanda.</i>	100
<i>The-</i>	

I N D E X

<i>Theriacalis.</i>	99
<i>Zedoaria.</i>	100
<i>Arcanum quid.</i>	167
<i>An & quomodo à Tinctura differat.</i>	ibid.
<i>Ars Hermetica quid. i. Destillatoria.</i>	ibid.
<i>Arenici rubinus.</i>	341
<i>Astrum vini Paracelso quid.</i>	113
<i>Aurum fulminans, & Diaphoreticum.</i>	305
	306
<i>Aurum potabile olei forma.</i>	165
<i>Auri flos pretiosus.</i>	359
<i>Auripigmenti Rubinus</i>	341

B.

B	<i>Asamum quid sit.</i>	169
	<i>Aloeticum.</i>	182
	<i>Anisi.</i>	171
	<i>Caryophyllorum.</i>	171
	<i>Cinamomi.</i>	170
	<i>Iuniperi.</i>	171
	<i>Rorismarini.</i>	171
	<i>Salvia.</i>	171
	<i>Saturni.</i>	173
	<i>Succini.</i>	155
	<i>Sulphuris.</i>	171
	<i>Terebinthirne.</i>	148
	<i>Benzoini Flores.</i>	335
	<i>Bezoardicum Ioviale.</i>	257
	<i>Lunare.</i>	256
	<i>Martiale.</i>	256
	<i>Metal-</i>	

CHYMIC. OPERAT.

<i>Metallicum.</i>	304
<i>Minerale.</i>	252
<i>Solare.</i>	255
<i>Bocia quid.</i>	55
<i>Butyrum Antimonii.</i>	230
<i>Coralliorum.</i>	323
<i>Sulphuris.</i>	372
<i>Buxi aqua acida.</i>	96

C.

C alcinatio quid sit.	31. 32
<i>ejus utilitates.</i>	33
<i>Calcinatio Antimonii.</i>	226
<i>Antimonii per interiora pergans.</i>	243
<i>Crystalli.</i>	222
<i>Iovis.</i>	283
<i>Lapidis spongia.</i>	222
<i>Lunæ.</i>	298
<i>Marchasitæ.</i>	225
<i>Pumicis.</i>	221
<i>Salis communis.</i>	217
<i>Salis petreæ.</i>	218
<i>Saturni.</i>	282
<i>Solis.</i>	299
<i>Veneris.</i>	297
<i>Viſtrioli.</i>	221
<i>Calx chymicorum.</i>	31. 32
<i>Calculi hominis sal.</i>	324
<i>Canones ad deſtillationis doctrinam neceſarii.</i>	38. & ſeq.
	<i>Caryaphil-</i>

I N D E X.

<i>Caryophyllorum oleum.</i>	149
<i>Balsamum.</i>	171
<i>Cautiones in exhibitione Antimonii, similia- que vomitoriorum Scitu necessariae.</i>	236
<i>Cerae oleum.</i>	145
<i>Cecauno cryson.</i>	305
<i>Chymia quid sit. 1. ejus Etymon.</i>	ibid.
<i>Objectum. 3. partes. 21. Finis. 5. Encomion.</i>	ibid.
<i>Chymica Medicamenta sunt suaviora vulgari- bus.</i>	5
<i>Sunt salubriora & tutiora vulgaribus.</i>	19
<i>Sunt salubria & tuta licet acria.</i>	10
<i>Non sunt periculosa propter acridinem ab igne contractam.</i>	11
<i>Non sunt venenata & humanae naturae ad- versa, etiamsi metallica.</i>	6
<i>Non redduntur inutilia ob preparationem.</i>	13
<i>Non redolent empyreuma.</i>	12
<i>Non sunt emortua cadavera.</i>	14
<i>Non imprimunt membris principalibus pra- vam dispositionem.</i>	17
<i>Chymicorum medicamentorum acredo non ab ef- ficiente, sed à materia proficiscitur.</i>	11
	12
<i>Eorum empyreuma, si quod ad sit, duobus mo- dis corrigi potest.</i>	14
<i>Chymica principia tria sunt.</i>	24
<i>Quid sint.</i>	27
<i>Inter corporis & spiritus naturam ambi- gunt.</i>	28. 25
S	Non

I N D E X

<i>Non everstunt principia Physica & Medica.</i>	25
<i>Insunt omni misto.</i>	29
<i>Non sunt absolute simplicia.</i>	30
<i>Chynæ essentia.</i>	201
<i>Cichorei aqua.</i>	94
<i>Cinamomi aqua.</i>	95.97
<i>Balsamum.</i>	170
<i>Oleum.</i>	150
<i>Cinnabaris Antimonii.</i>	232.234
<i>Diaphoretica.</i>	235
<i>Diaphoretica & Cathartica.</i>	274
<i>Cinesactio quid.</i>	46
<i>Vt fiat.</i>	ibid.
<i>Circulatio quid.</i>	70
<i>Vt perficiatur.</i>	ibid. 71
<i>In quibus instituat.</i>	71
<i>Cur pelicanatio dicatur.</i>	70
<i>Circulatorium Hermeticum.</i>	70
<i>Coagulatio quid.</i>	76
<i>Quot modis perficiatur.</i>	ib.77
<i>Ejus usus.</i>	77
<i>Cæmentum vulgare ut fiat.</i>	301
<i>—Regale.</i>	ibid.
<i>Cæmentatio quid.</i>	40
<i>Vt fiat.</i>	ibid.
<i>Cohobatio.</i>	57
<i>Colcothar quid sit.</i>	221. 325
<i>Colcotharus Sal.</i>	323
<i>Colophonia.</i>	147. 149
<i>Commixtio quid.</i>	42
<i>Vt fiat.</i>	ibid.
	Coral-

I N D E X.

<i>*Coralliorum Quinta essentia.</i>	409
<i>Butyrum.</i>	323
<i>Magisterium.</i>	771
<i>Natura.</i>	210
<i>Tinctura.</i>	210
<i>Sal.</i>	320
<i>Cornu Cervi extractum.</i>	181
<i>Corpus mixtum omne in tria principia recludi potest.</i>	29
<i>Corporis naturalis principia.</i>	27
<i>Cremor sulphuris.</i>	373
<i>Tartari.</i>	315
<i>Corrosio Chymica quid.</i>	35
<i>Quot modis fiat.</i>	36
<i>Vaporosa quid.</i>	36
<i>Immersiva quid.</i>	ibid.
<i>Humida.</i>	ibid.
<i>Sicca.</i>	ibid.
<i>Crystallum minerale.</i>	218
<i>Crystalli Calcinatio.</i>	222
<i>Tartari.</i>	116
<i>Crocus martis.</i>	41. &c.
<i>Martis adstringens.</i>	287
<i>Aperiens.</i>	292. &c.
<i>Crocus metallorum.</i>	240
<i>Croci metallorum Oloum.</i>	163
<i>Crocus Veneris.</i>	297
<i>Croci Tinctura.</i>	205

S 2

D. De-

I N D E X

D.

D Eliquium quid.	60
<i>Vt fiat.</i>	61
<i>Quo tempore optime fiat.</i>	ibid.
<i>Quo in vase.</i>	62
Destillatio quid.	52
<i>Malè sublimatio dicitur.</i>	ibid.
<i>Recta quid.</i>	54
<i>Obliqua quid.</i>	ibid.
<i>Per ascensum.</i>	ibid.
<i>Ad latus.</i>	55
Destillatio per bulneum quibus conveniat.	85
<i>Per Vescam quibus.</i>	86
<i>Per Cineres vel arenam.</i>	85
<i>Per Retortam quibus.</i>	86
Digestio quid sit.	63
<i>In quibus à maceratione differat.</i>	64
<i>Vt fiat.</i>	64. 65
<i>Quo tempore indigeat.</i>	65
<i>ejus usus.</i>	67
Desiccatio quid sit.	49
Draco mitigatus.	350
Dulcedo vi Atrioli.	325

D. Ex-

I N D E X

E.

E Xtractio quid.	49
Quotuplex sit.	50
Extractio quæ fit descensione quo duplex.	57
Extractio specialiter dicta quid.	75
Ut perficiatur.	ibid.
Extractum quid proprie sit.	62. 174
Ad quartanam.	192
Aloeticum.	182
Aloe specificum.	183
Cornu Cervi.	281
Ellebori nigri.	185
Opii.	194
Panchymagogum.	188
Rhabarbari.	180
Sennæ.	179
Extracta purgantia vulgaria nullius fructus.	176
Quale menstruum exigant.	178. 179
An salia iis admisceri debeant propria.	180
Elevatio sicca.	50
humida.	ibid.
Ut hæc differant.	ibid.
Ellebori extractum.	185
Empyreuma aquarum ut auferri queat.	88
Ens primum Antimonii.	375
S 3	Essen-

I N D E X.

Essentia Chyna. 201
Essentia Vitrioli benedicta. 381

F.

F *Ermentatio.* 73
Quae habeat subjecta. ibid.
Quo modo peragatur. ibid. 74
Filtratio. 59
Vt fiat. ibid.
Flores Antimonii. 342
Arsenici. 341
Auri. 359
Auripigmenti. 341
Benzoini. 335
Salis armoniaci. 346
Sulphuris. 336
Feniculi aqua. 93
Fumigatio quid. 43
Quot modis fiat. ibid.

G.

G *Rilia paracelsi.* 326
Guajaci aqua acida. 96

H.

Hepar Antimonii. 240

I. *Igni-*

I N D E X.

I.

I gnitio quid.	45
Quotuplex.	46
Imperatoriae Sal.	318
Incineratio quid.	46
Vt fiat.	ibid.
Iupiter Diaphoreticus.	284
Iovis calcinatio.	283
Sal S. Vitriolum.	332
Ioviale Bezoardicum.	257
Iuniperi aqua acida.	96
Balsamum.	171

L.

L ac sulphuris.	377
Lapis prunellæ.	218
Prunellæ Antimonialis.	242
Lapidis spongiæ calcinatio.	222
Laudanum opiatum.	194
An Hyoscyami tinctura id ingredi debeat.	199
Liquor gummosus. Vide Butyrum Antimonii.	
Lorchet paracelso quid.	113
Lunæ Calcinatio.	299
Sal S. Vitriolum.	329
Tinctura.	298
	S 4
	Luna

I N D E X

<i>Lunare bezoardicum.</i>	256
<i>Lychargyrium saturni.</i>	282
<i>Lutatio quot modis fiat.</i>	79
<i>Lutum pro fornacibus construendis.</i>	79
<i>Pro retortis lorucandis.</i>	ibid.
<i>Sapientia.</i>	80
<i>Pro vitris fractis consolidandis.</i>	80
<i>Pro vitris simul lutandis.</i>	ibid.
<i>Pro rostro alembici cum recipiente lutando.</i>	ibid.
<i>Pro retortis cum recipientibus collutandis.</i>	81

M.

M	<i>Acis oleum.</i>	149
	<i>Magisterium quid sit.</i>	361
	<i>Magisterium Coralliorum.</i>	371
	<i>Perlarum.</i>	371
	<i>Succini.</i>	371
	<i>Sulphuris.</i>	372
	<i>Tartari.</i>	369
	<i>Manna mercurii.</i>	357
	<i>Marchatitæ calcinatio.</i>	225
	<i>Martis Regulos stellatus.</i>	247
	<i>Crocus adstringens.</i>	287. 290. 291
	<i>Crocus aperiens.</i>	292. 293. 294. 295. 296
	<i>Sal s. vitriolum.</i>	329
	<i>Martiale bezoardicum.</i>	236
	<i>Medicamenta Chymica, vide Chymica.</i>	<i>Mellis</i>

I N D E X.

Mellis Tinctura.	205
Metallorum materia & generatio explicatur.	281
Menstruum quid sit.	67
Mercurius quid Chymicus sit.	27
Cur assimiletur aeri & aquæ.	ib.
Mercurius præcipitatus albus.	263
Rubeus.	265
Optimus.	265
Alius.	268. 270. 271
Miraculosus.	271
Diaphoreticus.	273
Specificus contra gonorrhoeam.	275
Ad ulcera.	277
Veneris Diaphoreticus.	276
Sublimatus.	546. 349
Dulcis.	350
Essentificatus.	357
Vita.	230
Mercurii vis emetica quomodo tollatur.	272
Mercurii historia.	272
è Luna extrahendi eum modus.	260
Purgatio.	261. 262
Manna.	357
Mercurium è metallis eliciendi modus.	354
Metalla an & quomodo sint venenata. 7. &c.	
Minerale bezoardicum.	256
Minerale turpethum.	265. 277
Mineralia an & quomodo sint venenata. 7. &c.	

I N D E X

N.

N	<i>Nitri Calcinatio.</i>	218
	<i>Spiritus.</i>	131

O.

O	<i>Leum quid proprie sit.</i>	140
	<i>An sit combustibile in sua natura.</i>	141
	<i>Antimonii.</i>	163. 164
	<i>Aromaticum.</i>	149
	<i>Caryophyllorum.</i>	149
	<i>Cereæ.</i>	145
	<i>Cinamomi.</i>	150
	<i>Croci Metallorum.</i>	163
	<i>Ad Hemicraniam.</i>	157
	<i>Heraclinum.</i>	152
	<i>Laterium S. Philosophorum.</i>	158
	<i>Lumbricorum.</i>	142
	<i>Macis.</i>	149
	<i>Piperis.</i>	149
	<i>Sachari simplex.</i>	151
	<i>Compositum.</i>	ibid.
	<i>Salvæ.</i>	143
	<i>Salis communis.</i>	166
	<i>Seminum.</i>	149
	<i>Succini.</i>	154
	<i>Sul-</i>	

I N D E X.

Sulphuris.	159
Tartari per deliq.	151
Terebinthina.	147
Vitellorum ovorum.	141
Vitrioli.	160
Antepilepticum.	161. 162
Ad uteri suffocationem.	157
Opii extractum.	194
Ovorum aqua.	143
Oleum.	141

P.

P Anacea an detur vera.	380
Antimonii Cathartica.	377
Alia Famossissima.	382
Solaris Diaphoretica.	383
Sulphuris Antimonii.	377
Vitrioli.	378
Pelicanatio quid.	70
Perlarum Magisterium.	371
Quinta Essentia.	405
Piperis Oleum.	159
Præcipitatio, quid.	38
Quomodo fiat.	ibid.
Principia corporis naturalis que sint.	24
Hermeticorum non Contrariantur Aristot-	
licis.	35
Pulvis Angelicus, Algorethi.	233
Pulvis Emeticus.	230
Pumicis calcinatio.	221

I N D E X

<i>Putrefactio quid.</i>	67
<i>Quomodo perficiatur.</i>	ib.
<i>Ad eam quæ requirantur.</i>	68
<i>Quo tempore indigeat.</i>	69
<i>Cur citius absolvatur addito Sale, Vitriolo,</i>	
<i>Alumine, Tartaro, Fermento &c.</i>	69

Q.

Q <i>Verus aqua acida.</i>	96
<i>Quinta essentia Coralliorum.</i>	400
<i>Perlarum.</i>	405
<i>Sanguinis humani.</i>	317
<i>Vini.</i>	363

R.

R <i>Elificatio quid.</i>	56
<i>Regulus Antimonii.</i>	244
<i>Martis.</i>	247
<i>Reverberatio quid.</i>	49
<i>Vt fiat.</i>	47
<i>Quotuplex.</i>	ibid.
<i>Aperta quid. Clausa quid.</i>	ib.
<i>Rhabbari Extractum.</i>	180
<i>Tinctura.</i>	206
<i>Rorismarini Balsamum.</i>	171
<i>Rosatum aqua.</i>	89
	Tin-

I N D E X.

Tinctura.	168
Rubinus Auripigmenti Diaphoreticus.	341
Arsenici.	341
Sulphuris.	173

S.

S	Achari Oleum.	151
	Tinctura.	206
	Sacharum Saturni.	333
	Salvia Balsamum.	171
	Olium.	143
	Sal.	318
	Saturni Balsamum.	173
	Calcinatio.	182
	Lysibargyrium.	282
	Sacharum.	333
	Sal.	333
	Spiritus ardens.	132
	Scammonii præparatio.	267
	Sennæ extractum.	179
	Signatura Hermetica quid.	70
	Smaragdi Tinctura.	210
	Solis calcinatio.	299
	Vitriolum.	329
	Solare Bezoardicum.	256
	Solutio Chymica quid sit.	21
	Spagyria quid.	1
	Spiritus Balsamicus.	252
	Spiritus vini an debitum menstruum ad extra-	84

I N D E X

<i>Eta purgantia paranda.</i>	174. 177
<i>Spiritus Vini Tartarisatus.</i>	165. 384
<i>Spiritus Vitrioli an refrigeret, vel calefaciat.</i>	121
<i>Spuma venenata duorum Draconum.</i>	252
<i>Stanni genera quatuor.</i>	855
<i>Stanni cum Stanno nulla fieri potest conglutinatio.</i>	ibid.
<i>Stibium, vide Antimonium.</i>	
<i>Stomachus Struthionis paracelsi.</i>	383
<i>Stratificatio quid.</i>	40
<i>Ut fiat.</i>	ib.
<i>Succini Balsamum.</i>	155
<i>Flavi ad albedinem reductio.</i>	156
<i>Magisterium.</i>	371
<i>Oleum.</i>	154
<i>Sublimatio quid.</i>	50
<i>Ut fiat.</i>	51
<i>Sulphur quid Chymicis sit.</i>	27
<i>Cur assimiletur Igni.</i>	ibid.
<i>Sulphur auratum.</i>	245
<i>Sulphur narcoticum Vitrioli.</i>	342
<i>Sulphuris Balsamum.</i>	171
<i>Flores.</i>	336
<i>Magisterium, Lac, Cremor, seu Butyrum,</i>	372
<i>Oleum.</i>	157
<i>Spiritus.</i>	115
<i>Tinctura.</i>	208
<i>Sal Chymicis quid sit. 23. Cur assimiletur ter- rae.</i>	ibid.
<i>Ex quibus constet.</i>	125
	Essen-

I N D E X.

<i>Essentiale ex Herbis sine calcinatione extrahendi modus.</i>	307
<i>Essentiale cur in frigida aqua congelascit, & indurescat, contra ac aliud.</i>	316
<i>Aceti & vini duplex.</i>	139
<i>Calculi humani.</i>	324
<i>Colcotharis.</i>	324
<i>Corallorum.</i>	320
<i>Imperatoriae.</i>	318
<i>Mercuriale.</i>	159
<i>Martis.</i>	329
<i>Lunae.</i>	328
<i>Iovis.</i>	332
<i>Salviae.</i>	318
<i>Saturni.</i>	332
<i>Solis.</i>	329
<i>Tartari.</i>	320
<i>Veneris.</i>	331
<i>Vitrioli vomitivum.</i>	325
<i>Sal Alkali quid.</i>	46
<i>Ut differat ab alio.</i>	ibid.
<i>Cur essentialis sit.</i>	ibid.
<i>Salis Armoniaci Flores.</i>	346
<i>Salis Spiritus communis.</i>	125
<i>Ole^m.</i>	166
<i>Calcⁿatio.</i>	217
<i>Sanguinis Humani Quinta essentia.</i>	387
<i>Spiritus quid sit.</i>	108
<i>Ardens Saturni.</i>	132
<i>Salis communis.</i>	125
<i>Sulphuris.</i>	115
	Tal-

I N D E X.

Talci.	114
Tartari.	111
Therebinthina.	113. 114
Nitri.	131
Vini.	109
Vitrioli.	117
Vitrioli Crollii.	123
Vitrioli corallifatus.	121
Supereminetia sulphuris.	372

T.

T Artarus vitriolatus.	365
Talci spiritus.	114
Tartari Cremor.	315
Crystali.	315
Magisterium.	365
Oleum.	111
Oleum per del.	153
Sal.	320
Spiritus.	111
Tinctura.	207
Terra vitrioli dulcis.	324
Terebinthina Spiritus.	113
Oleum.	147
Balsamum.	248
Theriaca Germanorum.	193
Tinctura quid sit.	63. 167. 204
Que ejus differentia.	168
Tinctura Antimonii.	47. 209. 376
	Coral.

I N D E X.

<i>Corallorum.</i>	210. <i>et.</i>
<i>Croci.</i>	305
<i>Lunæ.</i>	299
<i>Mellis.</i>	205
<i>Rhabarbari.</i>	206
<i>Rosarum.</i>	168
<i>Sachari.</i>	207
<i>Smaragdi.</i>	210
<i>Sulphuris.</i>	208
<i>Tartari salis</i>	207
<i>Violarum.</i>	168
<i>Vitrioli.</i>	382
<i>Turpethum minerale.</i>	265. 277

V.

V	<i>Apor siccus quis sit.</i>	44
	<i>Humidus qui.</i>	ibid.
	<i>Vellus aureum.</i>	359
	<i>Veneris calcinatio.</i>	297
	<i>Sal f. Vitriolum.</i>	33 I
	<i>Vitriolum Lunæ.</i>	328
	<i>Martis.</i>	328
	<i>Solis.</i>	329
	<i>Veneris.</i>	33 I
	<i>Iovis.</i>	332
	<i>Vitriolum optimum, quoddam.</i>	117
	<i>Vitrioli Calcinatio.</i>	22 I
	<i>Essentia benedicta.</i>	38 I
	<i>Narcoticum.</i>	382
		<i>Oleum.</i>

I N D E X.

<i>Oleum.</i>	160
<i>Panacea.</i>	378
<i>Sal vomitivum,</i>	325
<i>Spiritus.</i>	120
<i>Spiritus corallatus.</i>	121
<i>Spiritus Crollii.</i>	123
<i>Terra dulcis.</i>	324
<i>Violarum Tinctura.</i>	168
<i>Vini Spiritus.</i>	109
<i>Spiritus tartarizatus.</i>	165.384
<i>Quinta essentia.</i>	393
<i>Vitrum Antimonii.</i>	226
<i>Vomitoriorum in usu observandæ cationes.</i>	236

Z.

<i>Zedoarie aqua.</i>	100
-----------------------	-----

F I N I S.

ERRA-

E R R A T A

*Typographi incuria qua irrepserunt,
parvi licet momenti sint, & vel à Medicinæ
tyrone facile emendanda, sic corrigere pla-
cuit,*

Pag. 14. Lin. 28. Rhabarbari. 31. lin. 21.
que. 22. altero. 25. in fine, Ignitione. 37. l. 2.
vivum. lin. 7. vitteræ. 40. lin. 14. corrosivo.
42. l. 26. medio. 46. l. 4. sic. 50. in fine, subli-
matoria. 60. circa finem, sese adjungentis.
51. l. 21. cellam. 75. l. 10. coloratum. 79. l. 15.
falsa. lin. 19. dele per. 80. l. 14. Boli. 89. circa
finem, Salis. 92. licet egregia satis sit. In
fine dele &. 96. lin. 16. rasura, replendam
19. amplum. 20. spirituosæ. 26. terve. 111. l.
25. exeutes. 113. l. 11. in. 118. l. 8. sulphur.
119. l. 21. quod. 126. exsiccatos. lin. 5. à fide
Remanente. 131. lin. 19. Clar. 1. l. 22. antea.
122. in fine summæ. 135. lin. 21. destillatio-
nem. 178. lin. 4. fale 147. lin. 23. irritos. 149.
lin. 7. vires. 115. l. 2. peste. l. 5. difficili. In fine,
pro 157. l. 1. Hemicraniam. 158. lin. 19. com-
minui. 160. l. 29. Satis. 170. l. 13. ad Balsamo-
rum. l. 14. Cera. 171. l. 8. quæ. 182. l. 25. mis-
ceantur. 183. l. 2. succotrinæ. l. 10. Borriginis.
185. l. 8. Kuhlende. 185. & 188. a. Nota has
Notas ex *Zovelfero* desumptas esse, quæ ex-
tractum ellebori, & panchymagogum spe-
ctant. 188. lin. 15. patefcatur. lin. 25. conquassa-
to. l. 26. omiffis. l. 27. perlæ. 190. lin. 10. Cina-
momi. 195. l. 12. dissolvente. 199. lin. 4. abest
203. l. 14.

203.lin.14.sudoris.207.lin.13. circulari.208.
l.21. parandi.221.l.22.ignitur.227.l.15.ob-
servavi.l.17. comunico.229.lin.18. crudi.
233.l.29. sumunt.262.l.17.orificii.l.28. digi-
tis.277.l.6. quatuor.301.l.18. digiti.l.19. litu.
l.26. impleta 304.l.26. tum.321.l.8. Corallio-
rum.lin.9. corallia.lin.25. comburatur.326.
grilla.340.lin.30. pro crucibulo pone *Cucur-
bita*.342.l.18. circulentur.348.lin.9. digestio.
lin.24. ne ignis sit nimis.373.lin.ult. per de-
liquium.378.l.2. rubicundum.384.lin.2. pro-
cedit.lin.3. solutioni.

I N I S.

